

Omstændelig og udførlig

RELATION,

Angaaende

Den Grønlandske MISSIONS Begyndelse og Fortsættelse,

Samt

Hvad ellers mere der ved Landets Recognoscering, dets Beskaffenhed, og Indbyggernes Væsen og Leve-Maade vedkommende, er befunden;

Poulsen Af

HANS EGEDE,

Forst GUds Ords uværdig Lærere for Vogens Menigheder udi Nor-Landene, derefter Kongelig Dansk Missionair udi Grønland.



KJØBENHAVN. 1738.
Trykt hos Joh. Christ. Groth, boende paa Graabrødre-Torv.

Imprimatur;

M. WÖLDIKE.

Den Stormægtigste og Høybaarne
MONARCH og HERRE
Kong Christian
den Siette,
Arve-Konge til Dannemark og Norge,
de Venders og Gothers, Hertug i
Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dyt-
mersken, Greve udi Oldenborg
og Delmenhorst.

Min Allernaadigste
Arve-Konge og Herre!

I allerdybeste Underdanighed
fordrister jeg mig til at Dedi-
cere Deres Kongelige Majestæt

nærværende Relation om den Grønlandske Missions Begyndelse og Fortsættelse, eftersom det alleene ved Deres Kongelige Majestæts, samt Deres Kongelige Majestæts Herr Faders høylovlig og salig Ihukommelse, høypriselige Iver er skeed, at samme Mission baade er bleven begyndt og hidindtil fortsatt. Det er derfore min allerunderdanigste Skyldighed, at giore Deres Kongelige Majestæt allerunderdanigst Regenskab, for hvad ved Missionen er forefaldet og forretted,

hvor-

hvor vidt der udi er reusseret, og hvad Haab man kand giøre sig om dets ønskelige Frugt og Fremgang. Og som sligt allerbest kand begribes af en omstændelig Historisk Relation fra Verkets Begyndelse til denne Tid, nedlegges dette i dybeste Underdanighed for Deres Kongelige Majestæts naadigste Aasyn, om det maatte allernaadigst behage Deres Kongelige Majestet, deraf at tage en allernaadigst Information om det hele Desseins Beskaffenhed.

Allernaadigste Konge! Jeg ønsker allerunderda-

nigst af mit Hierte, at jeg kunde give een saa allerunderdanigst glædelig Underretning om Grønlændernes Omvendelse, som jeg gierne vilde; Men jeg har ikke været saa lykkelig, at see saa glædelige Frugter af mit Arbeide, som jeg vel havde vented, men langt mere maa klage af min Frelseres Mund, Es. 49. Jeg tænkte, jeg havde arbeidet forgieves, og fortæret min Kraft forgieves og forfængeligen. Dog som GUd selv ikke fordrer mere af sine Tienere, end at de skal findes troe, saa lever jeg i det allerunderdanigste Haab, at Deres Kongelige Majestet og er allernaa-

naadigst fornøyet dermed, at jeg udi min Guds og Konges Tieneste har udviist den Troeskab og Flittighed, som jeg allerunderdanigst burde, saa vidt et skrøbeligt og uværdigt Redskab ved Guds Naade muligt har været; endskiønt jeg lidet har udretted, og i saa Maade maa bekiende at have været en unyttig Tienere. Ikke dismindre, som endnu er Haab, at Grønlænderne kand vindes, og deres Ubeqvemheder, til at imodtage de guddommelige Sandheder, næst den Allerhøyestes Bistand og Velsignelse, ved gode og tilstrekkelige Anstalter remederes; da vil jeg paa de arme Grønlænders vegne endnu

aller-

allerunderdanigst bede og ønske, at Deres Kongelige Majestets glorieuse Iver for den Grønlandske Missions Fortsettelse fremdelis maatte continuere, og den Allermægtigste samme ville krone med Lykke, Fremgang og Velsignelse. Med hvilket Ønske jeg forbliver

Deres Kongl: Mayest:

Min allernaadigste Arve-Konges og Herres

Allerunderdanigste Tiener og Arve-Undersaat, samt u-aflabelige trohiertigste Forbedere hos Gud,

HANS EGEDE.

Kiøbenh. d. 23 Augusti. 1737.



Fortale.

Vel-dømmende Christelige Læsere!

At jeg nærværende Relation om den Grønlandske Missions Begyndelse og Fortsættelse lader komme for Lyset, skeer efter mange fornemme Velynderes Tilskyndelse; saasom man har fornummet, at Christelige Hierter, som gierne ønske at see Christi Riges Udbredelse, skal være curieuse for, at maatte vide noget om den Grønlandske Missions Beskaffenhed. Og som jeg haaber, slig Berettning maatte contribuere noget til Missionens Nytte, naar GUds Børn fik at vide dets Tilstand og Beskaffenhed; har jeg været des villigere at tiene alle Christelige Velyndere dermed. Jeg tilstaaer vel, at intet saa remarqva-

qvabel, enten Grønlændernes Omvendelse betref-
fende, eller i andre Maader, har forefaldet, at jeg kand
vente, at det gandske vil fornøje og forlyste Læseren, saa
meget som jeg ønskede; ikke dismindre, forekomme her dog
de Ting, som jeg haaber ikke alleene kand ansees værd
at berette, men endog værd at vide og at have Kund-
skab om. Jeg har intet skrevet, som jo aldeles forhol-
der sig med Sandhed; og derudi beraaber jeg mig frit paa
alle dem som har været om mig, og har havd Notice
om alt hvad som er passered. Muelig kand et og an-
det, hvad Personalia angaaer, af eendeel blive anseet,
som at der under stikker en Arrogance, efterdi jeg
samme som Extraordinaire har antegned og remar-
qvered; Men jeg beder, den vel-dømmende Christeli-
ge Læsere ikke vil have de Tanker om mig; thi GUd veed,
at jeg i lutter Eenfoldighed, GUd alleene til Lov og
Priis, har relatered, hvad mig kand være begegned.
Ønsker derfore af mit gandske Hierte, at hver Christe-
lig Læsere, af den velmeente Iver jeg har havd for
GUds Ære og de arme vanvittige Grønlænders Salig-
heds Beste, og den Møje og Travallie, jeg, for sam-
me at see befordret, har udstaaet, maatte blive opmun-
tred, ogsaa at contribuere noget til den Grønlandske
Missions Fortsættelse, paa det de arme Mennisker
maatte dog omsider hielpes udaf deres Elendighed og
store Vankundighed. Naar den Christelige Læsere vil
efter-

efterſee alting, ſkal han fornemme, at Aarſagen til Miſſionens ſlette Fortgang, og at ſaa lidet hidindtil er udretted med Grønlændernes Omvendelſe, har alleene været Anſtalternes Mangel og Ufuldkommenhed. Og hvem vilde ikke fortrøſte ſig om et lykkeligere Udfald, naar Verket blev tilſtrækkelig ſouteneret, og Grønlænderne med fornødne og dygtigere Miſſionarier og Catecheter allevegne forſyned; Men ſaa længe ſaadant ikke ſkeer, er ey heller at vente, at den Grønlandſke Miſſion kand komme i den Tilſtand, ſom man gierne ønſkede. Det er mig ikke uvitterligt, at viſſe Folk ikke alleene ved falſke og Avinds-fulde, men endog fornærmende Relationer har ſøgt at forringe alt hvad jeg haver giort, og at ſætte mig i Mis-Credit hos got Folk, ſaaſom den, der ikke trolig har tient GUd, ej heller retteligen været bekymred om de arme Hedningers Omvendelſe. Men jeg lader enhver Chriſtelig og upartiiſk Læſere af nærværende Relationer ſelv dømme, hvor vidt jeg med Billighed kand beſkyldes, enten for Efterladenhed eller Forſømmelſe udi mit Embede, eller med min Vandel og Levnet at have hindred nogen udi hans Omvendelſe. Det er ikke meldt i den Meening, at jeg vil vidne om mig ſelv, men jeg lader dem vidne, ſom har været hos mig i Landet, og omſtændelig veed, hvordan er tilgaaet, af hvilke og kand haves

 fuldkom-

fuldkommen Underretning, om mine Relationer ere overeensstemmende med Sandhed, eller ej.

At ville argumentere af Frugten af een Lærers Arbeyde, om hans Troskab og Dygtighed udi hans Embede, er temmelig formasteligt og forgribende; thi ikke den som planter eller vander, er noget, men GUd alleene, som giver Fremvæxt.

Ingen som ret kand betænke, hvor besværligt det er, at føre de Mennesker til en sand Christen Kundskab, som ere fødde og opfødde i naturlig Vanvittighed og Dumhed, skal kunde prætendere det af disse stakkels Mennesker, som ellers kand ventes af dem som ere fødte i den Christen Kirke, helst efterdi dem mangler mange naturlige Gaver og Beqvemmeligheder, som ellers vi besidde. Vi veed, at jo større Vivacitet og Munterhed et Menneske er af, jo skarpsindigere er han og, og habilere at eftertænke en Sag, og føre sig den til Brug og Nytte. Grønlænderne ere i sig selv af saa stor Koldsindighed, Dumhed og Følesløshed, at de ikke letteligen tager sig noget til Hierte og Eftertanke, uden hvad de udvortes Sind og Sandser kand imprimere dem. Man seer Mand og Qvinde, Forældre og Børn omgaaes hinanden med største Koldsindighed, saa man skulde tænke, der var ingen Kierlighed og Tilgeneegenhed i Hiertene til hinanden; Men ved de udvortes Sinds og Sandsers

Op-

Opmuntrelse har man dog seet, deres ligesom i Dvale liggende Affecter ere opvaagnede, at de, lige saavel som andre, har føled og fundet, hvad dem har trykt og trængt. Som jeg har fundet dem i dette, saa og i de Aandelige Tings Betragtelse; endskiønt de giver vores Underviisning om GUd og den Christelige Lære Bifald, og sige sig fuldkommen at troe alt hvad vi sige dem, saa har det dog syntes for os, som at de ikkun liden Rørelse eller Bevægelse har havd af GUds Ord, til at eftertænke deres og alle Menneskers elændige Tilstand for Synden skyld, og at skionne paa den GUds Naade, som dem er vederfared ved Christi Død og Fortieneste. At jo deres medfødte Dumhed og Koldsindighed hindrer dem i saadanne Tings Betragtelse, kand ikke nægtes; men at de derfore ere aldeles ubeqvemme til at imodtage den Christelige Lære og Kundskab, og man intet fast Haab kand giøre sig om deres grundige Omvendelse, har man ingen fuldkommen Aarsag til at tænke; helst efterdi der i betydelig Tilfald ofte har yttred sig de Ting hos mange af dem, som jeg ikke havde vented. At Troen er Guds Gierning, og at Troen gives os ved Ordets Hørelse, vide vi af GUds Ord, og befinde det ogsaa i Sandhed; men hvor enten GUds Ord og Aand bliver forsmaaed, eller og andre naturlige og udvortes Ubeqvemmeligheder hos et Menneske er i Vejen, der kand GUds Ord ikke frugte, eller den Hellig Aand virke. Det første derfore, som bør giøres i saadanne vankundige Menneskers

Omvendelses Verk, er, at borttage de Forhindringer, som gior dem ubeqvemme til den Christelige Lære at antage, og at forsyne dem med de Midler, som samme kand befordre. Grønlændernes medfødde Dumhed og Koldsindighed, deres Ungdoms dorske og fæiske Opdragelse, deres Omflakken og ustadige Leve-Maade, giør visselig stor Hindring udi deres Omvendelse, og bør, saa meget mueligt er, bortages og remederes. Jeg tilstaaer, at det vel ikke er saa let en Sag, men er dog ikke umueligt, hvis saadanne Anstalter dertil bliver giordte, hvorved Grønlænderne paa den eene Side kand holdes i nogen Orden og Disciplin, og paa den anden Side forsynes med tilstrækkelige Lærere og Catecheter, som stedse kand være hos dem, lære og opmuntre dem, og have Agt og Øje paa deres Forhold og Vandel. Og naar endskiønt alle disse Ting foranstaltes, saa er der for ikke strax i Begyndelsen at vente saadanne Frugter deraf, som hos os, hvor GUds Ord med Christelige Anstalter fuldkommen haves, men man maa være fornøjed med en ringe Begyndelse, og ikke have alt for slette Tanker om GUds Gierning, om den for vores Øjne og Fornuft er af ringe Anseende; thi det er GUds Huusholdnings Maade, udi hans Naades Rige, at gaae Trappe-viis, og fra een Grad til en anden, at han i Begyndelsen meddeler Mennesken sin Naades-Gaver i ringe Maade, men derefter paa en rigere og herligere Maade. Og som sligt skeer ved et hvert Menneske

neske i hans Omvendelse i Særdeleshed, saa skeer det og med hele Folk og Nationer i Almindelighed. Var ikke Christi Kirke i Begyndelsen af en slet Anseende, og bestoed ikkun af hans faa Disciples Tall? Og endda, da Apostlerne, efter Christi Himmelfart, offentlig og allevegne udbredde Christi Evangelium, hvor faa Tilhængere havde de, imod dem, som haardnakked bleve bestaaende i deres Vantroe og Vanvittighed! Ikke dismindre blev dog omsider mange Riger og Nationer ved Troen bragte til Christum, som Apostlerne prædikede. Seer vi til vore egne og næst omliggende Lande, da er det ikke at tvivle paa, at jo Evangelii Prædiken ogsaa i Apostlernes Tiid haver været vore Fædre forkyndet, vi finder dog ej dismindre ikke, at nogen paa de Tider har antaget Troen til Christum. Og der den gode GUd, af synderlig Naade, igien, efter nogle hundrede Aars Forløb fra den Tiid, loed kalde og paa ny indbyde dem til sit Naades Rige, som skeede her i Dannemark og Norge omtrent Ao. 800, som vore Annales give tilkiende, saa kom dog Christi Rige i disse Lande ikke til nogen ret Fremvext og Styrke, forend meere end 200 Aar derefter. Jeg vil intet melde om den voldsom Maade, som da blev brugt til Hedningenes Omvendelse, som, saasom u-overeensstemmende med GUds Ord og Villie, og den Apostoliske og første Kirkes Praxi, ikke kand bifaldes eller efterfølges. Hvor kand det da begiæres og ventes, at saadan en Nation, som Grønland, og saadanne

ne

ne vanvittige, koldsindige, uden Kiendelse af nogen slags
GUds-Dyrkelse, i fæist Dumhed, uden Orden og
Disciplin levende Mennesker, som Grønlænderne, kand
efter nogle faa Aars utilstrækkelige Underviisning, u-
stærklige Anstalter og Midlers Anvendelse, komme til en
fuldkommen Kundskab om GUd, og ret Indseende i de-
res Saligheds Sag? Paulus siger: **Da jeg var et
Barn, da talede jeg, som et Barn, og var klog, som
et Barn, og havde Barne-Anslag, men da jeg
blev en Mand, da lagde jeg af det, som var
barnagtigt.** GUd handler med os, som en from Fa-
der, der lader sig sine smaa og umyndige Børns Lallen
vel befalde, og taalmodelig overbær med deres barnagti-
ge Feil og Ufuldkommenheder, indtil de ved Alders
Tiltagelse komme til større Forstand, da der ver aflæg-
ges, alt hvad som barnagtigt er. Saaledes handlede
den HErre Christus selv med sine Disciple udi hans
Kiøds Dage. Hvor stor var deres Vanvittighed! hvor
kiødeligt deres Sind! og hvor mange Feil og Skrøbe-
ligheder fandt han ikke hos dem? Og dog alligevel for-
kastede han dem ikke derfore, eller dømte dem uskikkede
til GUds Rige, eller det Embede, hvortil han i sin
Tiid havde beskikked dem; han krævede da ikke mere af
dem, end dem var givet; vilde ikke heller bebyrde dem
med de Ting, som endda langt overgik deres Begreb,
som han siger Joh. 16. **Jeg havde vel meget at sige**
eder,

eder, men nu kunde I ikke bære det. Det ere gandske ulige Frugter at vente af Gud Ords og Evangelii Forkyndelse, hvor Kirken er planted, og hvor den skal plantes; kand derfor den Meenighed, som endnu staaer i sin første Barndoms Alder, hvor Guds Naades Blik ikkun i Skrøbelighed yttrer sig, ikke i nogen Maade lignes med den, som allereede er kommen til mandlig Kraft og Fuldkommenhed, hvor GUDS Naade i herligere og anseeligere Maade ber udbryde. Jeg tilstaaer, at hos mig har det mindste Tegn til nogen Rørelse og Bevegelse hos Grønlænderne, giældet lige saa meget, som stor Andagts-Øvelse hos mange af vore Christne; Jeg havde ellers længe siden maatt bleven kied af saa mange Aars, efter udvortes Anseende, forgiæves Arbeide. Jeg veed ogsaa, at GUd af hellige Aarsager, til vor Ydmygelse, og for at opmuntre os til Haab, Taalmodighed og Flittighed udi vores Kald, lader meget være forborgen for os, som dog i Enden og Udgangen herligen yttrer sig, til vores og andre sande Christnes Glæde og Trøst. Thi **GUds Rige har sig saaledes**, siger Frelseren, Marc. 4. **Som naar et Menneske kaster Sæd i Jorden, og sover og staaer op Nat og Dag, og Sæden rinder op og**

 vorer,

voxer, at han det ikke veed. Thi Jorden bær Frugt af sig selv, først Græs derefter Ax, derefter fuldsom Korn udi Axet.

Jeg er vist forsikkred derpaa, at vort Arbeide i HErren ikke skal være forgiæves; thi GUDS Forjættelse maa ikke slaae feil, Es. 55. Ligesom Regn og Snee falder ned af Himmelen, og kommer ikke derhen igien, men vædsker Jorden, og giør den frugtbar og voxende, at den giver Sæd til at saae, og Brød til at æde, saa skal mit Ord være, siger HErren, som gaaer udaf min Mund; det skal ikke komme tomt igien til mig, men udrette det, hvortil jeg sender det.

Alleene enhver Christen har at prøve sig, om han ogsaa efter sin Daabes Pagt, og saa meget det staaer til ham, har tragtet efter at forstyrre Satans Rige, og af yderste Evne har arbeidet paa CHristi Riiges

Riiges Fremvært, og sin vankundige Næstes Oplysning. Ach kunde Jeg optænde en Ild udi mine Med-Christnes Hierter, og komme dem til at brænde af Iver for GUds Æres Udbredelse! Jeg er viß forsikkred paa, at hvis Hierte der brænder af Kiærlighed og Begiærlighed for GUDS Ære, og har en hiertelig Medynk over saa mange vanvittige Siælers Blindhed og Fordærvelse, jo ogsaa brænder af Begiærlighed og Lyst at redde dem derudaf, saa vidt mueligt er, og han i Gierningen kand formaae; thi efter den Kiærlighed, som enhver er sin Næste skyldig, er han forpligted, ikke alleene at søge hans timelige men endog hans Aandelige og evige Bæste.

Saa ladet da, I Elskelige! Christi Kiærlighed i Evangelio tvinge Eder til, at forkynde hans Dyder, som kaldte Eder fra Mørket til sit forunderlige Lys, paa det disse arme Mennesker og maatte blive deelag-

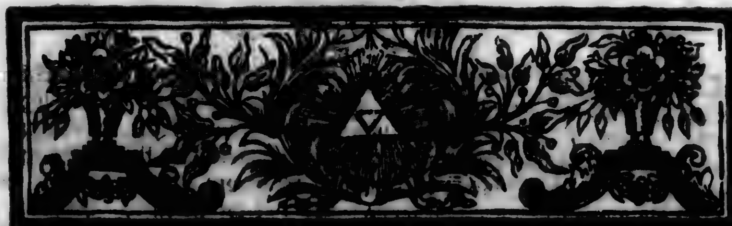
tige udi samme Naade! Med denne Forestilling og Opmuntring, lever jeg den godvillige og Christelige Læseres trohiertigste Forbedere

Kiøbenhavn den 23. Augusti
Anno. 1737.

HANS EGEDE.

eestillinge og
Christelige

EGEDE.



I. N. J.

Jeg kand ikke andet, end jeg jo maa prise og forundre mig over den Allerhøyestes forunderlige Forsiun, som ofte fører et Menneske forunderlig, baade imod sin egen og andres Tanker, naar jeg eftertænker og erindrer mig den første Tanke og Anledning til det Forsæt, angaaende de hedenske og vankundige Grønlænders Omvendelse; Thi jeg tænkte mindst af Begyndelsen, at en blot Curiositet, om at vide Grønlands Beskaffenhed, skulde omsider bragt mig til den alvorlige Resolution og hiertelige Forlangende, at giøre Guds og Christendoms Navn disse vankundige Folk bekiendt.

Anno 1708. Efter at jeg lidt over et Aars Tid havde staaet i det hellige Ministerio, og som Lærere betient Vogens Meenigheder udi Nordlandene, faldt mig ind, at jeg engang for lang Tid siden havde læst udi Norges Beskrivelse ogsaa om Grønland, at der sammesteds vare Christne, samt Kirker og Klostre &c. Men af dem som har faret der hen paa Hvalfangsten, intet noget af saadant har kundet

erfare, hvorfor jeg fik Begierlighed at vide, hvorledes dermed nu i denne Tid maatte være beskaffet. For denne Aarsags skyld skrev jeg næste For-Aar 1709. til een mig paarørende Ven udi Bergen, som ogsaa havde faret paa Grønland, at han vilde give mig Underretning derom, saa vidt hand vidste eller havde hørt berette af andre; [illegible] gede og hans Tienstær, som [illegible]: At det Grønland, som af vore og andre Nations Skibe bliver beseiglet, og rettelig kaldes Spidsbergen, beliggende hen under 80. Grader Norder Brede, der er ingen Folk at see eller finde; men Grønland under Syd, der er vilde Folk og Mennesker, og begyndes paa 60, og er bekiendt til 74. Grader, og kaldes Strat-David. Den østre Side af Grønland, som vender mod Island, hvor fordum skal have boet Norske Folk, kand ikke nu blive bekiendt for Driv-Iis, som har lagt sig der under Landet. Denne Relation virkede udi mig en hiertelig Commiseration over disse arme Menneskers elendige Tilstand, at de tilforne havde været Christne, og udi den Christelige Troe opdragne, men af Mangel paa Lærere og Underviisning vare nu igien forfaldne udi Hedensk Blindhed og Vildhed. Jeg ønskede derfore i mit Hierte, min Tilstand havde været saaledes, da vilde jeg holdt det for min største Lyksalighed og Glæde, om jeg igien maatte prædike Christum for dennem; og jeg syntes, man var hertil i Særdeleshed forpligtet, i henseende, at de, som jeg meente, baade havde været Christne, som ogsaa vare af Norsk Folk og Extraction, og deres Land under Norges Krone beliggende. Samme Tanke opvakte i mig en større og større Lyst og Forlængsel, saa jeg var bekymret om, ved hvad Veye og Midler saadant kunde sættes i Verk. Men i Betragtning af min da værende Tilstand, saasom den der ikke allene var bestikket til et vist Kald og Meenighed, men end ogsaa dertilmed havde Hustru og Børn, som syntes at disputere at Muelighed, at et saa besværligt Verk kunde foretages af mig, blev jeg saa uroelig udi mit Sind, at jeg ikke vidste, hvortil jeg mig skulde resolvere. Den store Lyst og Tilbøyelighed til at fremme Guds Ære og disse arme Menniskers

Sa-

Salighed, paa den eene Side, holdt mig fast, men paa den anden Side blev jeg af Frygt for den der med følgende Fare og Besværlighed afskrekket, saa jeg inderlig og anholdelig sukkede til Gud, han vilde føre mig igien udaf denne Fristelse, at jeg ikke ved formastelige Forslag og Foretagende skulde styrte mig og Mine udi Ulykke og Fordervelse.

I saadan Tvivlraadighed og Sindets Forstyrrelse passeerte jeg Tiden indtil 1710, da jeg, for at tilfreds stille mit uroelige Sind og bekymmerlige Tanker, resolverede mig til at giøre Allerunderdanigst Forslag til Grønlændernes Omvendelse og Oplysning, dog ikke ved mig, men ved andre, som jeg agtede bequemmere til saadant Verk at udføre, at foretages. Samme Forslag grundede jeg først paa Skriften, som lærer, at Gud ikke alleene under alle Mennesker Saligheds Kundskab, men endog klarlig forkynder alle Hedningers Omvendelse. Paa den HErres Christi Befalning, som uden Tvivl ikke alleene gik Apostlerne an, og kand restringeres alleene til deres Tid, men tilkommer og den Christen Kirke indtil Verdens Ende. Paa den første Kirkes Praxi, som i Begyndelsen lod sig det være høyst angelegen, at befordre Christi Rige. Paa Gudfrygtige lærde Mænds Forslag, som og har ønsket det samme. Allersidst applicerede mine Forslag paa de arme vanvittige Grønlænder, som jeg holdt for, man var pligtig til frem for andre, at bevise sig Kierlighed og Velgierning. Men forend jeg kom til Ende hermed, faldt mig ind, at der blev vel ikke meget reflecteret paa saadanne mine Forslag, saasom det ikkun kom fra en ringe og foragtelig Haand, med mindre jeg og selv tillige med andre vilde mig det paalage. Her stod jeg atter i Tvivlraadighed, og var bange og beklemt. Men ikke desmindre resolverede jeg mig dog dertil, tænkende, jeg udrettede vel ikke meget dermed, saasom ikke alleene saadant Foretagende udfordrede store Penge, men og i Krigs Tid, som da var, umuelig blev foretaget. Men som Farten til Grønland paa de Tider var fra Bergen, sendte jeg først mit Allerunderdanigste Memorial til Biscoppen der sammesteds, med Begiering, han den i beste vilde recommendere, derefter og een-lige lydende til Biscoppen udi Trundhiem, som min egen Biscop. Biscopernes Giensvar derpaa lydde, som følger:

Ærværdige og meget Vellærde Mand

Hr. HANS EGEDE.

Hans Skrivelse med indsluttede Allerunderdanigste Memorial til Hans Kongl. Majestæt, angaaende de barbariske Grønlænder at føre til Christelig Troe og Lære, er mig ved tvende af hans Sogne-Folk vel bleven leveret, og thvorvel jeg i Begyndelsen giorde mig atskillig Betænkning derom, saadant at antage, endeel efterdi jeg nu i min høye Alder og Ottetiende Aar, haver paa nogle Ugers Tid, været temmelig svag, og veed ikke, hvad Gud med mig vil giøre. Endeel efterdi han er uden for mit betroede Stift, og ikke iblant de Præsters Tal, hvis Sager jeg er pligtig til mig at antage og befordre. Endeel for det tredie, efterdi Tiderne nu ere meget vanskelige, saa vi paa fem Ugers Tid ikke har haft Post fra Kiøbenhavn, saa vi ikke egentlig kand vide Tilstanden her; Saa har jeg dog endeligen, i henseende til hans meget Christelige Intention og indstændige Begiering, resolveret, med første Post det skee kand, at indskikke hans Memorial til Ober-Secreterer Wibe, at han paa beleyligste Tid og Maade ville den Allerunderdanigst overdrage og recommendere til deres Kongl. Mayestæt til naadigst Bonhøring. Og som han udi sin Skrivelse til mig begiærer mit Svar og Betænkende udi denne Sag, da har jeg hermed villet meddeele ham dette: For det første kand jeg ikke andet, end jeg jo maa berømme hans meget Christelige Forslag til de blinde og vildfarende Grønlænders Omvendelse til Christelig Troe og Lære, og var det at ønske, at de med andre vildfarende Hedninger maatte ved Christne Potentaters Hielp blive omvendte. Men for det andet, som han erbyder sig selv, at ville forlade sit Kald i Nord-Land, og at skikkes derhen,

til

til at undervise samme blinde Folk udi Grønland i den Christelige Religion, og ligesaa giør Forslag om andre fleere at sende til samme Forretning, da veed jeg ikke, hvor saadant kand lade sig giøre, helst efterdi disse Barbarer have et gandske fremmed Sprog, saa de hverken forstaae, hvad vi tale til dem, eller de til os, og det endelig giøres fornøden, at de, som skal undervise saadanne Mennisker i sin Salligheds Sager, maa kunde tale med dennem saaledes, at de det kand forstaae og fatte. Christus udsendte ikke sine Apostle, og loed dem udgaae i all Verden, til at døbe og lære alle Folk, førend hand paa Pintse Dag til Jerusalem, havde udgydet sin Hellig Aand over dem udi gloende Tungers Lignelse, saa de kunde tale og prædike udi alle Sprog: Jeg vil ønske, at hans gudelige Forslag og Intention maatte naadigst vorde antaget udaf Deres Kongel: Mayst: at hand selv vilde give Raad og Midler til, hvorledes det kunde i Verk stilles; Imidlertid befaler jeg ham til all Velsignelse under den Allerhøyestes Varetægt, forblivende

Eders Ærværdigheds Tienst-beredvilligste

N: E: Randulff.

Bergen d. 19. Augusti
1710.

Bisp KROGS Missive lydde saaledes:

REVERENDE VIR!

Hvor kort min Tid denne gang har været for mig, saa havde jeg dog ikke Roe, førend jeg fik igiennemlæst

 Eders

Edres Forslag om Grønlændernes Omvendelse. Det hav-
de været gavnligt, at I havde brugt noget meere Korthed
paa de høye Stæder; Ellers er Edres Forslag vel grun-
det, baade efter Skriften og lærde Mænds Tanker og For-
længselet. Og hvo vilde ikke af Hierter ynske, at Naade-
Solen maatte for de blinde Mennesker opgaae? Jeg mer-
ker af Edres Andragelse en særdeles Instinctum, som
udi saa lang Tid haver continueret, og hvor var det glæ-
deligt, at slige Christelige Forehavender maatte Værkstellig-
giøres? Havde I tilforn communiceret mig Edres
Tanker, skulde jeg med Raad og Daad have giort all
muelig Assistence. Jeg fornemmer af Edres Anslage,
at I vilde følge de Bergenske Skibe, og forvend en Mand
baner Veyen, er neppe noget Yderligere at vente. Og
skulde der noget udgiøres, da maatte I see til, at alle de Ber-
genske Skibe, som ginge paa Grønland, contribuerede
til denne Mission, og et hvert Skib efterlod en Person med
nogen Handling der i Landet, at den ene kunde da have no-
gen Hielp og Raad af den anden, derpaa nogen Tid for-
blivende. Thi at see Landet, og reyse strax bort, giorde ik-
ke nogen Frugt til Grønlændernes Omvendelse. Ligesom
der tilforn haver været Bisper udi Grønland, som haver væ-
ret ordineret her paa Stedet, og her fra dependeret, og
været overværendes i adskillige Conciliis, som Capitulets
Archiver giver tilkiende, item Abbader og Clostere &c. saa
lever den samme Gud endnu, og kand lade det Naade-Lys
optændes, som paa nogen Tid haver været udslukt. Var
der ikkun nogen Guds Mand, som vilde fatte den heroiske
Resolution, at forfare Stædets og Landets Beskaffenhed, er

der

der ikke at tvivle paa, at vores Allernaadigste Konge, som for nogle Maaneder siden haver deputered Post-Indkomsterne ad pias causas, jo overflødig skulle remunerere den, som slige Christelige Verk vilde fortsætte, særligen, som den af eder ommelte Negoce derved kunde voxe og florere. Grønland er utvivlsomlig intet andet end som et Stykke af America, og det kand umuelig være meget langt fra Cuba og Hispaniola, hvor den store Abundance af Guld fandtes. Det er Eder vel bekiendt, det herlige Guld-Støv, som den berømmelige Munck i Christiani Qvarti Tider fra Grønland hiemførte. Men ingen er beqvemmere i Verden til det Lands Leiligheder at opsøge, end som de Bergenske, og kom der een studeret Mand for Religionens skyld, og nogle Negocianter, paa en kort Tid der at residere, mand maatte ominere dennem utroelige Herligheder. Den allernyeste, som mig er forekommen at have perlustrered de Lande, er Ludovicus Hennepin, en Fransk Missionarius Recollectus, som i mange Aar har overfaret de Stæder, som man efter Climaterne kand eragte at have været det gamle Grønland, under samme Grader, som vi boe, og haver i hans Land-Kort givet det Navn af Nova Dania. Denne Hennepin kand ikke nok som beskrive Landets Frugtbarhed og Godhed, og noget [illegible] derfor setter hand Nova Francia, hvor der er et Bispe-Dom, som kaldes Qvæbek, som med nye Colonier dagligen forøges. Intet skulde være mig kierere, end at den Gust, som findes hos Eder til Guds Ære og Riget at udbrede, maatte vorde til en [illegible]

[illegible]

hendes Glød, til at opvække Guds Kundskab og Kierlighed
hos de Vildfarende; Ikke paatvivlendes, Eders gode Forsæt
og Iver jo af Gud blev velsignet.

T. in Dom:
P. KROG.

[illegible]che d. 11. October
17[illegible]1.

Formeldte Giensvar og Betænkende fra Bisperne giorde mig
saa vidt rolig udi mit Sind, saa jeg overgav al Sagen under Guds
naadige Villie og Forsyn, og hvad den samme vilde effectuere paa
vedkommende høye Steder ved disse gode Mænds iv[illegible] Recommen-
dation, var jeg vel tilfreds med.

Til denne Tid var min kiere Hustrue gandske uvitterlig om mi-
ne Tanker og Forslag, saasom jeg forsaae mig slet intet andet til
hende, end at hun gandske vilde staae mig imod i saadant farligt og for
Fornuften daarligt Forehavende: Men det kunde dog ikke blive dulgt;
thi som baade hendes og mine Venner, der samme Aar vare reyst til
Bergen, fik at høre, at det spargeredis fra Bispens Huus, at
en Præst fra Nord-Land N. N. havde ikke alleene giort Forslag til
Grønlændernes Omvendelse, men end og selv vilde reise [illegible] til Grøn-
land i samme Forretning, da strøe de, efter Hiemkomsten, os begge
til derom, og paa det ivrigste straffede mig for min formastelige For-
slag, allermeest min egen saavelsom min Hustrues Moder, som med
bevegeligste Ord og Motiver søgte at drage mig fra mit Forsæt, fore-
stillende, hvilken Farlighed jeg kastede mig og mine udi, hvor uforsvar-
lig jeg giorde derudi for Gud, og hvad Bedrøvelse jeg satte dem, mi-
ne Venner, udi, naar de maatte sørgelig fornemme vores Ulykke og
Fordervelse. Hvor bestyrtset min kiere Hustru blev nu over saadan
Tidende, er let at tænke. Jeg maa tilstaae, at jeg saavel af hendes
Bøn og Graad, som Venners fornuftige og velmeente Forestillelse,
blev

blev gandske overvunden, og angrede min Daarlighed, med Løfte, at blive i det Kald, som GUD havde sat mig udi.

Nu tænkte jeg at havde giort alt, hvad jeg kunde, og GUD kunde nu ikke kræve meere af mig, efterdi jeg af andre derudi blev hindret, og det just ikke stod til mig selv allene, herudi at giøre og lade, hvad jeg vilde. Jeg blev meget glad og vel fornøyet, og takkede Gud, at hand ved denne Leylighed havde hiulpet mig af mine Fristelser og daarlige fattede Griller: Men det varede ikke længe, at jeg bleb i denne Sindets rolighed, vor Frelseres Ord og Tale Mat. 10. kom mig fore: **Hvo som elsker Fader eller Moder, Hustru, Børn og Brødre og Systre meere end mig, han er mig ikke værd.** Her blev jeg saa bange, som at Siælen vilde gaae af mig. Jeg havde ingen Rolighed hverken Dag eller Nat, kunde intet tage mig fore, for Tanker og Bekymringer. Min kiere Hustrue, som nok merkede mit hemmelige Anliggende, giorde vel sit beste at trøste og stille mig tilfreds, forestillende, Gud krævede ikke umuelige Ting af os, og at det var en Fristelse, som var mig paakommen, og kunde ligesaa snart tilskrives Satan som Gud: Men den Trøst og Tale vilde ingenlunde hefte ved hos mig. Omsider blev min kiere Hustru og meget utaalmodig, og sagde sig ulyksalig at have sat sit Hierte til mig, og indladt sig i Ægteskab med den som formasteligen vilde styrte baade sig selv og hende udi all Ulykke. Saadanne Omstændigheder giorde mig næsten desperat, at jeg ønskede mig heller at være død, end leve: Men imidlertid jeg var i denne uroelige og ufornøyelige Tilstand, skeede det og, at adskillige andre smaa Fortredeligheder uformodentlig indfaldt, som dagligen forøgedes, at endog slemme Mennesker med Had og Eftertragtelse, med Løgn og skammelig Paasagn giorde os begge Stede kiedsommeligt. Her forsømmede jeg ikke at fiske, mens Vandet var rørt, stillede min kiere Hustru til flittig Eftertænkende om icke alt saadant efter Guds Behag tilsloges os, fordi vi vare uvillige til at fornægte os selv, og at paatage os Møye for Christi skyld, bad hende, at hun ickun udi en troende Bøn tillige med mig vilde overgive Gud den Sag. Hun fuldte og mine Raad, og ofte med mange Taarer bar sin Sag frem for Gud, indtil

 Gud

GUd bøyede hendes Villie, at hun omsider med lige saa stor Begierlighed ønskede at see Grønland, og Christi Rige der sammesteds forplantet, som jeg forsikrede mig, at hun som en tro SARA med plaisir vilde følge mig, i hvor det skulde være, og være fornøyet i alle Tilfælde, som GUD maatte tilskicke. Hvem var nu glad uden jeg? Jeg var som den der over mange Moradser og uførede Stæder med stor Besværlighed var opkommen paa en høy Klippe, og med Forundring og Fornøyelse kunde see, hvordan GUd havde hiulpet mig over alt dette. Hvad herefter vilde paakomme, agtede jeg gandske ringe, efterdi jeg i dette havde overvundet, tvilede heller icke mere paa, at jo mit Forsæt skulde ønskelig gelinge, saasom GUD her øyensiunlig lod mig see, at han fremdeeles vilde være med mig. Efter alt dette indsendte jeg atter een allerunderdanigst Memorial til den Grønlandske Missions Befordrelse, saavel til den nye-komne Biskop udi Bergen, Mag: Niels Smed, saavel som Missions Collegium, skrev ogsaa ofte herforuden bevegelige Breve til Biskoperne udi Trundhiem og Bergen, at de dog for GUds skyld vilde i beste recommendere mine Anslag; Men samtlige Biskopernes Giensvar lydde: At jeg maatte have Patience med mit Forehavende, indtil den da værende vanskelige Tids og Tilstands ønskelige Forbedrelse, at GUD igien vilde give os en ønskelig Fred, forinden hvilken Tid intet til Frugt og Nytte ved Hoffet kunde udrettes. Saaledes blev da mit gode Forsæt ikke alleene Aar efter Aar forhalet og opsat, men her indfandt sig og herforuden paa ny adskillige Forhindringer, saavel af Venner som U-venner forekaste, hvilket alt dog ikke var mueligt at drage mig fra mit Forsæt, saasom den Lyst og Kierlighed jeg havde for Guds Ære og Rige at udbrede, blev jo større og større, at jeg og for den Skyld blev beveget, udi een Apologia offentlig at give min Intention tilkiende, og at redde den fra alle vidrige Concepter, som af Uvidende herover kunde fattes, fremsat udi een

een Skrift- og Fornuft-grundet Resolution og Erklæring over de Objectioner og Forhindringer, angaaende det Forsæt til de Hedenske Grønlænders Omvendelse. Af Vogen d. 30. Januarii 1715. Og vare Objectionerne efterfølgende: Første: Grønlands haarde og kaalde Clima. Den Anden, den besværlige og meget farlige Seylads derhen; og siden efter Ankomsten mangfoldige andre Farligheder og Møysommeligheder. Den Tredie Forhindring var angaaende mit Folk og Fæderne-Land, samt et vist og roligt Kald og Brød for det uvisse at forlade, det tilregnes mig af alle for allerstørste Daarlighed. Fierde, Folk dømme dog anderledes om mit Forehavende, nemlig, at mere kiødelige Aarsager, saasom Ufornøyelighed, og at det ey i alting gaaer mig efter Indbildning og Ønske, mueligt ogsaa en Ærgierighed, og at jeg vilde have et Navn for Verden ꝛc. skynde mig hertil, end een eenfoldig og retskaffen Iver og Nidkierhed for Guds Ære. Hvorfore menes, var bedre, for Folkets Snak skyld, at overgive dette Forehavende. Den femte og vigtigste Forhindring var min Hustru og smaa Børn, hvis Vilkor jeg alt for letsindig betragtede, og gav mig med dem i øyensynlig og aabenbare Fare, som jeg for Gud aldrig kunde forsvare ꝛc. Over enhver af disse Objectioner gav jeg min fornuftige og skrift-grundede Erklæring, hvilken her at indføre, falder alt for vidtløftigt.

Nu stod intet tilbage, uden at den ønskelige Freds blide Sommer snart maatte frembryde, men da her til endda ey var mindste Apparence, blev Tiden mig meget lang, saa jeg havde ingen

Rolighed eller Taalmodighed derefter at fortøve, resolverede derfore, at ville bryde over tvert, og forføye mig til Bergen, og derefter til Kiøbenhavn, for selv Personlig at faae den Grønlandske Mission allerunderdanigst incamminerer, tvivlende paa, at de, som jeg før havde overgivet mine Memorialer til Recommendation, havde beviist nogen ret Iver og Alvor. Men her stod mig endnu et i Veyen, som maatte først afgiøres: nemlig, hvem der skulde have Kaldet efter mig, han maatte give mig en Pension deraf at leve af, saa længe enten met Forsæt blev befordret, eller jeg fik nogen anden Leylighed; Samme proponerte jeg hans Høyærværdighed Biskopen D. Peder Krog, som havde Jus Vocandi, men fik til Giensvar, at der fandtes ingen, som vilde paatage slige Conditioner, saasom Kaldet var kun ringe, men troede dog fuldkommelig, at, om ikke den Grønlandske Mission blev foretaget, Kongen dog Allernaadigst skulde see mig paa en bedre Maade hielpen. Men som jeg med dette Svar kunde ikke være aldeles fornøyet, besluttede jeg endda, at opsætte min Reise til Tidernes bedre Forandring.

Imidlertid dette stod saa hen, indløb et Spargement med de fra Bergen hiemkomne Nordlands-Jagter, at et af de fra Bergen til Grønland hengaaende Handels-Skibe, var udi Isen kommen til Skade, men Skibs-Folkene, som havde salveret sig med Chaluperne, og var kommen i Land, bleve overfaldne af de vilde Grønlænder, og af dem ihielslagne og opædte, (hvilket dog icke alt forholdt sig saa i Sandhed.) Jeg bekiender, denne Relation satte nogen Skrek udi mig, og var icke lidet af Betydenhed, helst efterdi mange der af fik Anledning paa det skrekkeligste at afmale Grønlænderne, og at giøre min stakkels Hustru mismodig. Men Gud skee lov! hverken hun eller jeg tog os den Sag meget til Hiertet; thi vi ikke desmindre haabede og troede, at den almægtige gode Gud var mægtig at bevare Sine paa deres retfærdige Kaldes Veye. Nu Tiden gik, og ingen tænkte paa Grønland, uden jeg selv, som icke kunde glemme den. Skiønt det for Menniskelige Øyne endda var ingen Forhaabning til

Fred,

Fred, saa kunde jeg dog ikke opbie den Tid, og endskiønt jeg slet intet skulde faa af min Efterkommere af Kaldets Indkomme til Sublistence, vilde jeg dog heller miste det, end saaledes længere slide Tiden med mit Sinds Urolighed. Skrev derfore 1717. atter Biskopen til, og opsagde mit Kald, og at han vilde beskikke en anden i mit Stæd, som og skede. Men nu stod tilbage den haardeste Post, som jeg ventede icke vilde afgaae uden største Motion og Empfindtlighed, nemlig, her skulle nu giøres Alvor af det, som saa længe var tænkt paa, skrevet og talt om, alting skulde forlades, med mine kiere Venner og Tilhørere skulde Afskeed tages; Dette var lettere sagd end giort, thi Fornuften, Kiød og Blod vilde spille Mester, og forestillede mig alting paa det skrekkeligste, Men her lod min kiere Hustru see en Prøve af sin store Troe og Bestandighed, forholdte mig, det var nu alt for silde at fortryde, hvad som giort var, havde jeg dog haft Tid nok at betænke sligt forud; Havde jeg begyndt min Gierning i Gud, raadført mig med Gud, og i Troens Forsikring om GUds Hielp og Bistand resolveret mig til alt dette, hvorfore skulde jeg nu tvivle, og være kleinmodig, da det var kommen til det yderste? Jeg kand icke sige, hvor opmuntret jeg blev over hendes Tale, og at hun som et skrøbeligt Fruentimmer udviiste her større Tro og Mandighed en jeg. Fortsatte derfore i JEsu Navn, hvad som begyndt var, og efter en kiærlig og meget smertelig Afskeed med mine kiære Tilhørere, saavel som kiære Moder og Sødskende, og andre gode Venner, begav mig med Hustru og fire Børn (af hvilke den yngste var ikke end et Aar gammel) paa Reysen til Bergen i Julio 1718. Næste Sondag for min Afreise holdt jeg min Afskeeds-Prædiken for mine Tilhørere, og tog til Valet-Text Pauli Afskeeds Tale til de Ældste udi Epheso, Act. 20. v. 32. Nu kiære Brødre, jeg befaler eder Gud og hans Naades Ord x. Exod. af 1. Cor. 10. v. 16. Vi have og saa Haab at prædike Christi Evangelium for dem, som boe paa hin Side af eder. Allersidst sluttede jeg Prædiken af Prædikestolen med dette Vers: Gud

ska

skal for Alting raade, thi han Alting formaaer 2c. Jeg tilstaaer, dette var den svareste Prædiken, som jeg nogen Tid har holdet; thi som Texten i sig selv var bevegelig, mit Forehavende vigtigt og synderligt, satte det baade mig og mine Tilhørere i største Bevegelse, at vi under Prædiken blandede vore Taarer tilsammen, saa jeg neppe kunde udføre min Tale, og udsige min Meening. Nu var Kiærligheden paa det heftigste paa begge Sider, saa nødigt som de ville have mist mig, saa nødigt havde jeg vildet forladt dem, hvis ikke Lyst og Kierlighed for Guds Ære at fremme blant de vankundige Grønlænder, mig dertil havde skyndet og beveget.

Efter nogle Ugers besværlig Reyse anlangede vi, Gud skee lov! vel og lykkeligen til Bergen om Hosten 1718. Strax min Ankomst blev rygtbar, og man hørde til hvad Ende jeg var kommen, var jeg et Vidunder for alle Mennesker. Og efter underskeedlige Humeurer blev der og fældet underskeedlige Domme: Nogle sagde, jeg havde Griller og var galen, nogle, at jeg havde Syner og Aabenbaringer, nogle, efter at de havde hørt min Mening, og hvad mig dertil havde beveget, dømte retsindig og christelig derom. Det første jeg giorde, var, at jeg vilde bemøye mig om Patroner til den Grønlandske Handels og Beseylings Foretagelse. Vel havde til denne Tid en Kiøbmand der udi Staden, ved Navn Hans Mathisen, og flere andre, nogle Aar hast Skibe paa Grønland, men havde nu ophørt at sende Skibe mere der hen, saasom de Hollandske Handtere toge aarligen til, og fordærvede Handelen for vore, saa derfore nu ingen vilde høre et Ord derom, eller dertil lade sig persvadere, helst efterdi Krigen endda continuerede, og Conjuncturerne just da var paa det allerfarligste. Dog lode nogle sig forlyde: At, gav Gud en ønskelig Fred, og Kongen vilde Allernaadigst assistere dem, torde de vel resolvere sig til at sende Skibe derhen. Jeg saae nok, at jeg i denne Tilstand u-muelig kunde trænge igiennem, hvorfore jeg maatte patientere, indtil jeg først Allerunderdanigst havde andraget mit Forlangende for hans Kongl: Majest:, skiønt det ikke var at haabe, at

jeg

jeg, efter den Tids vankelige Beskaffenhed, efter Ønske noget paa de høye Stæder kunde udrette. Men den Allmægtige gode GUD tænkte paa os alle, og giorde det got for os paa alle Sider, forend vi haabede og ventede; thi paa Kongens af Sverrig Fald og Død for Friderichs-hald udi Norge om Vinteren 1719. paafuldte en glædelig Fred, og jeg med alle andre der over ikke lider blev glædet og vederqvæget. Nu haabede jeg, at alting var overvunden, og der var nu intet mere i Vejen, som kunde hindre og opholde mig udi mit Forsæt, at det jo skulde blive i Verk stillet og befordret. Reiste derfore om Foraaret 1719. til Kiøbenhavn, for allerunderdanigst at insinuere mit Dessein udi Deres Kongl: Majest: Naade. Men som Kongen da var oppe i Norge hos sin Armee, præsenterede jeg mig for Herrerne udi det Høylovlige Missions-Collegio, og overgav underskrevne Allerunderdanigste Project til deres ivrige Recommendation.

Allerunderdanigst Forslag til den Grønlandske MISSION.

(I.)

At Grønland, som tager sin Begyndelse paa 60. Grader, og strekker sig siden udi Nord, lige under Polen, er jo et af Deres Kongel. Mayestets til Dannemark og Norge tilhørende Landskab, kand ikke nogen Nation giøre disputerligt, saasom bemelte Land af Begyndelsen er bygget og besat af Norge, og siden altid været en Dependentz af Norges Krone.

(II.)

Saa give og vore Annales tilkiende, at Indbyggerne udi Grønland har været oplyste udi den Christelige

Tro

Tro, og med Bistoper og Lærere forsynet indtil Dronning Margrethes Tid, da Seyladsen derhen, formedelst nogle Skibes Forulykkelse, aftog saavelsom at Dronningen af idelige Krige med Sverrig blev forhindret at giøre Anstalter til Landets Beseyling, efter at Norge og kom under hendes Herredømme. Efter Hendes Død blev og Kongerne i Dannemark ved Krig og andet forhindrede derfra, saa Grønland kom jo mere og mere udi Forglemmelse. For den Sags skyld er Indbyggerne der i Landet igien faldne hen i Hedenske Blindhed, af Mangel paa Lærere og Underviisning, at man ikke af dem, som nu har faret derpaa kund erfare, om der endnu ere nogen Levninger af Christendommen, men langt mere et vildt og barbarisk Væsen: thi hvor Spaadommen er ude, der bliver Folket vildt og øde, heder det Ordsp. 29. Dog skal der endda udi Hoylovlig Ihukommelses Christiani IVti Tider, nemlig 1546, en Munk, født i Grønland, være derfra hid kommen, hvilken baade af den Christne Troe, saa vel som det Latinske Sprog, har haft nogen Kundskab, (citante Blefkenio) Høystbemeldte Hans Kongl. Majest. har og anvendt all Fliid til Landet igien at lade beseyle og oplyse. Og jeg veed ikke, af hvad Forhindring, saa lovligt og christeligt Forehavende ikke fik sin Fremgang.

(III.)

Men siden at Landet af vore kom udi Forglemmelse, have andre fremmede Nationer søgt at betiene sig af Farten til Grønland, og det ikke uden deres store Fordeel og Gevinst, som vel er vitterligt, ikke alleneste i langsomme-

lig

lig Tid med Hvalfiskeriet under Nord, men end og nu i mange Aar med profiteerlig Handling med de Vilde under Sønder og Sydvest. Thi af de Havne og Custer, som eendeel fremmede Nations Skibe besøyle, ere paa bemeldte gamle Norske Grønland, og dets tilhørende Insuler, giøre Land-Torterne noksom beviislige.

IV.

Hvad Skade og Nakdeel Deris Kongel. Majestæts Lande og Undersaatter herover har taget udi deres Commerce, kand lat eragtes; saa at endog de Borgere, som fra Deres Kongel. Majestæts Kiøbstad Bergen begyndte, og tænkte at continuere med Seyladsen og Handlingen paa Strat-David udi Grønland, maatte det overgive, formedelst at den Hollandske Nation i saa Aar har draget all Handelen til sig.

V.

Saa veed man af Erfaringen, hvilket og allerunderdanigste hosfølgende Documenter bevise, at Grønland er ikke saa armt og fattigt, at det jo var en utroelig Fordeel at hente for vores Nation, dersom andre maatte holde sig derfra. Thi at jeg intet skal melde om den profiteerlige Handling med de Vilde paa bemeldte Strat-Davidske Custer, da kan man og med stor Gevinst bruge der adskillige slags Fiskerier, med Hval, Sæl-Hunde, Torsk, Lax &c. Hvilket og de Hollænder i nogle Aar der sammesteds med stor Profit har practiseret. Denne Fordeel kunde allene vores Nation med rette sig tilegne, ja ogsaa der udi fornemmelig med god

Succes blive deelagtig, dersom Anstalter bleve giorte til Coloniers og Logers Oprettelse der i Landet, hvortil dog kunde udfodres en maadelig Bekostning, ey heller være umuelig for Landets haarde og kaalde Clima.

(VI.)

Maatte man saa meget desmere lade sig dette være angelegen, eftersom Guds Ære og de vildfarende Menneskers Oplysning her under verserer, og ved denne gode Leylighed i fremtiden kunde befodres. Thi hvem af os skulle ikke eragte det som vor høyeste Pligt, igien at optænde GUds Kundskabs Lys for dem, som det een Tid lang har været slugt for. Helst efterdi det er en Nation, som stammer af os selv og dette Rige, og tillige med os, efter de Tiders Beskaffenhed, havde annammet Troen til den HErre Christum, alligevel at den siden, af Mangel paa Lærere og Undervüsning, og lang Affsondring fra andre Christelige Nationer, igien er uddøv. Dette er af saa høy Betydenhed, at det aldrig med god Samvittighed og uden vor høyeste Forsvar for GUD, letfindeligen kan forbigaaes og efterlades.

(VII.)

Dette har og fornemmelig været mit Øyemerke, hvorfore jeg som den aller-uværdigste og ringeste iblant den HErres JEsu Christi Tienere, af en gandske eenfoldig Attraa og Forlængsel til at fremme Guds Ære og disse arme Menneskers Salighed, nu udi nogle Aar ved mine allerunderdanigste indsendte Memorialer har søgt at faae bemeldte Grønlandske Mission for deres Kongel. Majestæt udi

udi allerunderdanigste Devotion incamineret, men for hid indtil værende besværlige Tiders Tilstand dog uden Effect. Ikke desmindre har jeg dog nu, efter Høyærværdige Biskoperne udi Bergen og Trundhiem, deres Raadførsel og Betænkende, qviteret mit Kald udi Nordlandene, og ved min egen uværdige Persons Indstillelse, sat mig føre, at ville legge en alvorlig Haand paa Verket, i allerunderdanigst Forhaabning, det ogsaa skulde være Deres Kongel. Majestæt, vor Allernaadigste Arve-Konge og Herre, som ellers før i alle Maader har udviist sig saa Allernaadigst nidkiær for Guds Æres og Riges Udbredelse iblant Hedningerne udi Ost-Indien, ret angenemt og behageligt, om der kunde være nogen Apparence til at bringe denne forvildede Nation til, igien at kiende GUD og deres Konge, allermest som disse, til saadan Hielp og Forsorg, frem for andre Hedninge, ere prioriterede.

(VIII.)

For den skyld har jeg, siden Ankomsten til Bergen anvendt al min Fliid, til at faae der nogle Christelige Gemytter opmuntrede igien til at antage sig Farten og *Negocen* paa bemeldte Grønlandske Custer, og at oprette der i Landet en Colonie og Handels-Compagnie. Og ihvor vel een og anden ere ikke saa ilde affectioneret hertil, findes dog hos dem ringe Effecter, sligt vidtløftigt Verk at udføre. Saa vidt har jeg dog forstaaet af dem, at maatte det ikkun Allernaadigst behage Deres Kongel. Majest., at forunde Compagniet, som sig her til ville resolvere, visse Privilegier, som deres Sal. Herr Fader høylovlig Ihukommelse Allernaadigst forundte Hvalfiske-Compagniet udi en Forordning

ning af 13 Septemb. Anno 1697, og en Placat, angaaende Grønlands-Fartens Forbud for de fremmede Nationer, af 15 February 1691. Da skulle der nok findes Liebhabere, saasom det og skulle giøre en langt kraftigere Impression i Gemytterne, dersom Deres Kongel. Mayestet selv allernaadigst vilde behage Dennem hertil at encouragere og opmuntre.

IX.

Men som det og vel dets foruden udfordres nogen Forstærkning og Forskud til dets Verkstelliggiørelse, men i disse besværlige Tider ikke kand ventes eller begiæres af Deres Kongelige Mayestæt, en heller kand bringes til Veye af een og anden Privat-Person, saa udkræver Fornødenhed og dette Verkes Betydenhed, at et hvert Christeligt Gemyt her til contribuerer efter eget gode Tykke og Hiertelav, hvortil der uden Tvil af Gud mange Gudfrygtige Hierter skulle opvækkes, hvis største Glæde skulle være, at de saa vel og saligen deres Gods og Formue kunde anlegge. Maatte det da til den Ende ikkun allernaadigst behage Deres Kongelige Mayestæt, at foranstalte og bevilge os en Collect til en frywillig Bistyr allevegne i deres Majestæts Riger og Lande, hos alle dem, som godvilligen dertil noget ville contribuere; dog med den Vilkor og Forpligt, at de, som samme Collect sig til en Medhielp til Handelens og Coloniets Oprettelse der i Landet ville betiene, maatte og saa, siden, naar alting var kommen i Stand, en en fremdeles opholde der Missionairerne, og forsvarlig befordre Missionen, eller derfore giøre Regenskab til Missions-Collegium.

X.

Man skulde her og vel foruden ogsaa vente en anseelig Bistyr her til hos de andre Christelige Nationer, som udi langsommelig Tid har benyttet sig Farten og Fiskeriet paa de Grønlandske Kyster, til en taknemmelig Erkiendelse mod Gud og Deres Kongelig Majestæt, for fr ylee nte Velsignelse og Brug, naar de beskeedentlig derom bleve erindrede, helst saasom baade Engelske og Tydske, af egen Godhed tilskyndede, har udviist sig saa gavmilde og bevaagne imod den Ost-Indiske Mission.

XI.

Endeligen i sær saa kand det og ikke lidet opmuntre os til, den Grønlandske Mission at foretage, at den med en mindre Bekostning kan

kan og udføres fortsettes end den Indiske Mission, thi den Fordeel have vi her frem for paa sin Sted, at man ikke haver behov at sørge for de Omvendte, eller som vil lade sig omvende, deres Føde, hvormed man dog i Ost-Indien er høyligen besværet, saasom dette Land er af den Beskaffenhed, at eenhver kan nok føde sig selv paa den Maade, som hand fra Barndommen op var vant at nære sig paa, hvilket hannem ikke kand betages og forbydes af de andre, som dog fornemmes at skee udi Ost-Indien, Missions-Verket der sammesteds icke til liden Forhindring. Og om jeg vilde sige, at de hedenske Grønlænders Omvendelse skulde lettere og lyckeligere udfalde end den udi Ost-Indien, er det icke uden Grund, thi mand skulde haabe, at der endnu skulde findes nogen Levninger af den forfaldne Christendom.

Dette er mit allerunderdanigste velmeente Forslag til dette hell. Verkes Befordrelse, hvilket jeg allerunderdanigst overgiver til Deres Kongl: Maj: allernaadigste Resolution og Betænkende, &c. H. Egede.

De gunstige Herrer udi Missions-Collegio optog mit velmeente Forslag i beste Meening, og naadigst forsikrede, at Deres Kongl. Mayestæt uden all Tvivl vilde allernaadigst tage sig dette Verk an, hvis ikke nylig havde, og endnu ikke gandske stillede Krig det skulde forhindre: Jeg maatte derfor patientere til Deres Kongl. Mayestæts Hiemkomst fra Norge. Saa snart Kongen var hiemkommen, blev og min allerunderdanigste Memorial overleveret, og siden i Geheim Conseil foretaget, og saa vidt allernaadigst approberet, at, omendskiønt endeel af de allerunderdanigst foreslagne Puncter for nærværende besværlige Conjuncturer skyld ikke kunde blive allernaadigst bevilgede, saa vilde dog Kongen være allernaadigst betænkt paa de Midler, som kunde tiene til dette hellige Verkes Befordrelse. Jeg havde og selv den Naade, at tale med Kongen, da han allernaadigst behagede mundtlig at examinere mig om Grønlands Beskaffenhed, og lod sig merke, at han var allernaadigst derfor intentioneret. Og efter at mig af Herrerne udi Missions-Collegio var naadigst betydet, at Kongen vilde lade gaae allernaadigst Befalning til Stift-Befalnings-Manden og Magistraten udi Bergen, at de den Grønlandske Handel og Beseyling for Kiøbmændene skulde proponere, saa vilde Kongen med

allernaadigste Octroyes Meddelelse og i andre Maader giøre dem muueligst Assistence: Da reyste jeg derpaa, fra Kiøbenhavn op til Bergen igien, og strax efter lykkelig Ankomst, ankom og Kongelig Majestets Allernaadigste Befalning til Stift-Befalnings-Manden og Magistraten, af efterfølgende Indhold:

FRIDERICH den IVde, af GUDS Naade Konge til Danmark og Norge, de Wenders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Vor Gunst tilforn! Eftersom en Præst fra Nordlandene, navnlig Hr. HANS EGEDE, udi een til os indgiven allerunderdanigst Memorial, iblant andet adskilligt angaaende Trafiqvens Oprettelse og Fortsættelse fra vores Kiøbstad Bergen paa Grønland, haver andraget; Da er vores allernaadigste Villie og Befaling, at indkalde for Eder de Negotierende der sammesteds, og fornemme deres Meening, om Handelen derfra paa Grønland med nogen Fordeel kand drives, saa og, om nogen iblant dem findes, som tilforn kunde have beseylet Landet, og om Handelen der kun-

kunde være kyndige, om da de samme eller andre kunde blive findede, at foretage sig saadan Handel/ og dertil enten forlange vores Octroye, eller andet, som til Trafiqven der i Landet at entreprenere og fortsette kunde findes nødig. Hvor om I med os Elskelig Capitain de Bernfeld, og en Skipper ved Navn Christen Hansen, som fornævnte EGEDE har berettet at have i nogle Aar beseylet Landet, og handlet der udi, haver at conferere, om de kunde give nogen Forslag til samme Handels Fortsættelse, og derefter om alt foranførte Eders allerunderdanigste Relation til os med forderligste nedsender; Befalendes Eder GUD. Skrevet paa vor Slot Kiøbenhavn d. 17 Novemb: Anno 1719.

Under vor Kongl. Haand og Zignete.

FRIDERICH R.

Deres Kongelig Majestets allernaadigst udgivne Befalning blev og saa vidt allerunderdanigst efterlevet, at de Skippere og Styr-Mænd, som havde faret paa Grønland eller Strat-David, bleve paa Raadstuen indkaldede, for at giøre deres Forklaring om Landets Beskaffenhed, men videre kom det ikke; Thi som samme Skippere vare bange for, at, om de sagde noget got om Landet, dem da skulde blive allernaadigst befalet, ikke allene at gaae derhen, men end og at blive derpaa nogen Tid, hvilket de icke havde synderlig Lyst til, da

dit

git desse alt, hvad de for havde sagt mig om Grønland, afmalede Landet paa det slemmeste, og Seyladsen paa det farligste, saa at hvis jeg ikke havde havt et Brev fra een af dem, hvor udi han skriver temmelig godt baade om Landet og Handlingen, da havde jeg bleven en Løgnere for Kongen med mine allerunderdanigste Angivelser. Saa liden Lyst som Skipperne eller Styr-Mændene havde at gaae til Grønland, saa liden Lyst havde og Kiøbmændene at ville lade forsøge derpaa, thi ingen af dem lod sig indfinde paa Raad-Stuen, skiønt det var dem tilforne ansagt og betydet; Saa jeg den gang haabesløs maatte gaae min Vey. Jeg græmmedes overmaade i mit Sind, at der vare Christne Mennisker, og havde dog saa liden Kierlighed for Christi Ære at see befordret. Hvad skulde jeg giøre? hos Menneskenvar der endnu intet Haab at faae Hielp og Undsætning, hvor over jeg gav mig ligesom i Trætte med GUD, hvorfor han i saa mange Aar havde ophuldt mig med inderlig Lyst og Forlængsel til Christi Riges Udbredelse blant Grønlænderne, og ligesom draget mig til det, jeg efter Fornuften og Kiøds og Blods Villie havde ingen Lyst til, men gav mig dog ingen Indgang til Folkets Hierter, udi mit Forehavende at blive assisteret? Sandelig, her persede GUD mange Sukke af mit Hierte, ja jeg holdte ikke op med idelig og uafladelig Bøn og Paakaldelse hos GUD, forend jeg i Troen blev styrket, og om Bønhøring i mit Hierte forsikret; thi tog jeg mig fore paa en anden Maneer at forhverve mig Patroner, nemlig, jeg gik til enhver formuende Mand i Staden i særdeleshed, og brugte alle Motiver at overtale dem til at sætte noget paa Grønland. Den almægtige gode Gud velsignede og min Iver og Alvorlighed, saa een og andre blev persvaderet dertil, der lod sig og indfinde med Skrivelse en fornemme Mand fra Hamburg, der han fik at høre, om det Forehavende paa Grønland, at han med fleere der sammesteds vilde skyde ind i Companiet en anselig Capital. Herover bleve mine Patroner i Bergen særdeles encouragerede, forsikrende mig, at det Grønlandske Dessein skulde nu saaledes blive foretaget, at jeg skulde see min Lyst derpaa. Men hvad er ubestandigere end Menniskelige Forslag og Foretagende? Den Glæde

ble

jeg havde, at see saa herlig en Begyndelse, og det visse Haab jeg giorde mig og om en lykkelig Fortgang der udi, varede ikke saa længe; thi næste Post-Dag derefter fik man atter Brev fra fornævnte Mand udi Hamborg, at han havde betænkt sig i den Sag, angaaende Grønland, og vilde nu ikke mere have dermed at skaffe. Saa kom mig og just ved samme Tid fra Missions-Collegio til haande, at de af Kiøbmændene aller-underdanigst proponerede og forlangende Privilegier kunde endda ikke blive Allernaadigst approberede. Der faldt det tilsammen paa en Hob igien, Kiøbmændenes forrige Resolution blev til Mismodighed, saa de sloge sig alle derfra. Hvor nedslaget og bekymret jeg her over blev udi mit Sind, er Gud bekiendt; thi det syntes for mig, at jeg havde anvendt all Møye forgiæves. Men det var iblant Guds Behagelighed, at holde mig udi sin Prøvelse, og at lære mig, at jeg ikke skulde forlade mig paa Mennisker, men paa Gud. Som jeg og ikke heller lod gandske Modet falde, men holdt mig til Gud, som alting formaaer, og haabede, at han vel skulde opvække Midler til sin Æres Udbredelse, naar hans Tid og Time kom. Imidlertid sendte jeg adskillige Klage-Suppliquer, saavel til Missions Collegium som Deres Kongl. Majestet selv, og efterlod ikke heller, at anholde hos Kiøbmændene om det samme. Men der var endda saa liden Apparence for mig, til Hielp, som der kunde være. Kortelig, Vinteren 1720 gik bort, og den derpaa følgende Sommer, uden at faae mindste Trøst af nogen udi min Bekymrelse, men tvert imod maatte høre mange spottelige og forhaanlige Ord af mange, at jeg skulde bleven i mit Kald, og ikke taget mig u-muelige Ting fore. De vare ikke sindede, at opofre Folk til Døden, og at slaaes ihiel af Grønlænderne. Min stakkels Hustru paa sin Side var heller ikke fri for Anfægtninger, men det blev lagt hende til stor Efterladenhed, ja Daarlighed, at hun samtykte med mig i at drage fra Kald og Brød, og sad nu der paa et kostbart Sted, og fortærede det lille vi havde bragt med os. Hun skulde derfore tilskynde mig, at overgive det daarlige Forehavende, og at søge efter et andet Kald.

Saae vi dog selv skinbarlig for Øyne, at intet for mig var med Grønland at udrætte, men Gud heller vilde afvende den Ulykke fra os, som vi formasteligen vilde styrte os udi. Men uanseet all denne Anfægtning, blev dog min kiære Hustru bestandig, og gav dem ofte til Giensvar, som instigerede hende at staae mig imod, at hun prætenderede aldrig, at være Mester over sin Mands Resolutioner, eller hindre mig i de Ting som hensigtede til Guds Ære, saa længe jeg selv med god Samvittighed ikke kunde slide mig løs der fra. Hvad Gud vilde, og hvad jeg vilde, var hun vel fornøyet med. Ved saadan Bestandighed viiste hun sine Fristere fra sig, saa de omsider dømte om hende som om mig, nemlig, vi vare begge galne og fortryllede.

Jeg kommer igien til Kiøbmændene. Uanseet de alle tilhobe havde slaget sig fra Grønland, giorde jeg dog min Fliid, at faae de bedste og Christeligst intentionerede af dem samlede paa en Compagnie tilsammen, for at overlægge med hinanden, hvor vidt mueligt denne Sag kunde foretages. Derved sig paa mine indstændige Anmodninger og nogle fan indfinde, hvor jeg da giorde saadanne Propositioner for dem, som vare langt over mine Kræfter. De gode Mænd, af min store Møye og bestandige Iver for dette Dessein bevægede, kunde ikke andet, end lade sig mit Anliggende gaae til Hierte, og lovede, at hvis jeg kunde persvadere fleere dertil, da vilde de og paa mueligste Maader være mig assisterlige. Men for at encouragere andre, bifaldt de og mit Forslag, om selv og at contribuere noget dertil, saa vidt jeg kunde formaae; hvor jeg da tegnede mig selv for første Indskud 300 Rixdaler; derefter og de andre, som da vare nærværende, nogle for 200, og nogle for 100 Rixdaler. Det paategnede Document tog jeg da til mig, for at forsøge, om ikke fleere kunde være at persvadere. Gik saa først til Biskoppen og Præsterne der udi Staden, som alle tegnede sig for en Andeel. Derefter besøgte jeg og fleere af Kiøbmændene, og paa denne Maade samlede jeg en Capital af 8 til 10000 Rixdaler. Alligevel nu denne Capital var

ere gandske u-tilstrækkelig til at foretage sig saadant et Verk, ikke desmindre resolverede dog de gode Mænd sig dertil, og med den- ne ringe Penge-Sum lagde een alvorlig Haand paa Værket, og til Desseinets Fortsættelse kiøbte et Skib, Haabet kaldet, som skulde føre os over til Grønland, og der om Vinteren forblive. Det syntes, som GUD havde destineret dette Skib til saadant Brug, og at den guddommelige Providence, ved det Navn Haabet, vilde styrke os udi Haabet, at det begyndte Verk skulde lykkeligen gelinge, hvor dubieux og slet det end loed sig anse. Foruden dette Skib, blev og tvende andre Skibe af Compagniet fragtede, det ene for at gaae paa Hvalfangsten, og det andet at følge os, for at bringe Rapport hiem om vores lykkelige Ankomst til Landet. Imidlertid indløb mig og et glædeligt Brev fra Missions-Collegio, af den 15 Martii 1721, hvorudi mig naadigst blev tilkiende givet, at Deres Kongl. Majestet havde Allernaadigst bevilget den af mig paadrevne Grønlandske Expedition, og at jeg med første havde at vente een Allernaadigst Vocation som Missionair at gaae over med Skibene til Grønland, og derhos Allernaadigst salareret mig med 300 Rixdaler aarlig, og derforuden 200 Rixdaler til min Udrustning. Saaledes behagede den forunderlige GUD, igiennem saa mange og svare Anstød og Prøver, at lade mig see Frugten af min Bestandighed og faste Tillid til hans guddommelige almægtige Hielp, tvert imod all menneskelig Forhaabning; han derfore være tusindfold lovet og benedidet.

Der nu alting var klart til [illegible], blev det til Reisen hørte Mandskab forsamlet paa Skibet Haabet, den 2 May, hvor de efter at Artiklerne vare dem forelæste, bleve tagne i Eed af Stifts-Befalnings-Manden, i Nærværelse af mange respective Mænd, saavel som af Compagniets Interessentere, som andre. Og som jeg, i Mangel af en habilere Person paa den Tid, maatte paatage mig, at være Over-Hoved for Raadet og de udsendte Folk, maatte

 jeg

sog og aflegge mig Allerunderdanigste Troskabs-Eed, det Embede betreffende. Forretningen blev af mig slutted med en liden Oration, samt Lovsang og GUds Paakaldelse om den Allerhøjestes Bistand til dette begyndte Verkes lykkelige Fremgang og Fortsættelse. Saa blev da Reisen i den HErres JEsu Navn foretaged den 3 May 1721, da vi med Skibet Haabet og indeværende Mandskab, i alt 46 Mennisker, min Familie inclusivè, (foruden den med os følgende Galliot) gik fra Bergen, i det faste Haab, lykkeligen til Grønland at ankomme. Det til Hvalfangsten destinerede Skib var længe forden udgaaet, men havde den Malheur, at det af en Styrtning ved Staten-Huk blev kast omkuld, dog reiste sig op igien, der Masten brækkedes, saa, Gud være lovet! ingen Siel blev borte, men alle ved GUds sonderlige Beskiermelse frelste og beholdne, forfaldt under Bergens Leed, hvor Skibet tillige som et Vrag af Vinden blev hendreven. Vi, tillige med det os følgende Galliot, blev for contrarie Vind beliggende udi Havnerne ved Bergen, indtil den 12 May, da vi gik til Søes med en favorabel Vind, som continuerede med got føyeligt Veyr indtil den 4 Junii, da vi fik Huken i Grønland i Sigte. Dette Land kom os ret selt fore, saasom det syntes at være gandske overtrækt med Iis og Snee, og ved Hav-Siden saae man store Iis-Bierge, hvorblant vi træffede nogle som store høye Klipper og Bierge. Fra den Dag var vi idelig incommoderede af Storm og Driv-Iis, som laae over 10 à 12 Mile fra Landet, og strækkede langs Kusten, Nord efter. Naar Veyret var got, seilede vi langs Iisen, for at søge, om nogensteds var Aabning, for at komme igiennem op til Landet, men det var umueligt, thi Iisen laae gandske tæt skruet paa hinanden, som var skrækkelig til at see, dertilmed kunde man ingen Ende see paa den. Vi vare derfore foraarsagede, at gaae fra Iisen igien Vest over i Havet, for at være sikker, naar stormende Veyr paakom. Dette holdt vi ved i en langsommelig Tid, gik fra og til Iisen, men var ingen Aabning at see, for at komme igiennem. Herover var Skipperne bevæged at forslaa, at giøre Vende-

Reise

Reise, saasom Sommeren gik hen, og der var intet Haab at komme til Landet. Saadan Snak klingede ikke i mine Ørne, men jeg stod hannem haardelig imod i denne Punct, paastod, at vi ingenlunde maatte vende fra Landet, saa længe vi havde noget tilovers af Sommeren, saasom Skibet skulde dog ikke desmindre blive liggende Vinteren over i Landet.

Den 24 Junii kom vi udi stor Livs Fare, og bleve indklemte af Jisen; thi som vi om Morgenen seylede langs Jisen, og der syntes een Stæd at være Aabning, da tilspurde Skipperen mig, om vi vel skulde hasardere at holde til? jeg gav mit Samtykke dertil, forhaabende, Gud skulde lykkeligen føre os igiennem, saasom Vejret var got, og Vinden føjelig. Men da vi seylede et Stykke imellem Jisen, fik vi med Forhaabning at see, at Jisen laae sammen igien, og kunde ikke oversees øverst af Skibs-Masten, men strakte lige op til Landet, hvorfra vi vare 8 Mile omtrent. Vi giorde vel vores beste, at lavere igien udaf Jisen, hvor vi kom ind, men det var umueligt; thi Vinden sprang sydligere, og det med en Storm, saa vi i grueligste Maader blev omringede af Jisen, og havde ikkun en Distance af et Bosse-skud eller to, som var fri for Jis, for idelig at vende fra een Side til den anden. Her var Banghed og Bedrøvelse paa færde, saasom der for menneskelige Øyne var intet Haab, at komme beholden af den Farlighed. Det forøgede og vores Jammer, at den med os følgende Galliot stødte paa een Jis-Skosse, og fik et Hul fremmerst i Bovven, hvilket de i en Hast inden til fik tilstopped med Klæder, og hvad de havde for Haanden. Saadant gavedes tilkiende ved Signal; thi vi turde ikke holde os nær tilsammen, for ikke at faae Skade af hinanden. Skipperen, der saadant blev vaer, sprang af Forskrækkelse i Cajuten, og sagde til min stackels Hustru og smaa Børn, de maatte befale sig GUD i Vold, og berede sig til Døden; der var intet Haab til Livet, thi Galioten havde alt faaet Skade, og vilde synke. Hvor forskrecked og confunderede de Stakler her over bleve, er let at tænke, og hvad der i saa

dan

den Tilstand foregik udi mit Hierte, kand jeg ikke forestille. Det
saae jeg for Øjne, vilde opfyldes, hvad Folk tilforn havde spaaed
mig, nemlig min og mines elendige Undergang. Ach! tænkte jeg,
hvi har dog GUD deparet min Ungdoms Synder at straffe
paa denne Maade? Og hvorledes kand det være hans gud-
dommelige Barmhiertighed gemæs, at lade de uskyldige
Mine undgielde for mine Synder? Jeg gik tilbage, og eftertænkte
mine Veje, og hvorledes Gud hidindtil havde ført mig. At mit Øjemerke
med dette Foretagende var reent og oprigtigt for Gud, gav min Sam-
vittighed mig Vidnesbyrd, og at GUD paa besynderlig Maade til
dess har hiulpet mig frem der udi, havde jeg og øjensynlig befundet;
hvorledes kunde det da skee, at han nu i denne Nød skulde forlade mig?
Jeg formanede HErren, at han vilde redde sin Ære, og styrke min Tro,
og ved det han frelste mig af Fare, maatte ikke allene jeg, men end og-
saa andre faae Anledning at prise og berømme hans forunderlige
Forsyn, Godhed, og Allmagt. Der faldt mig ind iblant andet,
til min Trøst og Oprettelse, hvad der passerte med St. Pauli Sey-
lads til Italien, Act. 27. Jeg giorde deraf en Application paa mig
selv, og haabede, at den allmægtige gode GUD skulde bevise mig og
mine den Hielp og Redning, som han beviiste Paulo, og hans Med-
farende. Og der jeg nu ved de trøsteligste GUDs Ord og Forjættel-
ser havde stillet min egen Uroe og Frygtagtighed, og mit Hierte blev
net opfyldt med stor Frimodighed og Trøst, søgte jeg og ved samme
GUds Naade at oprette og sætte Mod i de andre, særdeles min kiære
Hustru og Børn, hvilke og GUD i denne Bedrøvelse kafteligen op-
holdt og styrkede. Det continuerede med Stormen og tyk Taage
den heele Dag og indtil Midnat, saa vi lidt eller intet kunde see, hvad
os begegnede, men lode det blot og bart ankomme paa GUds naadige
Forsyn og Beskyttelse. Vi fornam med Forundring paa sidstningen,
at vi fik jo mere og mere Rum, og kunde en god Stund holde det
paa denene Side, førend vi havde behov, at vende om paa den an-
den. Efter Midnat stilledes Stormen af, og det klarede op, hvor vi

da

da, imod all Tanke og Formodning, saae os gandske entledigede fra Jisen, og at her og der var ikkun nogle faa Jisskotser at see. Over denne forunderlige og uforhaabentlige Redning bleve vi alle saa glade, saa vi neppe troede, at vi havde været i saadan Fare. Enhver lovede og takkede GUD for sig, og priste hannem for sin Miskundhed og for hans underlige Ting imod Menniskens Børn; thi her vederfores aldeles, hvad som staaer i den 107. Psalme: De som fare paa Havet i Skib, som bruge deres Handel i store Vande, de saae HErrens Gierninger, og hans underlige Ting i det Dybe. Der han sagde, da stoed han blive en Storm, og den opløftede dets Bølger, de fore op mod Himmelen, de fore ned i Afgrunden, at deres Siæle smæltedes for Ulykke: de løbe om og ravede som den Drukne, og all deres Viisdom blev borte. Og de raabte til HErren i deres Nød, og han udførde dem af deres Angester. Han stillede Stormen, og dets Bølger lagde sig. Da bleve de glade, at de vare blevne stille, og han førde dem i Havn efter deres Begiering. Lad dem takke HErren for sin Miskundhed, og for hans underlige Ting mod Menniskens Børn.

Nu efter Storm kom Stillhed, og efter Frygt og Angest Glæde og Vederqvægelse; thi den trofaste og naadige GUD loed, efter all den Fare og Incommoditet vi langsommelig Tiid havde udstaaet paa det brusende Hav, os omsider komme til det Land, som vi saa inderligen suckede efter, hvilket skeede den 3 Julii. HErrens Navn være lovet, som hidindtil havde hjulpet.

Vi forfaldt paa 64. Grader, og kom udi en god og sikker Havn, uden for det saa kaldede Baals-Revier, paa den vestre Side af Grønland. Førend vi kom til Landet, omtrent 2 Mile derfra, kom

eendeel

endeel Grønlændere ud til os udi deres smaa Baader. Her saa jeg de Folk, for hvis skyld jeg havde paataget mig saa megen Reise. Deres første Anblik kom mig saa miserabel fore, som de i Sandhed i sig selv og vare miserable og ynkværdige Mennesker; thi hvad er elændigere, end ikke at have Guds Kundskab, og at være langt fra Livet, som er af GUD? Den Betragtning, at see dem i slig elændig Tilstand, giorde mig bedrøvet, end mere, at jeg ikke var i Stand, endda at kunde hielpe dem i deres Elændighed. Jeg kunde da intet giøre, uden sukke baade for dem og mig selv, tillige for dem, at GUD af sin store Naade og Barmhiertighed vilde i sin Tid udfrie dem af det store Vankundigheds-Mørk, og for mig selv, at han vilde giøre mig uværdige til et beqvemt Redskab, sin Ære blant disse arme Mennesker at udbrede, og dertil give mig den behørlige Dygtighed og Beqvemhed.

Der Grønlænderne fik nu at see vore Qvinde-Folk, og i særdeleshed mine smaa Børn, da forundrede de sig der over; fornemmelig have de stor Fornøyelse af at see de Smaa, saasom de og havde deres smaa Børn meget kiære.

Strax efter Ankomsten vare vi bemøyede med at opsøge os een beqvem Bygnings-Plads og sikker Vinter-Havn for Skibet, men som vi ingen saa beqvem strax kunde antræffe inde i det faste Land, og vi, for den endnu igien varende korte Sommers Tid, og det med os følgende Skibs Hudsonske Expedition til Hiem-Reisen, icke turde længere opholde os dermed, vare vi foraarsagede, for det første at tage vores Vinter-Leje i Ud-Øerne, hvor vi den 9 Julii, i den HErres JEsu Navn, begyndte at oprette os en Boelig af Torv og Steen, og klædde den inden til med Bredder. Samme Plads kaldte vi Haabets-Havn. Fra den Dag kom Grønlænderne meest hver Dag til os, hialp os iblant at bære vore Materialier til Bygnings-Pladsen, og anstillede sig meget venlige

venlige imod os. Den 5 Augusti kom over hundrede Gronlænder med Qvinder og Born, og besøgte os, besaae vores Bygning, hvorover de giorde sig en synderlig Forundring, og saa vidt vi kunde slutte, vare ikke vel tilfreds dermed, at vi betegnede dem, at vi ville blive her om Vinteren.

Den 8. Augusti ankom Norden fra 16. Kone-Baade, (det ere store og aabne Baader, som Chalouper) havende med sig all deres Bagage, enten til deres Hiem-Reise, eller for en anden Stæds at henflytte, af Frygt for os. De havde ellers intet at forhandle.

Fra den 12. indtil den 15. Augusti var jeg med Styrmanden reist ind til det faste Land, for at recognoscere Beskaffenheden ind i Fiordene, og fandt der sammestæds vel een og anden smuk Plads at bygge paa, og skionne Græs-Enge at fode Qvæg paa, men var alt for langt af Veyen for Skibs-Farten, saasom Stædet laae 2 à 3 Miile ind i Landet fra de yderste Hav-Skier.

Efter at vores Huus og Bolig var bragt i Stand, som var den 31 Augusti, da blev forste Prædiken, af 117. Psalme, holdt paa Landet udi Haabets Havn, og den Allerhoieste takked for sin naadige Beskyttelse paa den hele Reise, med trohiertigst Paakaldelse, om fremdeles Lykke og Velsignelse til vores Foretagende. Efter Prædiken blev de Allernaadigst medgivne Artikler oplæste, og enhver om sin Pligt og Skyldighed paamindt.

Strax Bygnings-Arbeidet var klart, lode vi nogle af vore Folk fare ud paa Soen, for at forsoge Grundene, og hvad slags Fisk der gaves, saasom vi endda ikke havde seet hos Gronlænderne anden slags Fisk end Helle-Flynder og smaa Lax. De fore hist og her, men fornam aldeles ikke til anden Fisk end samme, endskiont de treffede paa mange skionne Grunde og Stoer, som allehaande Fisk i Norge og Nord-Landene pleyer at staae paa. Jeg selv med nogle af vore Folk som kunde skyde, reyste den 4. September ind i det faste Land, saa-

 vel

vi at see os om efter en beqvem Bygnings-Plads, fornemmelig forsyne[illegible] med Vildt og Veideskab derved at bekomme. Iblant andre [illegible] vi paa een Fiord, 3 à 4 Mile Østen for os, og det sammesteds [illegible] Plads at bygge paa. Jorden [illegible] med skiønt Græs og smaa Buskasier og Krat af Elle og Vier &c. Der [illegible] en skiøn stor Elv, hvor udi vi endda saae mange smaa Lax, af hvilke vi stak nogle Stykker, saasom vi ellers ikke havde noget Garn eller Vaad at fange dem med. Her saae vi, at Grønlænderne maatte have deres Ophold om Sommeren; thi der laa mange Been af Rins-Dyr og Sælhunde omkring paa Marken. Der vare og Haler og Rygge i Elven, hvorudi de fangede Laxen. Jeg med mine medhavende Folk gik langs Elven op igiennem en stor lang Dal, for at see, hvorfra den havde sin Udspring, og efter en god Miils Vey kom til et stort skiønt Vand, hvorudi vi saae Fiske springe. Vi saae og det sammesteds Rins-Dyr nok, saavel som Harer, men de vare saa skye og forjagede, at vi ingen [illegible] kunde komme dem i Skud. Een af mine Folk skiød dog efter et Dyr og qvæstede det, men det undløb, og kom hannem igien udaf Sigte; [illegible] een Hare fik vi. Længere op til Fields saa vi [illegible] Iis og Snee. Og som for denne gang intet var der meere at udrette, begave vi os derfra hiem igien, og gave Fiorden Navn af Prække Fiord. [illegible] efter Hiemkomsten, sendte jeg atter Folk derind med Garn og Salt, i Forhaabning at faae noget af den smaa Lax, blev derfore derinde indtil den 18 October, men fik alleene en fierdedeel Tønde; thi Laxen var mestendeel gaaen bort af Elven igien. De saae, som tilforn, Rins-Dyr nok, men fik ickun et Dyr, trende Harer og nogle Ryper.

Den 14 October reiste jeg med Skipperen, Kiøbmanden, og nogle af vore andre Folk hen til en Øe, liggende ved Hukken af det faste Land, omtrent en Miil fra os, hvor een af vore Folk, strax efter Ankomsten der til Landet, havde skudt et Rinsdyr, for at forsøge, om der endnu var noget Vildt at skyde. Underveis antraffede vi een vild Mands Boelig, hvor som Familier pleie med deres Telter, og repareerede Huset, for at flytte ind for Vinteren, som alt da lod sig indfinde. De vilde i Begyndelsen nødigt

nødigt hafde os paa Land, thi de frygtede for os, men tilsode det dog omsider. Efter at vi havde beseet deres Værelser og Boehave, som var ikkun ringe, reiste vi fra dem igien. Dagen derefter vilde vi atter besøgt dem, tagende med os nogen smaa Kram, at ville foræred dem, men mod Forhaabning fandt vi, at de vare flyttede derfra, og kunde icke fornemme, hvor hen; saa de frygtede for at boe i Nærværelsen hos os, saasom de og havde forladt deres Huse, som her og der stode nok af omkring vores Loge, udi hvilke de dog i de forige Aaringer havde boet. Fra den Tid saae vi paa lang Tid ingen Grønlander mere; vi og holdte os derefter hiemme, saasom Vinteren allerede begyndte skarp at sætte til.

Udi September Maaned var ellers et meget skiønt Vejr, ja bedre end i Julio, da næsten hver Dag var Mist og tyk Taage, som kommer af Havet, og betog os Solens Skin. Vi havde nu vel Roelighed, saavel for Grønlændernes Besøg, som for andet udvortes Arbeide, men der begyndte dog icke dismindre at opreise sig Uroe og Misfornøjelse hos vore Folk, over Manqvement paa eendeel Provjants-Sorter, som vi icke havde forsynet os med fra Fædernelandet; thi som man tænkte, at i Grønland skulde være Vildt og Fiskerier nok at bekomme, og i Skibene ikke heller mere kunde biærges, havde vi ickun taget lidt af Kiød, Flesk og Fisk med os; Derfore, som vi nu imod Forhaabning intet eller lidt til Forfriskning til denne Tid havde kundet bringe til veje, og man af medbragte Kost havde intet at spise, uden hver Dag Grød, Brød og Øll, da bleve alle og enhver meget utaalmodige og misfornøjede, knurrede, og gave mig skyld for all den Ulejlighed, saasom jeg havde bragt dem der til Landet. Jeg maatte taale og fordrage alt dette, og med fornuftige og lemfældige Persvasioner søgte at stille dem tilfreds.

Paa det vi kunde have noget færskt til forestaaende Jule-Høytid, begyndte vi at samle tilsammen, hvad Ryper man kunde

 skyde

øe paa Øen vi boede paa. Men som man hver Dag gik ud paa Rype-Skytterie, og Øen var kun liden, formindskedes Rypperne; hvorfore jeg resolverede, at lade nogle fare hen til det faste Land, omtrent 2 Mille fra vores Boelig, hvor vi om Sommeren havde seet nogle Grønlænder-Huse staae ledige, for der at opholde sig et par Ugers Tid, og gaae paa Skytterie efter Harer og Ryper. Men der de kom der, funde de, at en stor Hob Grønlænder havde indtaget de Huuse. De havde gierne reist tilbage igien, men efterdi Dagen var kort, og det allereede var bleven Aften, vare de nødde til at blive. Grønlænderne vilde i Begyndelsen icke tillade dem det, dog, der de saae, at de ingenstæds kunde reise om Natten, og dertilmed vare frosne, toge de dem omsider ind i deres Huse, og ind-logerede dem udi et øder Huus, hvor twende Kierlinger holdte til for dem selv, hvilke indrømmede dem Hytten, og gik ind til deres egne. Om Natten holdte Grønlænderne Vagt, thi de frygtede for, at vore Folk skulde giøre dem [illegible], og saa tilig som det var bleven Dag, vilde de igien have [illegible] under; men som Vinden blæste stærk, og var tilmed megen [illegible] Kulde, turde vore Folk icke fordriste sig til at fare tilbage over Fiorden, hvorfore de maatte give dem, hvad de havde for Haanden, for at faae deres godvillige Tilladelse at blive, til Vinden lagde sig. De forbleve der i trende Dage, og imidlertid bleve bekiendte med hinanden, saa Grønlænderne, efter deres Leilighed, vare meget venlige og tienestagtige mod dem. Paa denne ene Sted vare over 150 Mennisker tilsammen, med Qvinder og Børn, 30 à 40 i hvert Huus. Og skiøndt de i deres Huse (som ere bygte af Tørv og Steen,) have ingen anden Ild at varme sig ved, end deres Tran-Lamper, som brænde Nat og Dag, over hvilke de og kaage deres Mad udi smaa Kiedler, af Blik, Messing og Kaabber, var der dog saa varmt inde hos dem, at de sidde mest nøgne. Der vore Folk kom hiem, og fortalte os slig, kunde vi icke nocksom forundre os derover, saasom vi tilforn vare i de Tanker, at de havde aldeles ingen Varme udi deres Huse, og derfore ofte ynkede dem og deres besværlige Leve-Maade i saa

kaalde

kaldt og haardt et Land; men nu maatte vi fornemme, at der var langt varmere i deres Huse end i vores. Qvindfolkene, fortalte de, vare daglig beskæftigede med at sye og giøre Klæder, og deslige, da Mandene derimod til Lands og Vands ere paa Næringen. Een af dem, ved Navn Arnoh, fattede Godhed for een af vore Folk, som heed Aron, og for det fælles Navn de havde med hinanden, talte got for dem hos sine, ja om Natten lagde sig hos ham, og holdt sig altid til ham.

Efter at vore Folk vare hiemkomne, kom fra ovennævnte Sted tvende Grønlænder til os, og forblev hos os om Natten, og efter at vi havde afsagt dem med en liden Discretion, reiste igien deres Vej. Fra den Dag kom Grønlænderne jævnlig til os, og for at vinde deres Yndest, forærede vi dem altid nogle smaa Sager.

Det gamle Aar, lovet være GUD! lob vel og lykkelig til Ende, alleene her var slet Forhaabning til at fortiene noget til Verkets Understøttelse; thi Grønlænderne havde intet at forhandle. Vi havde og ikke heller nogen Cargeson, som var dem anstændig; det foraarsagede hos mig ikke liden Bekymring, saasom ikke kunde ventes, at Compagniet vilde continuere med at holde Folk i Landet, naar derved intet var at vinde. Men mine Øjne saae alleene til HErren, paa hvilken alles Øjne vogte, og jeg haabedes til hans Miskundhed, trøstende mig med det Haab, at naar vi kom i bedre Kundskab med Grønlænderne, og vi ogsaa fik nærmere Oplysning om Landets Beskaffenhed, og hvorledes vi vore Sager best kunde anvende, det, næst Guds Bistand, vel skulde blive bedre.

Vinteren havde til dets varet taalelig, med got klar Vejr, og maadelig Frost. Dagen paa det korteste paa denne Høide, er fra Klocken 8 om Morgenen, og til 3 à 4 om Aftenen; thi Solen er her ikke aldeles under Horizonten, men gaaer op Klokken 11 omtrent, og ned Klokken

Hakeganen 2. Og som jeg hidindtil icke har kundet været saa lyckelig, for Vankundighed udi Sproget, at anstille nogen gudelig Øvelse med Grønlænderne, eller sige dem noget om GUD og deres Skabere, saa erkiendte jeg, at det dog var min Pligt, at besørge de hos mig paa Colonien værende Folkes Siæles Bæste og Opbyggelse. Ved Chor-holden Aften og Morgen, blev læst et Capitel af Bibelen, saavel som repeteerede nogle Spørsmaal af Lutheri Catechismo, og ellers i vore Bønner erindret det gandske Kongl. Arve-Huses timelige og evige Velgaaende; det oprættede Grønlandske Compagniets Velstand; samt det hele Desseins lykkelige Fortgang. Efter Maaltid blev og altid læst et Capitel udi Bibelen, og sunget en Psalme. Søndagene og hellige Dage holdte jeg Formiddag Prædiken over de sædvanlige Evangelier; Efter Middag til Aften-Sang repeterede jeg Formiddags-Prædiken Spørsmaals-viis; desligeste læste et par Capitler udi Bibelen, og et Stycke af Johan Arnds sande Christendom.

Min første og sidste Bekymring var, hvorledes jeg kunde komme til nogen Erfaring udi Grønlændernes vanskelige Sprog, hvortil jeg ei havde ringeste Manuduction, kunde derfore intet andet giøre, end saa ofte nogen Grønlænder kom til os, spurdte jeg dem (efter at jeg havde forstaaet det Ord Kina, hvad det betyde, sc. hvad heder det?) om alt hvad ved de udvortes Sandser kunde befattes, hvad det heed, og alle forekommende Ord strax flittig optegnede. Og som deres Accent og Udtale var meget uforstaaelig, bleve og mange Ord i Begyndelsen urigtig i Pennen forfattede, som jeg siden efterhaanden kom i Erfaring om.

Ny-Aars Dag 1722. blev efter Prædiken de medgivne Kongl. Artikler til enhvers Efterretning igien paa ny oplæste.

Den 21 Januar. resolverede jeg, at reise hen til Grønlænderne, hos hvilke vore Folk sidst logerede. Grønlænderne toge vel imod

imod mig, og anviiste mig om Aftenen en liden Hytte, hvor de vilde, jeg med mine Folk for os selv skulde logere; jeg formaaede dem dog med Foræring af adskillige smaa Kram, som jeg havde taget med mig, at tilstæde mig, at være udi et af de Huse, de selv holdte til udi, som vare trende, af hvilke det ene var et stort langt Huus, og vel 50 Menneske med Qvinder og Børn der inde. Af deres stedse brændende Lamper var der vel meget varmt derinde hos dem, men derhos en ulidelig Stank for mig, som endda icke var vandt til saadan Rogelse. Mænd og Qvinder sadde der inde mest nøgne, havende allene smaa Buxer paa, for nogenledes at skiule deres Nøgenhed. Om Morgenen begav jeg mig igien paa Hiemreisen, og efterloed en Person hos dem, ved Navn Aron Augustini Søn, (den samme som een af dem tilforne havde fatted Affection til, fordi hans Navn var næsten som hans, nemlig Aroch) thi jeg vilde forsøge, om de skulde ville lide hannem hos sig, saa havde jeg i Sinde, at lade hannem en Tidlang der forblive, paa det han ved den daglige Omgiængelse icke allene kunde lære noget af deres Sprog, men endog komme i Erfaring om et og andet, deres Handteringer og Væsen betræffende, som kunde tiene til vor Fordeel. Samme Person, som ellers i sig selv var en habil og resolvered Karl, fik jeg persvadered dertil ved en liden Discretion, og Løfte til beste Recommendation hos Compagniet. Da jeg drog fra Landet fra dem, og de saae, at Aron efterblev, kom de springende til Stranden, og vinkede til mig, at jeg skulde vende tilbage, og medtage den efterladte Person, men jeg loed, som jeg icke hørde eller saae dem.

Den 2 Febr. kom trende af Grønlænderne fra samme Sted ud til os, og berettede, at Aron levede vel, og de havde intet ont giort ham, men bade dog, at vi vilde hente ham hiem igien; nu maatte jeg give dem en liden Foræring for, at de havde været saa skickelige imod ham. Jeg fornøyede dem efter deres Begiæring, og gav dem og et lidet Brev med til Aron, hvilket de i Begyndelsen icke vilde imodtage, befrygtende, at det maatte have noget ont at betyde.

Ved denne Tid begyndte Vinteren paa det skarpeste, med Snee og

og temmelig stærk Kulde, dog havde vore Folk til denne Stund været alle ved god Helsen og Helbred, saa nær som een Person, som fra Begyndelsen vi kom til Landet, icke var ret frisk, men nu slog sig og Scorbut dertil, af hvilken Sygdom han og døde den 12 Febr. Den 13 Dito reiste Bogholderen eller Kiøbmanden med nogle af vore Folk til Aron Augustinison; for at fornemme, hvorledes han begik sig med Grønlænderne. Og som nogle af dem nylig havde bevist ham adskillige Pudserier, og havde taget fra ham een deel Knive og andre smaa Sager, som var ham medgiven, da frygtede de, at være tilstæde, der de fornam vore Folkes Ankomst, men droge bort. Thi han havde truet dem dermed, at naar jeg kom til ham, skulde jeg udrevangere paa dem, hvad de havde giort mod ham. Han fortalde, hvorledes de i Begyndelsen ævede og fixerede ham, saa han var nødt til at slaae fra sig, siden vare de skikkeligere imod ham. Det var eller icke at undre, at de gierne saae, at være af med saadan en Giæst, hvis Nærværelse kom dem suspect føre. Derfore, for at betage dem den Frygt og Mistanke, de havde til ham, berydde han dem, saa vidt han kunde, at Skipperen var bleven vred paa ham, hvorfor han vilde icke være paa Colonien, saa længe Skipperen var der i Landet. Med denne Raison lode de sig og nøye, og urgerede icke mere paa hans Tilbage-Reise.

Hidindtil havde man icke fornummet, at her var noget Torsk-Fiskerie under Landet, men denne gang fortalde Aron, at Grønlænderne undertiden, naar de vare ude paa Søen, kom i Land med smaa Torske, desligeste ogsaa skiønne Rødfiske, som i Norge kaldes Uer.

Den 17 Febr. som var Fastelavns Søndag, blev een af Skibs-Folkene publicè absolvered, efter begangne Lejermaals-Synd med een af medbragte Qvindfolk, og næste Søndag derefter Qvindes-Personen iligemaade absolvered.

Med denne Tid loed man nogle af vore Folk fare ud paa Søen, at søge efter Fisk; Og som man nylig havde fornummet, at der og boede Folk i nogle Øer, liggende een god Miil omtrent Sydvest

fra

fra os, fore de derhen, for at opholde sig nogle Dage hos Grønlænderne der sammestæds, og see, hvad Næring de der havde. Grønlænderne toge vel imod dem den første Aften, og saa længe de havde noget at forære dem, men den anden Aften, der vore Folk søgte efter noget af deres Sager, som de havde mist, og Grønlænderne havde frastaalet dem, bleve de vrede, og vilde icke længere have dem hos sig, men kastede deres Tøj paa Marken. Men som Vejret var slemt, og det var silde ud paa Aftenen, vare de nødde til at true dem med deres Gevær og Flinter, som man havde forsyned dem med for de Vildes Overfald, om fornøden giordes. Herover bleve de gandske bange, og loed dem blive. Endskiønt der vare meer end 300 Mennisker forsamlede paa det Stad, og letteligen kunde have overvældet vore Folk, saa lode de sig dog skrekke af deres hos sig havende Flinter og Gevær, som de i Begyndelsen vare heel bange for. Tvende Dage fore vore Fiskere der om paa Havet, men fornam aldeles icke til nogen slags Fisk, ey heller Grønlænderne, hvilke alleneste fore ud paa Søen efter et slags Fugl, som kaldes Alker, da de og kom i Land om Aftenen, med en temmelig Hob af samme; Dog fiskede Grønlænderne, strax uden for Landet, et slags Fisk, som kaldes Ulker, som de og iblant andet kaagede og spisede. Deres Fortæring var og Sælhunde, som de havde fanged om Høsten, og laae forvarede under Sneen, desligeste smaa tørrede Lodder. Mine Folk fortalde denne gang, som og Aron tilforn, at Grønlænderne undertiden holdte een synderlig Græde-Ceremonie iblant dem, hvorde, besynderlig Qvindfolkene, faldt næsgrus paa deres Ansigter, og hen ved en halv Time ynkeligen hylede og grædde; derefter sadde de en lang Stund stille, meget sørigfulde og bedrøvede, og talede ikke et Ord. Denne Græde-Ceremonie, som vi siden har fornummet, bruge de, saa ofte nogen af deres Venner døe, og der da kommer nogen til dem af deres Kyndinge og Slægtninge, som enten ikke havde været hos dem, siden de fik den Sorg, eller og selv bragt de Fore-

findende den sorgelige Tidende om nogen af Vennernes Død og Afgang.

Den 1. Martii. Efter at vore Folk vare hiemkomne, kom 10 af næst ovenmeldte Grønlænder til os udi et meget slemt Vejr og Sneefog, og begærede, at vi ville laane dem Huus om Natten, saa som de laante vore Folk Huus. De bleve om Natten hos os, og om Morgenen igien reiste deres Vej.

Den 5. Martii reyste jeg selv hen til Aron, tagende med mig vore Fiskere, i Tanke, at lade dem der søge efter Fisk, eftersom Aron havde berettet, at Grønlænderne, hvor han var, undertiden kom i Land med smaa Torsk. Til den Ende formaaede jeg een af de der inde værende Grønlænder, for Betalning, at vise vore Folk den Stæd og Plads, hvor de fiskede, men der de kom der, snegg han sig fra dem. Vore Fiskere forsøgte siden her og der, men kom ikke paa den rette Plads; saa var og Vinden stærk, og Fartøyet ubeqvemt, at de ikke længere kunde holde det ud, men kom tilbage. Grønlænderne kom og strax, og havde ikkun faaet trende smaa Torske. Siden vi sidste gang var hos Aron, da havde han været i en slem Action med Grønlænderne, som havde slaget ham ilde; men Aarsagen var, som tilforne, hans egen Fordristelse og Hastighed, at han slog een af dem paa Munden, som kom frem, og vilde abe og fixere ham. Een heel Hob derfore faldt an paa ham, og sloge ham ilde. De vare og saa snedige, at de toge hans Flint fra ham, og forvarede den, at han ikke dermed skulde giøre dem Skade, og han fik den ikke igien, forend jeg kom der ind. Med stor Nød sleed han sig omsider fra dem, og tog sin Tilflugt til et andet Huus, hvor han havde sin Oxe, og tænkte dermed at forsvare sig, om det skulde paagielde; Men de forfulde ham ikke længere end til Døren og Indgangen, der forlode de ham. Det var Gud høyligen at takke, at det gik saa af, og ikke større Ulykke skede, eftersom de vel kunde have fæ-

get

get ham ihiel, om de havde villet. Een gammel Mand kom omsider til ham, toede Blodet af ham, og talde ham venlig til, og sagde, han skulde ikke være bange, de skulde intet ondt giøre ham. De vare ellers derefter meget bange for sig imod vores forventede Ankomst, befrygtende, at vi igien skulde hævne den paa ham forøvede Vold og Overlast, bad derfore Aron idelig, at han ikke skulde sige deraf, saa skulle de give hannem en Foræring. Der jeg nu kom der ind, og saae de blaae Oyen, som de havde givet ham, sagde de, efter hans egen Underviisning, at han havde stødt sig med sin Flint, der han skiød efter en Hare. De gave flittig agt paa, om Aron vilde tale noget med mig; thi de frygtede, han skulde sige noget om det som var passered. Men saasom han havde loved dem, at tie, vilde jeg ikke heller lade mig mærke for dem, at han havde fortaldt mig det. Ellers paastode de nu, at jeg skulde tage ham hiem med mig, foregivende, at de bleve nu ikke længere paa det Stæd, men havde i Sinde, at reise længere ind i Fiorden, for at fiske; Dog overtalte jeg dem, at de skulde endnu beholde ham en liden Tid hos sig, og som han befrygtede, at være længere ene hos dem, lod jeg een af mine andre Folk blive hos ham tilbage, hvilket de icke synderligen syntes om.

Aron kunde ellers ikke noksom rose dem for deres skickelige Forhold under dem selv indbyrdes; thi de levede meget fredelig og eendrægtelig med hinanden, og spisede tilhobe. Mændenes og Qvinde-Kiønnets Omgiengelse, sagde han, var ogsaa meget tugtig og hovisk, saa han aldeles icke fornam til nogen Lætfærdighed at forøves af dem, icke heller af de unge. Saa fornøyeligt som det er i denne Henseende at omgaaes dem, saa besværligt er det tvert imod at være hos dem, for den Skidenvurenhed og Stank, der er udi deres Huse, af Spek og andet Snauserie; saa at for den, som ey er vandt dertil, falder det gandske haardt at opholde sig hos dem.

Jeg kand herhos ikke forbigaae, at fortælle det Abespill Grønlænderne havde for sig, da jeg denne gang var hos dem; nemlig, den første Aften, efter at jeg var kommen der, og havde lagt mig til Roe-

lighed, og var falden i Søvn, hørde jeg i Søvne en underlig Sang,
Skrigen og Støjen, hvoraf jeg vaagnede. Men de havde slukt al-
le deres Lamper ud, saa det var gandske mørkt. Det var gand-
ske selt at høre, hvorledes een af deres Angekoker og Hexe-
Mestere sad henne paa Gulved, og spillede paa en Tromme, skreeg,
og havde et græsseligt Mæle, og talde nu grovt, nu fiint, nu pibede, nu
plystrede han, atter havde han et zittrende Mæle, ligesom een, der var
bange eller frossen, og neppe kunde tale. Naar han holdte op, talede
alle Qvindfolkene udi Huset, som lydde noget duus og frygtagtig;
stundum stemmede de i at synge. Dette holdt de ved et par Timers
Tid, saa de giorde mig halv bange, efterdi jeg icke vidste, hvad det be-
tydde. Ingen af mine Folk laae der inde hos mig; thi de vare udi et
andet Huus. At gaae derfra, kunde jeg icke, saasom det var mørkt,
hvorfore jeg blev liggende stille, og lyed, som jeg icke hørde, hvad de
havde for sig. Hvad dette Abespill betydde, fik jeg lang Tid derefter
at vide, da vi havde lært noget af deres Sprog, og kom i god Kundskab
med eendeel af dem, som samme Tid vare nærværendes; nemlig: ef-
tersom Grønlænderne frygtede for os, og icke kunde betænke, for hvad
Aarsag vi vare komne der i Landet til dem, da maatte de saa kaldede
Ang-koker, som ere deres Viise og Propheter, af deres Tongar-
suk, i. e. Spiritus Familiaris, fornemme, hvad vi havde i Sinde
imod dem? om vi icke var komne for at hævne, hvad deres Fædre for-
dum havde beganget paa vore Folk, som boede der i Landet, og de hav-
de ihielslaget? Og at de med deres Konst, og denne Tongarsuks
Hielp skulle hindre os i vores Dessein, og forskaffe det saa, at vi paa
een eller anden Maade maatte komme til Ulycke og Undergang, efter-
som de ellers icke turde gribe os an. Saadant Giøckerie skal de alle-
vegne og ofte have havt for sig, indtil deres Angekoker, da de for-
nam, at vi giorde dem intet ondt, trøstede dem dermed, og sagde, at
Præsten, som var kommen, var selv en Angekok. Dette sluttede de
deraf, at de saae, jeg prædikede, og underviiste Folket, og havde over
dem at befale. Een næsten lige saadan Historie tildrog sig derefter hos
os

os selv paa Colonien, den 16 Martii, da der vare nogle Grønlænder hos os; Vores Styrmand mistede udaf Kammeret een stor Glas-Flaske, hvilken een af disse Grønlænder havde bortstaalet, og som man spurde efter den iblant dem, nægtede de alle, at have taget den. Her paa kommer een af dem frem, og foregiver, at han kunde giøre efter, eller vise igien, og havde nyligen forskaffed Aron, som logerede der inde hos Grønlænderne, et par Strømper igien, som for ham vare blevne borte; tilbyder sig nu derfore, ogsaa at ville sige os, hvem Flasken havde taget, dersom vi ville give ham noget derfore. For nu gierne at ville see, hvad Koglerie han vilde tage sig fore, tilsagde jeg ham en liden Foræring; Begiærede saa herpaa et Sold, som han saae hængende paa Veggen, hvilket han vilde bruge i Stæden for en Tromme; satte sig ned paa Gulvet, og bød os alle som vare inde, ligemaade at sidde ned, og tie gandske stille. Strax herpaa begyndte han at mumle for sig selv, og at male paa Gulvet med Soldet, brugende pudseerlige Gebærder med at grine og seesuurt, og træcke paa sine Tæer og andre Lemmer, som den der havde stoer Smerte og Pine i sine Lemmer og Ledemod; stundum talte han til sine Camerater; og der alt dette Narrerie havde Ende, stod han op igien, visende paa alle dem der vare i Huset, og sagde, at ingen af dem havde taget Flasken, men een, som nylig tilforn var bortfaren, havde staalet den, hvilken han og nævnte ved Navn. Nu, i hvorvel han lættelig kunde vide, at den, som var bortfaren, havde staalet Flasken, og jeg derfore i den Henseende agtede hans Konst og Giенviisning af ingen Betydenhed, saa saae man dog deraf, at saadanne og andre flere Indbildninger og Superstitioner vare i Brug hos dem. Han fortalde siden, hvor besværligt Arbeide han havde, visende op til Himmelen, ligesom han der var henrykt; bad mig og, jeg skulde tage Soldet, og forsøge det samme, menende, at eftersom han havde seet, at jeg omgickes med Bøger og aandelige Ting, og havde meere Videnskab end andre, jeg og maatte kunde denne Konst.

Den 27. kom atter nogle Grønlænder til os, havende med sig endeel smaa Torsk og Rødfisk, som de solgte os. For nogle dage siden havde jeg sendt nogle af vore Folk ind til Fiorden, for at fiske, som kom den 28. hiem igien, og førde med sig nogle smaa Torsk og Rødfisk, som de der inde havde fisked, dog icke med vore egne Fiske-Snorer, hvormed de intet kunde fange, men med Grønlændernes, som ere lange og tynde skaarne Remmer af Hvalfisk-Barder, og bedre at fiske med end vore Hampe-Snorer.

Aron Augustinisön kom og hiem igien med dem fra Grønlænderne, saasom hans Huus-Værter flyttede hver Dag bort, for at begive sig længere ind i Fiorden, hvor de foregav var bedre Fiskerie.

Den 10. og 11 April, da der faldt stærk Regn og Sønden Wind, kom en stor Hob Iis drivendes udaf Fiordene. Siden September Maaneds Begyndelse havde vi icke havt Regn eller Sønden Wind, men continuerlig stærk Vest og Frost.

Fra denne Dag kom Grønlænderne med deres store Kone-Baader, foruden utallige mange smaa Baader farende os hver Dag forbi, Nord efter, for at begive sig til de Pladser, hvor Sælhunde-Fangsten først gaaer til.

Vi lode atter vore Folk fare ud paa Søen, at forsøge efter Fisk, men fik intet. Efter Grønlændernes Sigelse havde vi ingen Fiske at vente, forend denne Maaned var til Ende, da den saa kaldede Nepiset kommer i Mængde, og derefter Helle-Flynder og Kay.

Den 16. kom nogle Grønlænder til os, og fortaldes at have seet Skibe fare forbi, Nord efter, til Hvalfangsten. Vi holdte og nu hver Dag een Chaloups Folk ude paa de yderste Øer, at see ud efter forventendes Fædernelands Skibe.

Den

Den 20. fik vi af Colonien at see et Skib komme under Vallen; [illegible]lode strax en Chaloupe fare ud, som kom igien, og beretrede, at det var en Hollænder, og var udgangen paa Hvalfiskerie. Commandeuren eller Skipperens Navn var Claus Top. Af Curieusitet og Begiærlighed at ville tale med mig, løb han op under Landet ind i en Havn næst ved os. Jeg foer og ud paa Skibet til ham, og der han saae mig og de andre mine Folk at være ved god Helsen og Helbred, kunde han ikke noksom forundre sig derover, og ansaae det som et Mirakel, at vi ikke alleene havde kundet holde det ud Vinteren over, men endog ikke vare overfaldne og ihielslagne af de vilde Grønlænder, hvilket alle og enhver vist havde forestilled sig. Han kunde neppe troe det, at Vinteren havde været saa mild og taalelig; desligeste, at der havde været saa god Fortroelighed imellem Grønlænderne og os, saa vi har soved hos dem, og de hos os; Allermest, at een eeneste Person af vores har turdet opholde sig iblant dem udi trende Maaneder til Ende. Og som han havde Lyst at see vores Huus, bad jeg ham og i Land, og giorde ham til gode med hvad jeg havde. Han forblev hos os om Natten, og om Morgenen, der han tog om Borde igien, fuldte jeg, efter hans Begiæring, med ham, hvor han tracterede mig paa det hofligste. Mens vi vare om Borde hos Hollændern, kom og en Grønlænders Kone-Baad til ham, for at handle med ham, og maatte vi med Forundring see, at han udi een halv Times Tid fik mere Handel af den eeneste Baad, end vi, all den Stund vi havde været i Landet. Aarsagen var, at Hollænderne giver Grønlænderne et langt bedre og billigere Kiøb end vi kand give, og dertilmed ere forsynede med bedre og skiønnere Handels-Varer. Denne samme Commandeur havde giort tretten Reiser her paa Landet, og sagde, her omtrent vare de beste Handels-Pladser, naar man ellers havde gode og Grønlænderne anstændige Handels-Varer. Efter een Times Forløb gik Hollændern igien til Søes. Den glædeligste nye Tidende han bragte os, var, at det med os her til Landet følgede og igien afgaaede

Skib

Skib var lykkeligen hiemkommen. Han havde gierne havt en Extract af min Journal, men jeg tog i Betænkning, at communicere ham noget deraf, undskyldende mig med Tidens Korthed. Eller fik jeg af ham en Placat, udgived af de Hollandske Herrer Staten, angaaende de paa Grønland Farende, deres Forhold imod de Vilde.

Den 22 April saae vi 8 Skibe passerende forbi, Nord efter.

Den 6 May blev Styrmanden med en Chaloups Folk udcommanderet, Nord efter, for at forfare Grønlændernes Handteringer, (som hver Dag fare os forbi, Nord efter,) hvor de opholde sig, og hvad Fangst de havde; forhaabendes, at de med det samme og skulle see noget Tegn til Hvalfiskerie, eftersom nogle Grønlænder nyligen tilforne havde bragt til os nogle Stykker Hval-Spek af de smaa Springe-Hvale. Men han kom den 9de igien, og havde fundet eendeel Grønlænder staaende med deres Telter 3 à 4 Mile Norden for os, men saae intet hos dem, uden nogle Sælhunde, som de nylig havde fanged, af hvilke han slet intet kunde faae hos dem, i hvor meget han end vilde give dem derfore. Grønlænderne giorde ham slet Forhaabning, som han kunde forstaae, at Hvale ved disse Grændser var at bekomme; thi de sagde, at store Hvale fanges ikke uden længst under Nord. Nu var vi, desværre! ikke i Stand, at lade Skibet gaae Nord til de Pladser hvor Hvalfangsten eveder, forend Gud naadeligen havde tilsendt os Skib fra Fædernelandet. Med Handelen synes det ligemaade at være slet Forhaabning, med mindre vi bleve forsynede med dygtigere Handels-Vare, at vi kunde forekomme Hollænderne, som stræber efter, at fordærve Handelen for os.

Samme Dag fik vi atter see en Seylere uden for Vallen. Skipperen med tvende Chalouper foer strax ud til ham, forhaabende, at det havde været vores, men det var og en Hollandsk Handler. Han vilde i Begyndelsen ikke have dem paa Skibet til sig, be- fry-

syngende, at de skulde havt nogen Ordre at antaste ham. Han sagde at have været inde ved Staten Huk, paa 61 Grader, hvor han havde giort god Handel med de Vilde, formodentlig af Skind-Varer.

Skiøndt Grønlænderne havde giort os stor Forventning til nogen Hvalfangst i Nærværelsen, saa reiste dog Skipperen den 11 May med tvende Chalouper Nord efter et Stykke, med Forsæt, at ville forblive paa nogen Tid der, alt i Forhaabning at faa Hvale, og komme i fær med dem. Stor var nu min Bekymring, at faa noget indbragt til Erstatning for den Bekostning der baade allerede var anvendt, og fremdeles vilde anvendes paa dette Dessein; Men langt større var min Bekymring om hvorledes jeg engang maatte være saa lykkelig, at kunde komme i Erfaring om Grønlændernes Sprog; Og efterdi det faldt mig længe og fordrydeligt, at jeg for Uvankundighed udi Sproget ikke kunde forstaaelig tale med dem, og sige dem noget om Gud, da lood jeg min ældste Søn, som kunde lidt tegne, aftegne nogle Bibelske Historier, angaaende Skabelsen, Syndefaldet, og Igienløsningen ved Christum, item, den Herre Jesu Christi Miracler, den yderste Dag, og de Dødes Opstandelse etc. Samme viiste jeg Grønlænderne, naar nogen kom til mig, og forklarede for dem, saa got som jeg kunde, hvad det betydde. De begreb og noget deraf, og det befaldt dem meget vel. Men der jeg viiste dem, hvorledes Guds Søn giorde Syge helbrede, og opvakte Døde, alleene ved det han talte, eller ved at røre og blæse paa dem, da bad de mig, jeg og vilde blæse paa dem. Det samme havde de og tilforn forlanget af mig; thi som jeg engang havde holdt Prædiken, og en Grønlænder samme Tid var hos os, kommer han, og tager sin Kappitek eller Pelds op, og viser mig sit blotte Legeme, bedende mig, jeg vilde blæse paa ham, thi han havde ondt i sin Mave; for [illegible] Skyld giorde jeg hvad han begierede, og dermed var han tilfreds. At de havde en stor Fortroelighed til mig, gav de nocksom tilkiende ved det, at saa ofte de kom til

Colonien,

Colonien, spurde de efter ingen uden efter mig, og forlangede [illegible] kun at tale med mig. Det gav mig den Fortrøstning og gode Forhaabning, at, naar jeg engang havde lært Sproget, jeg med Guds Hielp visselig skulle udrette noget hos dem til hans allerhelligste Navns Ære, og deres Oplysning; hvorefter jeg til Gud saa inderlig sukkede og uafladelig paakaldede.

Den 17. besøgte os syv Kone-Baader, som alle vare i Meening at begive sig ind til Fiorderne paa Rensdyrs-Jagt og Lodde-Fangst. Vi havde vel faaet nogen Handel hos dem, baade af Rev-Skind og Hvalfisk-Barder, havde vi havt Skiorter og andre dem anstændige Vare, men som vi intet eller lidet havde af slige, fik vi ikkun [illegible] Spæk og nogle faa Rev-Skind, [illegible] af hvilke de kunde faae, foregivende, det kom fra andre Handlere, [illegible] alle Ting, og meget bedre end vi havde.

Den 20. saae vi atter et Skib kommende under Landet; [illegible] Forhaabning, det var vores [illegible] en Hollandsk [illegible] gik, og saa [illegible] Herre, [illegible] Mile Sønden [illegible] Handlere. Han laae ude [illegible] og ligger der i [illegible] havde og været imellem 62. og 63. Graden, [illegible] god Handel [illegible] Dage, og, efter hans egen Sigelse, [illegible] Havnen, [illegible] til ham, og handlede med ham. [illegible] imod mig. [illegible] hvor han dog meget [illegible] at sige os. [illegible] Skibe [illegible] handle, [illegible] Landet der Sønden [illegible] hvor han [illegible] han mig, at de [illegible] at sige af [illegible] i Landet, og [illegible] op til Himmelen; og [illegible] om Himmelen, som de [illegible] paa.

Samme Dag kom Skipperen tilbage, Nordenfra, hvor han havde været 10 à 12 Mile borte, og berettede, at de vel saae Hval-

ned, men icke af den rette Sort, thi det var de saa kaldede Finne-Fiske, som har icke meget Spek, og ere farlige at give sig i færde med; saa disværre! Forhaabningen til Hvalfangsten paa disse Pladser var gandske ude. De mødte mange Grønlænder der Nord, som nu boede udi deres Telter. Bogholderen eller Kiøbmanden, som var med faren, fik af dem for nogen smaa Kram han havde medtaget, lidt Spek og endeel Revskind.

Efter vore Folkes Tilbagekomst Norden fra, bleve alle og en hver utaalmodige over, at det saa længe forhaledes med vores forventende Fædernelands Skibes Ankomst. Man havde fra April Maaneds Begyndelse, hver Dag, indtil nu, seet Skibe passere forbi, allene vores, til vor store Frygt og Bedrøvelse, blev ude, saa vi ikke vidste, hvad vi skulde tenke derom. Skipperen med sine Folk urgerede paa, han kunde icke meget længere varte paa Skibs Ankomst, saasom neppe var mere Proviant i Forraad, end de kunde hielpe sig med paa Hiem-Reisen. De andre af Folkene, som i Landet at forblive vare destinerede, vilde icke heller paa uvisse efterblive, naar Skibet skulle bortgaae; thi om Skib fra Fædernelandet icke ankom, da vare vi alle satte i bedrøvelige Vilkaar. Her behagede den gode Gud, at sætte mig atter i stor Prøve og Fristelse; Men eftersom alle vore Sager, af Betydende, efter medgivne Kongl. Allernaadigste Artikler, ikke uden efter et vel betænkt Raad burde foretages, da lod jeg den 26. dito de øvrige af Raadet samle, og med dem overlagde, hvad nu skulde anfanges? Jeg paastod, at Skibet maatte ligge i Landet, det længste mueligt var; thi jeg kunde umueligt andet troe, end et jo Compagniet havde udsendt Skibe til os; men at det nu saa længe forhaledes med dets Ankomst, var enten contrarie Winde eller anden Forhindring Aarsage til, som vi nu ikke kunde vide. Men hvor om alting var, befandt dog alle og enhver, at det var gandske usikkert at bie efter Skib, indtil all Provianten var oppe; og hvad ville vi da giøre? Derfore paastod enhver, til sin Sikkerhed, ikke længere at vente efter Skib, end som man hav-

de Proviant til Hiemgaaende. Imod alt dette havde jeg intet at sige, men maatte lade mig det velgefalde. Denne Omstændighed satte mit Sind udi største Confusion; her stridede Haab og Frygt hos mig imod hinanden. Jeg haabede og troede dog, at den almægtige gode Gud, som imod all menniskelig Formodning igiennem saa mange Forhindringer og Farligheder havde ført mig hid til Landet, skulde nu ikke forlade mig igien, men lave alting saaledes for mig, at hvad som var begyndt, skulde og lykkeligen blive fuldført. Men i denne min Forhaabning og Fromdighed satte mig dog ofte Frygt og Tvivlraadighed ind. Jeg havde ingen anden, som [illegible] mig i denne min Betrængsel og Modgaaende, uden Gud, som jeg inderlig og uafladelig om Raad og Hielp paakaldte, og med min kiere Hustru, som det gik lige saa nær an som mig. Hun trøstede mig, og sagde, jeg skulde ikke tvivle, Gud skulde os vel [illegible] i betimelig Tid; Men skulde Gud behage, at sette os i den Prøve, at Guvernementets Skib ikke ankom, førend det hos os i Landet liggende maatte afgaae, da resolverede hun, tillige med mig, i Tillid paa Guds naadige Forsyn for os, at blive, hvis de hiemgaaende Folk vilde for Betaling overlade os noget af deres Ration og Proviant, og nogle faa af dem hos os vilde forblive [illegible], at alting skulde nu være færdigt. Og jeg ansaae Sagen selv af saa [illegible], at jeg ikke [illegible] kunde igien overgive det; [illegible] forestillede derfore Skipperen med alle de øvrige Folk, om de ikke for Betaling vilde overlade mig et Maanedes Ration for hver Dag af deres Proviant til Hiemgaaende? hvortil de og endeligen lode sig persvadere. [illegible] med gode Ord og Løfter til raisonabel Betaling, 6 af de Gemeene, hos os at forblive, saa vi tilsammen, tillige med min Familie, som i Landet skulde forblive, vare 12 Mennesker, og blev os, til vor Underholdning, af de andre overladt 4 Tønder Gryn, 10 Tønder Mel, een Tønde Ærter, 7 Tønder Malt, og et Anker Brændeviin. Efter at dette var fuldført, sendte vi den 28. nogle af vore Folk ind til Fiorden, at opsøge de Vilde, som sig der sammesteds da opholdt, for at [illegible]

[illegible] Lodde, og at søge efter Rinsdyr, i Forhaabning, vi og skulle faae noget af samme. De forbleve der indtil den 4 Junii, og imidlertid havde skudt [illegible] Rinsdyr. Grønlænderne saae de [illegible] til, thi de vare [illegible] i Fiorden, hvor han at fare, [illegible] ikke vilde tillade dem. De fandt dog [illegible] mange friske Hoved-Pander og Fødder af Rinsdyr, som Grønlænderne for nyligen der sammestæds havde draebt. De saae og Mængde af den smaa Fisk, som kaldes Lodder, hvilke Grønlænderne med Hover eller Kurfer tage op paa Landet, og tørre dem paa Klipperne. [illegible] hvide, sagde de, vrimlede i Søen i mange tusinde Tall; men af begge slags kunde de intet fade.

I næst-efølgende Dage, da nogle af vore Folk var henne paa Øerne, at søge efter Brende, fandt de ved nogle øde Grønlænder-Huse 3 à 4 døde Mennisker, som i denne Vinter vare døde. De samme laae i en liden Hytte eller Huse, og var sømmelig henlagt med Klæder af smukke beridde Rinsdyr-Skind overdækket, indsvøbt og vel forvarede. Ellers haver man tilforne, ved de Dødes Graver, som de opsætter af Steen, fundet adskilligt af den Dødes tilhørende Redskab, saasom hans Baad, Pile og andre smaa Sager, med hvilke de Efterlevende ikke vil befatte sig, saasom de for et dødt Menneskes efterladte Sager have stor Afsky, og holde sig for urene [illegible] at være, [illegible] de rører ved noget som en Død tilhører.

[illegible] den forbigangne Dage havde blæst god Vind for vore Skibe, men intet at see, hvilket betog os al Haab, at Skibet [illegible] komme til os, saa, jo længere det lakkede frem, jo slettere saae det ud; [illegible] Omstændighederne bleve saaledes for mig, at jeg var tvungen til at forandre min Resolution med at efterblive i Landet; thi mig blev [illegible] fortalt og advaret, hvorledes Folket under sig selv raisonnerede om denne vores besluttede Tilbage-bliven, og fornemmelig de andre, som vilde blive hos mig: [illegible] der ikke kom Skib til Aaret igien i beleilig Tid, (saasom den liden Proviant vi havde, strakte

ikke

[illegible] til Martii Maaneds Udgang,) hvad de da vilde giøre? De svarede: De vidste vel hvad de vilde giøre, nemlig, om der icke [illegible], de [illegible] [illegible] Hollænderne passerede forbi, sage Chalupen eller Baaden, og fare til dem, og lade [illegible] blive hvor han vilde. Det fornam jeg vel, hvad jeg havde at forvente mig til dem. Jeg overlagde dette fornuftigen hos mig selv, og [illegible] [illegible], det var ikkun at friste Gud, om jeg, (uagtet jeg nu hørte hvad de havde i Sinde at giøre, som nu lod sig persvadere at blive hos mig, om det kom dertil,) vilde blive ved min Resolution. Be-fandt ellers i alting stor Vanskelighed og Usikkerhed; Jeg tænkte i [illegible] om Compagniet har udsendt noget Skib til os, [illegible] man med nestforgangne Aars hiemgaaende Skibe [illegible] ingen Forhaabning kunde give dem, at der noget var at fortiene? Saa vidste jeg og, hvor besværligt det gik til, at faae dem i Begyndelsen persvaderet til at anvende noget paa Grønland; og at der neppe blev saa meget sammenbragt, som til disse første to Skibes Udrustning, med [illegible] [illegible]. Og [illegible] vare, tænkte jeg, at Skib var udsendt til os, saa stod det sig dog ansee, at der maatte være vigtige Aarsager, som hindrede og ophalede dets Ankomst, efterdi alle andre Skibe for længe siden vare passerede forbi. Vare de komne til Skade og Ulykke, da satte jeg mig og andre udi bedrøvelige Vilkaar, om jeg forblev. Man havde ellers icke [illegible] Aarsager, hvorfor Skibet saa længe skulle udblive. Derforuden vilde nødvendig tilkommende [illegible] thi naar dette Skib fra Landet [illegible], og Compagniet fik at høre, hvor slet Forhaabning der var for dem, til nogen Erstatning for anvendte Bekostning, var neppe at vente, at de skulde ville spendere mere enten paa mig eller Grønland. Vel trøstede mig min i alle Tilfælde bestandige kiære Hustru, at jeg skulde blive ved min første Resolution, [illegible], Gud i betimelig Tid skulde sende os Hielp. For min egen Person havde jeg lettelig ladet det blive

de-

forved, men i Betænkning [illegible] [illegible] om det saa ulykkeligen udfalde, at ingen Skibe kom til os, at see de [illegible] creperé, kunde jeg icke [illegible] [illegible] den 6 Aprill [illegible], for at conferere med dem, hvor længe man i det Allerydérste kunde blive, for at oppebie Skib fra Fæderne-landet. Jeg paastod vel, at man absolut burde fortøve til Junii Maaneds Udgang, men de vilde ingenlunde at per-[illegible] Reisen [illegible], saa man om Skibe kom til [illegible] Midler. [illegible] mere Forraadelighed og Egensindighed end Christelig Raison og Billighed, eftersom vi endnu havde tre Maaneders Proviant i Forraad. Kortelig, jeg maatte handle som de vilde, og [illegible] med dem, at være klar og seilfærdig efter 24 Dagers Forløb, og icke længer. Men saa [illegible] [illegible] og seilfærdig.

Men nu gik først min Frygt og Forskrækkelse an, da jeg [illegible] at have giort og lidt saa meget forgiæves. Alle vare glade, at komme hiem igien fra Grønland, [illegible] for mig og mine var det saare bittert og haardt. Ofte haabede jeg, at Gud skulde vel sende os Skib, før det kom saa vidt; Men jeg [illegible] [illegible] med [illegible] Frygt. [illegible] at være [illegible] [illegible] til Skib, er en Guds Gave. Det var et andet, at see min kiere Hustru i alle disse Omstændigheder være saa vel [illegible] og [illegible]; thi hun var ingenlunde at formaae [illegible] til, at hun skulde giøre nogen Klage til Reisen, hvad [illegible] angik, men langt mere, da hun saae Kiøbmanden og de andre rebede og indpakkede, hvad paa Colonien fandtes af Compagniets Gods, sagde med

et

[illegible] at de [illegible] til Gud [illegible] Tid til [illegible] og [illegible] De [illegible] Haab[n]ing om [illegible] Kannerqve [illegible] [illegible] Glide.

[illegible] den 27 Junii [illegible] meget [illegible] hjemme til Seng, og saae og talede med min [illegible] Huston [illegible] Tilstand, hvorudi hun [illegible] [illegible] paa Bakken [illegible] for at see ud, [illegible] Baad [illegible] og forkynder os, at han saae et [illegible] [illegible] Stibe [illegible] og meente, at det var [illegible] Skibe [illegible] Min Sorrig og [illegible] blev Folk, thi han hørde dem tale Norsk. [illegible] hastig omvendt til Glæde og Fornøjelse, da Baaden kom til Lande, [illegible] Skibe, som [illegible] Colonien, og [illegible] i 18 Dage [illegible] [illegible] Skibe, Dagen efter de kom [illegible] igien skulde [illegible] [illegible] Skipperen [illegible] hastig [illegible] til Søes igien, [illegible] Sømanden [illegible] Skade. [illegible] til Lande, og [illegible] var med [illegible] [illegible] Skibene, [illegible] Skibs-Baaden at recognoscere [illegible] [illegible] Gud! [illegible]

[illegible]

Hvad kunde jeg nu andet end hiertelig en takke GUD, og prise hans faderlige Forsyn for os; thi hans Øyne see til dem som hannem frygte, og haabe paa hans Miskundhed. Ja den gode GUD giorde mere end som jeg haabede, saa at i Stæden for jeg frygtede, at Compagniet skulde ville forsømme hvad som begyndt var, fik jeg høre og fornemme, at de vare gandske ivrige for Desseinets Fortgang; hvilket de nocksom udviiste i det de nu sendte tvende Skibe til os med Proviant og andre fornødne Sager. Jeg blev og glæded med een herlig Opmuntrings-Skrivelse fra det Høy respective Collegio, de cursu Evangelii promovendo, og naadigst forsikkrede, at Hans Kongl. Majestet var gandske Allernaadigst intentioneret for den begyndte Grønlandske Missions Fortsættelse.

Efter at GUD nu havde glæded os med Fædernelands Skibe, saa begav Skipperen med Skibet Haabet, som havde ligget i Landet Vinteren over, sig igien paa sin Retour-Reise, og afgik den 21 Junii. De andre tvende ankomne Skibe havde Ordre, saasnart de havde udlossed, at begive sig paa Handlingen, og siden at gaae hiem.

Imens Skibene laae i Havnen, foretog jeg mig, med begge Skippere, en Reise ind til Præste-Fiorden, for at lade dem see Beskaffenheden, og om der var beqvem, saavel at oprette os een bestandig Loge, som og, at Skibe der kunde indseyle, og ligge sikkert. Ved Ankomsten forefandt vi een deel Grønlænder, som sig der sammestæds nu opholdte, for at jage efter Rinsdyrene, og at fiske Lax i Elven. Skipperne befandt Leiligheden i alle Maader god nok, alleene de fundte, at Indløbet var noget for langt for Skibe som der skulde søge ind.

Her maa jeg anføre noget som var remarqvable, og begegnede mig paa denne Reise, nemlig, iblant de der inde værende Grønlænder sad een Grønlænders Kone, med sit Barn, ungefehr 3 à 4 Aar gammel, paa sit Skiød, og var meget syg. Faderen, som sad derhos, og tillige med Moderen sørgede, befrygtende, at Barnet skulde døe, bad mig, jeg vilde legge Haand paa hans Barn, og blæse paa det, saa haabede han, at det skulle blive bedre med det. Jeg blev noget underlig over deres Begiæring, og vidste ikke, om jeg med god Samvittighed kunde giøre, hvad de af mig forlangede. Faderen kom derpaa med et Stycke Spek og et lidet Stycke Eenhiørnings-Horn, og vilde forære mig; Jeg svarede ham, at jeg intet vilde have af ham, og beviisede dem saa got som jeg kunde, at Himmelens Skabere, visende til Himmelen, skulde de paakalde i [illegible] thi han alleene var mægtig, at giøre deres Barn helbred. Men som han endnu holdt ved sit samme, og bad, at jeg dog vilde blæse paa Barnet, maatte jeg omsider giøre det, ønskende dem, i [illegible] Hierte, Guds Hielp og Forbarmelse. Der dette var giort, bad samme Mand, at jeg vilde følge ham til en anden Mands Telt som stod længere hen paa Marken; Jeg gik og med ham, og der jeg kom der, saae et armt Menniske paa [illegible], og saae meget ilde ud over sit hele Legeme af Saar og Skab, og havde Anseende, som det var Spedalskhed. Denne bad og, jeg vilde hielpe ham. Jeg forklarede ham ogsaa, saa got, som jeg kunde, at den store Gud i Himmelen, som havde skabt ham og alle Ting, formaaede alleene at hielpe ham; derfore skulde han oplofte sine Hænder til Himmelen, og bede ham helbrede sig.

Han giorde som jeg bad og forvisste ham, opløftede sine Hænder, og saae til Himmelen, dog bad han mig og, at jeg vilde blæse paa ham. Jeg giorde det ugierne, men maatte dog bequemme mig efter deres Eenfoldighed, overladende alting Gud

og

og hans u-endelige Barmhiertighed. Hvordan det siden blev med disse stackels Mennesker, fik jeg icke at høre, saasom de brød op derfra, og begav sig Sønden efter, hvorfra de vare komne.

Vore Folk, som nogle Dage for vare sendte ind til Præste-Fiorden, kom den 10 Julii hiem igien der fra, og medbragte fire Rinsdyr og trende Harer, som de der sammesteds havde skudt, desligeste nogle Eder-Fugle saavel som Æg. De havde og fanged i Elven en halv Tønde Lax. I foregaaende Dage havde og vore Fiskere faaet fire temmelig store Helle-Flynder, hvilket gav os got Haab, iblant at kunde faae noget til Forfriskning af Land og Vand. Vore Folk træffede og denne gang een heel Hob Grønlænder der inde i Fiorden, som lod sig forlyde, at vi maatte icke herefter komme derind, efterson Kalalene (saa kalde de sig,) plejer paa disse Tider der søge deres Næring med Jagt og Fiskerie; men vilde vi endelig komme der, da skulle vi icke giøre dem noget ont, eller forhindre dem i deris Næring.

Den 1 Augusti kom vore Folk atter udaf Præste-Fiorden, og havde fanged halvanden Tønde Lax. Vore Fiskere hiemme ved Colonien fik og ligesom fiorne Helle-Flynder.

Den 5te kom der trende Kone-Baader til os, af ubekiendte Folk, Norden fra, og havde handled med Hollænderne, som vi af deres medbragte Sager kunde see. Iblant disse vare og nogle Syge, saasom et Barn og en Qvinde, som havde ondt i sit Bryst, derforuden tvende andre Patienter, hvilke alle intet andet forlangede, end at jeg skulde lægge Hænderne paa dem, og blæse paa dem, saa blev det bedre med dem. Det kom mig i Begyndelsen ret synderligt føre, at, saa ofte nogen

han da forlangede, at jeg
Grønlænder kom til os, og var icke vel tilpas, han da forlangede, at de holdte
af mig alleene, og icke af nogen anden; men det kom deraf, at de holdte
mig for en Angekok eller Prophet og viis Mand, thi deres Ange-
kuter give sig ud for, overnaturlig Viis at kunde curere de Syge,
med andet mere, hvorfore de ere i stor Anseelse hos de andre, endskiønt
deres Kunst er af ingen Betydende, og oftere slaaer feil end treffer.
Men som dette var en god Leilighed og Anledning for mig, til bedre at
undervise dem, forsømmede jeg icke heller den samme, men viiste dem
til GUd, som alting formaaer, og sagde dem, at jeg var hans Tiener,
og var kommen til dem, for at fortælle dem om den allmægtige GUds
Gierninger, og at de skulde troe og forlade sig paa ham alleene; Hvil-
ket altsammen, som jeg med Ord icke formaaede tilstrækkelig at betyde
dem, jeg med de Bibelske Historiers Billeder jeg havde ladet stegne,
forestillede dem, hvorudi de loed sig forstaae, og at have synderlig
Behag og Velgefall.

Den [illegible] var Kiøbmanden, tillige med Mesteren eller Colo-
niens Chyrurgus reist ud paa Skyterie, hvor de da med det sam-
me besøgte under veys forefindende Grønlænder. Een af dem kommer
og beklager sig, at hans Kone var dødelig syg, de skulle sige Præsten, at
han maatte komme til hende, og blæse paa hende, at hun kunde blive
helbred. De spurde ham, hvor hans Kone var? de vilde gaae hen at
blæse paa hende; det vilde han icke, [illegible], de duede intet, men
Præsten skulle komme; thi han formaaede nok at hielpe hende. Næste
Dag derefter fore jeg med min Hustru og Børn, saavel som Kiøbman-
den og Mestern, hen til fornævnte Grønlænder, efter som de med de-
res Telter stode icke meget langt fra vores Loge. Saasnart vi kom til
Landet, kom strax den syge Qvindes Mand, og bad mig ind udi
sit Telt; jeg fulgde ham efter, og gik ind med ham. Han beklag-
gede sig, at hans Kone var meget syg, at jeg vilde hielpe hende,
saa vilde han betale mig vel derfore. Jeg spurde ham, hvor hans
Kone var? Han viiste mig hen til et lille Telt, der laae hun for
sig

sig selv alleene, og var dødelig syg. Han holdt endnu ved sit samme, og bad, jeg vilde hielpe hans Qvinde; Men som jeg saae, der var ingen Forhaabning til Liv for hende, sagde jeg til ham, at GUD, som er Himmelens Skabere, vilde nu icke, at hun skulle længere leve paa Jorden, men GUDs Søn skulle en anden gang opvække hende, og give hende Liv igien. Han taugde hertil gandske stille, og gik med mig bedrøved ud fra hende. Det giorde mig hiertelig ont, at jeg maatte forlade hende udi hendes elendige Tilstand, uden at kunde give hende nogen ret Underviisning og Trøst af GUDs Ord.

Den 10. Dito reisede jeg ind til Præste-Fiorden, hvor vort Folk atter havde faaet 3 Tønder Lax. Derfra begav jeg mig længere Sønden efter, for at recognoscere de nærmeste Fiorder, og see, om der kunde findes nogen beqvemmere og bedre Bygnings-Plads end i Præste-Fiorden. Ungefær 4 Miile Sønden fore træffede jeg vel an paa et Sted, hvor der var et kort og beleiligt Indløb nok for Skibene, men i andre Maader icke den Herlighed ved som i Præste-Fiorden; tilmed fornam jeg icke, at Grønlænderne havde der stor Tilhold, hvorfore jeg besluttede, at blive ved Præste-Fiorden, for der sammesteds at oprette os een bestandig Loge og Værelse. Jeg besøgte og samme gang en Fiord, 3 Miile Østen for Præste-Fiorden, hvor jeg og fandt en smuk Plads, og skiøn Lax-Elv, og saaes Kiendetegn, at Grønlænderne om Sommeren ogsaa der havde deres Tilhold. Der var og temmelig stor Krat af Birk, Elle og Vier. Fra denne Fiord kunde vi see langt hen i Øster strække sig mange og lange Fiorder, hvorhen at reise, Tiden denne sinde icke vilde tillade, men begav mig paa Hiem-Reisen igien.

Den 20, da nogle Grønlænder var paa Colonien hos os, og jeg, efter Mueligheed, sagde dem noget for om alle Tings Skabere, sagde een af dem til mig, at den som jeg sagde havde giort Himmel og Jord, han var liden, i. e. kunde lidt formaae; men Kallak (saa kaldte han ham) var større, og havde skabt alle Ting. For at betyde

mig dette desbedre, gav jeg ham et stykke Kridt, med hvilken han ride
sede to Mennesker for mig paa Bordet, af hvilke han sagde den ene
var en Mands- og den anden en Qvindes-Person, og af dem vare
alle Kallalerne, i. e. Grønlænderne, komne, og havde ogsaa giort
Himmelen og Jorden. Jeg spurdte ham, hvor de nu vare? han
svarede, at de vare døde ꝛc. Efftersom nu denne hans Fortællelse
havde nogen Lighed med Skabelsens Historie, og syntes som at va-
re en Tradicion om vore første Forældre Adam og Eva, underret-
tede jeg ham bedre der udi, visende hannem de aftegnede Figurer og
Billeder af Skabelsens Historie, og forklarede hannem deraf, at dis-
se to vare vel, som han sagde, Fader og Moder til alle Mennisker,
men de vare ikke af sig selv, men skabte af en anden, som er større,
og alleene er af sig selv, og haver skabt Himmel og Jord, og alle
Ting, ja ogsaa disse tvende første Mennisker, sc. een Mand og een
Qvinde; og den samme kalde vi Gud og Skabere. Han doer ik-
ke, men er mægtig, at giøre alle Døde levende igien, og vil tage
dem til sig udi Himmelen, som troe og elske ham ꝛc. Denne For-
klaring lood han og de andre sig velgefalde.

Den 21, da atter eendeel Grønlænder besøgte os, passerede
dette: Iblant ankomne Grønlænder var een ung Person, som var
Fader- og Moder-løs, hvilken jeg søgte at overtale at forblive paa
Colonien hos os for en Tid. Denne samme havde nok resolve-
red sig dertil, men een af de andre, hvilken altid plejede at være
næsviis, og lægge sig i de Ting som ham ikke vedkom, raadede ham
derfra; og der de vare færdig at reise, fleg hannem ud af Døren, og
lood, ham fare sin Vej. Han, som nu var Aarsag til, at Drengen foer
bort, lod jeg, som jeg vilde beholde i Staden, indtil den anden lood sig
igien indfinde. Han blev derover meget bange, begyndte at ville
here, mumlede, og brugte pudseerlige Gebærder; talede op til
Himmelen, og, iblant andet vi ikke kunde forstaae, nævnte Maa-
nen, ligesom han vilde kalde nogen til Hielp der fra. Undertiden
lydde

lydde han til, som han skulde høre nogen komme; bad og os høre og give agt paa, der skulde ret nu komme den, som vel skulle frelse hannem fra os. Jeg lod ham forstaae, at jeg ikke var bange for dem han kaldte paa, og truede os med; thi jeg hørte den store Himmelens Skabere til. Han lod mig her paa høre, og sagde, jeg duede intet, og kunde slet intet formaae; thi jeg kunde ikke giøre den gamle Qvinde helbred, som jeg forige Dag var hos, og bode i gaar. Men deres Angekuter, sagde han, formaaede mere end jeg, og saa videre. Men der han nu omsider saae, at han med sit Koglerie og Trudsel ikke kunde bevæge mig til at lade hannem fare, begyndte han, at give gode Ord, og sagde, hans Kone og smaa Børn græd for ham hiemme; thi de havde ingen Mad, og han maatte skaffe dem Føde. Her paa lod jeg hannem strax komme af sin Arrest; men han blev dog icke destmindre en lang Stund siden frivillig hos os, og mod Aftenen først reisede sin Vej hiem.

Eftersom jeg havde udseet Præste-Fiorden for en beqvem Sted at sætte Colonien paa for tilkommende, da lod jeg den 21 Augusti ud-commandere nogle af vore Folk derhen, for at bryde Steen til Bygningen. For nogle Dage tilforne vare eendeel af de andre indfarne, at fange mere Lax, og kom hiem igien den 22 dito, og medbragte to Tønder Lax. Der var megen Fisk i Vandet, og kunde i en kort Tid været taget Mængde deraf, dersom Vagden havde været langere, og Vejen ikke saa langt at bære til Søes; havde altsaa i denne Sommer i alt faaet 9 Tønder Lax, foruden hvad som var opspiist, og 16 Helle-Flynder. Paa Rinsdyr-Jagt havde vore Folk denne sinde icke havt nogen Tid at anvende, dog have de ofte, naar de har gaaet op til Lax-Vandet, seet Rinsdyr nok.

Den 9 September foer jeg atter ind til Præste-Fiorden, for at see, hvad de derinde værende Folk havde udretted med Steen at bryde,

og

og bringe til Veje. Jeg forbied det inde til den 16de, da jeg tog alle Folkene hiem med mig igien, eftersom det allerede begyndte at regne sig til Vinter, dog hid indtil havde været et meget skiønt Veje, og deilig Solskin, den gandske Sommer igiennem, fornemmelig ind til Fiordene, hvor der er jævnligt meget varmt, og sielden Taage, naar ellers ude paa Oerne, ved Hav-Siden, er Taage og [illegible] Luft. Vi førde hiem med os denne gang tvende Rinsdyr, fem Harer, og nogle Ryper, som een af mine Folk, der var en temmelig Skytter, der sammestæds i de sidste Dage havde skudt.

Grønlænderne, som hidindtil og havde været inde i Fiordene, kom nu og efterhaanden ud derfra, for at begive sig til deres Vinter-Boeliger, og vare allerede nogle Familier med deres Telter komne her paa Oen til os, hvor de Vinteren over agtede at boe, een fierding Miil omtrent fra vores Loge. Den 21 gik jeg med Kiøbmanden hen til dem, og besøgte dem. Der vi komme derhen, holdt Qvindfolkene paa at reparere deres Huse, (thi det er Qvindfolkenes Arbeide, at bygge Huse,) men Mandfolkene vare udfarne paa Sælhunde-Fangst, som, imens vi der vare, ogsaa komme i Land, enhver af dem med een, to og flere Sælhunde. Der laae og allerede en stor Deel paa Landet, som de nylig havde fanged, alt hvad de nu fik, det blev lagt tilsammen, for at forvares under Sneen til Vinter-Provision. De spurde mig, om det var tilladt, at boe i Nærværelsen hos os? Vi svarede dem, at det var dem gierne tilladt, og vi skulle intet ont giøre dem. Vi uddeelte og iblant dem nogle smaa Sager til Foræring, som de gierne tog imod.

Saa god Forhaabning vi nu kunde giøre os om ellers at kunde leve vel i Landet, saasom vi ikke alleene befandt det af en sund Clima, men endog vare Dyr, Fiske og Fugle at faae til behøvende Forfriskning, saa slet Forhaabning var tvert imod for os, at giøre nogen

nogen profiteerlig Handling med Indbyggerne; thi skiønt Grønlænderne kunde bringe een utroelig Mængde af Sælhunde tilveje, saa er deres Huusholdning og Levemaade dog saaledes, at de meesten behøve selv deres Spek til at kaage med, og at giøre deres Huse varme, hvortil der bliver consumered een utroelig Hob. Det overskydende sælge de vel, men de Hollandske Handlere forekommer os udi Handelen, saasom de have bedre Vare end vi, og kand give dem bedre Kiøb, hvorfore de og faaer det meeste. Dog havde dette Aars Handel, i Comparaison med det forrige Aars, været nogenledes; thi imod det vi fra Ankomsten her til Landet næst forgangne Aar, indtil Skibenes Ankomst denne Sommer, ickun havde faaet 9 Cordeler Spek, da havde vi nu i denne Sommer til dato faaet 25 Cordeler ved Handlingen nedbragt, som og, GUd skee Lov! aarligen har tiltaget, dog endnu icke har kundet stoppe de Bekostninger, som aarligen paa Coloniens Underholdning maa anvendes.

Den 29 September imod Aftenen kom en Grønlænder af dem der havde flytted paa Øen til os, og bad indstændigst, at jeg vilde komme derhen til dem, og hielpe een af hans Paarørende, som var meget svag, og blæse paa ham. Jeg undskyldte mig vel dermed, at det var silde paa Aftenen, saa jeg icke kunde komme hiem igien; men han svarede, han skulde nok herberge mig og mine Folk, og give os Mad, dertilmed saa vilde han og betale mig for min Umage; Jeg maatte derfor endeligen fare med ham. Efterdi han nu saa meget instændig holdt an derom, og ogsaa Dagen tilforne havde bedet nogle af vore Folk, som vare derhen ved nogle øde Grønlænder-Huse, for at sanke Cochleare, (som er en Urt i Grønland, og en meget skiøn Præservativ mod Scorbut,) at jeg vilde komme til den Syge, maatte jeg omsider fare derhen, endskiønt jeg vidste liden Hielp at giøre det arme Menneske. Der jeg nu kom did, ledsagede de mig strax ind til den Syge, som sad paa Gulved, og gav sig meget ilde, og var dødelig syg. Jeg forsøgte at vilde give ham lidt Brændeviin at dricke, men han vilde lidt eller intet

tage til sig deraf, saasom man og ellers sielden kand faae dem til at prøve noget af vores Deil. De bad mig, jeg vilde tale over ham, og blæse paa ham, jeg sagde, det duede ikke at jeg blæste paa ham, men jeg vilde paakalde den store Gud i Himmelen for ham, om det maatte naadelig behage ham at lade den Syge leve og giøre ham helbred, dog skulle de og selv bede til Gud; thi derfore var jeg kommen til dem, at jeg skulde undervise dem at kiende Gud og paakalde ham. Men desværre! af slig Underviisning kunde de saa lidt føre sig til Nytte, og jeg for Ukyndighed udi Sproget formaaede ikke heller at give dem saa tilstrækkelig Underviisning, som jeg gierne vilde. Jeg giorde min Andagt til Gud for ham i deres Vaaning, og igien foer hiem.

Dagen efter om Morgenen, kom atter een af ovenmeldte Grønlænder til os, og berettede, at den Syge allerede var død. Eftermiddag reyste jeg med Kiøbmanden og Mesteren der hen, for at ville fornemme hvad Proces de havde med de Dødes Begravelse, men forend vi kom, havde de alt baaret hannem bort. Hos den Dødes Broder finder vi nogle af Naboerne forsamlede, hvilke nyelig vare komne tilbage fra Liig-Færden, og sadde inde i hans Telt, tilsammen sorrigfulde. Jeg gik og ind til dem, og bad mig sidde ned. Jeg havde vist ventet, at de ville have forekast og bebreidet mig, at min Forbøn udrettede intet til den Syges Helbred og Livs Frelse: Men de talede intet der om. Jeg trøstede dem saa got som jeg kunde, og sagde: At den Døde skulle ikke altid blive død, men Himmelens Skabere skulle opvække baade ham og andre Døde, og da skal enhver see sine Venner igien, som de her ved Døden havet mist. Ville de lære at kiende, troe og paakalde Gud, da vil han giøre dem alle levende, og tage dem til sig udi sin Herligheds Himmel, hvor de aldrig meere skulle døe eller vide af nogen Elendighed at sige. Denne Underviisning gave de alle Bifald, og syntes som at være dem trøstelig. Jeg begierede her paa, de vilde vise mig,

hvor

hvor de havde lagt den Døde? Det vilde de i førstningen icke, men der jeg sagde at jeg vilde bede Gud, at han ville opvække ham, og tage ham til sig udi Himmelen, gik de der hen med mig, og visede mig Stædet hvor de havde lagt ham. De havde giort en smuk Grav af Tørv og Steen, og lagt ham der under, og ved Siden af Graven havde de lagt den Dødes Fiske-Redskab, som var i stycker slaaet.

Den 1ste October udsendte jeg vore Folk igien ind til Præste-Fiorden til deres Arbeyde med Steen at bryde, eftersom siden sidste udkomst herfra, havde været et meget got og milde Vejr, og saae endda ud at ville continuere. De bleve derinde i Fiorden til den 10 dito, da de kom igien derfra; thi de kunde nu icke mere arbeide, formedelst at Jorden var frossen. Med Skytterie havde de denne gang ickun lidet udrettet, saa de bragte ickuns trende Harer og nogle Ryper hiem med sig.

Efter Hiemkomsten udaf Præste-Fiorden, skickede man dem som kunde skyde, hen paa den store Rins-Øe, som vi kaldte den, og ligger strax Norden for Colonien, for at forsøge, om der var noget at skyde; de kom hiem igien den 17de, og havde faaet eendeel Ryper og nogle faa Harer. Et Rinsdyr saae de vel, men kunde icke komme det i Skud.

Den 18. kom nogle fremmede Grønlænder til os, som vi icke havde seet tilforne. Jeg talte vel noget for dem om Gud, men de forstod intet deraf.

Den 20. fik jeg atter Bud fra een af vore Naboer, Grønlænderne, med Begiæring, at jeg vilde komme til hans Søn, som var bleven hestig syg. For at beholde deres Yndest, og at jeg kunde erfare, hvad Sygdom han havde, og om han med noget udvortes Middel kunde hielpes, reisede jeg og derhen, og fandt hannem liggende paa Sengen, og havde en stærk Hoved-Pine, saavelsom og Bryst-Svaghed. Der jeg nu

 vilde

vilde forsøge at give ham noget ind, og at smøre hans Hoved og
Pande med lidt Terpentin-Olie, vilde Faderen ikke tilstæde det,
forend jeg først havde taget Betalning af ham derfor, og præsen-
terede mig et Ræveskind; Men som jeg nægtede at tage det, lood
han sig nøje. Jeg gav den Syge derpaa nogle Draaber Terpen-
tin ind i Vand at dricke, hvorefter han begyndte at kaste op; der-
fore bad Faderen, at jeg alleene vilde blæse paa ham; thi ham syn-
tes, den anden Cur var for haard, sigende, han taalte ikke at
dricke saa stærk en Drik. Jeg svarede ham, at jeg vilde bede Gud
for hannem, som alleene er mægtig at helbrede ham; de skulle og
paakalde Gud med mig, og dersom de troede, kunde Gud nok
helbrede ham &c. Og som jeg, af hiertelig Medynk over dettes
aandelige og legemlige Elændighed, blev bevæged at giøre min An-
dagt for dem til Gud, saa giorde de ligesaa, og holdt Hænderne
for Øynene, der de saae, jeg tog min Hue af, og holdt den for
Ansigtet, imens jeg sukkede for dem til Gud. Og der jeg holdt
op, bad Faderen mig, at jeg skulde blive ved at bede for Sønnen,
indtil han blev frisk. Jeg sagde, at jeg vilde fremdeeles bede for
ham, naar jeg kom hiem. Den 22. kom een af dem atter til mig,
og fortalte, at det var bleven bedre med den Syge; Kala-
lerne troede nu, sagde han, hvad jeg fortalte dem om
Himmelens Skaber; thi de saae nu, at han kunde giøre
de Syge helbrede.

Hidindtil havde vi intet hørt eller fornummet til, at der i
Nærværelsen skulde findes nogen Rudera eller Vestigia af vore
gamle Norskes Vaanings-Pladser, som fordum havde været der i
Landet; men da trende unge Grønlændere af Naboerne kom den
24. til os, og for slemt Vejr maatte blive om Natten hos os, for-
talte

taltede, iblant anden Discours, ogsaa dette: Nemlig, at omtrent 3 Dages Reise Østen fra os, inde udi det saa kaldede Baals-Revier, var at see et stort steen-mured Huus, som for langsommelig Tid, efter deres Fædres Beretning, skulde være opbygd af Kablunakker, (saa kalder de os og andre fremmede Nationer,) men de som det havde opbygd, vare for længe siden hendøde, saa der var alleene her og der at see de Pladser, som de havde boed paa, og nogle forfaldne Jord-Hytter. At forfare Sandheden herom, var paa denne Aarsens Tid ikke Lejlighed til, men blev dog siden af mig saaledes i alle Maader befunden.

Den 27. tog jeg mine smaa Sønner med mig, og foer hen til Grønlænderne, vores Naboer, med Forsæt, at forblive hos dem saa længe mueligt var; thi jeg paa ingen anden Maade, eller ved andet Middel, saae, at kunde lære dette vanskelige Sprog, uden ved idelig og stedsevarende Omgiængelse med Grønlænderne. Og ihvorvel jeg forud vidste, og havde forsøgt, hvor haardt og besværligt det var, at opholde sig længe hos Grønlænderne, for deres Skidenvurenhed og utaalelig Stank der er udi deres Huse, giorde jeg det dog med største Lyst og Plaisir, alt i den Henseende, at Guds Ære maatte iblant disse arme Vanvittige, til min og andre sande Christnes store Glæde, udbredes. Der jeg nu kom derhen, og foreslog dem mit Forlangende, at jeg vilde være hos dem nogle Dage, og gav dem derfore en liden Discretion, samtykte de gierne deri. Dog der jeg den 30, som var Fredagen, reisede hiem, for Guds-Tieneste og Prædiken at holde om Søndagen, sigende, om tvende Dage at ville komme til dem igien, undskyldte de sig, og

 fore-

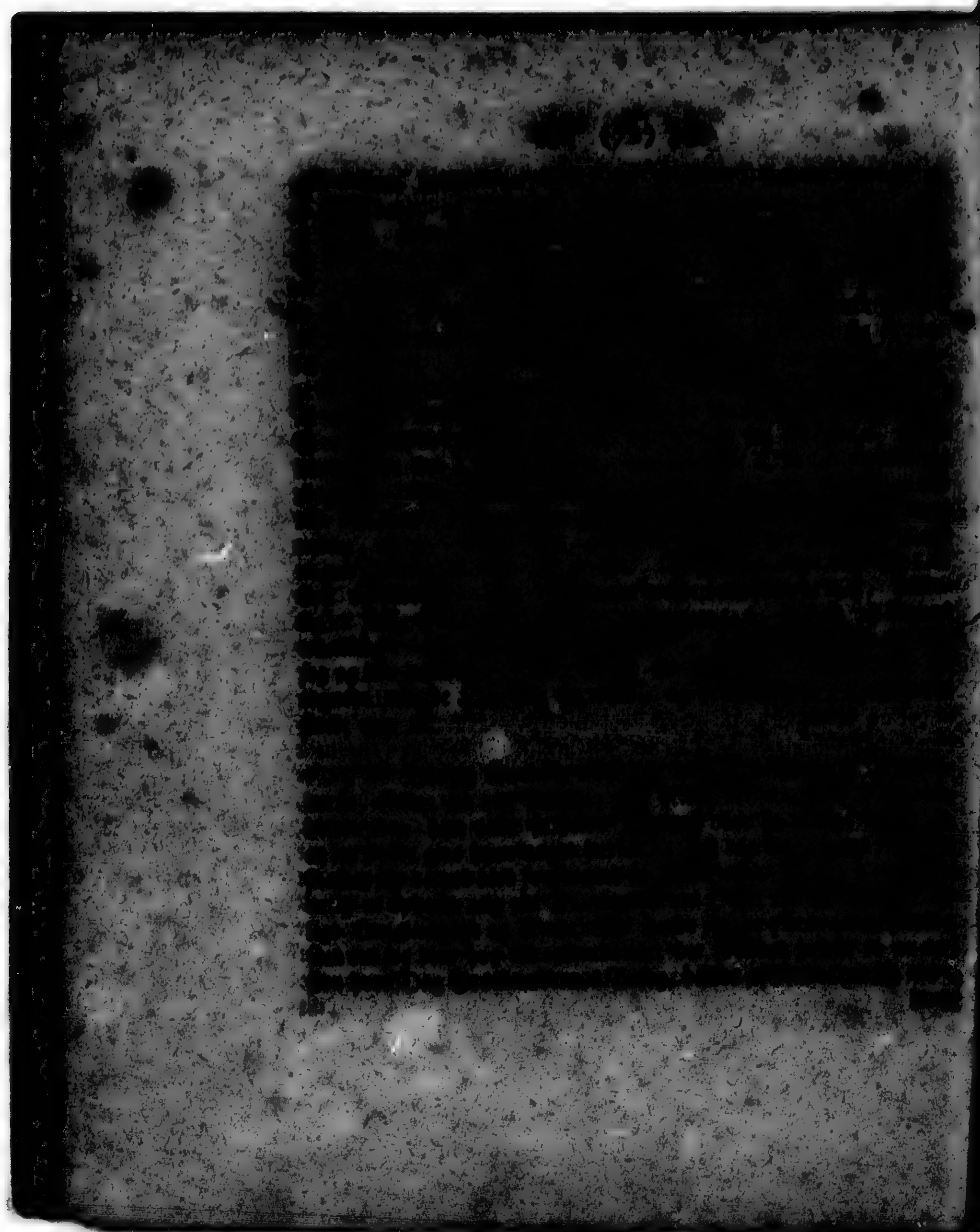
foregav, at vi vare dem i Vejen; dertilmed saa dryppede deres Huse meget slemt, naar det regnede, og der var ogsaa slem Stank der inde, saa vi havde ikkun slet Vilkaar hos dem. Jeg sagde, at jeg endelig maatte være hos dem; tilmed saa vilde jeg fortælle dem noget om vores Lands Beskaffenhed, og hvad de ellers gierne gad hørt. Hermed lod de sig sige, og lovede at tage imod min Komme.

Een Aften, imens jeg denne gang var hos dem, kom tvende fremmede Grønlænder, af dem som boer paa det faste Land, at besøge disse. Saasnart de kom ind i Huuset, og dem blev fortalt om een af deres Slægtninge, som nyligen var død, begyndte de deres Grade-Ceremonie med hinanden. Seent ud paa Aftenen, efter at jeg var gaaen hen til mit Logement, (thi jeg laae i et Huus for mig selv, og lod mine Børn ligge i det andet Huus,) og havde nylig lagt mig til Roelighed, tillige med de andre der i Huset, kom een fra det andet Huus, og sagde, at nogle af disse skulle strax komme derhen til dem. De raabte ogsaa paa mig, at jeg skulde komme med. Jeg blev halv bange for mine Børn, som var der henne, ej betænkende, hvad det skulde betyde; Stod derfore strax op, og gik derhen. Der jeg nu kom der ind, sadde de, og havde et Abespil for sig, hvilket een af de ankomne Fremmede, der gav sig ud for een Angekok og viis Mand, skulle forrette. Jeg maatte med de andre sidde ned, og see paa, hvad denne Giøglere vilde anfange. Herpaa blev da Lyset udslukt, og efter at han havde sadt sig paa Gulved, begyndte han, tillige med de andre, og Qvindfolkene, at synge, hvilket jeg icke forstod. Derefter slog han paa sin Tromme, skreg, og rumlede iblant nogle udspilede tørre Sælhund-Skind, som de havde lagt paa Gulved hos ham, hvilket gav en pudserlig Lyd. Undertiden talte han til de andre; jeg vidste icke hvorom. Han havde og, som jeg kunde forstaae, bestilt een uden for Huset, som

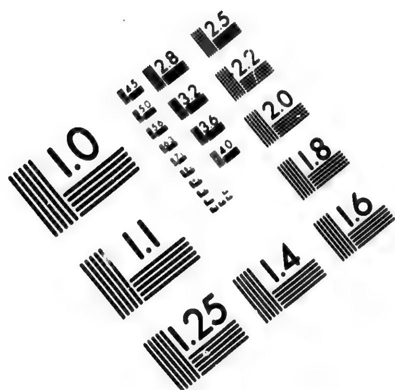
skulde

skulde svare han paa hvad han spurdte om uden fore, og det skulde være Tongarsuk. Jeg loed som jeg icke forstod dette, og spurde dem som sad hos mig, hvad det var, og skulde betyde? og sagde, det var Tongarsuk, i. e. en Aand, eller een af de Døde, af hvilken han udspurde adskilligt, dem og deres Handtering angaaende; spurdte mig og, om jeg var bange? jeg svarede ham, at jeg var icke bange for deres Giøckerie; thi det var Løgn de fare med, og jeg vidste nok, at de havde bestillet en anden uden fore, som gav Angekoken Giensvar. Nej, sagde han; men det er Tongarsuk han taler med &c. Jeg gik omsider fra dem igien; men mine Børn sagde siden, at de havde dette Giøckerie for sig mest den hele Nat igiennem. Mig kom dette Aberie for som meere ligt et Spill og Leeg end Diævels Køglerie; hvorudi jeg aldrig har kundet erfare, at deres Angekuter eller Hexen-Mestere noget virkeligt har kundet præstere.

Den 2 November tog jeg atter hen til Grønlænderne med mine Sønner, og vare de villige igien at annamme os. Om Aftenen blev jeg saa upasselig af den slemme Stank der var udi deres Huse, saa jeg maatte nogle gange bræcke mig, og strax gaae til Sengs, og dæcke mig vel til med Klæder; thi det raadne Spek og andet Snausserie de bær ind i deres Huse, giver saadan slem Stank fra sig, at det er ulideligt at udstaae for den som er af en kleinlig og kræsen Natur; Og det som icke er det ringeste, er man og ilde plaged af Luus, som Grønlænderne have nok af, og rigelig kand meddeele andre, naar man kommer dem for nær. I andre Maader ere de stackels Mennesker gode og skickelige nok at omgaaes med. Naar jeg plejede at synge, og Grønlænderne spurdte, hvad det var, og betydde? svaredt jeg, at jeg talede med Gud, og beder for dem, at han vil være dem naadig, og give dem Mad og Næring &c. Og som det hende sig, at en Part af dem derefter nogle gange havde faaet Sælhunde, da de vare udfarne







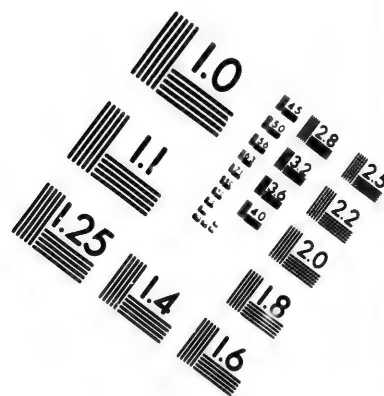


IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

6"

lang
giær
for
slem
i Ne
blev
ne i

han
ke al
Ende
nogle
dre
ved h
ville
Fæst

bød s
de,
det at
ger.
denne
qvem
Lands
Fliid
som
selv,
te de
dem
smaa

langt fra værende, saa vi saae en mærkelig Forskiæl paa deres Omgiængelse og Opførsel imod os, siden Skibet gik fra os, og frem for det første vi kom der til Landet. De vare nu ikke heller saa slemme med at stiæle fra os, som tilforne, besynderlig de som boede i Nærværelsen; og skeede det end, at nogen stael noget fra os, saa blev det dog aabenbared af de andre, saa vi ofte fik det Bortstaalne igien.

Angaaende min antagne nye Tiener Kojuks Opførsel siden han kom til mig, da var den ikke aldeeles efter mit Behag; thi ikke alleene var han ustadig, og forblev neppe een eller to Dage til Ende paa Colonien, men foer hiem til sine egne, og forblev der nogle Dage, førend han kom tilbage igien; men han var og i andre Maader skalkagtig og egensindig, saa jeg derfore skildte mig ved ham igien. I hans Stæd gav sig en anden an, bestandig at ville forblive, hvilken jeg tog imod, og efter hans Forlangende, til Fæste-Penge forærede ham to nye Skiorter og een Kiste.

Den 7 December kom atter en anden ung Person, og tilbød sig at blive. Jeg accorderede og med ham paa den Maade, at han skulde stedse blive hos mig, hvilket han tilsagde, imod det at han skulde have til Løn 5 Skiorter og nogle andre smaa Sager. Mit Øjemærke med dennem var dette, at dersom jeg hos dennem fornam nogen Stadighed til at blive, saavelsom og Beqvemhed til at lære noget got, saavel til deres egen som til deres Landsmænds Nytte og Oplysning, da vilde jeg giøre min yderste Fliid med dem, at de maatte lære at læse i Bog, og hvad videre som kunde tiene til deres Nytte og evige Bæste; umældet hvad jeg selv, til Sproget at lære, ved dem kunde profitere. Begyndte derfore at forsøge, hvad ved dem var at giøre, og underviiste dem i at kiende Bogstaverne, hvortil jeg lokkede dem med smaa Foræringer af Fiske-Kroge. I Begyndelsen vare de lystige

lige nok til at lære, og kappedes med hinanden, hvem mest Fiske-Kroge kunde fortiene, saasom jeg lovede dem en Fiske-Krog for hver Bogstav de lærde. Det varede ikke ret længe, forend de havde lært at kiende alle Bogstaverne, endskiønt deres Accent og Udtale ikke i alt kunde følge vor Danske Tunge. Men der jeg nu vilde continuere med dem, bleve de omsider keede deraf, og sagde, de vidste ikke, hvortil sligt nyttede, at sidde om Dagen, og af et Stykke Papier at raabe A, B, C, &c. Men at fare ud paa Søen, og jage efter Sælhunde, og at skyde Fugle, derudi var baade Nytte og Plaisir; Jeg saavel som Kiøbmanden, sagde de, vare Folk som intet duede til noget; thi vi giorde intet, uden den hele Dag sidde at male med en Pen, og kige i en Bog, med videre, som de forekastede mig. Jeg forklarede dem, saa vidt jeg kunde sige, og de kunde begribe, hvad Beskaffenhed det havde med vores Læsen og Skriven, nemlig, at man dermed kand give Fraværende, som ikke kand tale med os, sin Mening tilkiende; Og saasom GUD, som er Himmelens og Jordens Skabere, ikke kand tale med os Mennisker, saa haver han ved Skrifter og Bøger givet os sin Villie tilkiende, og hvad vi skal giore. Og er dette da Aarsagen, hvorfor vi lærer at læse og skrive, nemlig, at vi maa vide GUDs Villie, og hvorledes vi skal forholde os, at vi efter Døden maa komme til GUds Rige. Dette samme vilde jeg nu ogsaa lære dem, at de kunde læse GUds Ord, og forstaae hans Villie. De svarede, de vilde nok see i Papiret, men de maatte ogsaa undertiden, naar dem lystede, fare ud paa Søen. Og som jeg her udi ikke aldeles kunde betage dem deres Frihed, accorderede jeg dem det, og var fornøyed med, at de og undertiden vilde lære at læse. I det øvrige forsøgte jeg og, saa meget muligt var, at opbygge dem i GUds Kundskab, og at give dem en eenfoldig Historisk Begreb om GUD og Skabelsen; om Syndefaldet; om Menniskens Forløsning; om Domme-Dagen, og det evige Liv; paa hvilke Stykker de inden Aarets Udgang vidste nogenledes at give Svar, naar jeg dem tilspurdte. Dog var denne af dem fattede Kundskab ikke saa tilstrækkelig, at den hidindtil havde kundet virke nogen ret An-

Andagt i deres Hierter, icke heller var jeg mægtig, enten at forestille dem den dybe Fordærvelse, som Menneskene ved Syndefaldet var geraadne udi, eller salige Tilstand, de Troende ved Christi Død og Fortieneste ere udi oversatte. Det er endnu i frisk Minde iblant Grønlænderne, om de trende Qvindfolk, som i Høy-lovlig og salig Ihukommelse Friderici III. Tid blev fort fra Grønland, hvilket os af de tvende hos os værende Grønlænder blev fortalt. De vidste og at nævne dem ved Navn, at de heedte Kabelau, Sigoko, og Gunelik, af hvilke den ene skulle have været en gammel Kone, men de andre to Piger.

Denne første Deel af Vinteren, fra October Maaneds Begyndelse og indtil ultimum Decembris, har det været heel ustadigt med Vejrliget, oftere Slud og Sneefog, end det forrige Aar ved disse Tider, men icke saa kold. Vore Folk havde og alle til denne Tid været ved god Helbred og Sundhed, foruden een Mand, som baade næstforgangen Vinter, og siden Skibenes Ankomst, havde været syg og Senge-liggende. Alting, lovet være GUD! var vel, alleene med Handelen, og hvad som skulde understøtte Værkets Vedligeholdelse, var det slet bestillt; thi all vor bæste Cargeson og Handels-Vahre var til Ende, og det øvrige vi havde, vilde Grønlænderne icke eengang see paa.

Ny-Aars-Dagen 1723. begyndte vi, som sædvanligt er, med Prædiken, Lov og Taksigelse til GUD for sin Naade og Beskyttelse i det forbigangne Aar, og med inderlig Paakaldelse om fremdeles Lycke og Velsignelse udi det nye.

Den 18 Januarii, der vore tvende Grønlænder, Kulak og Navia (saa vare deres Navne,) vare farne ud paa Søen efter Alker, og komme hiem igien, fortalde de, at de andre Grønlænder overskiældte dem, og sagde, de havde icke Vid eller Forstand, efterdi de gav sig saa til Rolighed hos os, og icke kom hiem igien til deres, og med dem foer ud, og var om Næringen; spottede dem, og kaldte dem Kablunaker, (thi saa kalder de os) og at de icke skulde bruge Fugle-Pile eller

Kiendskab, som de, men Bosser og Flinter rc. Saa avindsyge vare de blevne derover, at de opholdt sig hos os, og at de havde bedre Dage end de; thi vi lod dem icke fare ud paa Søen, naar Vejret var slemt; hvilket ellers Nøden drev de andre til, for Livet at opholde. Dertilmed saa fik de Mad og Klæder for intet, og turde icke ved at lide ondt derfore, som hine; over hvilket alt de muelig ens have stor Fortrydelse.

Den 21. da jeg gik hen at besøge vore Naboer, var udi et af Grønlændernes Huse een gammel Kiærling nyligen ved Døden afgangen, og havde allerede baaret hende ud, og lagt hende udi en Hule, og svøbt hende udi nogle Sælhund-Skind. Een gammel Mand laae og der sammesteds dødelig syg, (hvilken og Dagen derefter døde,) desligeste en anden i samme Huus, som og var upasselig. Jeg underviiste de Syge, som bad om Hielp i deres Sygdom, saa got som jeg kunde, og sagde dem, at de skulde søge Hielp hos GUD, som er HErre over Døden og Livet. Det var Hiertens Ynk at see disse arme Mennesker udi deres Døds Stund at have største Afskye for Døden, og vilde gierne leve, fordi de havde intet got at haabes og trøstes ved. Ach! hvad have vi Christne dog høyligen Aarsage af Hiertet inderligen at tacke GUD, som har giort os dygtige til de Helliges Arvedeel i Lyset, og rædded os af Mørkhedsens Øvrigheds Magt, og overſat os udi hans elskelige Søns Rige, i hvilken vi have Forløsning ved hans Blod, som er Syndernes Forladelse. Men desværre! de mindste betragte saadan Velgierning alvorlig, og takker GUD derfore af Hiertet.

Den 26. kom nogle af Naboerne til os, og fortalte, at een af deres Angekuter eller konstige lærde Mænd var komne til dem, og skulde i denne Aften der sammestæds bevise sin Konst; vi maatte derfore og endeligen komme derhen, og see paa ham. Jeg svarede ham, at jeg havde seet det tilforne, og jeg vidste, at deres Konst

var

var Løgn, og af ingen Værd. Een af dem svarede, jeg var Mikkekau, i. e. formaaede icke at giøre sligt; Thi der den samme, næst-forleden Nat i sin Konst var henrykt, som han sagde, til Himmelen, saae han slet ingen Spor eller Tegn der til mig; men han saae der en gammel Kiærling, bar et Kablunaks Hoved i sin Haand, og en Hund laae og gnavede paa nogle Kablunakers Been, &c. og saadant Narrerie mere som han fortalte. Der jeg nu svarede, at saadant var idel Løgn og Opdigt, bad de, jeg skulde icke uns komme derhen i Aften, saa skulde jeg fornemme hans Konst. For Plaisir gik jeg med Kiøbmanden og Mesteren derhen, hvor han og, efter at Lyset var slukt, anfangede sit Abespill paa samme Maade, som tilforne er formældt. Der det nu omsider havde Ende, sagde vi, at det var Løgn og Giæckerie alt hvad de fore med; thi vi forstoed og vidste nok, hvordan de bar sig ad. De nægtede det vel, men kunde intet reel sige der imod, saasom vi i alting overtydde dem deres giæckelige Adfærd. De fortalte os ogsaa iblant andet adskillige Fabler og Giæckerier, som de med Alvorlighed vilde maintenere, og binde os paa Ermene; saasom, naar Maanen er borte for dem, og icke skinner, siger de, at den stiger ned i Havet og paa Jorden, og tager Sælhunde og andre Dyr med sig op til Himmelen, for at æde; thi han skal fordum have været en Kalal eller Grønlænder, som de fabulere, og ved en synderlig Occasion skeed saadan Metamorphosis paa ham. Deres Kundskab om Planeternes Gang og Virkning er ellers ickuns ringe, dog haver de adskillige Navne paa eendeel kiendelige Stierner, saasom Vognen kalder de Tugtu, i. e. et Rinsdyr; Nord- eller Aften-Stiernen Kaumarsok, i. e. een som er faren ud paa Sælhunds-Fangst, og komme hiem af Søen igien, eftersom den synes at komme frem, og stige op af Havet. Killukturset er Syv-Stiernen, som har sit Navn deraf, at den synes ligesom at være sammenbunden, i det de staae saa nær hinanden, med fleere. Om Vejrlyset, Nord-Lyset, som altid

sees

sees i klart Vejr over den gandske Himmel, have de den Indbildning, at det er de Afdødes Siæle, som løber omkring, og spiller Bold med hinanden; Hvilket er en Leeg for Ungdommen om Vinteren i Maaneskin. Og heraf sees, at de have een fast Mening og Tanke om Siælens Udødelighed, enddog den er alt for kiødelig og fabel-agtig; thi de sige, at de Dødes Siæle har der et got Levnet, faae Vildt og Fangst nok, og leve bedre end her &c. Det er at beklage, at saa klygtige og behændige de, efter deres Maade, ere, til at opfinde adskillige Middel til deres Næring og Livs Ophold at søge, saa stor Dumhed og Koldsindighed udvise de, alvorligen at eftertænke den guddommelige Sandhed, som jeg, efter Muelighed, har søgt dennem at inculcere. Hvilket alt kommer deraf, at de anseer vor GUdstieneste og Andagts-Øvelse ikke af mere Betydende end deres eget Giækkerie. Kortelig, om alt hvad som er, giøre de sig ingen andre Tanker, end at det er saaledes af sig selv, og kiender ingen anden Hoved-Aarsag og Oprindelse; Saa de i dette Stycke udviise een ret skiff Dumhed og Uforstand. See! saa aldeles intet forstaaer det naturlige Menniske sig paa de Ting som høre GUds Aand til, det er ham en Daarlighed, at han ej alleene ikke kand, men endog icke vil begribe det. Det bliver derfore GUds egen Gierning, og dependerer af hans blotte Naade og Allmægtighed, at oplyse saadanne forblindede Hierter, og af deres Sind at fordrive det store Vanvittigheds Mørk, hvorudi de ligger begravne, hvortil vore menneskelige Kræfter (uden saa vidt GUd vil bruge os til sin Naades uværdige Redskab,) aldeles intet kand contribuere; thi ingen kand komme til Christum, og troe paa ham, uden Lysens Fader selv drager ham, ved sin forekommende Naades Kraft. Selv GUds Apostel maa bekiende, at den er intet som planter, ej heller den som vander, men GUd alleene, som giver Fremvæxt.

Med det, at jeg forhen havde taget de tvende Grønlænder

til

til Huus hos os, blev en anden gift Grønlænder (nemlig den, hos hvilken jeg tilforne paa nogen Tiid logerede hos,) anlediget, ogsaa at bede mig, at jeg vilde imodtage hannem med hans Familie, og herberge dem den øvrige Tid af Vinteren hos os, saa vilde de stedse blive hos os, og naar Sommeren kom, vilde han anvise os een smuk Plads, hvor vi kunde sætte var Boepæl, og have god Næring om Sommeren med Lax og Sælhunde-Fangst, og Rinsdyr-Jagt, og om Vinteren med Torsk og Rodfiske-Fangst. Til saadan Forslag var han uden Tvivl beveged af den slette Næring, som paa disse Tider faldt for dem; Thi de gior sig liden Tanke om at forsyne sig med noget tilstrækkeligt til Levnets Ophold om Vinteren, naar der om Sommeren falder nok af alle slags; Hvorfor hans Formodning var nu vel, at de skulle iblant faae Mad hos os, naar de selv intet kunde forhværve. Ihvorvel vi nu havde liden Leilighed til at tage saa mange ind til os, nemlig 6 Mennisker, som var den Mands hele Familie, foruden de to vi havde før, dog, for at vi ved denne Leilighed kunde faae nogen ydermere Oplysning om Landets Beskaffenhed, som i fremtiden maatte komme os til nogen Fordeel, saa og for at vinde deres Hiertelav, resolverede jeg, at tage imod dem. Vi havde ellers hver Dag Grønlændernes Besøg, og vel oftere end som vi forlangede; thi med deres idelige Besøg fuldte Uroe nok, men liden Fordeel og Gevinst; de vilde altid have, men intet give. Dog havde jeg denne Fordeel ved deres jævnlige Besøgelser, at jeg fik Leilighed iblant at discurere med dem om guddommelige Sager, og saaledes efterhaanden, efter Mulighed, betage deres groveste Vanvittighed.

Den 12 dito kom for ommeldte Mand med sin Familie og hele Bagage til os; Vi indrømmede dem en liden Plads aven-

paa

paa Loftet over Folkenes Stue; men mine to Karle, som jeg havde før, syntes ikke synderligt derom, tænkende, at de herover skulde komme til at miste nogen af de Caresser vi dennem ellers beviiste.

Den 17. da tvende fremmede Grønlænder, som sagde sig at have hiemme længst inde i en Fiord, een eller to Dages Reise her fra, kom til os, fortalte de, at paa det Stæd, hvor de boede, havde fordum Kablunakerne, sc. de Norske, boed, og var endnu der sammestæds at see øde Tompter og Rudera af deres Boeliger. Det samme Stæd roeste de for et meget skiønt og deiligt Stæd at være, med Græs og smaa Skov, hvor der og vare Rinsdyr, Harer og Ryper nok, og i Søen Sælhunde; item, Lax, Torsk og Rødfisk &c.

Angaaende de Norske Coloniers Undergang paa den vestre Side af Grønland, da veed Grønlænderne og at sige derom, nemlig, at de skal være overrumplede og ihielslagne af deres Forfædre, hvor endnu, til Amindelse, viises et Stæd, hvorpaa de skal have slaaes tilsammen, og have givet Navn deraf, og kaldet Pisikstarbik, i. e. et Stæd, hvor man skyder med Buer; Hvilket stemmer over et med hvad vi finde i de Islandske og Grønlandske Antiqviteter derom formælded, nemlig: "At de Norske Indbyggere i Vester-Bygd allereede i det 14de Seculo var af Skrællingerne (saa "kaldtes de vilde Folk, som de Norske fandt for sig i Landet, og "komme Norden fra,) overvældiged og ihielslagne." Denne Beretning slap uforseendes udaf en ung Grønlænder, hvormed de Gamle ikke var vel tilfreds, og talte ham til derfore, befrygtende, vi igien vilde hævne det paa dem; Men der vi loed dem forstaae, at vi nok vidste det tilforne, hvorledes var passered, og fordi det var saa længe siden, tænkte vi ikke meere derpaa; icke heller skulde de frygte, at vi ville giøre dem noget ondt derfor, naar de ickun selv vilde være skikkelige, saa gave de sig tilfreds, og fortalte os det altsammen.

men. Hvad Øster-Bygd er angaaende, da veed de paa den vestre Side boende Grønlænder aldeles ingen Efterretning at give os, saasom der ey alleene er en stor Distance der imellem, men endog Jis og anden Farlighed forbyder, at nogen Correspondence har kundet være dem imellem.

For kort siden havde een Grønlænders Kone af Naboerne giort Barsel med et Pige-Barn; og eftersom Moderen ikke havde Mælk [illegible]e Bryste, at give Barnet Die, sporger Faderen og Moderen mig, [illegible] jeg ikke vilde have det, for at føde og opdrage det; Og saasom jeg med god Samvittighed ikke kunde afslaae denne deres Begiæring, thi det arme Barns Siæl var der ved at vinde, sagde jeg ja, at ville tage imod det. De kom derfore den 23 Februarii til mig med Barnet, og overgav mig det, og gik derpaa deres Vej igien. Men Moderens Hiertelav kunde dog ikke tillade, at give sit Barn udi Fremmedes Hænder, hvorfore hun Dagen derefter, tilig om Morgenen, kom, og vilde fornemme, hvorledes Barnet levede? og der hun saae Barnet var vel, blev hun glad, men forlangede dog, at faae det hiem med sig igien, lovende, at komme igien dermed anden Dagen derefter. Jeg kunde ikke vegre hende det; hun tog altsaa sit Barn, og gik bort, men kom ikke tilbage med det igien.

Den Grønlænder, som med sin Familie forhen tog Logemente hos os, reisede ved denne Tid fra os igien, saasom han fik at høre, at de andre Grønlænder i disse Dage begyndte at faae Sælhunde; men paa dette Stæd, hvor han nu var, var slemt og ubeleiligt at komme til Søes, for Jisen som havde lagd sig uden for vores Loge. Denne Mands yngste Søn, en Dreng, omtrent 12 Aar gammel, af den Omgiængelse han havde havd med mine Børn, fik Lyst, at blive efter, hvilket jeg gierne tilbød, saasom det syntes, at Drengen var af god Art, og jeg haabede, i hans, som et ungt Barns Hierte, noget godt og gudeligt at kunde imprimere, Faderen samtykte og, at Drengen maatte blive paa nogen Tid hos os.

Den 1. Martii tog jeg mig en Reise paa, at besøge de Folk, som boede længst inde i Fiorden, og som endnu icke siden vor Ankomst til Landet, havde været ude hos os. Om Aftenen maatte jeg, for paakommende contrarie Vind, tage Natte-Herberge hos Naboerne; men anden Dagen fik vi føyelig Vejr, og kom til et Stæd, omtrent 4 Mile fra Colonien, hvor der boede nogle Grønlænder; de samme toge vel imod os. Og som der sammesteds paa disse Tider, fangedes Kion Rodfisk og smaa Torsk, loed jeg Joulle med 3 Mænd blive der, for at fiske. Om Morgenen fortsatte jeg min Reise, og foer eendeel Grønlænders Huse forbi, saasom jeg vilde benytte mig af Dagen og Vejrliget, og kom ikke paa Land hos nogen, uden paa et Stæd, som allersnarest. Grønlænderne som der boede, vare meget fornøyed over vores Tilkomst, bad os ind, og vilde give os at æde af hvad de havde. Jeg gav dem en liden Discretion af Perler, Synaaler og Angler, og tog derfra igien. Der vi lagde fra Landet, begyndte Qvindfolkene at synge os til Ære, hvormed de continuerede, saa længe de kunde see os. Om Aftenen kom vi til at logere hos nogle Grønlænder, hvilke vare de sidste Folk og Huse vi træffede paa denne Reise; thi længer ind i Fiorden boede ingen Folk, saasom der laae Iis. Efter vor Ankomst kom og een Kone-Baad fuld af Folk til samme Stæd; Qvindfolkene paa Landet undfangede dem med en Sang, hvilket er en stor Ares Bevilsning mod Fremmede, som komme paa Besøg, og er et Tegn til, at man er meget velkommen.

Men som mig tilforne var bleven fortald, at der inderst i Fiorden om Vinteren skulle ligge Sælhunde paa Iisen, vilde jeg og gierne fornemme Visheden derom, og om der kunde være Leilighed at slaae dem paa Iisen, som paa Grønland eller Spitzbergen er brugelig, hvor mange tusende Sælhunde aarligen slaaes og fanges, drog derfore den 4 Martii længere ind, hvor de sagde, laae Iis, og blev ledsaged af en Grønlænder; Men der vi kom derhen, saae vi ingen Sælhunde paa Iisen. Trende Rinsdyr saae

vi

vi liggende paa Iisen, hvilke, saa snart de fik os at see, lobe hen over til den anden Side af Landet. Denne Dag var en extraordinaire skarp Frost, saa vi takkede GUD, at vi om Aftenen kom tilbage igien til Grønlændernes Huse. Ellers berettede de os, at længere Øster ind i Fiordene, hvor foromrørte Steen-Huus efter de Norske skulde findes, laae og Iis, hvor Sælhundene om Vinteren og om Foraaret mest tilholde, men at fare derhen, var [illegible]veligt for os denne gang; thi til samme Stæd var endda to [illegible]es Reise, og under Vejs ingen Folk at antræffe, hos hvilke man om Natten, i paakommende ont Vejr, kunde komme i Lye, var derfore foraarsaged, at vende om igien, i Forhaabning, at naar det lakkede længere ud paa Foraaret, og Kulden loed noget efter, at skulle komme derhen, og forsøge, hvad der var ved at giøre; Begav mig saa den 5 Martii paa Hiem-Reisen igien, og kom om Aftenen til det Stæd, hvor vi havde efterladt de 3 Mænd at fiske. De havde endda ikke giort synderlig Fangst, kunde og ikke heller med saadanne Fiske-Redskab, som af vore Folk brugtes, her nogen synderlig Fiske fange; hvorimod Grønlænderne hver Dag fik nok med deres Fiske-Snore, som ere skaarne i lange og smale Strimler af Hvalfiske-Barder. Jeg loed ikke dismindre samme 3 Mænd blive efter mig, for endnu en Tidlang at forsøge, og jeg forføyede mig hiem igien. Ihvor jeg kom til Grønlænderne der inde i Fiorden, saae jeg allevegne Rodfiske nok; saa at de Folk, som boer inde i Fiordene, leve langt bedre om Vinteren, end de ude ved Hav-Siden, hvor ingen anden Fisk om Vinteren fanges end Ulker. Men derimod faaer de ved Havet boende Søe-Fugle nok af adskillige slags, hvis Hammer eller Fælle de berede, og bruge til Under-Klæder.

Den 7 dito kom jeg hiem igien. Paa denne Reise erfarede jeg, at det Land strax Norden for os, som vi hidindtil havde holdet for en stor Øe, grændsede gandske til det faste Land, og giør

en lang Indvig eller Revier, og er den samme som i Kortene kaldes Baals-Revier, dog gaaer Længden og Strækningen op i Nord-Ost ikke saa vidt, som i Korterne foregives; thi den strækker sig ikkun til 10 à 12 Mile; men Østen ind løber mange andre Fiorder, hvor i een af dem det ommældte Steen-Huus findes.

Ellers i particulair at mælde noget om mine Disco[illegible] med Grønlænderne paa denne Reise, om gudelige Sager, [illegible] fandt jeg hos dem stor Begierlighed, der om at ville høre, og lade sig undervise; Allermeest vare de fornøjed, at see de Bibelske Billeder, som jeg havde medtaged, for nogenledes at betyde dem det, som jeg ikke udførligen kunde sige. De erklærede sig fuldkommeligen, at troe, hvad jeg sagde dem om GUd, glædede sig i Særdeleshed at høre, hvorledes GUds Søn skulle komme igien, at opvække de Døde, og tage dem til sig udi Himmelen, som troe, elske og frygte Gud ꝛc. At de reflecterede meget paa min Underviisning, fornam jeg og deraf, at, der en liden Dreng kom frem til mig, og havde et stycke raadned Træ hængende om Halsen, og jeg spurde, hvortil dette duede, besvarede Faderen, at han bar det for, at han skulde have god Lykke; hvorpaa jeg forestillede ham, at sligt intet duede, og kunde intet giøre dertil, at han skulde blive lyckelig, men den store GUd alleene, som har skabt og ejer alle Ting, han gav dem ogsaa Næring; de skulde derfor kaste saadant fra sig, og icke sætte nogen Tilliid derpaa. Desligeste ogsaa en gammel Kone, som og havde om Halsen hængende et Kiæfte-Been af en død Ræv, og en Ravne-Kloe, hvilken jeg iligemaade spurdte, hvortil hun brugte det, og sagde, det kunde intet hielpe hende imod Døden, som hun indbildte sig, hun maatte dog døe, naar Gud vilde, som havde givet hende og alle Mennesker Livet; hun skulde derfore kaste saadanne uduelige Ting fra sig, og icke bruge dem, men troe paa GUd, som efter Døden

den vilde give hende et evigt Liv, dersom hun troede, og vilde giøre efter min Underviisning. Baade hun og de andre lod sig min Underretning vel befalde, rev det saa kaldede Angvoak af Halsen, og kastede det fra sig. Ja samtlige Qvindfolkene, som havde Perler om Halsen og i Ørnene hængendes, spurde, om GUD icke heller vilde, at de skulde bruge sligt? Jo, sagde jeg, det tillader GUD eder nok, saasom I bær dem ickuns til Prydelse. Paa dette Stæd passerede og dette, at een af dem havde bortstaalet noget fra os. Jeg vilde icke haardeligen tale dennem til derfore, men sagde ickuns, at Gud vilde icke, at de skulle stiæle, og at den slemme Diævel, som de saae tegned paa Papiret, skulde tage dem med sig til Helvede, et Stæd, hvor de altid skulde pines, og dog icke døe; de skulle derfore give det Bortstaalne tilbage igien, saa skulde dem intet Ont vederfares. De raadførdte sig herom med hinanden, og kom omsider, og leverede det Bortstaalne tilbage igien. Sligt gav mig et glædeligt Haab, at disse stakkels Mennesker, ved den Allerhøjestes Bistand, med Tiden lætteligen skulde lade sig vinde, naar man ickuns først var kommen i Stand, tilstræckeligen at kunde betyde dem alting.

Den 9 Martii kom nogle af Naboerne til os, havende med sig adskilligt af deres Sager, og vilde arbeide og forfærdige. Jeg spurde dem, hvorfor de giorde ikke saadant hiemme hos dem selv? De svarede, eftersom der nyligen vare nogle hos dem ved Døden afgangen, maatte de ikke giøre saadant hiemme hos dem selv, paa det dem ikke nogen Vanlykke i deres Næring skulde tilslaaes. Saa heraf var at see, at endskiønt disse Folk icke have nogen Kundskab om noget Guddommeligt, saa ere de dog hengivne til mange daarlige Superstitioner.

De 3 Mænd, som jeg havde ladet blive efter mig i Fiorden, for at fiske, kom den 22. hiem igien; thi der var nu ingen Beilig- hed for dem, der længere at forblive, eftersom en gammel Qvinde der i Huset var ved Døden afgaaen, hvorfore de maatte der fra, og begive sig andenstæds hen, til nogle andre Grønlænder. Der sam- mestæds vare de en par Dages Tid, og fik nogle Fiske; Men som den Malheur tilsloges een af dem der i Huset, at hans Søn, som var ude at fiske, uforseendes kullede omkring med sin Baad, og druknede, maatte de, for ikke at gidet hørt den utaalmodige Klagen og Hylen, som den Afdødes Fader og Moder begik, fare derfra igien, og begive sig hiem.

Ved denne sørgelig Hændelse passerede og dette, som for mig var glædeligt at fornemme; thi der den Afdødes Fader og Moder stickede sig utaalmodig over deres Søns Død, kom een af Grønlænderne, som havde nylig tilforne været i et af de Huse, hvorudi jeg logerede, og havde ogsaa hørt paa den Discours jeg havde med de der værende Grønlænder, om GUD, om Him- meriget, og de Dødes Opstandelse. Den samme talede den sør- gende Fader og Moder til, trøstende dem, saavidt mine Folk kun- de forstaae, og sagde, de skulde icke saa meget græde og klage sig; thi han havde hørt Pellesté, (saa kaldte de mig,) fortælle, hvorledes Himmelens Skabere skal omsider opvæcke alle Døde igien, og ta- ge dem til sig udi Himmelen, hvor da enhver skal finde og see sine igien, som de her ved Døden havde misted. Derhos viiste dem, krybende paa Hænder og Fødder, at de, som her vare saa gammel og skrøbelige, at de ikke kunde gaae, skulle igien udi Himmelen blive unge, raske og friske; med mere som han sagde til dem. Spurd- te herpaa een af vore Folk, nemlig Aron Augustinison, som bæst kunde forstaae hans Tale, om det icke forholdt sig saa i Sand- hed? Denne Trøst virkede og saa meget hos de Sørgende, at de siden nogenledes gave sig tilfreds. Jeg glædede mig storligen over

denne

denne Beretning, og tackede GUd, som icke havde ladet min eenfoldige og ufuldkomne Underviisning været aldeles frugtesløs, men ogsaa her opfyldte sin Forjættelse Es. 55. Ligesom Regn og Snee nedfalder fra Himmelen og kommer icke did igien, men vædsker Jorden, og giør hende frugtbar, og kommer den til at give Grøde, og give Sæd til at saae, og Brød til at æde, saa skal og det Ord være, som udgaaer af min Mund, det skal icke komme tomt igien til mig, men giøre det mig behager, og det skal ham lyckes, til hvilken jeg sender det.

Jeg haver tilforne ommældet, at det af et og andet Mærke-Tegn var at slutte, at disse Folk maatte dog have nogen Mening om Siælens Udødelighed. Derom haver jeg ogsaa siden af Grønlænderne faaet nærmere Underretning, foregivende, at saa snart Mennesket døer, farer Siælen, som de kalde Targnek, udaf Mennisket op til Himmelen, men Legemet bliver liggende i Jorden, og fordærves. Men der oven i Himmelen skal de Afdødes Siæle, efter deres Mening, have Jagd nok af Rinsdyr, Sælhunde, og anden Spise i Overflødighed. Endog disse arme Menneskers Opinion, fordi dem fattes GUds Ords Oplysning, er gandske fabelagtig og kiødelig, saa beskæmme de dog i dette Fald hine Atheister iblant Christne, som søge at giøre Siælens Udødelighed disputeerlig, og føre den i Tvivl. Alleene disse arme Mennesker, ihvorvel de kiender intet guddommeligt Væsen, eller haver nogen slags Guds-Dyrkelse, saa synes det dog, som de vilde giøre hine Afdødes Siæle, (Gienfærd) til Guder, i det deres saa kaldede Angekuter indbilde sig selv og andre, at de kand holde Samtale med de Døde, som før er mældt. Og, endog deres giæckelige Adfærd icke alleene er saa kiendelig og aabenbare, saa alle og enhver baade veed og kand forstaae, hvorledes der med tilgaaer, men endog er et frugtesløs Abespill, hvorved dennem hverken nogen Giensvar værdiges, eller Nytte tilføjes,

saa ere de dog saa alvorligen hengivne dertil, og oves af dem allevegne.

Det passerede ogsaa den 5 April, der vores Mester eller Chyrurgus var gaaen hen over til et af Naboernes Huse, at der og imidlertid kom en Grønlænder andensteds fra med sin Broder, som havde en slem Gesvulst og Bylde paa sit ene Kindebeen, og begiærede af Angekokken, som boede i samme Huus, at han vilde giore ham helbred: Han fordrede strax Betalning af ham derfor, hvilket han og erlangede. Derefter om Aftenen, der Lyset var slukt, (thi all saadan deres Giækkerie forrettes udi Mørke,) tog han Patienten for sig, og efter sædvanlig Maade længe mumlede over hannem, iblant spyttede paa ham, og bespurde sig med Tongarsuk, til hvilken han selv baade giorde Spørsmaal, og gav Giensvar, med sit Maals Forandring. Foreskrev og Patienton visse Spise, som han ikke maatte æde &c. Det er ellers en almindelig Praxis iblant dem, at de i adskillige Tilfælde, saasom naar nogen er død af deres Slægtninge, eller der ere Barsel-Qvinder, og nogen haver smaa Børn eller nogen er syg, da holde de sig, efter deres Angekuters Underviisning, fra visse Spise. Det samme pleje de og at giøre, naar vi undertiden kand have hiulpet nogen af dem med Medicamenter i deres Sygdom, da spørge de strax, hvad de ikke maa æde? Saa de i dette Fald og nøje observere Doctorens Ordinance og Forskrift. Men alligevel Grønlænderne ved saadan deres Cur over saa megen Overtroe, saa betiene de sig dog ogsaa andre fornuftige dog eenfoldige naturlige Midler, i at curere og hielpe hinanden; hvorpaa jeg den næst-forbigangne Sommer saae et Exempel paa en Mand, som uforvarendes af en anden blev skudt med en Kobbe-Læntse igiennem Armen, og var farligen blessered, og havde Udseende, ikke i lang Tid ved vores Cur at kunde have blevet hiulpen, end sige med deres; Men med

For-

Forundring fornam, at han en kort Tid efter, af en gammel Qvinde var bleven cureret.

Den 14 April saae man de første Skibe i dette Aar passere forbi Nord efter. Ved denne Tid flottede og Grønlænderne udaf deres Vinter-Huse, for imens Sommeren varer, at boe i Telter, hvormed de hist og her omstripper den hele Sommer.

Da een Grønlænder, Sønden fra, i disse Dage besøgte os, fortalte han mig, at hvor han var kommen fra, nemlig en 4 til 6 Dages Reise Sønden fore, vare ogsaa gamle forfaldne Huse at see, hvor de Norske fordum skal have boed. Der sammestæds, berettede han ligeledes, var meget Græs, og smaa Skov eller Kratt; der fangdes og megen Torsk, baade om Vinteren og om Sommeren.

I disse Dage passerede det, at en Grønlænder her i Nærværelsen forskiød sin Kone, og viiste hende fra sig, af Aarsag, at hun var slem og arrig, og tog en anden i Stæden. De foregav, at det var saa Maneer hos dem, at naar deres Qvinder ikke er efter deres Humeur, da skiller de sig af med dem.

Den 16 April reisede jeg hiemme fra, (ledsaged af den Mand, som var til Huse hos os,) hen ind til en Fiord, en par Dages Reise Østen fore, og kaldes Amaralik-Fiord, i. e. en Leer-Fiord, for at efterse, om der sammestæds, efter Grønlænlændernes forhen givne Beretning, skulle være at træffe nogle Vestigia efter vore gamle Norske Christne. For paakommende slemt Vejr kom vi ikke længere end halvanden Mile, hvor der stod nogle Grønlænder med deres Telter, hos hvilke vi og toge Herberge. Om Natten blev en stærk Blæst af Syd-Ost, med Sneefog, som kastede Teltet omkuld, hvori jeg logerede, saa vi alle vare foraarsagede at tage ind i de andre hosstaaende Telter, hvor vi den Nat

og paafolgende Dag med hinanden leed baade Kuld og Trængsel. Den 18de, der det loed af at blæse, begav jeg mig paa Reisen igien, og kom om Aftenen til et øde Vildmands-Huus, yderst i Fiorden, der sammestæds toge vi Natte-Herberge, til om Morgenen, da vi igien foer længere ind i Fiorden, og træffede ogsaa nogle Grønlænder, som boede i Telter. De samme, efter Anmodning, viiste mig hen til nogle øde Tompter og Pladser, hvor de sagde, de afdøde Kablunaker (saa kalde de os,) have fordum boed. Jeg besaae Stædet, og saae ogsaa der sammestæds kiendelige Tegn, at der havde boed Folk, som havde vidst at dyrke Jorden; thi der vare ikke alleene skiønne Græs-Enge paa begge Sider af Fiorden, med megen tyk Kratt bevoxen, men endog de øde Tompter og Rudera af deres Huse gav ogsaa det samme tilkiende; Thi skiønt benævnte Huse ikke vare bygde af andet end Torv og Steen, saa vare de dog langt anderledes end disse itsige Grønlænders Huse bygde. Med Forundring fornam vi, der vi kom der ind i Fiorden, hvorledes der var saa lidet og saa got som ingen Snee paa denne Tid, da derimod ved Hav-Siden, hvor vi boede, var endda megen Snee; hvilket foraarsages der udaf, at Solen har større Magt at skinne og give Varme fra sig imellem Dalene og Klipperne, end ude ved Hav-Siden, hvor sædvanlig den kolde Nord-Vind blæser.

Udi denne Fiord fiske Grønlænderne ogsaa udi Majo og Junio en stor Mængde af smaa Fiske, som kaldes Lodder, desligeste Torsk, Lax, og om Vinteren Rodfiske. Saa skyde Grønlænderne ogsaa mange Sælhunde i denne Fiord. Af samme Fiord kand man gaae til Lands hen over til en anden Fiord, Norden fore, hvor ogsaa de Norske have boed. Der sammestæds opholder sig mange Mennesker, for at fiske Torsk, Lax og Lodder, og at jage efter Rinsdyrene, hvoraf er Mængde langt op til Fields. Jeg selv saae 18 Stykker gaaende tilsammen, et lidet Stykke

Vej

Vej fra Stranden, men vare saa skye, at, saa snart de saae os, løbe de deres Vej op ad Marken, at vi ikke kunde see dem mere. Efter at jeg havde beseet ald Leiligheden, begav jeg mig den 22 dito hiem igien til Colonien. Ved Hiemkomsten maatte jeg fornemme, at een af mine to ved Colonien værende Grønlænder, i min Fraværelse, var faren bort til sine Slægtninge, som boede Norden fore, men havde loved, at ville komme tilbage igien, hvilket han dog ikke holdt; saa jeg saae den Omkostning og Umage, jeg enten havde anvendt paa ham, eller herefter vilde anvende paa dem som voxne ere, var forgiæves.

Den 28de reisede jeg atter hen ind til en anden af disse ommeldte Fiorder, som kaldes Ujarasuak, og er 12 à 14 Mile fra Colonien, for ogsaa at ville besee det gamle Steen-Huus, hvorom Grønlænderne og tilforne havde fortalt, der skulle staae. Og som Vejrliget var got, reisede vi Natten igiennem, og kom den anden Dag til Pisiarbik, som og er en Fiord, hvor vore Norske have boed, og grændser nær til næst-forommældte Fiord Amaralik, med en smal Hals eller Strege Land, saa der imellem disse tvende Fiorder er ikkun een liden Spadsere-Gang. Her fandt vi en stor Hob Grønlænder boende udi Telter. De samme vare velvillige til at laane os Huus om Natten, men den Natte-Leje betalede jeg dyre nok; thi jeg blev saa befængt med Luus og Utøj af dem, at jeg midt paa Søen, da jeg igien var reist derfra, maatte klæde mig af, og iføre mig rene Klæder. Fra Stædet vi laae, fik jeg en Grønlænder lejed, for at ledsage os, og vise os Vejen, som altsaa den 30 dito, silde om Aftenen, til Jisen, som laae inderst paa Bonden i Fiorden, og endnu ikke var optøed. Eftersom det var bleven morkt for os, fore vi Grønlændernes Telter forbi, som vi ikke kunde see, og maatte derfore om Natten ligge paa Marken, under aaben Himmel, til det blev Dag igien, hvor jeg da med Grønlændern og nogle af mine Folk forsøgte, at ville

 gaae

gaae over Jisen hen til Pladsen, hvor det Steen-murede Huus stod, og var een god Miil fra Stædet, hvor vi lod Farţøjerne efter os; Men Jisen var meget skrøbelig og farlig at gaae paa, saa vi mange Stæds slap ned igiennem med Fødderne, og længst inde paa Botnen var den gandske optoed, var derfore tvungen til at søge Landet ved en steil Klippe, over hvilken vi i den stærke Hede og Soelskin, med stor Besværlighed og Fare maatte klavre baade paa Hænder og Fødder, indtil vi kom der forbi, og hen til Stæden hvorhen vi forlangede. Det vi nu vare fremkomne, befandt jeg det ligesom Grønlænderne havde berettet, nemlig først en forfalden firekanted Bygning af Steen, omtrent 6 Alen høje, og 9 Alen brede eller lange i hver Kant, med en Dør paa. Stenene udi Bygningen vare meget vel proportionerede, slætte og jævne, dog var der hverken Kalk eller Leer at see imellem; thi, som det vel er troeligt, at de, af Manqvement for Kalk, har maatt brugt Leer til at mure med, har det i saa langsommelig en Tid ikke kundet havt Bestand for Regn og Blæst. Af den store Hob Steen, som der baade laae nedfalden uden om, og inden til var opfyldt med, er at slutte, at det maa have været een høj og smal Bygning, ligesom et Taarn. Nogle Skrid længere hen paa Marken, fandt jeg en anden nedfalden Steen-Hob, som ogsaa har været et Huus eller Bygning, hvoraf endnu stod over Jorden ikke mere end een Alen omtrent, som var med Steen paa Steen ordentlig lagd, og vel sammenføjed, men uden og inden til laae mange Steene, store og smaa. Den samme Bygning har uden Tvivl været en Kirke; thi det var en stor Grundvold af 48 Alen lange, og 26 Alen brede, og er ikke at tvivle paa, at dette jo er vore gamle Norske Christnes Arbeide. Foruden disse Steen-Mure saaes og mange andre forfaldne Jord-Huse. Stædet er ellers af en skiøn Prospect, een slæt Plan, med skiønne Græs-Lier, bevoxen med Kratt og Birk, Vier, Elle og Enebær-Træet ꝛc. Paa samme Stæd findes ogsaa en skiøn Væl-

Steen-

Steen eller Talg-Steen, som er een ufuldkommen Marmor, af adskillige Couleurer, grønne og røde, item, gandske hvide med sorte Prikker udi. Fra denne Fiord var endnu videre at see andre Fiorder, hvor allestæds de Norske fordum har boed.

Men saa angenemt det var, at see denne smukke Plan, med de forfaldne Nordmænds-Bygninger, saa u-angenemt var det at see lige tvært over paa den anden Side, det fæle Iis-Fiæld, som, saa langt vi kunde see, strakte sig hen over Landet, og naaede lige til Søen, hvor store Stykker, som Holme og Øer, brækkede af, og drev udaf Fiorden; Hvilket aarligen skeer, og i stor Mængde, med den anden Bay-Iis, driver udaf Fiorden, som paa Søe-Korterne kaldes Baals Revier. Det er at forundre, at da Landet der rundt omkring i Fiorden, ved Søe-Kanten, er smuk begroed med Græs og Buskasier, der dog oppe til Fiælds er saa skrekkelig megen Iis, som aldrig optøer, men aarligen forøges, og betækker det hele Land. Paa Bay-Iisen saae vi Sælhunde nok, men saa snart de bleve os vaer, slap de ned igiennem deres Huller, som de havde paa Iisen; thi Grønlænderne, som om Foraaret der holde til, jager idelігen efter dem, saavel som efter Rinsdyrene. Imens vi vare der, gave vi os ikke Tid at gaae efter Rinsdyrene, dog skiød mine Folk der et par Harer og nogle Ryper. Hvad Sælhundene er angaaende, da forsøgte vi vel at sætte Garn for dem, som vi havde taget med os, for at fange dem med, men som Stædet og Pladsen var alt for vidløftigt af Begreb, gik de uden fore, og skyede at gaae inden for Garnet. Ikke desmindre lod jeg dog den ene Chaloupe med 5 Mand blive derefter mig, i Forsæt, ogsaa at lade forsøge paa et andet Stæd, hvor Grønlænderne sagde skulde være bedre Leilighed at komme i fær med Sælhundene, og drog altsaa den 3 May igien udaf Fiorden med det ene Fartøj, og kom den 4 dito om Aftenen lykkeligen hiem igien. De paa Vejen antræffende Grønlændere underviiste jeg af Guds Ord, saa vidt jeg kunde.

Udi min Bortværelse qviterede den Mand, som i næste Vinter var til Huse hos os, og foer med sin Familie bort igien, for at begive sig til sine andre Landsmænd, som en halv Miil fra Colonien havde deres Tilhöld udi det saa kaldede Nepiler-Sund, for at fiske et slags Fisk, som i Norge kaldes Rognkaller.

Den ene Grønlænder, ved Navn Kuiak, var endda hos mig, og loed sig forlyde, fremdeles at ville forblive, men han vilde dog have sin Frihed, idelig at besøge sine Landsmænd; Saa, at holde Grønlænderne i Tvang og Stillhed om Sommeren, er en ugiørlig Ting.

Den 10 May, der vi fik see et Skib uden for Vallen, og tænkte, at det maatte være vores Fædernelands Skib, loed man een Chaloupe fare ud, men det var en Hamborger, og var destineret at gaae Nord paa til Hvalfangsten. Commandeuren paa Skibet loed see sin Hoflighed imod mig, og tilsendte mig med mine Folk en par Boutellier Spansk Sect, een Hollandsk Ost, og nogle Hvede-Tvebakker, og ellers hofligen tracterede vort Folk.

De som jeg loed efter mig udi Fiorden, kom den 12 hujus hiem igien, men med Sælhunde-Fangsten vilde det icke heller lykkes paa det Sted. Af Veideskab førte de hiemme med sig 15 Harer og eendeel Ryper.

Den yngste af den Mands Sønner, som i seneste Vinter var til Huse hos os, fik jeg siden, med Faderens Minde, overtalt, at blive paa Colonien hos mine Børn; dog med den Vilkor, at han stundum maatte have Forlov at fare hiem til sine Folk. Eftersom denne Dreng var et got Barn, og havde stor Lyst til at omgaaes med mine Børn, var min Forhaabning, ved ham i fremtiden noget godt at kunde udrette.

Udi disse Dage ankom eendeel Kone-Baader, i. e. store Baader, længst Sonden fra, og agtede at begive sig der Nord om, hvor Hvalfiskeriet oves. Denne lange Reise paatage de sig alleene for Hvalfisk-Bardenes skyld, (thi i denne Circumference, og Sonden fore, fanges ikke saadanne Hvale,) hvilke de nodvendig behove, saavel til deres Fiske-Redskabe, som ogsaa dermed at sammenbinde Træværket i deres Baader.

Eftersom jeg hidindtil havde recognosceret de nærmeste Fiorder omkring Colonien, vilde jeg og nu forfare Beskaffenheden et Stykke Norden fore; Reisede derfore den 24 May Nord efter, med een Chaloups Folk, og om Aftenen kom til endeel Gronlænder, tilholdende i Telter, iblant hvilke og vare nogle af dem, som næst-forbigangne Vinter havde boed i Nærværelsen hos os. Og som mig af de der værende Gronlænder blev fortalt, at een Dags Reise Norden fore var en Plads eller Vog, hvor der fangedes baade Torsk og Rodfiske, fore jeg og derhen. Under Vejs træffede jeg mange Gronlænder, men de samme vare gandske fremmede for os, og vi for dem, saasom ingen af dem, siden vor Ankomst der til Landet, havde været der Sonden hos os, men havde dog ellers hort om mig, og af Sonden fra komne Gronlænder bleven sagt, hvorledes jeg altid plejede at fortælle dem som komme til mig, om een som skal have skabt Himmelen og Jorden, hvorom de og gierne forlangede at maatte hore noget. Enhver af dem vilde have mig udi sit Telt, og hvor jeg gik ind, der forsamlede de andre sig uden fore, for at ville hore, hvad jeg kunde sige dem om GUD. De bad mig og, at jeg vilde forskaffe det saa, at den lange Vinter, og det ustadige Vejr, som hindrede dem i deres Næring, maatte ophore. Jeg betydede dem, at sligt formaaede GUD alleene at giore; men jeg var kommen til dem, at undervise dem om den allmægtige GUD og hans Gierninger, som de intet vidste af, paa det de skulle troe, og selv paakalde ham,

saa

saa vilde han forbarme sig over dem, og give dem hvad de havde
fornoden. De svarede, at de troede nok alt hvad jeg sagde dem:
men jeg skulde dog bede GUD om godt Vejr; thi de de selv kun-
de og forstod det ikke ic.

Angaaende Fiske-Pladsen, Grønlænderne fortaldte mig om,
da kom jeg og til den samme, og var een stor Vog med et smalt
Løb eller Revier udaf Søen. I samme Voa, sagde de, vare
mange Fiske, men nu laae den gandske overtækked med Iis, som
endnu ikke var optoed. Uden fore paa Fiorden viiste de mig og
saa Pladser, hvor de fiskede Helle-Flynder og Rødfiske. Jeg
saae og her og der Vaver og Havne, hvor de Hollandske Skibe
om Sommeren pleiede at ligge, naar de ere der i Landet for at
handle med omkring-boende Grønlænder. Denne Stæd ligger
10 à 11 Mile omtrent fra Colonien. Efter at jeg nu havde
betragted alting, vendede jeg tilbage igien, og kom hiem den
29 May.

Den 4 Junii ankom til Colonien trende Hollandske Cha-
louper med 10 Mand, Sønden fra, hvilke havde forliist deres
Skib udi Iisen ved Staten-Huk, den 12 May, udi et slemt
stormende Vejr, hvor de maatte forlade Skibet, og salvere sig
med Chalouperne, og siden, udi meget slemt Vejr, Nat og
Dag, havde reised og travallieret over 80 Mile hid til, og
tragtede efter det Stæd, hvor de Hollandske Hvalfiske-Skibe efter
Hvalfiskeriet pleier at ligge. Men de arme Folk vare af den idelli-
ge Faren, og Mangel for Spise, saa udmattede, at hvis de ikke
havde træffed paa Colonien, og altsaa kommen til os, havde
de dog elændeligen maatt crepered; thi de havde endnu mere
end 50 Mile til det Stæd, hvor deres Lands Skibe pleier at lig-
ge. Jeg forsynede dem med hvis de havde behov til deres Livs
Ophold, hvorpaa de igien fortsatte deres Reise.

Efter-

Eftersom jeg i Foraaret, da jeg var reist ind udi Fiorden Amaralik, for Iis, som endda laae der længst inde paa Bunden, icke fuldkommeligen kunde erfare Beskaffenheden der sammestæds, reisede jeg atter den 7 Junii der ind igien, for at forfare, om det altsammen forholdt sig saaledes, som Grønlænderne havde berettet om den Fiskfangst som der faldet om Sommeren. Jeg blev der i 4 Dage, og imidlertid lood forsøge paa eendeel Pladser, hvor Fiske skulle staae, fornemmelig udi en Vog, hvor vi med Torske-Garn, og en stor Baad, som vi havde taget med os, forsøgte, men fik intet uden nogle smaa Brislinger og Lodder. Af den sidste Sort opfang Grønlænderne een stor Mængde, tillige med smaa Torsk, som de, staaende paa Landet, øse op med en Hov eller Nett paa et langt Skaft. Uden paa Fiorden fiskede de større Torsk, hvoraf dog mine Folk (som var at undre over,) med deres Fiske-Redskab slet intet kunde fange. Ellers saae nu der inde i Fiorden allevegne meget smukt ud, baade med Græs paa Jorden, og Løv paa de smaa Buskasier. I den Stæd der ude ved Hav-Siden, hvor vi boede, var næsten continuerlig Taage hver Dag, saa var der imod der inde et meget deiligt Vejr, og varme Solskin, og ret fornøjeligt at boe og være; Saa det er icke at undre, at vore Norske Folk fordum have faaet Lyst til at sætte sig der ned. I det øvrige havde jeg denne gang icke Leilighed til at anvende nogen Tid paa Skytterie, saasom jeg hver Dag forventede Fæderne-lands Skibe, hvorfore jeg igien begav mig paa Hiem-Reisen. Efter Hiemkomsten, som Skib endda ej var ankommen, paatog jeg mig atter en liden Reise Nord efter, paa den Øster Side af Lands-Odden vi boede paa. Jeg befandt der vel een og anden Stæd gode Havne for Skibe at ligge, men ellers ingen beqvem Stæd at boe paa. Een skiøn Lax-Elv antræffede jeg der paa et Stæd, 2 à 3 Mile fra Colonien, hvor hældst var at fornemme, at Grønlænderne sammestæds om Sommeren ogsaa havde deres Lax-Fiskerie; Men paa den Tid var endda ingen Lax at fee ved Søen og Elvs-Munden; thi Elven var stor,

og dertilmed en stærk Strøm, saa vi icke kunde kaste med Baaden at forsøge.

Mit Øjemærke med mine Recognoscceringer var di om paa alle Sider, var, at ville udsee een bedre Plads til en bestandig Logies Oprettelse; Men siden jeg endda ingen saa bequem, som jeg gierne ønskede, der i Nærværelsen kunde antræffe, maatte vi endnu en Tidlang lade det henstaae, og være fornøjed med det Stæd vi da boede paa; thi hvor een slags Beqvemhed og Herlighed var, der fattedes en anden. I Fiordene vare smukke Pladser nok at boe paa, og god Næring at faae af Land og Vand, men gandske ubeqvem for Skibene, som os aarligen skulde besøge, at indkomme.

Der jeg den 16 Junii foer tilbage igien, og kom i det saa kaldede Nepillet-Sund, en halv Miil fra Colonien, fandt jeg Grønlænderne, som paa den Tid sig der opholdte, at være lystige med hinanden i at synge, dandse og springe; thi som der og nyligen vare ankomne een stoor Deel fremmede Folk langt Sønden fra, hen til dem, som agtede at begive sig Nord efter til Hvalfangsten, saa giorde de sig lystige med dem, for at give tilkiende, at de vare dem velkomne. Denne deres Leeg og Lystighed bestaaer gemeenligst i at dandse og synge, og at brydes i Armene, for at prøve Styrke med hinanden, saasom de paa begge Sider gire sig en synderlig Ære deraf, om de i et eller andet af dette kand overvinde hinanden. Den 18 dito kom disse fremmede Grønlænder til Colonien til os, og loed sig fornøje med at høre noget om Himmelens Skabere, og at see de Billeder og Figurer, med hvilke jeg sædvanlig plejede at forklare og oplyse min Tale og Underviisning for de Vankundige, og de som ey kunde begribe min Mening.

Fædernelandets Skib, som vi længe havde ventet paa, op-

dagedes

dagedes omsider den 19 hujus, saa vi fik det at see uden for Wallen, men for Taage skyld kom ikke ind til Colonien førend den 22. dito, og medbragte den glædelige Tidende, at ikke alleene Campagniet med all Alvorlighed vilde fortsætte det Grønlandske Dessein, og derfore endnu var forventendes tvende Skibe, nemlig, et stort Skib, som var destinered til Hvalfiskeriet under Nord, og et lidet for at recognoscere med langs Landet; men endog, at Kongen var allernaadigst intentionered for Verkets Fremgang; Hvilket mig ogsaa af det Høylovlige Missions-Collegium blev gunstigst refereret.

I disse Dage er Kusak, den anden Grønlænder af de to Børne som først kom til mig, og hidindtil havde været paa Colonien, ogsaa igien faret sin Vej bort. Her til havde ham bevæged hans paakommende Gifte-Griller, saasom han var bleven forliebt udi een Grønlandsk Pige, af de ankomne Fremmede, Sønden fra, hvilken han tog sig til Kone, og med hende og hendes Paarørende drog sin Vej Sønden efter. Saa jeg heraf nok saae, at det var forgiæves at bemøye sig med de Børne, saasom de ere alt formeget indtagen af timelige og jordiske Tings Begierlighed.

Den 18. og 19de og efterfølgende Dage, da de Sønden fra ankomne fremmede Grønlænder hver Dag besøgte os, berettede de iblant andet, der jeg spurdte dem om Landets Beskaffenhed Sønden fore, ogsaa dette: nemlig, at der Sønder hos dem vare mange øde og forfaldne Steen-murede Huse efter Kablunakkerne, (i. e. vore gamle Norske) at see, desligeste meget Græs, Skov og Kratt &c. Saa fiskede man ogsaa der megen Torsk, Helle-Flynder og Lax &c. Men did hen at fare, sagde de, vare mange Dages Reise.

Det til Hvalfangsten destinerede og forventende Skib an-

som først den 30 Julii; men om det andet medfølgende lille Skibs lykkelige Ankomst havde ingen Forhaabning, saasom det udi et svart stormende Vejr ved Staten-Huk kom dem hastig af Sigte, og af de idelige og store Søe-Styrtninger maatte være bleven slagen i Grund; Hvilken siden, dets gandske Udeblivelse, bisværte! og stadfæstede. Med ankomne Skib blev mig og tilsendt een Collega, ved Navn Herr Albert Top, som mig, til Grønlændernes Underviisning, skulde [illegible] affistere.

Iblant andet som mig fra det Høj-respective Missions-Collegium saavel som Compagniets Directeurer blev tilmeldet, var og saa dette: At det var Deres Kongelige Majestets Allernaadigste Villie og Forlangende, at man til Østerbygds Recognoscering maatte giøre alle mulige Anstalter, og fra Colonien udsende beqvemme Folk og Fartøjer, som sligt kunde udrette. For da samme disbedre og troeligere at see udretted, resolverede jeg selv mig den hazardeerlige og besværlige Reise at paatage. Og endskiønt det var noget silde paa Aaret, at foretage sig dette, saa maatte jeg dog benytte mig Leiligheden af Folk og Fartøjer, som man da var forsyned med, [illegible] og derfore med tvende Chalouper selv ellevte reisede bort fra Colonien den 9 Augusti, i Forhaabning, igiennem det saa kaldede Forbissers Stract, som staaer tegned i Søe-Kortene, som nærmeste Vej til Østerbygd at komme.

Tredie Dagen efter at vi var reised hiemme fra, som vi, efter 12 à 14 Miles Reise omtrent, til et Sted, hvor der stode nogle Grønlænder med deres Telter, der vilde vi lagt til Landet, men Grønlænderne kom ned til Stranden med deres Pile og Gevær, og vilde formeene os det; thi de frygtede for, at vi ville giøre dem Ont, saasom de ikke vidste, hvad vi var for Folk; Men som samme Grønlænder nyligen tilforne havde været der Nord paa Colonien hos os, og vare Syd-Lændinger, som nu vilde reise hiem igien, lood vi dem forstaae, at det var Præsten, som vilde besøge dem, gave de sig strax tilfreds, og tillued os ikke allene at

at bragte til Landet, men endog bad mig, at jeg vilde komme op i deres Telter, og tale med dem, hvilket jeg ogsaa giorde, og forblev hos dem om Natten. Imidlertid accorderede jeg med een af dem, at han for Betalning vilde være vores Ledsagere Sønden efter, saasom vi vare fremmede, og vidste ikke den gienneste Vej, og det beste Løb. Han vilde i førstningen ikke dertil, saasom han turde ikke vel betroe sig os; Dog omsider, der jeg lokkede ham med adskillig smaa Kram og Foræringer, og sagde, at vilde reise i Selskab med deres Kone-Baader, resolverede han sig dertil. Begav mig altsaa den 12 dito paa Reisen igien, i Følge med 4 Kone-Baader og andre smaa Baader, som havde hiemme Sønder ved Hukken; men efter nogle Timers Reise lagde mit Selskab til Lands, hvor der stod nogle Grønlænders Telter; Men som jeg ikke vilde forsømme Tiden, og det gode Vejr, fortsatte jeg Reisen, havende min Lods-Mand med, som med sin Cajak rode ved Siden af os. Denne Dag mærkede vi Folk nok allevegne, og mange Huse. Der vare hist og her gode Skibs-Havne, og Pladser, hvor Handlere pleje at ligge. Vi saae og samme Dag nogle store Iis-Skodser; Og som Vinden var god, avancerede vi den Dag 6 Mile, og kom om Aftenen til et Vild-Mands Telt, hvor vi tog Natte-Herberge.

Om Morgenen var stille og mager Luft, begav os paa Reisen igien, og foer forbi et slemt og skierret Land, af 3 à 4 Miles Længde, som ikke uden i et got Vejr kand befares, for den Grunde-Søe og forborgne Klipper i Søen. Efter 4 Milers Reise fik vi igien dybe Vand og ret Løb, som siden continuerede imellem nogle smukke og med Græs bevoxne Øer og Holme. Om Aftenen kom vi til 6 Vilmands-Telter. De vare i førstningen meget bange og flygtagtige; men der vi forsikrede dem, at vi ville intet Ondt giøre dem, bleve de igien bristige. Disse Folk fortalde mig, at og der i Nærværelsen vare nogle gamle og forfaldne Jord-Hytter, hvor Kablunakkerne havde boed udi. Men som samme ikkun høre til det Vester-Bygdiske District,

vilde

kunde jeg icke spiise nogen Tid, det at vere. Paa det Sted fiskede de megen smaa Torsk, hvoraf de og forsiøre os mange for meget got Kiød.

Der vi den 14 Augusti om Morgenen skulde begive os igien paa Reisen, var vores Loots-Mand faret hen at besøge nogle andre Grønlænder, som han kiendte, og boede en par Mile Østen fore ind udi en Fiord, hvorfore vi vare foraarsaged, at fare derind efter ham; thi jeg frygtede for, at han skulde bange fra os, og blive borte med alle. Men som vi foer derhen, kom han dog til os igien, og vi fortsatte Reisen Sønden efter, og kom den Dag kun 2 à 3 Mile; thi Dagen var næsten forløben. Vi saae denne Dag mange store Iis-Bierge uden for og imellem Skiærene belig-gende. Her fandt vi for os een stor Forsamling af Folk, og de samme vare icke bange for os; thi de havde for kort Tid siden været der Nord hos os, og kiendte mig. Disse solde andet Ravfiind til os for Skiorter.

Den 15 [illegible] fortsatte vi Reisen igien med got Vejr og [illegible] te Blæst af Norden. Vi fulde mere end 40 Baader fra det Stæd hvor vi laae, med Sang og Skrig, hen til nogle andre Grønlænder, ikke langt der fra, hvor vi ogsaa forefandt een stor Forsamling af Folk. Forend vi endnu kom nær Landet, begyndte Qvinderne at synge, dermed at give tilkiende, hvor velkomne vi vare. Efter en kort Samtale med dem, drog vi vor Vej igien, hvor da Qvinderne, os til Ære, atter begyndte at synge, fra det [illegible] fraskede udi Fieldene. I dette Selskab var den unge Grønlænder Kufak, som i forrige Vinter havde været hos mig, men nu, som for er meldt, var bortfaren med en fremmed Grønlandsk [illegible] de Sønden fra. Der ham om Aftenen tilforne af dem som vi logerede hos, blev tilkiende givet, at jeg var kommen der, [illegible] fede han om Natten bort; thi han var bange for sig, og tænkte, at jeg var kommen for at søge efter ham, og at hente ham tilbage igien.

Efterſom Norden Vinden begyndte brav at blæſe, ſeilede vi et got Stykke fort, hvor vi allevegne træffede Folk nok; Men efter 6 Miles Reiſe, fornam vi, imod Forhaabning, hvorledes den hele Søe, hvor vi ſkulde fare frem, var opfyldt med megen Driv-Jis, ſom laae gandſke tilſammen ſkrued, ſaa vi umuelig kunde komme igiennem, men maatte lægge til Land. Her laae og endeel Grønlænder i Beſlag, og ventede paa, at Jiſen ſkulle drive bort, at de kunde fortſætte deres Reiſe, thi de vilde og Sønden efter. Iblant dem træffede jeg vores Kuſak; der jeg ved een af de andre Grønlænder lod ham ſige, at han ſkulde ickuns komme til mig, og tale med mig, jeg vilde intet Ondt giøre ham, kom han og omſider. Jeg talede til ham, og ſtraffede det paa ham, at han var draget ſaa hemmeligen og mig u-afvidende bort, og ſagde, han kunde have blevet i Nærværelſen, ſaa ſkulde jeg icke hindret ham udi hans Giftermaal, men nu forglemte han Gud, og alt det Gode han før havde lært. Nej, ſagde han, jeg ſkal icke glemme det, men langt meer fortælle de andre Grønlænder, hvad jeg haver hørt og lært om Gud. Jeg formanede ham til Beſtandighed i det Gode, og at han maatte beflitte ſig paa, at efterkomme det han lovede, eller Gud vilde i ſin Tid viſſeligen ſtraffe ham ꝛc. Der Grønlænderne, ſom var derhos, hørte den Discours jeg havde med Kuſak, forſamlede de ſig, og gave ſig rundt omkring mig, for ogſaa at høre noget om Himmelens Skabere. Jeg underviiſte dem og her om, ſaa meget ſom jeg kunde udføre, og de kunde fatte og begribe.

Hidindtil vare vi avancerede 2de Grader fra Colonien, og vare nu komne til det Sted omtrent, hvor Søe-Korterne ſætter Forbiſſers Straet, nemlig paa 62 Grader. Jeg giorde mig i Begyndelſen de Tanker, at her var ſamme Straet, ſaaſom jeg fandt her ſaa megen Jis, og her var en ſtor Bugt og Revier, ſom vi kunde ſee ſtrække ſig langt ind i Landet, og var ogſaa opfyldt med Jis, ſom jeg tænkte kom drivendes fra den Øſtre Side

igiennem

igiennem samme Stræt. Den Grønlænder [illegible] som var contrair, [illegible] i Landet, [illegible] med at jage efter [illegible] Hvide [illegible] fra den Øster Side, [illegible] og Bloer.

[illegible]

[illegible] Grønlænderne, som lige Land, [illegible] 2 Mile [illegible] blive efter, [illegible] leve [illegible] folge med, [illegible] Grockerer, [illegible] Lov! [illegible] Møve og [illegible] thi vi have ikke [illegible] fra Østen, [illegible] Norden [illegible] blæst, og satte [illegible] saa at, om den havde [illegible] ret os paa [illegible] Der kunne Dersen med Livet.

Her fandt jeg atter mange Grønlænder staae med deres Telter, hvilke forundrede sig over vores Ankomst, og at vi vare slupne saa vel igiennem Isen. Min medhavende Loots fortalde dem, at jeg var en Angekok, som havde Correspondence med Aanderne udi Himmelen, og vidste at sige meget om een som skal have skabt Himmelen, og Alting ꝛc. Om denne Skabere maatte jeg da korteligen underviise dem, og som Vinden var god, fortsatte vi vores Rejse. Efter 5 à 6 Miles Sejlen forbi nogle store og steile Klipper og Forbierge, som i Korter kaldes Cap. Confort. førdte vores Loots os Østen ind udi et smalt Sund, imellem nogle høje Klipper og Øer, som jeg meente vilde blive Indløbet af forbemeldte Sund, der gik vi i Land, og tog Natte-Leje hos eendeel Grønlænder, som vi der fandt for os. Disse vare i Begyndelsen meget bange, der de fik see os komme seilende, saa vi hørte dem skrige og skraale længe forend vi kom til Landet, og saae dem løbe op imod Klipperne, og forlode deres Telter; hvorfore jeg sendte den Grønlænder, som fuldte med os, hen til dem, og lod dem sig at vi vare fredelige Folk, og vilde intet Ont giøre dem; derpaa komme de da tilbage igien, hvor jeg da regalerede dem med nogle smaa Sager af Perler, Synaaler, og deslige, saa at de bleve dristige og vel tilfreds igien.

Om Morgenen begav vi os paa Reisen igien, men i Stæden for at vi ventede, at det skulle continueres med vores Fart imellem disse store Øer, og komme jo østligere og længere ind i Landet, dablev Strækningen igien, efter nogle Miles Reise, Sønden til Vesten, at vi altsaa igien kom ud til Hav-Siden. Her passerede vi store Stykker forbi, og som det blæste en meget stærk Norden Vind, og Vinden og Strømmen var imod hinanden, giorde de en forskrekkelig huul Søe, saa Bølgerne slog os ofte ind i Fartøjene, og vi idelig igien maatte skieppe Vandet ud. Grønlændern som var vores Loots, blev meget bange, endskiønt han efter sin Maade var en temmelig god Søe-Mand, men vi kom

 dog

GUd skee Lov! lykkelig og vel over Fiorden, hvor da Grønlændern, imod Aftenen, atter førdte os ind udi et smalt Sund, der fandt vi trende Vildmands-Telter staaende, og tog der Natte-Leje. Disse Folk vare icke bange for os, men anstillede sig meget beleven og lystige. Her forandrede Folkenes Accent og Udtale sig noget. Den 18. om Morgenen tog vi derfra igien, og satte vor Cours Syd-Ost til Syd, ligeledes imellem nogle store og smaa Øer, og kom den Dag ongefehr 6 Mile, hvor vi fandt een stor Forsamling af Folk. Disse handlede eendeel Skiorter af os, hvorfore vi fik Ræveskind i Betalning. Endskiønt det var silde paa Aftenen da vi kom i Land, maatte jeg dog sige dem noget om GUd, hvilket de med Forundring paahørdte. Den 19. var atter godt Vejr, og svag Nord-Ost Vind, fortsatte altsaa Reisen Syd-Ost, imellem nogle Øer; thi efter at vi vare passered den 62. Grad forbi, faldt Landets Strækning jo mere og mere Østlig. Os fuldte, fra Stædet vi laae, mange Grønlænder i deres smaa Baade, og underveys saae vi Folk nok allevegne. Her blev mig viist af Grønlænderne tvende Fiorder, Østen for os, som vi fore forbi, hvor de beretrede, Kablunakkerne fordum havde boed, og endnu vare mange forfaldne Huse af Steen, desligeste smukke Pladser med Græs og Skov &c. Vi saae den Dag saavelsom de forige, mange store Jis-Skotser i Søen drive, og hist og her liggende ved Landet og imellem Øerne. Der det lakkede til Aftenen, lagde vi i Land, hvor ogsaa stode nogle Grønlænders Telter. Den Dag havde vi reised 4 Mile.

Der vi om Morgenen drog derfra, og havde roed et lidet Stykke, kom over 100 Grønlænder-Baade ud til os, oven fra Landet, og foer i Selskab med os; Der de saae, at een af deres Landsmænd var paa Fartøjet hos os, spurde de ham: Hvor han kom der, og hvad vi vare for Folk? og paa hans Svar, at jeg var en Angekok og viis Mand, og kom, for at besøge Grønlænderne, og fortælle dem om Himmelens Skabere, kom de, og omringede

ringede Chaloupen, hvorudi jeg var, for at ville høre noget om det samme. Jeg loed derfore ligge stille med Fartøjene, indtil jeg havde fortalt dem derom. Her kom jeg atter uden for Gabet af en Fiord, hvor de sagde, ogsaa vare forfaldne Huse efter Kablunakkerne, og meget Græs, med en stor Skov. Og som de beskrev mig Stædet saa meget skiønt, foer jeg derind, for at besee den; Men som Vinden faldt os imod, kom vi icke længere den Dag end til 3 Mile, til en Sand-Viig eller Bugt uden for Fiorden, hvor vi fandt een meget smuk Plads, med Græs-Enge og Lier, der ogsaa vore gamle Norske fordum have boed, hvilket baade af de øde og forfaldne Huus-Tompter som andre Kiende-Tegn var at see. Her fandtes ogsaa een god Skibs-Havn, og gandske beqvem for Skibe at komme ind. Grønlænderne paa dette Stæd bragte os megen smaa Torsk, saa vi for een eneste Synaael vel kunde faae 20 à 30 Stykker. Der det blev Aften, forloed os den største Deel af Grønlænderne, som havde været i Følge med os, men nogle faa blev dog om Natten der paa Stædet. Om Morgenen tilig stilledes Vinden af, og vi kom tilig paa Dagen, ind paa Bunden i Fiorden, hvor de af Grønlænderne ommeldte forfaldne Huse, med Skove, og videre, var.

Angaaende da Beskaffenheden med samme, da var den næsten icke saa stor og herlig som Grønlænderne raabte den ud for, fornemmelig Skoven; thi de største Træer, som vare Birk, vare icke over 2 à 3 Favne høje, og saa tyk som et Menneskes Laar eller Been, men meget skev og krumme voxne, som uden Tvivl foraarsagedes af de stormende Vinde som falder der under Syd; Dog var der nok af samme slags Skov og Træer. Jeg fandt og der iblant Ronne-Træer, hvor paa Bærene alt vare moedne. Meget skiønt Græs, med adskillige slags Bloinster, var der paa det Stæd, og mange stæds var Græsset saa højt, at det rakte os under Armene. De forfaldne Huse jeg der saae, havde ikkun været af Torv og Steen opbygde; Dog var kiendeligen, at der her

og der havde bred mange Folk, som de mange nedfaldne Jord-Hytter udviisede. Et Stykke oven for Husene, op i Dalen, hvor Birke-Skoven var, fandtes trende store ferske Søer eller Vande, hvor Laxen af Søen opgik. Men for det øverste Vand, og længere op til Fields, berettede Grønlænderne, var endda mere og større Skov. En stor Mængde af Blaa-Bær voxede der, hvoraf Grønlænderne sankede, og kom og forærede os mere end vi kunde spise. Iblant Grønlænderne, som stode her med deres Telter, var een, som havde et stort Okel eller Vært paa sit høyre Kindebeen, som skiulte hans halve Ansigt, og rakte ham ned paa Skuldrene.

Den 22 dito, som var en Søndag, efter at vi havde forrettet vores Andagt og GUds Paakaldelse, (hvor paa Grønlænderne ogsaa med Forundring hørdte, og spurde, hvad det skulde betyde?) begav vi os igien udaf Fiorden. Mange af Grønlænderne følgede os, og havde deres Plaisir, at reise med os den hele D[illegible], indtil Aftenen. Nogle af dem havde fuldt os paa tredie Dag, hvilke med flere forblev hos os om Natten, hvor vi [illegible]log vores Telt, og tog Natte-Leje.

Vi havde her faret forbi et heedt og sydende Vand, hvorom Grønlænderne vel denne gang fortaldte mig, men jeg forstod ikke fuldkommelig deres Beretning, og derfore foer forbi, saasom jeg hastede at fortsætte min Reise; Men siden er os af Grønlænderne berettet, at samme Vand er om Vinteren saa heedt, at naar de kaste store Iis-Skotser der udi, saa optøer og smeltes de strax. Rundt om Bredden af Vandet skal der altid være grønt baade Vinter og Sommer. Vandet, siger de, haver en skarp Smag, og lugter strængt, hvoraf not er at slutte, at det er et mineralsk Vand, og den Heede som er derved, foraarsages af en underjordisk Ild, og uden Tvivl har Correspondence med

det

det brændende Bierg, som skal findes paa den Østre Side af Grønland, efter de Gamles Beretning.

Eftersom jeg hidindtil ikke havde seet, at det vilde tegne sig til noget Straet eller Sund at være nogenstæds, hvor jeg havde faret forbi, ikke heller kunde faae nogen Underretning af Grønlænderne derom, thi de vidste ikke af sligt, tænkte jeg dog, ikke des mindre endnu nogle Dage at fortsætte Reisen Sønden efter, i ringeste til jeg kom til Enden af Landet, som kaldes Staten-Huk. Mange af Grønlænderne fuldte endnu med os, som een efter anden giorde deres Exercitier med at kulle sig om paa Søen, og reise sig op igien, som var forunderlig at see; thi endskiønt det blæste temmeligt stærkt, saa var dog samme dem saa læt at giore, som at vende en Haand omkring. Vi træffede undervejs, hvor vi foer, ogsaa mange Folk, hvoriblant vare to som mig kiendte, og havde været der Nord ved Colonien det forrige Aar, der de komme Norden fra Disco Bugt, og reisede Sønden efter. Mod Aftenen kom vi, i Følgeskab med mere end 50 Grønlænder-Baade 5 til 6 Vildmands-Telter, der opslog vi vores Telt, og havde den Dagreised 4 à 5 Mile.

Den 24. om Morgenen, efter at vi havde faret en Miil omtrent, viiste Grønlænderne mig op udi en Bugt eller Viig, hvor der laae et Skib nedsiunket, og var samme Skib den Hollænders, som satte til udi Jisen ved Staten-Huk, den 10 May, hvorom forhen er meldet. At Skibet var heelt og ubeskadiged kommet der til Lands, kunde jeg nok fornemme af Grønlænderne; thi de havde adskillige nye Cargesons Gods af Skiorter, Klædier, Borde og Lægter, med saadant mere, som de havde taget af Skibet. Endeel af Touværket med et Anker laae der paa Landet, men Seilene havde de sønderskaaret, og taget hver sit Stykke, desliggeste eendeel af Dækket afbrudt, og Masterne afkapped; derefter er det fra et Skiær til andet dreven, og slaget Hull paa, saa det

tu laae paa Bunden nedsiunken. Og som disse Grønlænder frygtede, at Skibet hørdte os til, saa gave de Skyld paa dem som boede Sønden fore, og sagde, at de havde saa ilde handled dermed. Her paakom os et slemt Vejr med Regn og Storm, og dog vilde Grønlænderne, som fuldte os, icke forlade os, men hvællede deres Kone-Baader over sig, hvorunder de krob i Skiul for Regnen; Og eftersom det continuerede med Regnen og Vinden den hele efterfølgende Dag, som var den 25 dito, saa maatte vi ligge stille.

Imidlertid talede jeg med Grønlænderne, og udspurde Beskaffenheden Sønden fore; Og som de hørdte, at jeg havde i Sinde at reise omkring Huken til den Østre Side, raadede de mig der fra, og sagde, at det baade var langt derhen, og jeg kunde ikke komme hiem igien for Vinteren, saa og blæste det herefter idelige Storm-Vinde, og gik en stærk Strøm, hvorudi drev megen Iis, saa ingen Fartøye paa saa silde Aarsens Tid kunde fare paa Søen; Derforuden vare og de Folk, som boede paa den anden Side, saa slemme og barbariske, at de sloge andre Folk ihiel, og aade dem op, med mere. Jeg svarede Grønlænderne herpaa, at jeg frygtede aldeles ikke for de galne Folk, thi Himmelens Skabere, som jeg hørte til, skulde nok bevare mig for dem; og dersom jeg for Vinteren ikke kunde komme hiem til vort Huus og Colonie igien, da vilde jeg blive hos dem; men de undskyldte sig, og sagde, at de havde ikkun smaa Huse og ringe Værelser, hvorudi vi icke kunde logere, ikke heller havde de nogen Spise vi kunde æde, med mere, som de forebragte.

Ihvorvel jeg havde havd stor Lyst at komme forbi Huken, for nogenledes at vide Beskaffenheden, om en anden gang denne Recognoscerings-Reise skulde foretages, saa befandt jeg dog Grønlændernes Forestillelse ctendeel vel grunded; thi at det var langt paa Høsten, og at korte Dage med stormende Vejr herefter

efter vilde indfinde sig, vidste jeg nok; og om vi paa vores Tilbage-Reise af contrarie Vejr blev opholdet, maatte vi komme til for kort paa Levnets Midler, saasom vi havde icke over 4 Ugers Proviant i Fartøjene. Jeg raadførdte mig derfore med mine medhavende Folk, som jeg altid søgte at have velvillige og i god Humeur i alle Occasioner, om vi endnu skulde spendere en 8 Dages Tid paa Hen-Reisen, eller om vi strax skulde vende om igien? Men som de af Grønlændernes Beretning vare bleven noget kleinmodige, udvaldte de heller det sidste, og fandt det ingenlunde raadeligt, længere at fortsætte Reisen Sønden efter, saasom vi allereede vare over 60 Mile fra Colonien, og hvis Tilbage-Reisen giordes lang, fik vi lide Mangel for Proviant. For da at forekomme al Ulejlighed, som mig formedelst mine Folkes Misfornøjelse, udi nogen tilstaaende Mangel og Møje, kunde tilføjes, samtykte jeg med dem, at vende tilbage igien.

Begav os derfore i JEsu Navn den 26de paa Hiem-Reisen igien. Os fuldte atter en Deel Grønlænder fra det Stæd vi havde ligget; Men som Norden Vinden begyndte haardt at blæse, kom vi icke længere end til 3 Mile den Dag, og tog Natte-Leje paa en smuk grøn Øe, hvor vi fandt 19 Vildmands-Telter for os. Den 27de blev stille Vejr og Soelskin, drog altsaa derfra, i Følgeskab med mange Grønlænder. Der vi havde roed en halv Miils Vej, og kom til en liden Øe eller Holm, bad de mig, at jeg vilde gaae paa Land med dem; jeg giorde saa, og gik med dem, hvor de da førdte mig hen til en død Mands Grav, og bad mig, at jeg vilde giøre ham levende igien. Jeg blev noget underlig over denne Anmodning, og sagde dem, at det stod icke i min Magt, men sligt formaaede alleene GUD, som er Himmelens Skabere, at giøre. Ja, sagde de, jeg skulde dog bede Gud derom, at han maatte blive levende; thi den Dødes Efterladte sørgede meget for ham. Jeg loed dem forstaae, saa vidt jeg kunde udføre, at det var icke Guds Villie, at han nu skulle opstaae, el-

ler

ler blive levende, men Guds Søn har sagt, at ville komme igien fra Himmelen, og giøre alle Døde levende, og da skal og-saa han opstaae; det maatte de visseligen troe. De spurdte: Naar skal da Guds Søn komme, at giøre de Døde levende? Jeg svare-rede: det haver han icke sagt os, men vil, at vi hver Dag skal vente paa hans Tilkomst. Med denne Forklaring loed de sig nøje, og gik igien til Baads.

Eftersom det var klart Solskin, fik vi Høyden af Solen, og var 60 Grader og 10 Minuter, saa vi deraf saae, at vi icke havde været meget langt fra Huken. Den Dag reisede vi 4 Mi-le omtrent, og kom til et Stæd, hvor atter en stor Hob Grøn-lænder vare forsamlede.

Det vi om Morgenen skulle reise derfra igien, kom endeel Grønlænder til mig fra den anden Side af Landet, og havde en stackels blind Mand imellem sig, som sad i sin Baad, hannem bad de, at jeg ville blæse paa, at han kunde blive seende. Jeg svarede dem, som de fo[r]ige, at jeg kunde icke giøre sligt, men Guds Søn af Himmelen, da han var her paa Jorden, opvakte Døde, giorde Blinde seende, og helbredede dem som vare syge; Troede han paa samme Guds Søn, da kunde han vel og giøre ham seen-de. Han, tillige med de andre, svarede, ja! de troede. Jeg havde ellers intet at hielpe ham med, uden lidt Fransk Brænde-viin, dermed toede jeg hans Øjne, og loed hannem fare; deref-ter reisede vi ogsaa vores Vej.

Her kand jeg icke forbigaae at fortælle, at denne samme blin-de Mand kom med flere andre Grønlænder der Sønden fra til Co-lonien til os, den sidste Sommer 1736, jeg var i Grønland, forend jeg foer derfra, og var gandske karsk paa sine Øjne. Jeg kiendte ham icke i Begyndelsen, thi jeg tænckte siden icke mere paa ham, icke heller havde jeg hørdt noget om hannem; men han kom selv til mig, og spurdte: Om jeg icke kiendte ham? Jeg sagde Nej, jeg kiendte ham icke; Han svarede: Mindes du icke, da du for

lang

lang Tid siden var der Sønder hos os, at jeg kom til dig, og var blind, og du toede mine Øjne med noget skarpt Vand, og sagde, GUds Søn skulde give mig mit Syn igien, om jeg troede? Eftersom jeg troede hvad du sagde til mig om GUd og GUds Søn, saa er jeg nu bleven seende igien. Jeg vilde icke troe ham, men spurdte de andre, om det var ham, som den Tid kom til mig, og var blind? De sagde ja, det var ham. Endskiønt jeg icke tør sige, at GUd har her beviist noget Miracul paa ham, men at han var kommen til sit Syn igien, vel er skeed paa en naturlig Maade, ved det at den skarpe Brændevüns-Spiritus hat fortæred og borttaget den slimagtige Materie som laae over hans Øyne, hvilket og siden er oftere med andre passered, saa burde mig dog icke andet end lade GUd have Æren, og styrkede ham i den Tanke, at han ved Troen til GUds Søn var bleven seende. Bør vi dog give GUd Æren for alting, endog naar han ved udvortes Midler hielper os; thi han endnu ved ringe Midler kand giøre store Ting, naar han seer hans Navns Ære derved kand befordres.

Fra Stædet vi laae, fulde os mere end 150 Mennisker, den hele Dag. Vejret var smukt og stille, og vi fore inden for nogle smucke, slette og grønne Øer, og efter 3 Miles Reise mod Aftenen, kom vi til et Stæd, Østen ind udi en liden Fiord, hvor vore gamle Norske havde boed, og Grønlænderne kaldte Kakoktok, og var en meget deilig Plads, og skiøn Græs-Eng. Der sammestæds var at see tvende murede Huse, af hvilke det ene har været en Kirke, og var 8 Favner lange, og det halfierde Favne brede inden til, og Muren næsten en Favn tyk. I Høiden var den 2 à 3 Favner. Den havde tvende Dørre paa den Søndre Side, og een stor Dør paa den Vestre Ende. Paa den Nordre Side havde der ickun været et Vindue, men paa den Søndre Side fire, vide inden til, og snævre uden til. Nok her foruden et stort Vindue udi enhver Gavl. Muren var endnu ved Magt, uden alleene paa det Søndre Hiørne var den revned, og nogle Steene, saavel som noget af Gavlene, affalden. Stenene udi Bygningen vare endeel meget store, slette og jævne, ligesom de vare hugne, og den hele Bygning vel og konstig sammenføyed, dog

uden Billed-Verk. Kirken var omkring-giøne med en stor og vild Kirke-Gaards-Muur, og var gandske bevoxen og overgroed med Kratt af Enebær-Træer. Det andet murede Huus var 6 Favner langt, og 3 Favner breed inden til, med een eneste Dør, og var mere forfalden end det før omtalde. Foruden disse to var der endnu længere hen paa Marken at see en anden Bygning af Steen, men var gandske ruineret og nedfalden. Udi denne Fiord faae de megen smaa Torsk, Lax og Rødfisk. Endeel af Grønlænderne, som fulgte os, forblev her hos os om Natten.

Den 29de, som var en Søndag, efter Bøn og Guds-Tieneste, da Grønlænderne ogsaa var nærværende, hvilke jeg ligeledes om dessen Betydende underviiste, loed jeg imod Aftenen forsøge at grave og kaste op en stor Deel Steene inde udi Huset, i Tanke, at finde nogen Monumenta af Antiqviteter, men fandt intet uden nogle Kull og Been og Stykker af Leer-Potter. Men som vi ikke var forsyned med behøvende Instrumenter at grave med, kunde vi ikke komme ret dybt i Jorden. Grønlænderne vilde i Begyndelsen ikke tilstæde os at grave i de øde Tompter, foregivende, de Kablunakker, som der laae begravne, maatte tilføje dem noget Ondt, naar vi vare bortfarne, efterdi vi giorde dem Uroe med vores Graven. Disse her boende Grønlænder forlangede gierne, at vi ville komme der Sønder hos dem at boe. De berettede os ogsaa, at udi en Fiord, Østen fore, som de kaldte Iggalik, vare endda fleere og større murede Huse, end disse, der sigeste een deilig og slet Plan med Græs og Skov &c. Men som vi alt var samme Fiord forbi faren, ville Tiden ikke tillade at reise derhen igien.

Den 30 dito reisede vi igien derfra; Underveys komme andre Grønlænder til os, og ledsagede os til deres Telter, hvor vi fik nogle Ræveskind af dem for Skiorter og deslige smaa Kram. Den samme Dag reisede vi 3 Mile, og kom til 4 Vildmands-Telter.

Den

Den 31de var smukt Vejr, fortsatte altsaa Reisen Nord efter, og seilede forbi en Fiord, som kaldtes Tunnulliarbik, hvor, som Grønlænderne, der fuldte os, berettede, ogsaa vare steen-murede Huse, Græs og Skov. Det sammestæds findes en slags brun-rod Farve, desligeste røde Steene med hvide Spætter udi, og har Anseende som Marmor. Een af Grønlænderne bragte mig her undervejs en sonderlig Fisk, som hverken jeg selv eller nogen af mine Folk tilforne havde seet. Hovedet paa den var som en Rodfisk, havde Skiæl og Skupper, og hvadsse Pigger som Naale paa Huden; dends Hale og Spoer var gandske smal og lang. Af samme slags Fiske, sagde de, vare mange i denne Fiord, og havde en god Smag, og vare sunde at æde. Ind over Landet op til Fields kunde vi see Iis-Fieldet, som strakte sig alt Nord efter, og var at see, saashart man kom for nogen Aabning af en Fiord. Vi reisede den Dag 4 à 5 Mile.

Den 1 September var tyk og tanget Luft, og begyndte stærk at blæse af Sønden, hvorfore Grønlænderne forlod os, men vi reisede fort, og tog den samme Cours igiennem de Øer og det Sund, som vi passerede den 18 Augusti, og kom igien til Hav-Babet; Men som det tog til med Regnen og Vinden, maatte vi slaae os til Rolighed, thi os stod et skarpt Stykke fore. Den 2 September continuerede med Regn og Storm af Syd-Ost. Natten til den 3 September sprang Vinden om til Vesten, med et forskrekkeligt Gulds Vejr, som slog vores Telt om, og tog det hoet i Luften, endskiønt vi havde vel bevared det med tunge Steene. Med stor Besværlighed fik vi vores Chalouper salvered udi en liden Sand-Vig næst ved. Vi stod den hele Nat meget ondt, saasom der var ingen Stæd, hvor vi kunde krybe i Skiul for Regnen og Vinden. Den 3 dito imod Aftenen stillede Regnen og Vinden af, hvorfore vi den 4de igien begav os paa Reisen, men for paakommende stærk Blæst af Norden maatte

legge til Land, een Mile omtrent fra Sundet, hvor vi havde ligget. Her fik vi atter Højden mod Solen, af 61 Grader og 4 Minuter.

Den 5te blev stille og godt Vejr, fortsatte derfor vores Cours Nord-Ost hen, inden fore de trende store Oer og Fos-Bierge, for hvilke vi passerede Sønden efter den 17 Augusti. Undervejs allevegne kom Grønlænderne til os, af hvilke eendeel fulgte os den gandske Dag. Her er ogsaa en Fiord, hvor der er smaa Skov og Græs, og skal være forfaldne Huse efter de Norske. Vi af-lagde den Dag 6 Mile, og kom til et Sted, som kaldes Tongar-fuit, og har sit Navn af de mange Spøgelser, som de sige der skal høres og sees. Her paa dette Sted var een god Skibs-Havn og kort Indløb af Søen. De mange store Iis-Bierge, som vi saae paa Hen-Reisen, fornam vi nu intet til; thi det for nylig væ-rende stormende Vejr af Syd-Ost havde drevet dem hen til Søes.

Den 6 dito var ligemaade godt Vejr og Solskin, da vi drog fra Tongarfuit, men imod Middagen begyndte Norden Vinden haardt at blæse, hvorfore vi maatte støde op udi en Bugt under Landet, efter at vi havde rejsed 2 Mile. Her træffede vi 6 Vildmands-Telter. Strax efter vi vare komne der til Land, kom og Norden fra een Kone-Baad fuld af Folk. De samme beretlede, at de, siden min Afreise fra Colonien, havde været der oppe, og vare komne Norden fra paa Hvalfangsten, hvor de havde været og opholdt sig næst forgangen Vinter, men vilde nu reise hiem igien, Sønden efter. Jeg underviste dem allesammen lidt om GUD, hvilket de sagde sig alt at troe, og bleve glade, for de haabede, at de igien efter Døden skulle opstaae, og leve til evig Tid.

Den 7de stillede Vinden, og vi fortsatte Reisen Nord efter, forbi de høje Fos-Bierge, som i Søe-Kortene kaldes Cap. Comfort. Derfra udkom 5 Grønlænder til os. Ved Næsset vare Hol-

Holmer og gode Bugter, hvor man i paakommende onde Vejr kunde bierge sig med sine Fartøje. Ellers var der et slemt Land, med mange Grunde og Skiær. Herfra satte vi over til det andet Land, Nord-Ost hen, hvor imellem var den store Bugt eller Jis-Vog, med nogle store og smaa Øer og Holmer, hvilken saavel nu, som da vi reisede Sønden efter, laae fuld af Jis, uden at Stormen, som nyligen havde været, havde sat den noget fra hinanden, og drevet endeel af den til Søes. Vi loed staae uden for alle Øer, og kom omsider til en stor Øe, hvor der var en god Skibs-Havn, og tog der Natte-Leje. Der stode tvende øde Vildmands-Huse paa samme Øe.

Den 8de var ligemaade smukt stille Vejr og Soelskin, vi drog altsaa derfra, og foer hen imellem Øerne. Undervejs kom nogle Grønlændere til os, og talede med os. Her Østen fore er ogsaa en Fiord, hvor de Norske skal have boed. Vi kom den Dag 4 Mile, til en stor Forsamling af Folk, med hvilke vi og talede paa Sønder-Reisen. Disse samme, saavel der vi komme der til Landet, som ogsaa sildig ud paa Aftenen, giorde sig heel lystige for os med Syngen og Springen.

Den 9de continuerede det med smukt stille Vejr og Soelskin, reisede altsaa, i Følge med mange Grønlændere, derfra igien, og kom til et Sted, hvor de der værende Grønlændere havde fundet en død Hvalfisk, og deelt den imellem sig, hvilken og vores Selskab kom til at være Giester paa. Om Aftenen kom vi ved Sand-Landet til en Øe, og opslog der vores Telt. Det hele Land, paa 3 à 4 Mile, er gandske lavt imod de andre Fielde, og dog, som er forunderligt, lige ned til Søen bedekt med Jis. Det samme Land kaldes i Kaarterne Jisblinken; thi Skibene kand see Blinken deraf langt udi Søen. Uden fore imellem Holmerne, og langt ud paa Havet er det ved høyt Vand meget grundet, men ved udfalden gandske tørt paa 2 à 3 Mile.

Den 10de var ikke Luft og contrarie Vind, hvorfore vi ikkuns kom 3 Mile, til et Stæd, hvor der stod tvende Grønlænder-Telter. Den 11 dito klarede det op igien, og blev godt Vejr. Vi holdte uden for Øerne, og reisede samme Dag 4 Mile, da vi imod Aftenen lagde i Land ved tvende Vildmands-Telter. Den største Deel af de Folk vi traffede paa vores Hen-Reise, vare nu inde i Fiorden paa Rinsdyrs-Jagd. Her fanges Torsk, smaa og store, samt Helle-Flynder. Den 12 og 13. var det ligeledes godt stille Vejr, og vi fortsatte vores Reise. Paa en Øe, 7 a 8. Mile omtrent Sønden for Colonien, hvor vi tog den sidste Natte-Leje, fandt jeg langs henne paa Øen et slags guul Farve, hvorudi gik røde Aarer, af Sinobers Coleur; Af samme tog jeg noget med udi en Spand, som siden blev sendt til Bergen, for at lade forstandige Folk see, om den duede til noget? hvor mig da, næste Aar derefter, blev tilmeldet, at der skulde være noget godt der udi, og jeg maatte see til, at kunde faae noget meget deraf. Men vi vare ikke god for at finde Stædet igien, i hvor flittig vi end søgte derefter; thi henlaae utallige Øer, og det Tegn, som jeg lod reise op paa Øen, maatte af Vejret være omkast. Man haver ellers siden hist og her fundet af denne guule og røde Farve, som med Tran beredet er meget skiøn at male Husene med uden til, og kand i mange Aar bestaae for Regn og Vejr, at det icke slides af.

Omendskiønt jeg med denne min Reise icke kom til det Maal jeg sigtede, eller udrettede, hvad jeg saa gierne havde ønsked og forlanged, nemlig Øster-Bygds Opfindelse og Opdagelse, saasom det var alt forsildt paa Aaret, slig Recognoscering at foretage, saa var dog ej bemeldte Reisen og Umagen icke forgiæves anvendt, eftersom jeg var saa lykkelig, at komme at erfare de gamle Norske Coloniers Situation og Landets Strækning paa den Vestlige Side, som ogsaa at faae fuldkommen Oplysning om Landets Beskaffenhed Sønden fore, som alt maatte komme een til Nytte, om Recognosce-

sætningen paa Øster-Bygd en anden gang skulle foretages. I Sønderleshed befandt man den Beretning om de tvende Straet eller Sunde, som i Søe-Korterne staaer tegnede, at være een gandske falsk Beretning, og hvad derom med mere skrives og foregives, aldeles ingen Grund at have. Dertilmed saa kommer ogsaa Søe-Korterne icke overeens med hinanden herudi; thi somme sætter Forbissers Straet paa 62 Grader, og somme imellem 60 og 61 Grader. Allermeest saa strider det imod de ældgamle Beskrivelser over Grønland, hvilke omstændelig melder, om alle de Fiorder, Bugter og Viger, hvorhelst de Norske fordum har boed, men taler aldeles icke om nogle Sunde, som skulle skiære igiennem Landet. Langt mere er af Beskrivelserne at slutte, at Colonierne af Øster-Bygd har strakt sig lige til Huken paa den Østre Side, ligesom jeg og har fundet, at de forfaldne og øde Colonier recker lige til Huken paa den Vestre Side; thi der skulde ikke være mere end 12 Uger Søes imellem Øster-Bygd og Vester-Bygd.

Efter min Hiemkomst Sønden fra, komme og nogle af vore Folk, som havde været ude paa Skytterie et Stycke Norden for Colonien, hiem med 5 skiønne Rins-Dyr. Og paa et andet Sted, nemlig udi Præste-Fiorden, havde de tilforn og skudt 5 Rins-Dyr. Med Lax-Fiskeriet havde det siden min Bortreise ickun været slet, thi mand fik der i alt icke meere end 6 Tønder, men Aarsagen var, at som i denne Sommer sielden faldt Regn, var Elven bleven tør, at Laxen icke har kundet komme op i Vandet.

Den 27 September kom og Bogholderen eller Kiøbmanden tillige med Skipperen hiem udaf Fiorden, hvor hen de for 3 Uger tilforn vare indfarne, fornemmelig at eftersee om nogenstæds var nogen tilstrækkelig Skov at finde, hvoraf Colonien kunde have Brænde-Fang, men de fandt overalt inter uden

nogen

nogen smaa Krat af Elle og Bier &c. Og er Brænde den betydeligste Mangel i dette Land; thi endskiønt en stor Deel aarligen kommer drivendes til Landet, og ude ved Hav-Siden og paa Øerne opsankes, og til Colonien hiembringes, saa er det dog utilstrækkelig til at forsyne Colonien med for et heelt Aar, men med det øvrige maa man fra Fæderne-Landet vorde forsyned. Forermeldte har ogsaa i deres Bortværende anvendt nogen Tiid paa Skytterie; Rinsdyr havde de ligemaade seet nok af, men ingen faaet; thi de vare meget skye og forjagede, saasom Grønlænderne i den hele Sommer ideligen havde jaged efter dem; Men Harer skiød de mange, hvoraf de ogsaa førdte endeel hiem med sig. Den Grønlænder, som med sin Familie udi næst-afvigte Vinter havde sit Tilhold hos os, kom nu igien, og forlangede, at jeg atter vilde tage hannem med sin Familie til Huse hos os, desligeste hans Broder med Qvinder og Børnene tilsammen 10 Mennisker. Eftersom nu disse tvende Brødre havde smaa Børn, af hvilke mine Børn, formedelst den daglige Omgiængelse, allerbædst kunde lære Sproget, accorderede jeg dem det gierne, dog med den Vilkaar, at de skulle føde sig selv, hvormed de ogsaa vare fornøjede. Til denne Tid havde vi havd et meget gode Vejr, og en skiøn Sommer med Varme og Solskin; Men ved Slutningen af denne Maaned begyndte Vinteren at indstille sig, med stærkt faldende Snee og rusked Vejrligt.

Den 6 og 7 October vare nogle af vore Folk atter udfarne paa Skytterie; men fik intet uden een Hare, og nogle Ryper.

Den 21 hujus kom en liden Fader- og Moder-løs Dreng fra Naboerne, som ogsaa havde deres Huse her paa Øen hos os, en fierding Miil fra Colonien, og forlangede, at han maatte blive hos os; thi de som vare hans Foster-Forældre vare icke ret gode mod ham. Eftersom det syntes, at Drengen var af en god Art, og dertil ickun 9 à 10 Aar gammel, tog jeg imod ham, i Forhaabning, at, som han havde ingen nær Slægtninge, som tog sig af ham, han da skulde blive bestandig hos mig, og med Tiden lære noget godt, som kunde komme baade ham selv og hans Landsmænd til Nytte.

Den

Den 29 dito kom vore Folk, som atter havde været ude paa Skytterie, hiem med et Rinsdyr og nogle Harer og Ryper.

Den 2 November blev et par Chaloups Folk med tvende af Harpunererne, af de til Hvalfangsten her liggende og destinerede Skibs-Folk, udsendt Nord efter, til et Stæd, som kaldes Pilubik, omtrent 7 Mile Norden for Colonien, hvor Grønlænderne boede, med Forsæt, at fornemme, hvad Beskaffenhed det havde med det Hval-Fiskerie, som os blev berettet, Grønlænderne der giorde, i Forhaabning, at vores Folk ogsaa kunde komme i færde med Hvalen; Men de kom tilbage igien den 5 dito, og sagde sig der intet at kunde udrette, thi det var icke Hvale af den rette Sort, og af nogen Importance, som Grønlænderne fik, men ikkuns Finne-Fiske. Men som jeg fornam, at det var mestendeels Udflugter; thi de havde ingen Lyst til at ligge der Nord, paa denne Aarsens Tid, og han, som var Commandeur og Chef for Folket og Hval-Fiskeriet, ansaae det icke heller at være Umagen værd, saa resolverede jeg, selv, den 8 November, med tvende Chalouper, og sit tilbehørende Fleet og tvende Harpunerere, at fare derhen, og forfare Visheden derom. Den 9 dito kom jeg derhen, hvor da samme Dag Grønlænderne havde været ude paa Søen, og havde seet Hvale nok, baade smaa og store, dog alleene af det slags som kaldes Finne-Fiske. En saadan een havde de ogsaa nyligen tilforne fanged, og var een meget stor Fisk, og havde Spek nok, men Bardene vare ikkuns smaa.

Dagen efter fik jeg een af Grønlænderne til at følge mine Folk ud paa Søen, og vise dem Stædet, hvor Hvalene lood sig see; Men som Snee-Kave med stærk Blæst kom dem paa, maatte de med uforretted Sag vende til Land igien.

Den 12de foer jeg selv ud paa Søen med mine Folk, i Følge med

med nogle af Grønlænderne, eftersom jeg var curieus for at ville
see den Leeg med Hvalen, om man kunde komme i færd med den,
men det tyknede atter op med Snee-Kave, saa vi intet fik at see, men
maatte fare til Land. Vi tovede der indtil den 18 de, men som
imidlertid var Sneefog og slemt Vejr hver Dag, kunde ingen
komme ud paa Søen; Dertilmed tog Vinteren til, og Dagene
kortnedes jo mere og meer, hvorfor jeg var foraarsaged, at fare til-
bage igien til Colonien.

Det maa icke komme nogen underligt for, at jeg har maatt
melere mig i de Ting, som mig icke egentlig var vedkommende; thi
som mig icke alleene Coloniens Direction, med videre, var anbe-
faled, og derfore tilkom mig flitteligen at see paa Compagniets og
Desseiners Interesse og Nytte, og med mit eget Exempel vise
enhver, hvad han burde giøre. Men jeg var ogsaa her, til tvungen,
naar jeg betragtede; at det Aandelige, nemlig Grønlændernes
Omvendelses Verk, icke kunde blive fortsat og ved lige holded, med
mindre man og lyckelig kunde reussere i de verdslige Ting, som
hiint skulde understøtte. Derfore forsømmede jeg ingen Leilighed,
sparede og icke heller nogen Umage, for at faae af den Oplysning
som her til kunde tiene.

Ellers fik jeg denne gang en tienlig Underretning af en Grøn-
lænder, som var langt Norden fra, om et bedre og profiteerligere
Hval-Fiskerie, paa et Stæd, en 8 Dages Reise der Norden fore,
og kaldes Nepisene, hvor Grønlænderne om Vinteren, i Febru-
ario og Martio, fange store Hvale af den rette Sort, som haver store
Barder. Denne Beretning opvakte udi mig stor Begiærlighed,
selv at maatte erfare Visheden derom, men var nu paa denne Aar-
sens Tid gandske ugiørlig, hvorfore jeg maatte opsætte det til en
beqvemmere Tid, at Dagene igien begyndte at længes, hvorom her-
efter skal formeldes.

Imidlertid jeg var der Nord hos de Vilde, som var en tem-
melig stor Forsamling, saae jeg min Forundring paa deres Væsen og
Lev-

Levnet; Thi eftersom de vare rigeligen forsynede med Mad, da levede de hver Dag, efter deres Maade, herligen og i Glæde. De giorde intet andet, end at den ene besøgte den anden, og efter at de havde vel ædt og fraadsed om Aftenen, stode de op at leege. Deres Leeg bestod der udi, at de syngede, og derhos spillede paa en liden Tromme, brugende pudseerlige Gebærder, rystede med Hovedet, vriede og bøjede Ryggen og Lemmerne hid og did. Den Leeg gik rundt, saa at, naar een holdt op, begyndte en anden igien, og det varede indtil Morgenen. Deres Sange og Viser gaaer meest ud paa deres Næring og Handtæringer, hvorudi enhver prætenderer at have Roes og Forgang for den anden. I det Huus hvor jeg logerede, passerede og dette: Der var en Mand, som icke var vel tilpas, men hvad Udfald denne Mands Svaghed skulde faae, maatte en Hexe-Kiærling sige ham, hvilket skeede paa denne Maade: Da den Syge havde lagt sig paa Ryggen, bandt hun en Rem om hans Hoved, som var giort fast ved Enden af en liden Stok, dermed løftede hun den Syges Hoved op, og atter lood det falde ned, og ved hver gang hun løftede hans Hoved op med Stocken, spurdte hun ham om noget, hvorpaa han svarede hende et eller to Ord. Undertiden syntes det, ligesom det faldt hende tungt at løfte hans Hoved op. Allersidst begyndte Patienten at mumle og synge og skraale høyt i Vejret. Dette varede snart en heel Time, og imidlertid havde de lagt alt den Syges Klæder og Tøj midt paa Gulvet. Sygdommens Udfald prognosticerer de der udaf, at dersom den Syges Hoved er tungt at løfte, saa døer han, men er det læt, saa bliver han helbred. Efter at dette Aberie havde Ende, spurdte jeg dem, hvad det var, og skulle betyde? Hvortil de svarede: At det skeede for at den Syge skulle blive helbred igien. Jeg vilde vel straffe dem for deres daarlige Superstition og Indbildning, men jeg formaaede icke at give dem nogen eftertryckelig Correction, eller tydelig at vise dem noget bedre; dog saavidt jeg kunde, betydde jeg dem, at GUD alleene, som er HErre over Himmel og Jord, han raadede derfor, hvad enten Mennesken skal leve eller døe. Ellers vilde de gierne høre, hvad jeg kunde fortælle

 dem-

dem om Gud. Enhver vilde gierne have mig udi sit Huus, at logere, saasnart jeg kom ind til nogen at besøge dem, maatte jeg strax fortælle dem noget om Gud, hvilket jeg med de Bibelske Billeder og Figurer ydermere betydede dem, hvorom de og syntes saare vel.

Den 24 dito, efter at jeg var kommen hiem igien Norden fra, der nogle af vore Folk vare henfarne en fierdings Miil Norden for i det saa kaldede Nepiset-Sund, paa Skytterie, passerede det, at een af dem som havde nogle Ræv-Fælder staaendes der omkring, blev over sædvanlig Tid ude, og ikke kom igien til Baaden; hvorfor de andre giorde sig de Tanker, at han var kommen til Ulykke, og faren igiennem Isen, over hvilken han skulde gaae. Der nu Aftenen tilstundede, og var et slemt Veyr med Vind og Snee-fog, vare de foraarsaged, at begive sig hiem igien; Men strax efter de vare bortfarne, kom den Stakkel, og maatte holde ud der om Natten. Tilig om Morgenen derefter loed man nogle Folk fare ud, for at søge efter hannem, om de kunde finde ham enten død eller levende; men der de kom til Stædet, hvor de havde været forige Dag, saae de Spor efter ham, at han nylig havde været der. De fuldte hans Spor efter, som gik lige til Stranden og Søen, men siden kunde de intet see, saa de ikke vidste, hvad de skulde tænke om hannem. Og der de nu icke fandt ham, kom de hiem igien, og berettede os dette. Men endskiønt vi ikke vidste, hvor vi skulde søge efter ham, sendte man dog atter Folk ud at søge. Imidlertid kom en Grønlænder til os, fra et Grønlænder-Huus, ungefæhr 2 Mile Østen for paa samme Land, og berettede, at den bortblevne Person var kommen der til dem; Thi som han tvivlede paa, at nogen skulle komme til ham fra os, og han fik at see to Grønlænder sidde uden fore, et Stycke fra Landet, at fiske, raabte han til dem, saa de kom til Landet til ham. Han bad dem, at de ville legge deres smaa Baade sammen, og lade ham sidde bag paa hos dem, og føre ham med sig til deres Huus. De forbarmede sig ogsaa over ham, og tog ham med. Der han var kommen der, vare de meget

fik-

skikkeligen imod ham, gav hannem ikke alleene tørre Klæder at iføre sig, thi han var meget vaad og frossen, men endog Mad, at vederqvæge sig med, af hvad de havde. Vi sendte strax Folk ud med en Baad, at hente ham hiem, og begavede baade den som kom og berettede os dette, saa og de andre i Huset, fordi de havde udviist sig saa skikkeligen imod ham.

Den 12 December, som var en Sondag, blev, efter Guds-Tienesten, en ung Person paa Colonien trolovet med een af Qvindes-Personerne, som i næst-afvigte Sommer med Skibene ankom her til Landet, saasom jeg fornam, at de gave andre Forargelse med deres u-tilladelige og u-sømmelige Sammen-Leje, hvorfore jeg var foraarsaged, for at forekomme videre Forargelse og Guds Fortørnelse, at lade dem komme i Ægteskab tilsammen.

Den 22de afgik ved Døden een af Folkene i Landet, som paa nogen Tid havde været svag, til Deels af Scrobut, til Deels af anden Svaghed. Alle de andre, saavel Skibs-Folkene som Lands-Folkene havde til den Tid været ved god Helsen.

Den 27de, som var tredie Jule-Dag, blev forommeldte unge Folk ægte-vied.

Samme Dag kom en ung Grønlænder, ved Navn Pock, til os, og begierede, at ville forblive hos os Vinteren over, saasom han tilforne, tillige med den Ældste af den Mands Sønner, som var til Huus hos os, havde resolvered, at ville følge hiem med Skibet, næste kommende Sommer, for at besee vores Land og Folk. I Forhaabning nu, at han skulde blive ved sin Resolution, og holde sit Løfte, tog jeg ham ogsaa an. Strax efter han var kommen til mig, begyndte jeg, at ville lære ham at læse. De andre tvende unge Drenge, som vare hos os, og i Særdeleshed lod mig være angelegen, vare allereede saavidt avancerede, at de lagde Stavelserne tilsammen. Herforuden underviisede jeg dem og alle tilsammen, baade Morgen og Aften, udaf Guds Ord, saavidt Formuen vilde tillade, hvori alt de fandtes baade villige og Agt-paagivende. Og dermed endtes, lovet være HErren! det gamle Aar 1723, vel og lykkeligen.

 Anno

Anno 1724. Eftersom min forhen ommeldte elskelige Collega, Hr. Albert Top, til denne Tid havde meest employered sin Tid paa at lære de faa Vocabula og Tale-Maader, som jeg fra Ankomsten her til Dags af Grønlændernes Sprog havde colligered og sammenskrevet, saa tog vi os, ved dette Nye Aars Begyndelse, i JEsu Navn, fore, ved Leilighed ogsaa iblant at besøge andre flere end de som boede i Nærværelsen hos os, for at forsøge, hvorledes de ville lade sig bequemme til at imodtage den Christelige Underviisning, som vi af forfattede eenfoldige Spørsmaal, ved GUds Bistand, agtede dennem at inculcere.

Den 10 Januarii giorde vi derfor hermed en Begyndelse, og gik begge hen til trende Huse, som stod i Naboelauget paa Øen, ungefehr en fierdings Vej fra vores Colonie, udi hvilke Huse, med Smaa og Store, befandtes over 70 Mennisker. Men som samme Grønlænders Huse stode et lidet Stykke fra hverandre, tog vi vores Logemente, for at blive om Natten, udi det mellemste, at vi saaledes om Dagen ogsaa kunde besøge de andre. De loed sig forstaae, at de gierne saae, at vi ville blive hos dem, og undervise dem noget af GUds Ord. Der vi den 12 dito vilde gaae til det tredie Huus, paakom os et slemt Sneefog, som stod os lige i Ansigtet, saa vi ikke kunde komme derhen, men maatte begive os hiem til vart eget Huus igien.

Den 18 dito gik Hr. Albert Top atter hen til næst-forermeldte Vildmands-Huse, og forblev der hos dem indtil den 19de, og havde imidlertid læst og sjunged med dem, saa godt som han kunde, hvorved de og teede sig lærvillige og skikkelige nok.

Den 24de gik jeg ogsaa hen til dem, og tog ind i vort sædvanlige Logemente. Men den 25de, om Morgenen tilig, kom der Bud til mig, fra en Mand af det næste Huus derved, at jeg vilde strax en komme til ham, saasom hans mindste Barn var meget syg, hvilket han haabede, jeg vel kunde hielpe og helbrede.

de. Men som samme Mand var en Angekok og Hexen-Mester, straffede jeg ham derfore, og loed ham forstaae, at GUd var vred paa ham, for hans Løgn og Bedragerie, og derfore var nu hans Barn syg. Han bad mig, at jeg dog vilde bede Gud for hans Barn, at det maatte blive helbred, og tilstod, at hans Konst duede intet etc. Jeg svarede ham, at jeg gierne vilde bede GUd for hans Barns Helbred, men han skulde og selv troe, og paakalde GUds Søn; lærdte ham og derhos, hvad han skulle sige, hvilket han og sagde efter mig. Men efterdi Barnets Svaghed var saa stor, at der var intet Haab til Liv, sagde jeg til ham, at GUds Søn vilde ingenlunde, at hans Barn skulle leve; vilde han nu ikke, at hans Barn skulle komme til Diævelen udi Helvedes Ild, saa maatte han bede GUds Søn, at han vilde tage det til sig udi Himmelen, og lade mig døbe det; thi GUds Søn havde befaled, at døbe alle deres Børn, som troe, paa det de kunde blive salige; Troede han nu, saa vilde jeg nok døbe det? Han svarede, han troede; Bad mig iligemaade, der han saae, at jeg sad i Betænkning, om jeg skulde døbe det eller ey, at jeg vilde skynde mig, at døbe hans Barn, forend det døede; hvilket jeg da ogsaa, i deres Paasyn, med Hiertens Paakaldelse til Gud, i den Hellige Trefoldigheds Navn forrettede.

Strax efter at Barnet var døbt, gav det Aanden op, hvorover Forældrene, og alle de som vare i Huset, begyndte en jammerlig Skrigen og Klagen, som næsten varede i to Timer. Derefter svøbte de det ind udi et Rinsdyr-Skind, og et Sælhunde-Skind uden omkring, og bad mig, at jeg vilde bære det ud til sin Grav-Stæd. Jeg sagde, at de selv, eller deres Naboer, kunde begrave det; men Barnets Fader svarede, og meente, saa vidt jeg kunde forstaae, at siden jeg havde døbt Barnet, kom det mig ogsaa til at begrave det, paa det at Barnet, naar de andre rørdte derved, ej igien skulle blive ureen, og giøres uværdig til at komme i GUds Rige. Jeg maatte altsaa føje dem i deres Begiæring, og gik ud med Barnet, og lagde det, efter deres Anviisning, i en liden Hytte, hvilken Forældrene siden med

Skind

Skind og Steene vel tildækkede og forvarede. Endnu var et, som var mærkeligt; efter at alt dette for omtaldte var bestillt, og vi vare komne ind i Huset igien, traadde de frem, og begiærdte, at jeg og vilde døbe dem. Her paa loed jeg dem forstaae, saa vidt jeg kunde explicere mig for dem, at GUD vilde icke, jeg skulde døbe dem, førend de først havde lærdt at kiende GUD, og veedste hans Villie. Med hvilket Svar de da ogsaa loed sig nøje, og gik bort. Ihvorvel det nu hverken var i min Magt, rettelig at betyde dem slige Ting, ej heller i deres Magt, samme til Salligheds Brug og Nytte sig at applicere, saa var dog den Bevægelse og Eftertanke, som Daabens Forretning, og den ufuldkomne Underviisning jeg da kunde give dem, havde virked hos dem, ingenlunde at foragte, men hos mig foraarsagede icke en ringe Trøst og Fornøjelse.

Den 28. gik jeg der fra hiem igien. Udi disse Dage var og min Collega henfaren, at besøge nogle andre Grønlænder, som boede een Miil omtrent Sønden fore udi Hernè. Disse udviiste sig ogsaa meget attent og skikkeligen, der han læsede for dem.

Den 7 Februarii udsendte vi nogle af vore Folk hen ind til Fiorden udi Baals-Revier paa Rødfiske-Fangst, som ved disse Tider i Fiordene falder.

Samme Dag gik jeg atter hen til vore Naboer Grønlænderne, og fandt endnu til deels samme Andagt hos dem, som tilforne. Alleene tilig om Morgenen, naar Mandfolkene hastede at fare ud paa Søen, for deres Næring at søge, og jeg da vilde opholde dem, da var Andagten liden, og saa got som ingen.

Udi et af Husene, hvor jeg den 9 Februarii læste for dem, begegnede mig denne Fortræd, nemlig: Iblant andre Fremmede, som vare komne for at besøge disse, var ogsaa een, som var en ret Skalk og Skarn, og ved sin Skalkhed og Aberie, med Ord og Gebærder, søgte at føre de andre fra den sædvanlige Skikkelig-

kelighed og Agtpaagivelse der jeg læste for dem, saa mange af dem bluedes ved at høre paa hvad jeg kunde sige dem om GUd. Jeg blev meget fortrøden paa den Skalk, og de som lod sig forføre af ham. Og for at skrecke dem fra deres Modvillighed, truede jeg dem dermed, at i Stæden for os, skulle der komme mange grumme Folk der til Landet, for at holde dem i Tugt og Ave, slaae dem ihiel som vare Modvillige og bespottede GUd. Denne Trudsel jagede og en Skrek i dem, saa de siden komme og undskyldte deres Forseelse, og bad, at vi icke vilde giøre dem ondt, lovede derhos, herefter at være skickeligere. Men det blev icke der ved; thi Dagen derefter havde een af de eenfoldige Giecke der i Huset, begiært af forommelte Gøglere som var en Angekok og Hexen-Mester, at han ved sin Konst vilde forhielpe ham til nogen Lycke udi hans Næring, som ellers ickun var slet, og gav ham derfore nogle Fugle-Felle til Betaling. Han var strax færdig, og begyndte at mumle, efter deres Sædvane. Jeg straffede ham derfor, og sagde, han var en Løgnere, der intet kunde formaae; men at GUd, som er Himmelens og Jordens Skabere, formaaede alleene at giøre sligt; hannem skulde de paakalde om Næring, og alt hvad de behøvede. Men uagted denne min Correction og Formaning, blev han dog ved sit Aberie; hvorfore jeg anstillede mig, som jeg blev meget vred, fik fat paa en Kiæp, og loed, som jeg vilde slaae ham dermed. Han blev herover meget bange, loed fare sit Gioglerie, gik udaf Huset, og foer sin Vej. Efter at han var borte, kom de andre, og spurdte, om han icke duede? Jeg svarede dem: Han duede slet intet, men var en Løgnere; Men vilde de have Lykke til deres Næring, da skulde de troe paa GUd, og paakalde ham. Efter denne Action gik jeg igien tilbage til mit forige Logemente, hvor jeg forefandt adskillige andre Fremmede, for at giøre sig lystige med hinanden. Jeg erindrede dem, at førend de begyndte deres Leeg og Lystighed, maatte de høre GUds Ord; hvortil de og vare villige. Den 11. om Morgenen, efter at jeg havde læst lidt for dem, gik jeg hiem igien til Colonien.

 Den

Den 13. afgik ved Døden en gammel Qvinde hos os, som med sin Mand fuldte med mig til Landet Anno 1721. Den største Deel af vore Folk havde seg Juule-Tider hidindtil været meget soage, og af Scorbut plagede, dog jeg med mine, lovet være GUd! havde altid været ved god Helsen og Helbred.

Den 16. kom vore Fiskere hiem af Fiorden igien, eftersom Fiskeriet endda ikke for Alvor gik til.

Den 17. loed jeg Raadet samle, for at conferere med dem om en Reise, som jeg agtede at foretage mig et Stycke Nord efter, for at ville forfare Visheden om det Hvalfiskerie, som, efter Grønlændernes forhen giordte Beretning, ved et Stæd, kaldes Nepisene, omtrent 50 Mile Norden fore, efter disse Tider plejede at gaae til. De fleste var icke meget for, at slig en lang Reise, paa denne skarpe Aarsens Tid skulle foretages, allerhelst siden saa mange af Folkene vare syge. Men efterdi det var en Sag af Importance, og kunde være Desseiner til stor Hielp og Understøttelse, om det forholdt sig saa i Sandhed med det sagde Hvalfiskerie, og Stædet var beqvem til at sætte der en Loge; blev derfor resolvered, samme Reise at foretage med tvende Chalouper og tilhørende Fleet og Hval-Redskab, for at forsøge, hvad der var ved at giøre, om vi kunde komme derhen. Drog saa den 22. om Morgenen meget tilig hiemme fra, eftersom vi havde 6 à 7 Mile omtrent at reise, forend vi kunde komme, hvor Folk opholdt sig. Som nu Vejrliget var meget got, og blæste svag Østerlig Vind, at vi kunde bruge Sejlene, som vi betids til Pilubigme, som var det nærmeste Stæd hvor Folk boede, hvor jeg og tilforn havde logered næstafvigte Aar i November Maaned, da jeg iligemaade var der, for at høre efter Hvalfiskeriet. Grønlænderne tog vel imod mig, men jeg blev der ickun Natten over, og om Morgenen igien fortsatte Reisen Nord efter. Os fuldte en

deel

deel Grønlænder fra Stædet vi laae, og underveis komme der andre fleere, og talede med os, nemlig fra de Huse vi fore forbi. Den Dag avancerede vi ligeledes 6 Mile, og kom om Aftenen til et Vildmands-Huus, hvor Folkene i Begyndelsen vare bange for os; thi de havde endda ikke været Sønden fore hos os, men som de med os følgende Grønlænder berettede dem, at det var Pelleste, i. e. Præsten, som vilde besøge dem, annammede de os gierne til Herberge.

Den 24de maatte vi blive paa Stædet, eftersom om Natten een stærk Storm af Sønden begyndte at blæse, med Snee-fog. Den 25. og 26. blev vi ogsaa forhindred at reise, formedelst en skarp Nord-Ost og alsaa contrarie Vind. Folkene, hos hvilke vi logerede, vare meget skikkelige og tienst-agtige imod os. Jeg fordrev Tiden med dem ved det at jeg, saa meget jeg kunde, fortaldte dem om GUD, hvilket de, som noget nyt, gierne hørdte; I Særdeleshed en meget gammel Mand, som laae til Sengs, hvilken, der jeg mindte hannem paa, at han nu snart maatte døe, og at han skulde troe paa GUds Søn, og elske ham; thi han paa hin Dag skulle opvække hannem og alle Døde, &c. svarede: At han ikke skulle glemme den Underviisning; og paa sin Maade takkede mig for, at jeg vilde komme til dem, og sige dem saadant. Imidlertid mens vi opholdte os der, kom der ogsaa nogle andre af omkring boende, for ligeledes at ville see og høre mig, hvoriblant var een, som havde en gammel Senge-liggende Fader hiemme, for hannem bad en Qvinde der i Huset, hvor jeg logerede, at jeg og vilde fortælle Sønnen, hvad jeg havde fortaldt dem tilforne om GUD, paa det han ogsaa kunde komme til GUds Rige. Imens vi her opholdte os, fik vi Høyden af Solen 64 Grader, 50 Minuter.

Den 27de blev igien godt Vejr og Østerlig Vinde, hvorfore vi igien begav os paa Reisen, og fik en Grønlænder med, at

 vise

vise os Vejen, som leedsagede os ind imellem nogle baade store og smaa Øer, hvor der vare gode Skibs-Havne, og got Indløb af Søen, hvor ogsaa, efter Grønlændernes Beretning, Skibene sædvanlig søge ind for at handle. Vi bleve allevegne meget incommoderede af Iis, hen alle Bugter og Vige vaare belagd med, saa vi maatte holde uden fore, men kom dog om Aftenen til et Stæd, hvor der vare trende Vildmands-Boeliger, og ellers nær hos andre flere. Den Dag havde vi reised til 5 Mile.

Den 28de blev stærk Blæst af Norden, med skarp Kulde, hvorfore vi maatte blive paa Stædet. De her boende Grønlænder loed iligemaade see nogen Begiærlighed, at ville høre om Gud, og ellers teede sig meget tienst-agtige imod os.

Den 29de blæste Syd-Ost Vind. Vi vilde altsaa givet os paa Reisen igien, men for overmaade skarp Kulde maatte vi forlade vores Forsæt. Den næst-forgangen Dag og Nat froes Sundet til, hvor vore Chalouper laae, saa vi med stor Nød fik dem bragt op af Iisen paa Landet. Her fik vi atter Høiden af Solen 65 Grader 12 Minuter. Udi en lang Fiord, her Østen fore, fanges store Lax, efter Grønlændernes Sigelse. Saa findes her ogsaa Mængde af det saa kaldede Steen-Flachs eller Asbestus, som af Ilden ikke kand fortæres; Saa længe det haver Fædme hos sig, brænder det som et Lys, og formindskes icke i sin Qvantitet, hvilket jeg selv haver forsøgt.

Den 1 Martii forlindredes det noget med Frosten, hvorfore vi gav os paa Reisen igien, og, efter vores Leedsageres Anviisning, tænkte at sætte vores Cours Nord-Ost ind imellem nogle store Øer, og det faste Land; thi uden fore var alt for skarpt og langt, og dertilmed undervejs ingen Folk eller Huse at træffe. Men som Kulden i samme Dage havde været extraordinaire streng, var meest den hele Søe, hvor vi skulle frem, overlagd med Iis. Og end-

endskiønt vi med stor Møje sleed os frem til en Miils Vej eller halvanden, saa kunde vi dog icke komme videre fort, thi Jisen blev jo stærkere og stærkere, men maatte, efter en heel Dags Arbeide, vende om igien til nærmeste Vildmands-Huse, som vi havde faret forbi, hvor vi da maatte fortøve, til Jisen opslog.

Den 2 og 3 dito continuerede skarp Kulde og Østerlig Vind, som voldte, at vi maatte ligge stille. Men den 4de sprang Vinden om til Vesten, med en Storm og Sneefog. Den 5te ligeledes stormende Væjr, og maatte ligge stille. J disse Dage passerede jeg Tiden med at tale med Grønlænderne om gudelige Ting, saavidt jeg kunde sige, og de kunde begribe. Ellers, hvad jeg icke udtrykkelig nok kunde med Ord forklare dem, det betydede jeg dem med de Figurer og Billeder, som jeg af Bibelske Historier for havde ladet aftegne. Det meste Grønlænderne nu, som ellers, tog sig til Hierte og nogen Eftertanke, var den Underviisning om Verdens Undergang, Christi Tilkommelse til Dommen, og de Dødes Opstandelse, hvorover de med Felix Actor. 4. forskrekkedes, og bleve bange.

Den 6 dito, alligevel der endnu blæste en strik Østen Vind, begav vi os dog paa Reisen, saasom vi fornam, at Jisen var borte af Sundet, og ved det stormende Væjr var bort dreven, men sleed os dog neppe en Mijl frem, til et lidet Grønlænder-Huus, hvor vi maatte tage Natte-Leje; men Folkene der sammestæds havde hverken at bide eller brænde, og leed stor Hunger, saasom de laae belagd med Jis, at de i lang Tid ikke havde kundet komme ud paa Søen, at søge deres Næring.

Den 7de blev det stille og godt Væjr, vi reisede altsaa derfra, og satte vores Cours imellem fornævnte store Øer, høje Klipper og det faste Land, og imidlertid fore nogle Grønlænders Huse forbi, hvorfra Folkene og komme ud, og talede med os, tilmed bad os, at komme til dem, og tage Natte-Herberge. Om Aftenen kom

 vi

vi til et Stæd, hvor der stode tvende store Vildmands-Huse, og var en temmelig Forsamling af Folk. Der vi komme der til Landet, stod Qvind-Folkene paa Strand-Backen, og undfangede os med en Sang, efter deres Maade, givende dermed tilkiende, at vi vare velkomme. Den Dag havde vi reist 5 a 6 Mile.

Den 8de om Natten blev Storm-Vejr af Sønden med Sneefog, og nødte os til at blive paa Stædet. Her fandtes en ung Qvindes-Person, som med sine Forældre kom grædende, og klagede sig, at for treude Aar siden kom der et Skib under Landet, og tog hendes Mand bort med sig, som med flere andre vare udfarne til det, og gaaet om Borde, for at drive Handel. Spurdte mig derfore, om jeg icke vidste noget derom, eller kunde sporge efter ham, at han kunde igien komme til hende.

Den 9de iligemaade Syd-Vest Vind med Snee-Kave, men vi drog dog derfra, for at komme til det Stæd, hvor det sidste Huus var, vi kunde logere udi, forend vi naaede Nepilene, hvorhen vi forlangede, men havde endnu 14 à 15 Mile dertil. Der jeg om Aftenen kom derhen, vilde jeg accordered med een, som kunde leedsage os, og vise os Vejen til forbenævnde Stæd, men de undskyldte sig alle, og sagde, at ingen af dem der i Huset havde været der for; dertilmed var det umueligt, paa disse Aarsens Tider, at komme derhen, formedelst at paa en 2 à 3 Dages Reise var et slemt Land med Iis, som laa langt uden for Hav-Skiærene. Men som jeg icke vilde lade mig sige, gave de mig Anslag paa en Mand, som nyligen var flotted fra dem, og stod med sin Telt een god Miil der Norden fore, for at gaa paa Rinsdyr-Jagd. Til samme Mand vilde de leedsage os, saasom han og kort herefter agtede at fare Nord til Nepilene.

Den 10de klarede det op, og blæste om Morgenen svag Nord-Ost Vind, hvorfore vi gav os paa Reisen igien, for at komme til fornævnte Vildmands Telt. Der vi komme der, vilde jeg formaae ham, at reise Nord efter med os, men han svarede,

rede, som de forige, at endnu paa een Maaneds Tid, og mere, var det icke mueligt, at komme derhen, for Jis skyld. Men som jeg lood hannem forstaae, at jeg vilde dog forsøge derpaa, og dersom det icke var mueligt at komme frem, vilde jeg vende om igien, han skulde derfor følge mig, saa vilde jeg betale hannem vel for Umagen. Med dette Vilkaar lood han sig omsider overtale, at gaae i Chaloupen med os. Men vi vare ikke farne en halv Miil, forend det begyndte haardt at blæse af Nord-Ost, med en skarp Kulde, og endskiønt vi giorde all vor Fliid med at komme videre frem, blev vi dog af Vind og Jis tvungne, at vende tilbage igien. Og som det saae ud til continuerlig Blæst, og der var ingen Leilighed for saa mange at logere ind i den medfølgende Grønlænders Telt, foer vi heller tilbage til Huset vi var kommen fra, der at forblive, indtil Vinden og Væjrliget forandrede sig.

Den 11 hujus, som der og blæste stærk Nord-Ost Vind, foer vi hen, at besee et Skibs-Vrag, som icke langt derfra stod paa Grunden, og i Foraaret med endeel Jis var kommet drivendes der til Landet, dog, efter Grønlændernes Sigelse, næsten ubeskadiged; thi det var fuldt af Proviant og adskillig Cargesons Gods, men ingen Folk derpaa. Siden de omkring boende Grønlænder havde taget der udaf, hvad dennem anstod, og kunde være til Nytte, drev det fra et Skiær til et andet, men stod nu fast, og var slagen Hull paa under Flakket. Det var et gandske nyt Hollandsk Galliot-Skib, og havde nok kunde bleven bierged, og til Brug og Nytte anvendt, dersom det icke havde været saa langt fra Colonien. Med Sejlene havde Grønlænderne betrækked deres Huse inden til, men alt Touverket laae under Jisen udi en Bugt nedsiunken. Her fik vi atter Høyden af Solen [illegible] Grader 56 Minuter, hvor det i Korterne tegnede og benævnte Sael-Bierg ligger lidt Sønden fore paa 65 Grader 15 Minuter.

[illegible] denne Circumference opholdte sig en stor Deel Grønlænder,

lænder, og vare mange Huse, hvorfra og mange kom til Stædet vi laae, for at ville see og høre mig, hvilke jeg og efter Mulighed underviiste om GUd. Her var ogsaa gode Skibs-Havne, og de sædvanlige Handels-Pladser for Hollænderne, hvorfore disse her boende Grønlænder vare trædske at handle med, endskiønt de havde nok baade af Rinsdyr- og Ræv-Skind. Som Grønlænderne berettede, skal der og udi en Fiord her inden fore, være at see forfaldne Huse og øde Tompter efter vore Norske fra fordum Tid, desligeste imellem Nepisene og Tullukune, som er Syd-Bayen.

Den 12. syntes Vinden, hvor vi laae, at være stille, hvorfore vi atter vilde forsøge paa, om vi kunde komme vor Vej Nord efter, men der vi kom til fornævnte Grønlænder Telt, hvor vi den 10 hujus havde logered, var Vinden, som tilforne, contrarie, blev dog der den Dag og paafølgende Nat over, i Forhaabning, Vinden skulde lagd sig, men den continuerede med skarp Kulde, som tilforne. Og som man for Kuldens Strenghed icke længere kunde udstaae at blive ved Grønlænderens Telt, hvor ickun var slet Leilighed, i det mine Folk maatte skiftes til, een efter anden at komme ind, for at faae lidt Varme, som dog var ringe nok; thi endskiønt Grønlænderns Telt var overdækked med dobbelte Rinsdyr-Skind, var det dog inden til gandske hvide af Snee og Frost-Riim. Derfor vare vi foraarsaged, at drage derfra igien, og begav os til et andet Vildmands-Huus, en halv Miil fra det vi først logerede udi.

Jeg maa herhos fortælle Aarsagen, hvorfor fornævnte Grønlænder, paa saa skarp og tilig Aarsens Tid, med sin Familie var flotted udaf Huset fra de andre, og havde nu sat sig der med sit Telt, nemlig: At som en Angekok eller Hexen-Mester havde inbildt ham, at hannem af Tongarsuk (i. e. hans Spiritus familiaris) var aabenbared, at han, inden Sommeren

kom

kom, skulle døe, saa var han bekymred for, hvorledes han, forend han døde, kunde efterlade sin Kone og smaa Børn noget til Klæder og Føde, resolverede derfore, at flotte hen til et Stæd, hvor Rinsdyrene meest var at træffe, og han ogsaa forhaabendlig kunde faae nogle til sig og sines Underholdning. Dette gav denne Mand mig tilkiende, ved den Anledning han fik af det jeg sagde hannem noget om GUD, som er Himmelens Skabere, sigende, at eftersom han fornam, at jeg var en Angekok, og vidste saa meget at fortælle om himmelske Ting, om jeg da ogsaa vidste, at han inden en kort Tid skulle døe? Jeg svarede nej, jeg vidste det icke; thi saadant veed GUD alleene, og intet Menniske. Han svarede jo, een af deres Angekoker eller Propheter havde i Vinter, da han hexede, faaet det at vide, at han skulde døe inden Sommeren kom. Jeg spurdte ham, om han troede det? han sagde ja; derfor var han og hans Kone og Børn saa sorrigfulde. Jeg sagde til ham, at han ingenlunde skulde troe sligt; thi hvad saadanne Angekuter sige, er idel Løgn og Bedragerie, saasom de veed og kand slet intet mere end de andre; Men dersom han vilde troe paa GUD, som er Himmelens Skabere, og elske hannem, skulle ham intet ondt vederfares, og han skulle icke døe.

Jeg kand icke sige, hvor glade og lystige de stackels Mennesker bleve, og loed sig forlyde, at efterdi Angekuterne vare saadanne store Løgnere og Bedragere, saa vilde de aldrig mere troe dem; Bad mig derhos, at naar jeg kom derhen, hvor samme Angekok var, jeg da vilde straffe ham for sin Løgn, og at han havde giort ham bedrøved. Denne Mand var gandske indtaget af min Undervisning, og kunde icke noksom forundre sig, der jeg efter Mulighed søgte at betyde ham Guds ubegribelige Magt og Viisdom, ved det at jeg forklarede ham Himelens Storhed og ubegribelig Vide, og hvorledes Solen var mange gange større end den gandske Jord, og at den mindste Stierne var saa stor og større end

Jorden rc. Og paa det, som han sagde, han ikke skulle glemme det, men og fortælle de andre Grønlænder, hvad han havde hørt af mig, bad han mig, at jeg med Kride ville tegne det paa et Stykke Brett; Hvilket jeg og giorde. Det var at ønske, at disse arme Mennesker maatte faret fort i slig Begiærlighed efter Guds Ord at høre, som det tegnede sig hos dem i Begyndelsen; men man har disværre! med Bedrøvelse fornummen, at mange ere blevne kiede af at høre mere derom, foregivende, de havde hørt det saa ofte, og vidste det nu altsammen. Saaledes ere de af samme Tanker som mange Mund-Christne, som sætter Troen i en blot Videnskab, uden ret at practicere og øve den, og sig til salig Brug at anvende. Fra saadan Blindhed og Fordærvelse frie og frelse GUD dem og os alle, ved sin Naades Kraft, for JEsu skyld!

Den 14de, eftersom endda icke var muligt at komme fort, drog jeg hen at besøge flere af omkring boende Folk, og foer altsaa Østen ind udi en Fiord, i Følgeskab med en stor Deel Grønlænder. I det første Huus jeg kom, fandt jeg den næst-omtaldte Ang-kok. som havde spaaed de: Grønlænder, i hvis Telt vi laae, at han skulde døe inden kort Tid. Jeg talede ham til derfore, og straffede ham for hans Løgn og Bedragerie! men han undskyldte sig, og sagde, han havde icke sagt sligt, ej heller at han kunde vide noget saadant. Om Aftenen kom vi, efter deres Anviisning som fuldte os, til tvende Vildmands-Boeliger, længst inde i Fiorden, ungefæhr 3 Mile fra Stædet vi laae. Det var dem kiært, sagde de, at jeg kom til dem, thi de havde længe ventet paa mig, siden de hørdte, at jeg var i Nærværelsen, og havde fortaldt de andre saa meget, som de icke vidste tilforne. I denne Fiord fiskede de skionne Rødfiske og smaa Torsk, hvormed de begavede os. Paa Fiord-Botnen saae vi det store Iis-Fiæld, hvoraf store Stykker udfaldt, og drev udaf Fiorden. For desilige Iis-Skotser kunde vi besværligen komme frem, der vi den 15de

reiste

reiste udaf Fiorden igien til Stædet vi havde efterladt vores Bagage. Undervejs besøgte vi og andre flere Grønlænder.

Den 16de continuerede endda med stærk Blæst og Norden-Vind med skarp Kulde, hvorfore, som jeg saae, at der var ingen Apparence denne gang at komme længere Nord, eftersom Tiden løb flux hen, og jeg, for de medhavende Folk og Chalouper, som med det ved Colonien beliggende Skib var destinered og beordred at gaae Nord i Disco Bugt til Hvalfiskeriet, ikke længere torde udeblive, at det icke skulle foraarsage nogen Sinkelse udi deres Afreise, resolverede jeg til, at give mig igien paa Hiem-Reisen; drog altsaa derfra, og kom om Aftenen til et Stæd, hvor vi icke havde logered tilforne. Der vare 5 store og med Folk vel besatte Huse, af disse blevne vi ogsaa vel undfangede.

Den 17de blæste ligeledes Norden Vind, og var Snee-skyet Luft med skarp Kulde. Vi vilde taget vores Cours igiennem Sundet, som vi passerede den 7 Martii, men mod Formodning befandt, at Sundet laae atter belagd med Iis, saa vi maatte vende om igien, en god Miil, til næst forbi farne Vildmands-Huse. Her fange Grønlænderne ogsaa skiønne Rødfiske og Torsk.

Eftersom det var umueligen, for Iisen at komme igiennem Sundet, og paa Stædet at fortøve til Opslag, vilde blive alt for længe, da resolverede jeg mig til, at sætte ud til Havet, uden for de store høje Klipper og Forbierge; men Grønlænderne raadede mig derfra, og sagde, at det var utørligt, for den Mængde af Iis, som ogsaa laae ude ved Havs-Gabet; jeg vilde dog icke desmindre forsøge derpaa, saasom jeg var nødt dertil. Men der vi skulde fare fra Landet, vilde Grønlændern, som vi brugte som Vejvisere, icke følge med, befrygtende, at det vilde icke gaae vel af for os, hvorfore jeg med Magt lod bære ham i Chaloupen; thi uden hannem kunde vi hverken finde ret Vej, ej heller træffe der hvor Folk boede. Der vi nu kom udi det yderste Hav-Gab, befandt vi det, som

Grønlænderne havde sagd, fuld af Driv-Jis. Vi arbeidede os dog igiennem, og kom under det høje Forbierg, som i Kortet kaldes Salen, paa hvis Østre Side var en Skibs-Havn. Saa langt som vi kunde see, laae Jis over det hele Hav, og endskiønt vi søgte Aabning hvor vi kunde, saa var vi dog i Fare for at blive staaende udi Jisen. Det bæste var, at Vejerliget samme Dag var saa godt og stille, ellers havde vi været ulyckeligen. Kortelig, vi sleed os møjsommelig frem igiennem Jisen, og efter 6 à 7 Miiles Travallie, seent ud paa Natten, udi Mørket, dog klar Himmel, kom til nogle Grønlænders Huse, hvor vi forefandt en stor Forsamling af Folk. De toge venligen imod os, og forundrede sig storligen derover, at vi vare komne den Vej. Her fandt jeg den Grønlænder Navia, som forige Vinter havde været paa Colonien hos os, og havde lærdt lidt at læse. Der jeg spurdte ham, om han nu havde glemt, hvad han havde lærdt? svarede han, at han icke havde glemt det, men havde underviist mange andre derom, hvilket de Nærværende ogsaa stadfæstede.

Den 19de var svag Syd-Ost Vind, drog altsaa derfra, og var ligesaa ilde brydt af Jisen, som forige Dag; thi Jisen løsnedes nu af alle Bayer og Bugter, og drev til Søes. Efter 3 til 4 Miles Reise kom vi til tvende Grønlænder-Huse, hvor vi tog Natte-Herberge. Om Morgenen tilig tog vi derfra igien, og var Snee-tyk Luft, og temmelig stærk Norden Vind, som befordrede vores Reise 7 à 8 Mile, til det Stæd, som kaldes Pisubik, hvor de nærmeste Huse var Norden for vores Colonie.

Den 21de blæste svag Østen Vind, reisede altsaa derfra igien, og kom, Gud skee Lov! vel og lyckeligen hiem til vores eget igien, efter at vi havde anvendt 4 Ugers Tid paa denne møjsommelige Reise, og var dog ikke saa lyckelig, at komme til Stædet, hvorhen vi forlangede. Men endskiønt det icke var muligt, at komme derhen,

saa

saa udfrittede jeg dog ald Leiligheden, baade med Hvalfiskeriet saavel som Landets Beskaffenhed Norden fore. Hvad Hvalfiskeriet er angaaende, da begynder det at gaae til i Februarii, og varer til Martii Maaneds Udgang, fra hvilken Tid Hvalen siden søger længere under Nord, udi den saa kalde Disco-Bugt, og langs Vest-Jisen, hvor Hollænderne og andre Nations-Skibe i April Maaned ankomme, for at fiske. Og som jeg fornam, at der icke allene ste ved Hvalfiskeriet var forhaabendlig meget at vinde, men endog ved Handlingen, saasom, efter Grønlændernes Sigelse, der sammestæds opholdte sig mange Folk, og de Hollandske Handlere aarligen besøgte de Pladser, og giorde god Handel, besluttede jeg hos mig selv, ogsaa at foreslaae samme Stæd til en Colonies Opsettelse, hvorom herefter skal formeldes.

Imellem Nepisene (som ligger omtrent paa 66 og en halv Grad) og Syd-Bay, er en Dags Reise; der sammestæds søge de Hollandske Hvalfanger-Skibe, efter Fiskeriet er ude, for at giøre sig klar til Hiem-Reisen. Som Grønlænderne ligeledes berettede mig, skal der ogsaa ved denne Højde, hist og her i Fiordene, sees Pladser, hvor Kablunakerne (saa kalde de os,) fordum haver boed.

Efter Hiemkomsten Norden fra, gik jeg den 31 dito med min Collega, Hr. Alber Top, hen til vore Naboer her paa Øerne, for at repetere med dem den sædvanlige Underviisning. Den største Deel af Mandfolkene var farne ud paa Søen efter deres Næring, dog holdt vi Samtale med de Hiemme-værende og Qvinderne. Der til Stædet vare og ankomne endeel Fremmede, som boede i Telter, thi Grønlænderne vare nu i Motion at begive sig et Stykke Nord efter, til de Pladser, hvor Sælhunde-Fangsten og Rognfiske-Fangsten først plejer at gaae til. Efter at vi havde underviist dem alle, gik vi hiem igien.

S 3 Den

Den 3 April kom nogle fremmede Grønlænder, boende 8 à 10 Mile Sønden fore, til Colonien, og agtede sig iligemaade Nord efter.

Den 16 April drog de tvende Brødre, som i næst-afvigte Vinter havde været til Huse hos os, ogsaa fra os igien med deres Familier, eftersom alle de andre omkring boende Grønlænder havde flotted bort, og vare reiste til deres sædvanlige Pladser, hvor de om Foraaret først faae Sælhunde og andet mere. Den Yngste af den ene Broderes Sønner, en liden Dreng paa 12 a 13 Aar, fik Lyst at blive tilbage hos mine Børn, indtil Forældrene kom tilbage Norden fra. Eftersom Faderen gav sit Minde dertil, beholdt jeg ham gierne, baade for at jeg kunde lære ham noget godt, saaog, at mine Børn maatte daglig have dem at omgaaes med, af hvilke de til Gavns kunde lære Sproget.

Hvad ellers i Særdeleshed kand være at melde om Ovenmeldtes Forfremmelse i GUds Kundskab, i al den Tid de havde været hos os, da havde de vel fatted eendeel Stykker af vor Christelige Lære, og kunde, efter Tilsporsel, nogenledes svare dertil, men til en ret Hiertens Omvendelse og Bevegelse saae man endnu ingen Tegn til hos dem; thi deres medfødde Dumhed og Koldsindighed forhindrer dem i alt dette.

Den 17 April om Aftenen fik vi see trende Hvalfanger-Skibe passeere forbi Nord efter. Den 18 dito saae vi ligeledes 5 Skibe, og den 19de ligemaade nogle Skibe.

Den 24 hujus gik Commandeur Berent Hansen, med det her liggende og til Hvalfangsten destinerede Skib, ved en føjelig Vind udaf Havnen til Soes, for at begive sig Nord efter til Fiske-Pladsen udi Disco-Bugt.

Den

Den 26de kom en stor Deel fremmede Grønlænder til os, som havde hiemme 2 a 3 Dages Reise Sønden fore, ved den saa kaldede Fiske-Fiord, hvor der om Vinteren i Februario og Martio fanges skiøn smaa Trosk. Efter at jeg havde underviist dem lidt om GUD, foer de igien deres Vej Nord efter.

Fra den 24. til 30. var min Collega tillige med Bogholderen reist ind til Amaralik-Fiorden, for at besøge de der boende Grønlænder, og førdte hiem med sig eendeel Harer og Ryper, som de der havde skudt. Rinsdyr saae de vel ogsaa, men kunde icke faae dem i Skud.

Den 4, 5. og 6 May var jeg hos de her Norden fore udi det saa kaldede Nepiset-Sund forsamlede Grønlænder, hvoraf endeel var af dem i Fiordene, og endeel af omkring boende, men havde nu sadt sig der med deres Telter, for at fange Rognfisk, som der sammestæds i Mængde tilgaaer. Der fandtes en stor Forsamling af Folk, over 70 Telter eller Familier. Jeg besøgte dem alle, og gik Telt for Telt, og underviiste dem om GUD; hvilket mange vel med temmelig Attention paahørdte, men nogle holdt for Giæckerie, og lee der ad; hvor iblant og een, der jeg talede om Christi Tilkommelse til Dommen, faldt mig ind i Talen, og sagde, at det var icke sandt som jeg fortaldte; thi een af deres saa kaldede Angekuter, der han i Vinter hexede, havde taled med Maanen, som sagde, at Himmelen skulde icke falde ned. Og som samme Hexen-Mester var ogsaa der i Nærværelsen, loed jeg hannem kalde, og straffede hannem, fordi han ved sin Løgn og Aberie fixerede de andre; men han vilde icke tilstaae det, befrygtende, at jeg skulle giøre ham noget ondt; thi jeg havde for trued dem, at de som gave sig ud for Angekut, og bedrog andre, dem skulde vi slaae ihiel, hvis de icke vilde afstaae fra deres Skalkhed og Bedragerie.

Den

Den 8, 10, 12 og 13 May saae vi iligemaade mange Skibe passeere forbi Nord efter.

Den 16de reisede jeg ind til Fiorden Amaralik, for at lade saae noget Korn paa een af de Pladser, hvor vore gamle Norske fordum have boed, til Forsøg, hvorledes Sæden her vilde arte sig. Sneen var vel gandske borte af Jorden, dog var den frossen, saa man kunde icke komme ret dybt at grave i den. Aarsagen var, at som Jorden var overtækt med tykt Græs af forige Aar, havde Solens Hede icke kunde trænge igiennem. Jeg loed derfor sætte Ild paa det gamle visnede Græs, og brændte det af, og derefter saaede lidt Korn og Roer. Udi denne Fiord ere mange skiønne og deilige Pladser, hvor Qveg og Creaturer nok kand holdes; dertilmed en stor Hob Kratt af Birk, Elle og Vier. Grønlænderne fiske der inde om Sommeren smaa Lax og Ørter, Lodder og anden smaa Fisk i Mangfoldighed, men om Vinteren Rødfiske og smaa Torsk, saa Stædet er gandske beqvem for Norske og Islandske Familier at nære sig paa. Een af mine Folk skiød her et stort Rinsdyr og nogle Ryper.

Den 20de foer jeg igien udaf Fiorden, og drog til den saa kaldede Præste-Fiord, som er 4 a 5 Mile uden fore, ogsaa i Tanke, at ville lade kaste lidt Korn i Jorden til Forsøg; men vi fandt der endda saa megen Snee, at vi ikke kunde saae; thi ude ved Hav-Siden er langt større Sneefald, end inde i Fiordene. Den 21de foer jeg hiem igien der fra.

Mens jeg var borte, passerede eet af Compagniets Skibe forbi Nord efter, siden Skipperen havde først været paa Colonien, og levered de med givne Breve fra sig, saasom han var beordred, at gaae Nord i Disco-Bugt, for at handle.

Den 23de kom det andet af Compagniets Skibe til Colonien,

lonien, og bragte mig de glædelige Tidender, at Verkets Patroner var endnu bestandig resolvered, at fortsætte den Grønlandske Handel, allerhelst siden Deres Kongel. Majestet havde Allernaadigst bevilged dem et Lotterie, til Verkets Understøttelse.

Den 30 May blev 3 Mand atter skikked indtil Præste-Fiorden, for at saae lidt Korn og andet Urte-Frøe, som man seneste icke kunde komme til at saae for Sneen, hvormed Jorden endda laae tildæcket. Den 3 Junii kom de hiem igien, og førdte med sig tvende Rinsdyr og en Hare.

Den 4 Junii fortaldte Grønlænderne, som komme til os langt Sønden fra, at tvende Skibe havde ligged der inde hos dem, og handled.

Den 6 hujus gik det til Colonien ankomne Skib igien til Søjs, og, efter Directeurernes Ordre, skulle søge hen over til Kusterne af America, imellem 66 og 67 Grader, i Forhaabning, at finde der Skov, og afhente Tømmer til en ny Colonies Oprettelse her Norden føre. Og som, efter velbemeldte Directeurers Ordre, den beste Plads til een Colonies Oprettelse, skulle af mig anvises, hvor Skipperen, efter lyckelig Tilbagekomst, skulle losse, da agtede jeg selv, i tilstundende Augusti Maaned, at reise Nord efter, til forhen ommeldte Nepisene, hvor, efter Grønlændernes Beretning, Hvalene fiskes, for at fornemme Stædets Beskaffenhed, saasom jeg holdte det best og profiteerligst, at sætte Colonien paa saadant et Stæd.

Den 9 Junii besøgte os nogle fremmede Grønlændere, hvilke havde hiemme langt Sønden fra paa 61 Grader omtrent, hvor jeg næst forgangen Sommer havde recognosceret, havende med sig nogle Skindvahrer at forhandle. Eendeel af dem havde i Sinde, at forføje sig Nord efter til bemeldte Nepisene, for at forblive der tilstundende Vinter.

Den 13 dito reisede Hr. Albert Top atter hen til det i Nepiset-

Sundet tilholdende Grønlænder, og kom, efter han havde besøgt og underviist dem alle, den 14de hiem igien.

Den 14 og 15de bleve 6 Mand med den store Baad ud commanderede, til at fare langt ud paa Havet, for at recognoscere Fiske-Grundene, hvor man tilforne icke havde forsøgt; de fandt ogsaa 4 à 5 Mile fra Landet god Grund nok, men fornam til ingen slags Fisk, uden Helle-Flynder, hvoraf de fik een.

Den 21de kom Commandeur Berent Hansen, som havde holdt Vinter-Leje ved Colonien, igien tilbage Norden fra Hval-fangsten, men med [illegible] Fangst og Fiskerie; thi han havde ickuns faaet een Fisk paa 50 Cordeler Spek, forliiste dog tvende Hvale, som de vare fast udi. Saa disværre! den Forhaabning man giorde sig, ved denne Udrustning at vinde noget, blev til intet, og Compagniet ickuns fordt udi vidløftigere Bekostning.

Den 23de, iblant andre fremmede Grønlænder, Sønden fra, som komme til Colonien til os, var og een, hvilken var nyelig kommen Norden fra Nepisene, hvor han havde boed næst afvigde Vinter. Den samme berettede, at Grønlænderne der fornemmeligst havde i denne Vinter havd god Lykke med deres Hval-fangst. Denne Beretning giorde mig atter ny Forhaabning, at mit Forsæt, til en Colonies Oprettelse paa samme [illegible], skulde, næst Guds Bistand, udfalde til Verkets Fordeel og Nytte i sin Tid.

Samme Dag kom Bogholderen ud af Fiorden Amaralik, hvorhen han den 18 hujus var reist ind, for at sætte en Mine udi [illegible]erg, som man agtede at være Metall; Han bragte ogsaa nogle Stycker hiem med sig, men det andet ickuns Straal-Kiis at være. Angaaende Kornet, som jeg havde ladet saae der inde i Fiorden, da var det alt en Finger høj af Jorden opvunden. Græsset stod og herligt, hvor det visne var afbrændt. De bragte ligeleedes tvende skiønne Rinsdyr hiem med sig, som de der havde skudt, desligeste nogle Harer og Ryper.

Den

Den 28de gik det fra Hvalfangsten tilbage komne Skib fra Colonien igien, for at begive sig paa Hiem-Reisen til Fædernelandet.

Den 2 Julii kom Compagniets Skib, som den 6 Junii fra Colonien afgik, for at hente Tømmer til en ny Colonies Bygning, igien tilbage, saasom de, mod Forhaabning, fandt saa megen Iis ved Americæ Side, saa de paa mange Mile icke kunde komme Landet nær, hvorfore de med uforretted Sag maatte vende tilbage igien. Og som Skipperen løb oft-ermeldte Nepilene forbi, tog han ogsaa paa Hiem-Reisen der ind, for at tage Stedet og Beleiligheden udi Øiesyn, saasom man der en Colonie, som meldt er, agtede at oprettede. Han fandt 5 Hollandske Skibe der i Havnen beliggende; og mens han laae der i nogle Dage, lod han sig af Grønlænderne informere, saavel om Planen, hvor Hvalfiskene sig opholdte, som andet mere, og foer derefter derfra igien.

Efter Tilbagekomsten til Colonien, blev besluttet og for godt befunden, at Skipperen med sine medhavende Folk skulde gaae derhen igien, og af de for Haanden værende Materialier oprette der et Huus, for at blive om Vinteren, og forsøge, hvad ved Hvalfiskeriet der var at udrette, saasom man var forsyned baade med Chalouper og andet til Hvalfiskerie behøvende. Og saasom ingen Communication kunde haves imellem Logerne, for den lange Distance der var imellem, og de Folk, som der skulle blive, ej kunde være Præst foruden, vedtog min Collega, Hr. Albert Top, ogsaa at reise derhen med dem, vare altsaa 21 Mand stærk. Og som han forlangede, at een af de paa Colonien værende Grønlænder-Drenge maatte hannem overlades, for at han af ham kunde have nogen Hielp til Sproget at lære, lod jeg ham og følge med.

Den 4 Julii tilslages mig en ret sønderlig Malheur, ved det at den ene hos mig værende Grønlænder-Dreng, der han med

 sin

sin Camerad var med deres smaa Baade oppe udi en Dam eller udet færsk Vand, strax oven for Colonien, at exercere sig, og lege med hinanden, kullede omkring, og kunde icke reise sig igien, og forend nogen kunde komme, at redde ham, var han alt siunken til Bunds, og blev, disværre i død optagen. Denne ulykkelige Hændelse gik mig meget til Hiertet, allermest, siden der fandtes noget godt hos samme Dreng, og han baade havde Lyst, selv at lære, og man haabede, han ogsaa i fremtiden kunde blive beqvem til at lære andre hans Landsmænd, umeldet hvad mine Børn kunde profitere ved hans Omgiengelse, til Sproget at lære.

Den 7 dito, efter at jeg havde ladet giøre en Liig-Kiste til ham, og lod hannem bære hen til vore Dødes Begravelses-Sted, for at begrave ham, kom just i det samme en stor Deel af Grønlænderne, som boede i Nærværelsen, til os, iblant hvilke ogsaa vare tvende af Drengens Farbrødre, men hans Fader var langt inde i Fiorden paa Rins-Jagd. De bleve meget bestyrdsed over denne Ulycke, og græd over ham; og efterdi de saae, at vi giorde vor Fliid, at jorde ham vel, gave de sig tilfreds, og hialp os at legge Steene paa hans Grav, hvorefter de igien reisede deres Vej.

Den 10de giorde Studiosus Kone Barsel med en Daatter, som Dagen efter blev døbt i den hellige Treefoldigheds Navn.

Den 20de gik Skibet bort, som til Nepisene var destineret, efter at alting var indbragt, og hvad til Reisen fornøden giordes, medgivet.

Eftersom man havde faaet Underretning hos Grønlænderne, at 7 à 8 Mile, Norden for Colonien, var en Fiske-Vag, hvor megen smaa Torsk fangedes, sendte man den 10 Julii nogle af vore Folk derhen, for at fiske, hvilke komme igien tilbage den 21 dito, og havde befundet det ligesom Grønlænderne berettede; thi udi bemeldte Fiske-Dam var en stor Velsignelse af smaa og iblant

temme

temmelig stor Torsk, desligeste Lax, af hvilke begge Sorter de og fordte en Prove hiem med sig.

Den 22de kom et andet af Compagniets Skibe Norden fra Handels-Tougten til Colonien, men havde ikkun giort slet Handel, saasom det kunde ikke komme ind uden paa tvende Havner; dertilmed saa havde de Hollandske Handlere tilforne besøgt alle Pladser, saa nu lidet eller intet var tilovers for vore.

Samme Dag kom vore Folk hiem fra Præste-Fiorden, hvor de havde været nogle Dage, for at fiske Lax, men fornam denne gang ingen, saasom den endnu stod ude paa Dybet, og var ikke opkommen i Elven. Kornet, som i Foraaret blev saaed der inde, vilde ikke synderlig komme fort, thi Jorden var alt for meget tor og sandig.

Fra den 24 til 28 Julii var jeg med Bogholderen eller Kiobmanden, og den til Colonien sidst ankomne Skipper reised Nord til næst-forommeldte Fiske-Vog, for at efterse, om der var Leilighed til at bygge, og sætte en Loge, siden den Herlighed fandtes der med Torsk- og Lax-Fiskerie paa et Sted tillige. Een fierdings Miil uden fore fandt vi en temmelig Plads at bygge paa, saa traffede vi og allevegne gode Skibs-Havne, hvorman og saae, de Hollandske Handlere havde ligget. Der havde ligeledes mange Gronlænder omkring i Egnen, men vare nu længst inde i Fiorden paa Rinsdyr-Jagd.

Saasom den med mig Ao. 1721. tillandet komne Bogholder og Kiobmand, Hartvig Jentoft, havde resolvered, at begive sig igien til Fædernelandet, havde han ogsaa persvadered en ung Gronlænder, ved Navn Poek, som i næst-afvigde Vinter havde været paa Colonien hos os, at folge over med, for at see vores Land og Folk, med den Forsikring, det tilkommende Aar igien at maatte komme tilbage; Men som han, imod at Reisen skulle gaae an, begyndte at

 bli-

blive vankelmodig, var jeg foraarsaged, at see mig om en Camerad til ham, paa det den ene kunde have nogen Selskab og Trost af den anden, og de begge, ved forhaabentlig lykkelig Tilbagekomst et andet Aar, kunde have noget at fortælle deres Landsmænd, hvorved og hos dennem en Hujagtelse kunde tilvoxe, [illegible] hvilke de ellers ansaae, som Folk, der [illegible] havde laand [illegible] Efter megen [illegible] anvendt Moje fik jeg dog omsider en Cammerad til ham, [illegible] efter de med Kiobmanden afgik den 3 Augusti, da Compagniets Skib igien drog [illegible].

Den 4 Augusti [illegible] endeel fremmede Gronlænder, som komme Norden fra, hvor de havde overvintred, og vilde nu begive sig Sonder efter, til deres Land igien.

Den 5 dito. Der nogle af vore Folk vare udskikkede, til at sanke Brænde omkring ved Oerne, træffede de an paa en død Hvalfisk, som laae og dreev i Soen, men saasom de icke vare stærk nok til at bugsere den til Land, vare de foraarsaged, at fare til Colonien, for at hente flere Mandskab til Hielp, da og saa strax Kiobmanden med tvende Chalouper fore ud, for at bringe den i Land; Men de kom den Dag tilbage igien, og kunde ingenlunde finde Hvalen, [illegible] forlæde den. Imidlertid var en [illegible] hav [illegible] te, at Gronlænderne, som boede Sonden for i Oerne, havde [illegible] i Tanke, fundet den, hvorfore Kiobmanden [illegible] til, for ogsaa at faae noget deraf; men der han kom til Gronlænderne, havde de allerede deelt den imellem sig, dog fik han endeel Sælhunde-Spæk hos dem, saasom de af Hvalen, der [illegible] liden, som en synderlig Lækkerbidsken, intet vilde mistte.

For nogle Dage før havde man udsendt Folk til Præste-Fiorden, paa Lax-Fiskerie, og kom nu hiem med halvanden Tonde Lax.

Den

Den 11 ditto kom til os den for nogle Uger siden druknede Drengs Fader, samt Fader-Brodre og Brodre. Forend han vilde gaae ind til os, gik han hen til Sonnens Grav, og satte sig der med sine to Sonner og Brodre, til at græde, og der de loed af, bare de flere Stene paa hans Grav, og kom derefter hiem til os. Han teede sig vel meget sorrigfulde, men loed sig dog troste, og efter een bekommet liden Foræring og Tractement af den fundne dode Hval, reisede sin Vei igien.

Den 13de reisede jeg med min Hustrue og tvende smaa Piger ind til Fiorden Amaralik, hvilken de forlangede at see, og sig der nogle Dage at forlyste, saasom det var det deiligste og smukkeste Stæd i Egnen af Colonien. Vi fik fojelig Vær, og kom derind den folgende Morgen; Og som vor fornemste Henseende var, med det samme at lade slaae Hoe til vore Creaturer, saa havde vi forsyned os med Redskab dertil, og slog ned saa meget Græs, som vi i vor storste Baad kunde fore hiem. Kornet som jeg den 18 May, da jeg senest var derinde, loed saae, stod vel deiligt og skiøn, og i sine fulde Ax, men endnu ingen Kierne kommen der udi. Roerne som vi i avde saaed, vare ligeledes endnu smaa. Saa skiønt og deiligt et Stæd der ellers er der inde, og fornøjeligt at være, saa stor Plage og Incommodation har man tvert imod af de slemme Myg, som der i forfærdelig Mængde grassere, allerhelst naar det er stille Vejr, og varmt Solskin. Jeg traffede denne gang ikke flere af Gronlænderne derinde, end tvende Telter, som stod der paa Pladsen, de andre vare længst op til Fields paa Rinsdyr-Jagd.

Med disse her tilholdende Gronlænder gik jeg og Kiobmandens Assistent et Stykke op i Marken, for at forsoge, om vi kunde komme i Hold med Rinsdyrene; vi saae vel ogsaa nogle, men kunde ingen træffe, alleneste et par Harer og nogle Ryper fik vi skudt.

skabt. Ovenfra og paa Bierget kunde vi see langt ind over Landet, og saae intet uden idel Jis, hvormed det gandske Land, til Nord og Sønder, saae skiult og bedækket, som var fælt til at see.

Efter at vi havde faaet det nedslagne Stykke tørt, foer vi den 18de igien udaf Amaralik Fiorden, og underveis besøgte vi nogle i Præste-Fiorden paa Lax-Fiskerie værende Folk, som havde da i denne Uge faaet trende Tønder Lax, hvilke vi førte hiem med os, der vi den 19de foer der udfra. Grønlænderne, som jeg paa denne Reise antraffede, underviisede jeg, saa godt som jeg kunde, og viiste endeel af dem at erindre sig noget af hvad de tilforne havde hørt om Gud.

Den 5 September reisede Bogholderens Assistent, Jacob Gelmeyden, med 4 Mand, Nord efter, med den store Baad, for at forføie sig til den nye anrettede Colonie ved Nepilene, der sammestæds, efter samtlig Raadets Befindende, som Kiøbmand og Bogholder at være.

Den 11 dito om Natten skeede den Ulykke, at Smedens Kone laae sit Barn ihiel, som hun havde taget i Sengen til sig, og efter at hun var falden udi en tung Søvn, blev qvalt under hendes Side.

Den 13de foer Bogholderen med en Chaloups Folk ind til Fiorden Amaralik, for at afhente Kornet, som der inde var saaed.

Samme Dag foer jeg hen til Grønlænderne, som i disse Dage vare komne udaf Fiordene, og flottede nu til deres Vinter-Boeliger. Der stod paa et Sted tilsammen 12 Telter. Jeg forsamlede de Tilstede-værende paa Marken, og læsde for dem.

Den

Den 21de kom Ovenmeldte igien udaf Fiorden Amaralik, og fordte Kornet hiemme med sig, som endda ikke havde faaet stor Forbedring siden jeg var der inde; thi det var gandske grønt, og ikkuns liden Kiærne udi. Den her alt for tilig paakomne Natte-Kulde og Riim-Frost har foraarsaged, at det ikke har kundet komme til større Fuldkommenhed. Af Veideskaf havde der denne gang ey heller villdet falde noget for dem, saasom Dyrene, af de Vildes Jagen i afvigde Sommer, vare bleven saa meget skye og seje.

Den 24de, som var en Søndag, blev, efter den ordinaire Guds-Tieneste var til Ende, forhen omrørte Smede-Folk, baade Mand og Kone, publice absolvered, for den ulykkelig Hændelse med deres Barns Ihiel-liggende.

Den 28 og 29de faldt den første Snee i denne angaaende Vinter, og havde Sommeren til denne Tid været meget god. Misten eller Taagen har ogsaa i denne Sommer ikke været saa megen som i de forige Aaringer.

Den 6 October foer jeg hen til vore Naboer Grønlænderne, paa Coloniets Øe, hvor der vare tilsammen 30 Familier, som der agtede at overvintre, og havde deelt sig i 5 Parthier eller Huse, hvilke de nu holdte paa at reparere. Iblant disse vare mange af dem, som forige Vinter havde boed paa Øen hos os. Jeg underviisede et hvert Parthie i Særdeleshed, og foer derefter hiem igien.

Den 8 dito foer Kiøbmanden med nogle af Folkene ind til Præste-Fiorden paa Rinsdyr-Skytterie, og kom den 12te hiem igien, og havde faaet et Dyr.

Den 13de kom vore til den Nordre Loge hensendte Folk hiem igien, og berettede, at de alle levede vel, og havde opreist dem et Huus til Vinter-Værelse. Efter Beskrivelsen var Stædet smukt, og forhaabendlig med Tiden fordeelagtig, formedelst Hvalfiskeriet. Omtrent 7 à 8 Mile fra Colonien, ind udi en Fiord, havde de, efter de Vildes Anviisning, truffed an paa en meget skiøn Lax-Elv, hvor Grønlænderne aarligen fange mange Lax. Under Veis havde og vore Folk, efter Ordre, været ved det Stæd, hvor jeg næst-afvigde Vinter havde fundet det Hollandske Skibs Vrag, for at see, om noget af Vraget var at bierge, hvor de da fandt endeel Touverk tillige med et Skibs-Anker ligge paa Grunden, som de tog op, og førdte hiem i Baaden med sig, men Vraget i sig selv var igien bort dreven. Den forhaabendlige Correspondence imellem begge Colonier om Vinteren, befandt man nu at ville blive umuelig, for det urene Land skyld, som findes 12 a 14 Mile Sønden for Nepilene, som om Vinteren ligger gandske belagd med Iis langt udi i Søen.

Den 17 October reisede Kiøbmanden med tvende Chaloupers Folk Nord efter til Pilubigme, 6 à 7 Mile Norden for Colonien, saasom man af mellem-farende Grønlænder havde fornummet, at de der boende havde nyeligen faaet en Hval, hvorfore man haabede, ogsaa at faae noget deraf tilkiøbs hos Grønlænderne.

Den Snee som faldt den 28 og 29 passato, gik strax bort igien, med Regn og Sønden Wind, saa at fra den Dato indtil den 23de indeværende Maaned, havde været meget got Vejr, dog variabel med Regn og Soelskin; men nu begyndte Vinteren for Alvor at indfinde sig.

Den 25de kom Kiøbmanden hiem igien, Norden fra, med Chalouperne fuld af Spek.

Den

Den 2 November var jeg atter hen hos vore Naboer paa Øen, og repeterede med de Tilstæde-værende den sædvanlige Underviisning. J et af Husene var en gammel Mand, som var dødelig syg, hannem søgte jeg, i mueligste Maader, at føre til sin nærværende Døds Betragtning; men han kunde disværre! ikkun lidt fatte og begribe deraf; Dog spurdte han, om han i det andet Liv og skulle finde sin Kone og tvende Børn, som forhen vare døde? Jeg underviiste ham, hvorledes han skulde paakalde GUD om sin Naade, og troe paa hans Søn, som havde lidt Død og Pine for ham og alle Mennesker, da skulle han vist blive salige. Han læste Ordene efter mig, som jeg forelæste ham; hvorefter jeg befalede ham Gud, og forlod ham.

Den 6 dito foer jeg hen til Grønlænderne, som havde deres Tilhold udi de saa kaldede Kock-Øer, 2 Mile omtrent fra Colonien, for ogsaa at underviise dem. Paa samme Sted vare 7 Vildmands-Boeliger, hvorudi mere end 40 Familier logerede, hvilke alle jeg i particulair besøgte, og gav dem den Underviisning jeg kunde. Efter udvortes Anseende udviiste de sig attent og lærvillige nok, i Særdeleshed behagede det dem, at høre om Verdens Skabelse og Syndefaldet, som jeg med Billeder bedre betydde dem.

Om Natten skeede i Huset, hvor jeg laae, en stor Allarm, som foraarsagedes af det at Taget faldt ned midt i Huset, og havde nær giort stor Skade paa de Indeværende, havde ikke een af dem observered, at Taget vilde briste, saa de fik sprunget af Vejen, just som det var i Faldet; Men vi havde siden om Natten slette Vilkor, thi det blæste og sneede vældelig ind paa os, saa ingen kunde see den anden for Snee-fog. Saasnart det blev Dag, maatte Qvindfolkene ud at reparere Huset igien, saasom det er deres Arbeide, at bygge Huus, hvorfore de og ere slet conditionerede, ja meget skrøbelige og brøstfældige, alligevel saa behielpe dog de Stakler

 sig

sig dermed, og have god Varme, saa længe deres Lamper ere tændte, og brænder.

Udi et af de andre Huse var en ung Dreng, som nyeligen havde brudt sit Laar i tu, hvilken de havde forbundet med et Stykke stivt Sælhunde-Skind, som de havde svøbt der omkring. Endskiønt jeg tilbød dem, at jeg vilde lade vores Chyrurgus eller Mester læge ham, saa vilde de dog ikke, men sagde, at det blev nok godt af sig selv, naar som han en Tidlang havde holdt sig i Roelighed.

Den 7de foer jeg hiem igien til Colonien.

Den 14de besøgte jeg Naboerne paa Øen hos os, hvilke vi sædvanligst underviiste. Udi et af Husene, der jeg havde læst for dem, passerede dette, at der jeg fik at see, hvorledes en liden Dreng bar det saa kaldede Angvoak om Halsen (hvilket de bære og bruge af en giækkelig Overtroe, at det skal bevare dem for Ulykke og Sygdom, og give dem Lykke til deres Næring &c. og er dog ikke andet end et Stykke gammelt Træ, Steen eller Been, ligesom deres Phantasie kand falde paa,) da straffede jeg dem derfore, og sagde, de vilde indbilde mig, at de troede, og dog giorde de ikke efter det som jeg lærdte dem, og at GUD ikke vilde fordrage det af dem, at de endnu vilde blive ved deres gamle Viis og Vane etc. Og som jeg sleed bemeldte Angvoak af Halsen paa Drengen, og kastede det udaf Dørren, sprang Drengens Fader-Broder hen, og tog det op igien; Men jeg fik deraf Anledning, at overtyde ham, at det var Løgn hvad han og de andre sagde, at de troede, efterdi han giorde dette; og fordi han satte mere Troe til Angekokkernes Løgn og Bedragerie, som vare Diævelens Tienere, end til min Underviisning, som var Sandhed, da vilde og GUD ikke heller vide af ham, men kaste ham hen til Diævelen i Helvedes Ild etc. Han svarede trod-

trodseligen her paa: Der var ingen Diævel eller Tongarsuk, som de kaldte ham, jeg skulde lade ham see ham, om han var til. Jeg loed ham forstaae, at han kunde nu ikke sees, men naar han efter Døden kom til Helvede, da skulde han nok faae ham at see. Nej, sagde han, nu vilde han see ham, ellers troede han mig ikke. Jeg spurdte ham fremdeles, om han ikke heller troede, at der var en Gud og Skabere til.? Nej, sagde han, der er ikke heller nogen GUd til; thi han havde ikke seet ham. Jeg spurdte ham ydermere, hvorfra han da meente, at Himmel og Jord og alting ere og havde deres Oprindelse? Han sagde: De ere saa af sig selv. Det havde vel været fornøden, med Eftertryk og forstaaelige Ord at kunde overtyded ham hans Vantroe og Vildfarelse, men som Ufuldkommenhed udi Sproget endnu forbød mig sligt, nøddes jeg til at lade det blive derved for denne gang, og forloed dem.

Den 23de foer jeg atter hen til næst ovenmeldte vore Naboer, for at repetere den sædvanlige Underviisning med dem. Og eftersom af eendeel Huse nogle af Mandfolkene vare udfarne, og sadde strax uden for Landet og fiskede, havde jeg stor Møje, forend jeg kunde faae dem i Land; thi de vilde nødigt (som ikke heller var at undre paa,) forlade deres Fiskerie, for at høre paa min Underviisning. Udi et af Husene i Særdeleshed, (hvor de frem for andre plejede at udvise deres Modvillighed,) giorde de mig megen Fortræd med deres Aberie, og foragtede mine Ord og Underviisninger; og endskiønt jeg havde sadt to af mine Folk ved hver Ende af Huset, (saasom Huset var langt, at jeg ikke kunde oversee dem alle,) for at holde dem til at høre og give Agt paa min Tale, saa udre[illegible]de jeg dog ikkuns lidet dermed, hvorfore jeg maatte true dem, og sige, at hvis de saaledes vilde forholde sig, da skulle der komme mange Folk til Landet, som skulle straffe og plage dem for deres Uskikkelighed. De svarede, at dersom der komme flere Kablunaker i Landet end vi, saa vilde de flotte andenstæds langt hen.

Jeg lod dem forstaae, at de kunde ingen Steds flotte hen, vi jo skulde komme efter dem, og besætte Landet med vore Folk, baade Nord og Sønder. Denne Trudsel indjagede dem saa megen Frygt, at de bade mig, jeg vilde ikkun fare fort med min Underviisning, de skulle nok give Agt derpaa, alleene, jeg maatte icke lade flere Fremmede komme til deres Land, end som nu vare, ellers bleve de meget bange, og frygtede for Vold og Overlast.

Angaaende den næst forhen havde Dispût med den ene Grønlænder, om Diævelens Existentz, da indlod jeg mig og nu i Discours med dem derom, eftersom jeg siden sidste gang havde conciperet noget, hvormed jeg agtede at igiendrive dem. De foregav, at den ommeldte Tongarsuk var ikke onde, og giorde ingen ondt, men aabenbarede deres Angekuter, hvad dem skulde vederfares, og naar de forholdt sig derefter, saa vederfores dem intet ondt. Der jeg spurdte dem, hvad de meente, at denne Tongarsuk var for een? Svarede de: De vidste det ikke. Hvorfore jeg, saa godt som jeg kunde, underviiste og fortaldte dem, at han var en Aand, og i Begyndelsen med andre flere vare af GUD skabte meget herlige, og kaldtes Engler, men som nogle af dem bleve GUD utrodige, da bleve de til slemme Diævle, og GUD nedstødte dem til Helvedes Ild; hvorfor de avindes ved Menneskene, og misundte dem deres Herlighed, og udi Slangen overtalde vor første Moder Eva ogsaa, at handle imod GUDs Bud, paa det GUD skulle ogsaa blive dem vred, og forskyde dem. Men eftersom GUD igien forbarmede sig over Menneskene, og lod sin Søn blive Menneske, og døe for dem, paa det alle de som troe paa ham, ikke skulle fortabes, men have det evige Liv, da gior Diævelen all sin Fliid, at forhindre Menneskene, at de ikke skal troe paa GUD, og blive salig. Og saadan een er den Tongarsuk, hvilken deres Angekuter holde Samtale med. Endskiønt han er en Aand, og har hverken

ken Legem eller Been, og kand derfor ikke sees; saa paatager han sig dog undertiden en Gestalt og Skikkelse, til at forskrekke eller forføre Mennesken, hvilket han dog ikke maa giøre uden Guds Tilladelse. Efter denne Underviisning skildtes jeg med dem, og foer hen til de andre, som udviiste en nogenledes mere Andagt, og lastede det i de andre, at de havde været saa u-skikkeligen.

Den 4 December kom nogle af vore Naboer til os, og berettede, at den forhen omtaldte gamle Senge-liggende Mand i disse Dage var ved Døden afgangen, desligeste et lidet Barn, og en gammel Pige udi et af de andre Huse. Jeg spurdte dem, om de ikke i deres Yderste taldte noget om Gud; De svarede nej. Jeg foreholdte dem derfore, hvor koldsindige og skiødesløse de vare i at eftertænke de Ting som angik deres evige Gode, og at de havde saa aldeeles ingen Begiærlighed og Attraa efter Gud og hans Himmerig etc. De svarede, at de forstode saadanne Ting ikke; thi de af Barndommen ikke havde hørt derom. Hvilket disværre! og var Sandhed.

Den 5 dito reisede jeg atter hen til Grønlænderne udi Kock-Øerne, for at undervise dem. Ved Ankomsten forefandt jeg Folkene udi et af Husene i stor Sorrig, formedelst een ulykkelig Hændelse med een af dem, som uforvarendes var kulled om med sin Baad, strax uden for Landet, hvor han sad og fiskede, og blev død optagen. Paa et andet Stæd var ligeledes nyligen een død, saa der allevegne var Graad og Klage, og jeg altsaa denne gang ikkuns lidt udrettede med min Underviisning hos dem, drog derfore den 7de derfra igien. Men som samme Dag var en extraordinaire skarp Frost med stærk Blæst, og Strømmen var os imod, saa slog der megen Søe ind til os i Baaden, som strax blev til Iis, og opfyldte Baaden, saa at vi, ikke uden stor Farlighed, Møje og Arbeide, omsider, silde paa Aftenen, kom hiem igien.

Iblant

Iblant Grønlænderne, som dagligen besøgte os, fortalde os een, som var kommen Norden fra, at trende Hollandske Skibe havde været inde ved den ny anlagde Loge, for at forstyrre den, hvilket de Hollandske Skippere havde trued med for dem, foregivende, at vi giorde dem stor Indpas udi Handelen, som de ikke kunde fordrage. Jeg lod dem forstaae, at vi af saadan Trudsel ikke loed os skrekke; thi Hollænderne understod sig ingenlunde at giøre sligt; Saa vare vi ikke heller kommen der til Landet til dem, alleene for at handle, og at faae Skind og Spek fra dem, som Hollænderne, men for at underviise dem om Gud, hvorom de intet vidste; derfore skulle de ikke troe det, eller lade sig skrekke fra at handle med os. Og dersom nogen af de Hollandske Skibe vilde tilføje dem noget ondt, og røve fra dem, som tilforne tit var skeed, da vare vi komne der i Landet, for at forsvare dem for slig Overlast. Grønlænderne roeste os for vores gode Villie imod dem, og lovede, at de vilde sælge til os, hvad de havde, og kunde miste.

Den 9de fik jeg høre, at atter en gammel Mand af Naboerne var ved Døden afgangen. Jeg sagde til dem som berettede dette, og spurdte, hvorfore de ikke loed mig vide, at samme Mand var saa dødelig syg, saa vilde jeg kommet derhen, og underviist og trøsted ham. De svarede: Han tænkte ikke, at han saa hastig skulle døed, dog alligevel havde han altid taldt om hvad han havde hørt af mig om Gud og Himmerige, og sagde, efter min Underviisning, at han der skulle finde sine egne igien. Denne Mand, troer jeg ogsaa, var noget godt os; thi naar jeg sædvanlig læste for dem, sadte han sig altid ved min Side, og gav nøje Agt paa, hvad jeg taldte. Sidste gang da jeg var derhen hos dem, klagede han for mig, at han ikke var vel tilpas; Jeg svarede ham, og sagde: Imens vi ere her i Verden, da ere vi ofteste svage og skrøbelige, men naar vi kommer til Guds Rige, skal vi ikke vide af nogen Sygdom mere. Ja, sagde han,

han, det troer jeg ogsaa, derfore er jeg ej heller bange for Døden.

Den 10de, som var anden Advents Søndag, blev, efter Gudstienesten, een af Coloniens Folk troloved med een af de Qvindes-Personer, som næst-afvigde Sommer kom her til Landet; og endskiønt jeg havde ingen Ordre eller Tilladelse af Compagniets Directeurer, at lade dem komme i Ægteskab tilsammen, dog, siden de tilbød sig, at ville blive i Landet, og sætte sig ned paa een af de gamle Pladser, hvor de Norske fordum havde boed, for at dyrke Jorden, og rogte Qvæg, om Compagniet sligt skulde finde for godt, da føjede jeg dem efter deres Begiæring, allerhelst, siden jeg ikke formaaede at hindre, at de jo ved u-tilladelig Sammen-Leje forargede andre.

Den 17de, efter at i lang Tid havde været saa slemt Vejr med Storm og Sneefog, at man ikke har kundet komme fra Colonien, foer jeg igien hen til Naboerne paa Øen, og forblev om Natten med mine Folk i det sydligste Huus, og læste for dem. Derfra gik jeg om Morgenen tilig hen til det næste Huus der ved, hvorfra en stor Deel, Dagen tilforne, var henfarne til Koek-Øerne paa Besøg. Jeg læste for de Tilstæde-værende, som og alle denne gang udviisede sig lærvillige, saa nær som een, der var fortroden over min Tale og Underviisning, og sagde: At det slemme og urolige Vejr, som en Tidlang havde været, var at tilskrive min Læsning, hvormed jeg idelig plagede dem, og Luften fortørnedes over. Jeg svarede ham: At de selv var Aarsag dertil, efterdi de vilde ikke give Agt paa hvad jeg læste for dem, mindre leve derefter, derfore var GUD vreed paa dem, og straffede dem med dette onde Vejr, at de ikke kunde komme ud paa Søen, at søge deres Næring. De andre

 bifaldt

bifaldt min Tale, og sagde: Somme af dem ere galne, og vil ikke give Agt paa, men vi, (sagde de om sig selv,) troer hvad I siger os. Bad mig derhos, at jeg skulde bede Gud om godt Vejr, og at de maatte faae noget til Næring og Livs Ophold. Jeg svarede, at dersom de vilde have noget godt af GUd, da maatte de og selv alvorligen elske og paakalde ham. Fra disse begav jeg mig til de andre Huse i Nærværelsen, og læste ligeledes der.

Den 28de foer jeg atter hen til næst ovenmeldte Huse, hvor jeg fandt dem alle hiemme, og med sømmelig Agtpaagivelse hørte paa min Underviisning, og syntes nogenledes at være rørt af den Forestillelse om Aarsagen til det længe vedvarende onde Vejr; Hvilket de gav tilkiende med et Spørsmaal: Hvoraf det dog maatte komme, at der i langsommelig Tid ikke havde været nogen Torsk under Landet, som dog i deres Barndoms-Tid, i sær i Lodde-Tiden, havde været i saadan Mangfoldighed, at den løb tør op i Fieren og til Landet, saa de paa de Tider havde rigelig Næring af allehaande slags. De vidste ikke, om det kom deraf, (som Angekuterne siger for dem,) at de ikke forholdte sig i alle Ting efter deres Ord, med at faste, og holde sig fra visse Spise, item, arbeide eller giøre sligt, naar nogen er død eller syg hos dem etc. Jeg svarede dem, at Angekuternes Snak var Løgn; thi de maatte frit spise og arbeide efter Fornødenhed, saasom sligt giorde dem hverken lykkelige eller ulykkelige; Men vilde de troe, frygte og elske GUd, da skulde han vissellgen forsyne dem med hvad de behøvede; thi han havde skabt alle Ting, ejer alle Ting, og alleene formaaer at give os, hvad vi behøve. De loed sig min Underviisning vel befalde, og lovede at giøre hvad jeg sagde, thi de troede det.

Ny-Aar 1725. Ny-Aars-Dagen eller den 1 Januarii, blev, efter den ordinaire Guds-Tienestes Forretning, næstomtaldte par Folk ægte-vied. Samme Dag var endeel Grønlæn-

lænder nærværende, baade Mand og Qvindes-Personer, som ansaae de Christelige Ceremonier, som vi bruge ved Egteskabs-Indladelse, hvilket de syntes vel om.

Den 3. Januarii besøgte os en stor Deel af Naboerne, hvorîblant var en Angekok eller Hexen-Mester, hvilken, endskiønt jeg ofte har formaned ham at afstaae sit Aberie, og ikke fare fort at bedrage andre dermed, saa havde han dog nyligen øved det. Jeg truede ham, at hvis han blev ved at fixere Folk, da skulde jeg lade ham binde, og føre hiem til vores Land, hvor han skarpeligen skulle blive straffed for sine Skielmistykker. Han bad for sig, og lovede, aldrig at giøre det mere.

Denne gang fik jeg overtaldt en liden Fader- og Moder-løs Dreng, at følge hiem med mig, med den Vilkor, at han efter faa Dage skulle komme hiem igien til sine Folk; men min Tanke var, at beholde ham stedse, om det vilde lade sig giøre. Men eftersom Tiden vilde falde ham lang, om han skulde blive ene, gik jeg den 4 dito hen til Grønlænderne igien, for at hværve mig end een liden Dreng, som jeg ogsaa fik, nemlig et ligeledes Fader- og Moder-løs Barn, 7 à 8 Aar gammel. Endskiønt de som vare hans Foster-Forældre nødigt vilde miste ham, saa overtalte jeg dem dog med denne Motiv, at jeg paa nogen Tid vilde underviise ham om Gud, derefter skulde han komme til dem igien, ligesaa vilde jeg giøre med andre; thi naar jeg var hos dem, og underviisede dem, da holdt han sig altid til mig, og, efter sin Skiønsomhed, gav flittig Agt paa min Underviisning.

Den 5 dito kom ommeldte lille Drengs Foster-Fader med sin Broder til os, og vilde absolut have Drengen igien, saasom de frygtede for, at jeg vilde beholde ham med alle. Jeg stillede ham tilfreds med en liden Foræring, og forestillede ham, at han endda ingen Nytte kunde have af Drengen, men naar jeg havde

havde underviist ham om GUD, og han havde lært noget der af, saa skulde han nok komme til ham igien.

Den forige Dreng, som ikke havde megen Lyst at blive hos os, og ikke heller var meget at giøre ved, lod jeg fare hiem igien. I hans Stæd tog jeg en anden, omtrent 12 Aar gammel, som fulde selv godvilligen, og ingen sagde noget der imod.

Den 6 hujus besøgte jeg Naboerne atter igien: De bad, at jeg ikke vilde tage flere Drenge fra dem, thi de vilde ikke miste dem. Paa hver Stæd udviiste de sig nu meget attent og skikkelige, da jeg læste for dem, tilstod og, at de fornam nu, at det var sandt som jeg sagde dem, at naar man troer, og paakalder GUD om Næring, saa giver han den; thi de havde, siden jeg var hos dem, efter min Underviisning bedet GUD derom, og havde næsten alle udi Huset faaet Sælhunde den forige Uge. Jeg opmuntrede dem til at troe, og fremdeles at paakalde Gud om Næring, men lod dem derhos ogsaa forstaae, at de ikke alleene skulle bede GUD om Næring og Lives Ophold, men endog om Himmerig og den evige Salighed; thi han haver selv sagd, at naar vi først tragte efter Himmerig, saa skal og alt andet tilfalde os; Men dersom vi har mere Attraa efter de jordiske end himmelske Ting, saa tager og Gud det Timelige fra os. Dog Grønlænderne meente, som og desværre! mange Christne, det sidste kommer vel af sig selv, og man haver ikke Be[illegible] anvende saa stor Omhyggelighed derfor, kunde de ikkun saa [illegible]bekomme de Ting, som hører til dette Liv.

Den 12 dito lod jeg min ældste Søn med to Mand gaae hen til Grønlænderne paa vores Øe, for at forsøge, om de ogsaa ville give agt paa, naar han læste for dem. De lod sig forstaae, at de vare meget vel fornøjed med ham, ligesom de bedre kunde

kunde fatte og forstaae hvad han sagde til dem, end hvad jeg kunde sige; thi han kunde bedre explicere sig udi deres Sprog, hvorudi han var langt mere perfectioneret end jeg, og tilligemed havde en Gronlands Tunge at tale med. Fra den Dag loed jeg bemeldte min Søn stundum fare ud til Grønlænderne, for at lætte mig Byrden, og i mit Stæd læse for de Omkring-boende, naar jeg andenstæds maatte være ude, og havde at forrette.

Den 16de kom nogle af det sydligste Huus paa Øen, hvorfra den ældste Dreng jeg tog, var; De loed sig forlyde, at dersom jeg vilde lade de andre deres Børn blive, da maatte denne gierne blive Vinteren over hos mig. Jeg tilsagde dem og sligt, og haabede tilmed, fremdeles at beholde ham; dog var den Yngste af en bedre Art og Naturel.

Den 30 og 31de var jeg atter hen hos Naboerne paa vor Øe, for at undervise dem, og fandt dem ogsaa for denne gang skikkelige og lærvillige nok; saa jeg fornam, at den Trudsel og Alvorlighed jeg brugte, til at styre deres Modvillighed med, havde dog ikke giort saa slem Virkning.

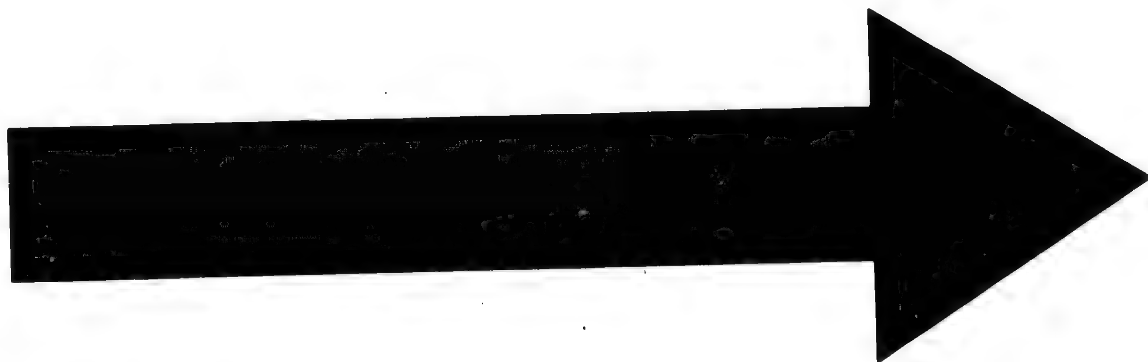
Den 5 Februarii resolverede jeg, tilligemed Kiøbmanden, at reise ind til Amaralik Fiorden, men saasom Østen Vind begyndte stærk at blæse, vare vi nødt til, at holde en anden Stæds hen, og kom om Aftenen til en Vildmands Boelig, ungefæhr 3 Mile Sønden for Colonien; Men som den 6 dito endda holdte ved at blæse Østen Vind, saa vi ikke kunde komme ind i Fiorden, fik jeg en Grønlænder af fornævnde Huus, at følge os et Stykke længere Sønden efter, hvor der havde flere Grønlænder, da vi ogsaa, efter 2 Miles Reise, kom did samme

[illegible], og bleve af Grønlænderne vel imodtagen. Jeg havde
gierne reised længere Sønden efter, men siden Chalouppen var
gammel, og meget læk, dertilmed Kulden meget skarp, maatte
jeg lade det beroe. Paa dette Sted forblev jeg i trende Da-
ge, og imidlertid underviisede Grønlænderne saavidt jeg kunde,
hvilket de ogsaa med Fornøyelse paahørde; Derefter begave vi
os derfra igien, hen til Stedet vi kom fra, hvor jeg ligeledes
forblev en Dags Tid, og fortaldte dem om GUD og himmel-
ske Ting, som de med Forundring paahørde.

Den 4de, da det endnu continuerede med Kulden og
sterk Østen Vind, saa det ikke var mueligt for os, at komme
ind i Amaralik-Fiorden, bleve vi foraarsaged, at begive os
hiem igien. Underveys besøgte vi nogle andre Grønlændere, og
efter at jeg havde underviist de Tilstædeværende, kom vi om Afte-
nen til Colonien igien.

Den 17de døde vores Tømmermand. Han var en gam-
mel Mand, og dertilmed fuld af Scorbut.

Den 20de foer jeg hen til Kook-Øerne, som ligge 2 a
3 Mile Syd-Vest fra Colonien. Der sammesteds boende en
stor Hob Folk, og vare mange Huse. Jeg tog Logementet
om Natten udi et af de nærmeste. Fra dette Huus, efter at jeg
havde læst for dem, foer nogle hen til den næste Naboes Hu-
lig, hvor de om Natten vilde giøre sig lystige med hinanden.
Om Morgenen tilig foer jeg ogsaa derhen til dem, hvor jeg da
fandt dem forsamlede, tillige med dem fra de andre Huse, og
havde den hele Nat dandsed og sunged. Jeg gik ind til dem, og
der jeg sagde, at jeg var kommen, for at sige dem noget om
GUD, vare de strax færdige, og holdt op med deres Lystighed,
[illegible]
[illegible]
[illegible]



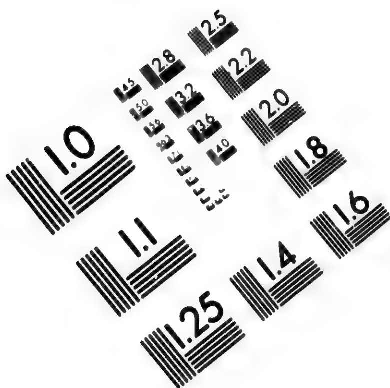
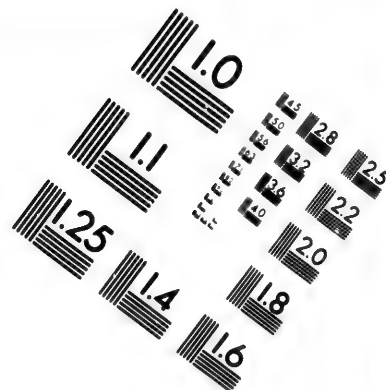
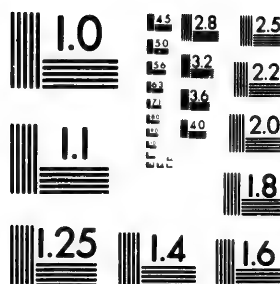
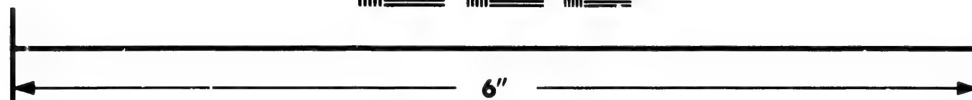
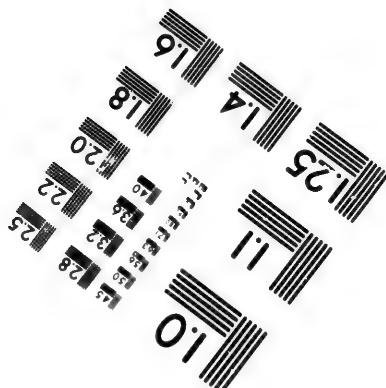
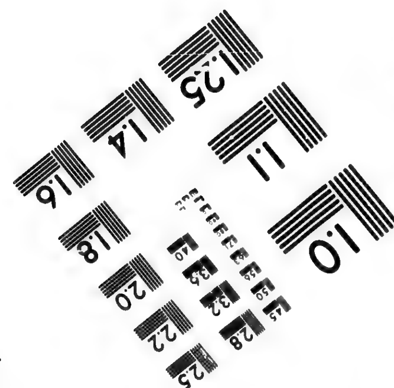



IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

være
reise

boer
hien
kom
hed
vi i

hol
den
Ha

den

ne
den
dol

ter
Fo

ren
Be

be
de

værende Grønlænder. Og efter at jeg havde besøgt alle Huse, reisede den 24de hiem igien.

Den 6 Martii lood jeg min Søn atter gaae hen til Naboerne paa Øen, at læse for dem. Han fandt dem allestæds hiemme, efterdi Iisen havde belagd dem, saa de ikke kunde komme fra Landet, hvorfore de var dis villigere, med Agtsomhed at høre paa ham. Vi vare ligeledes belagde med Iis, saa vi ingenstæds med Fartøjerne kunde udkomme.

Den 19de, efter at Iisen igien var opslagen, reisede Bogholderen eller Kiøbmanden med den store Baad selv femte Sønden efter, for at handle med Grønlænderne, før de fremmede Handleres Ankomst.

Den 26de gik jeg selv hen til vore Naboer, at læse for dem.

Den 30de giørde een paa Colonien værende Mands Kone Barsel, og efterdi Barnet var meget svage, blev det strax i den hellige Daab deelagtig giort, da det Dagen efter ogsaa døde.

Nu begyndte Grønlænderne igien at flotte udaf deres Vinter-Huse, for at begive sig til de Stæder, hvor der først om Foraaret falder noget til Næring og Livs Ophold for dem.

Den 3 April gik jeg hen til de paa Øen endnu tilbage værende Grønlænder, for lidt at tale med dem om GUD, for deres Bort-Reise.

Saasom man i en lang Tid, nemlig fra den 13 October næstafvigde Høst, ikke have kundet havd nogen Kundskab fra den Nordre Loge ved Nepiſene, og jeg dog gierne forlangede at

at maatte vide Tilstanden der, og hvorledes de udi næst-afvigde strenge Vinter har kundet subsistere, saa resolverede jeg, selv at reise derhen, og begav mig altsaa den 16 April paa Reisen, men blev af contrarie Vind opholdet til den 20de, da jeg med god Vind og føjelig Vejr kom til Pisubigme, 6 à 7 Mile Norden for Colonien. Der sammestæds vare mange Folk forsamlede, som alle nu holdte til udi deres Telter.

Den 21de maatte jeg for contrarie Vind atter ligge paa Stædet; Imidlertid discourerede jeg med Grønlænderne om Gud og Guds Rige, hvilket de alle med Fornøjelse paahørdte. Her kiøbte jeg en heel Hob Skind og Spek af Grønlænderne, som jeg førdte med til den Nordre Colonie.

Den 22de begav jeg mig atter paa Reisen, og kom 2 à 3 Mile, hvor vi tog Natte-Leje hos nogle Grønlænder.

Den 23de forsatte jeg Reisen, og roede 3 à 4 Mile, kom saa til tvende Grønlænder-Huse; Ellers træffede vi ogsaa Folk allevegne undervejs.

Den 24. og 25de reisede jeg igien med godt Vejr, og passerede nogle Grønlænders Huse forbi, hvor vi ogsaa om Natten tog vores Logemente udi et af dem.

Den 26de, efter 2 à 3 Miles Reise, forefandt jeg Bogholderen fra Nepisene, som var udfaren, for at handle, hvor jeg da fik at fornemme, at alle vore Folk paa Nordre Colonien vare udi god Helbred-Stand, skiønt de fleste af dem udi forgangen Vinter havde været ilde plaged af Scorbut. Med Hvalfiskeriet har de, disværre! intet kundet udrette, baade fordi de fleste af Folkene paa den Tid vare syge, som og for Kuldens usædvanlige Haardheds og Strengheds skyld; dog havde de været i færd med een, men undgik. Grønlænderne der sammestæds

ds de udi næst-afvig-
saa resolverde jeg,
16 April paa Rei-
et til den 20de, da
til Pisubigme, 6 à
mestæds vare mange
deres Telter.

Vind atter ligge paa
d Grønlænderne om
Fornøjelse paahørdte.
ek af Grønlænderne,
e.

Reisen, og kom 2 à 3
rønlænder.

de 3 à 4 Mile, kom
æffede vi ogsaa Folk

godt Væjr, og pas-
vi ogsaa om Natten

forefandt jeg Bog-
for at handle, hvor
paa Nordre Colo-
de fleste af dem udi
af Scorbut. Med
udrette, baade for-
øge, som og for Kul-
eds skyld; dog havde
nlænderne der samme-
stæds

stæds havde ikke heller været lykkelig dermed i denne Vinter; thi endskiønt de havde været i Arbeide med adskillige, saa fik de dog slet [illegible] dem.

[illegible] træffede jeg ogsaa en Hollandsk Handlere, hos hvilken jeg [illegible] Borde, for at fornemme, om han vidste at berette noget nyt fra Fædernelandet; men han vidste intet, uden at han i Kiöbenhavn havde seet de tvende næst-forgangen Høst fra os oversendte Grønlændere.

Den 29de foer vi her fra, og med Kiodvanden Norden fra fortsatte Reisen derhen, men kom den Dag ikkun 2 à 3 Mile, til nogle [illegible] Vildmands-Boeliger, hvor vi blevе om Natten.

[illegible] vi os paa Reisen igien, og foer et meget [illegible] og slemt [illegible], hvor endda laae megen Driv-Iis. Efter 4 Miles Reise kom vi atter til nogle Vildmands-Boeliger, hvor vi tog Natteleie.

Den 1 May kom vi til Logien. Efter Ankomsten kaldte jeg [illegible] og de andre [illegible] tilsammen, for at høre deres [illegible], hvad Forhandling man havde giort [illegible] og hvad Anstalter [illegible] til-[illegible] derudi burde giøres?

[illegible] min College Hr. Albert Top, da har han, saa [illegible] efter Mulighed [illegible] Grønlænder-Dreng, som han [illegible]. Ved den [illegible] Colonie, har han [illegible] havde [illegible] og [illegible] med Dren-[illegible] Præparation, havde giort [illegible] at han, efter [illegible] som han ogsaa med [illegible] Navn Friderich Christian.

Ved Colonien forblev jeg indtil den 7 May, [illegible] saae vi [illegible] mange Hollandske Skibe passere [illegible] Hvale. Tven-[illegible] forbi, som [illegible], for at [illegible] Hollandske Skibe vare og [illegible] i Nær-værel-

derelsen, for at handle med Grønlænderne. Disse Hollændere vidste at berette, at een af oversendte Grønlænder var i Bergen ved Døden afgangen.

Den 7 May, som meldt er, begav jeg mig igien [illegible] Hiem-Reisen, og som der blæste en stiv Norden-Wind, seilede vi den Dag omtrent 10 Miile.

Den 8de, efter at vi havde reiset 2 à 3 Miile, kom vi til en Hollandsk Handlere, som laae der i en Havn; han havde til dato kun giort slet Handel, da han dog fortaldte, at for faa Aar tilforne havde han ligget i een Havn, og faaet Skibet fuldt af Spek og Skind-Vahrer. Saaledes var nu Handelen af dem selv (efter hans egen Tilstaaelse,) fordærved, formedelst at de tilførdte Grønlænderne alt for meget, og gav dem alt for gode Kiøb, at de derfore nu giorde sig ringe Fliid, at bringe noget tilstrækkeligt tilsammen.

Den 9de fortsatte jeg Reisen, og kom om Aftenen til nogle Grønlænders Telte.

Den 10de reisede vi ligemaade, og kom atter til nogle Grønlænders Telte, hvor vi tog Natte-Leje. Derfra drog vi den 11te igien, og logerede om Natten hos nogle andre Grønlænder.

Den 12te reisede vi ligeledes, og efter at vi samme Dag havde tilbage lagd 5 à 6 Miile, kom vi til Pisiksarbik, hvor jeg paa Nord-Reisen traffede den store Forsamling af Folk, af hvilke den største Deel nu var bortreist. Her handlede jeg Baaden næsten fuld af Spek, og førdte hiem med mig.

Den 13de reisede vi derfra, og kom om Aftenen til Colonien igien.

Paa den hele Reise, hvor jeg fandt nogen Grønlænder for mig, der underviiste jeg dem om Gud, saavidt jeg kunde, hvilket de ogsaa, som noget nyt, havde stor Behag udi at høre.

Efter min Hiemkomst blev Kiøbmandens Assistent igien udsendt Nord efter til Pisiksarbik, for at handle med Grønlænderne,

efter-

eftersom der var endnu Spek nok hos dem at bekomme, og kom den 20de hiem igien med Baaden vel ladt.

Den 24de besøgte jeg Grønlænderne, som nu vare forsamlede udi det saa kaldede Nepiser-Sund, paa Rognfiske-Fangst. Jeg gik til et hvert Telt i sær, og discurerede med dem om Guddelige Ting. I disse Dage havde og besøgt os paa Colonien en stor Deel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg ligeledes, og saa ofte som nogen kom til mig, underviiste hvad jeg kunde.

De tvende Grønlænder, fra hvilke jeg i Vinter havde bekommet de to smaa Drenge, kom nu, og forbrede dem tilbage igien; Men jeg forebragte den Undskyldning, at de havde endnu ikke lært saa meget som de skulde, saa de kunde være beqvemme til, at underviise de andre smaa Drenge. Med denne Undskyldning loed de sig ogsaa nøje denne gang. Drengene selv skiøttede heller ikke meget om, at komme til dem igien. Udi deres Læsning vare de saa vidt avancerede til denne Tid, at de begyndte at stave, og ellers vidste smukt at svare til de Christelige Lærdoms Spørsmaale, som jeg sædvanligst plejede at læse for dem.

Den 29de arriverede vore tvende fra Compagniet til os udsendte Skibe lykkeligen til Colonien, efter at de havde været 6 Uger underveis. Med disse Skibe ankom ogsaa den ene af de to næst-forgangen Sommer overgaaende Grønlænder, men hans Camerad var, som meldt er, i Bergen død og begraven. Det var dog meget lykkeligt, at den ene kom karsk og sund tilbage igien, paa det han kunde fortælle sine Landsmænd, at den anden var intet Ondt vederfaret, men i alle Maader vel begegnet.

Det glædede mig hiertligen, at fornemme, at Deres Kongelige Majestet var saa allernaadigst intentioneret for det Grønlandske Dessein, at der allernaadigst var forordnet, at et Capital af 50000 Rixdaler skulde af Danmark og Norge samles, til Verkets Fortsættelse.

Den 31de gik et af ankomne Skibe bort igien, for at forføje sig til den Nordre Colonie.

Det andet Skib, efter at det havde lossed sin indehavende Ladning, gik igien den 11 Junii fra Colonien, for at begive sig paa Handlingen Sønder efter, og dernæst fortsætte Hiem-Reisen.

Udi disse Dage ankom en stor Deel Grønlænder længst Sønden fra, med sig havende nogle Skind-Vahrer til at forhandle. Iblant disse fornam vi, efter andres Beretning, at der fandtes nogle slemme Skielmer og Mordere, for hvilke de andre frygtede, saavel de Sønden fra komne, som vi her boende; de bad os ogsaa, at vi skulde tage os vare for dem. De som berettede os dette, lod jeg forstaae, at vi vare ikke bange for dem, og dersom det befandtes, at de her giorde nogen ondt, da skulle vi tage fat paa dem, og straffe dem derfore vedbørligen. Dette blev strax bragt for dem igien, hvorfore de Dagen derefter drog deres Vej Sønder efter igien, og komme ikke til os.

Den 18 Junii om Natten kom en græsselig Hob Iis drivendes ind af Søen til Landet, og belagde det heele Land langs Kysterne, Nord og Sønder, saa langt som vi kunde see.

Den 20de kom tilbage Norden fra, tillige med Skibet som gik sidst Nord efter, ogsaa det forhen overvintrende Skib, med alle de Folk, som vare der paa Colonien, hvilken de for Mangel af tilstrækkelig Proviant, at komme ud med for et Aar, var foraarsaged at forlade, og at begive sig til os. For Mængde af Iis kunde Skibene besværligen komme ind til Colonien, dog paa sidstningen fik saa megen Aabning imellem Iis-Skosserne, at de stagede sig igiennem, thi det var gandske stille og godt Vejr, og kom den 21de lykkeligen og vel beholden ind paa Havnen.

Efter

Efter at den fra Fædernelandet tilbage komne Grønlænder Pock, siden Tilbagekomsten, idelig havde converseret sine Landsmænd, lod det sig ansee, som han igien fik Lyst til sin forige Levemaade; thi iblant de ankomne Qvindfolk, Sønden fra, havde han seet en Pige, som han vilde have til Kone. Pigen havde ogsaa tilsagd ham det, med den Condition, at han vilde følge hende og hendes Venner, Sønder efter. Dette slog han mig føre, og begiærdte mit Forlov dertil, lovende, næstkommende Aar at ville komme tilbage igien; Men som sligt uden Tvivl vilde geraade til hans Siæles Fordærvelse, syntes jeg det være Samvittighed, at tillade ham sin Frihed; Hvorfore jeg foreholdt ham, hvor skadeligt det var ham i Henseende til hans evige Salighed, om han igien kom til at være iblant de andre vanvittige Folk, saasom han da nødvendig maatte miste den Underviisning han hos os kunde have. Men min Forestillelse hialp intet; thi Gifte-Grillerne havde taget ham for stærk fat, saa han endelig vilde afsted. Og som jeg saae, han ikke var at vende derfra, foreslog jeg ham, at jeg vilde tage ham en Hustrue i Nærværelsen, hvilken han syntes bæst om, og saa beholde dem begge paa Colonien hos os. Dette syntes han vel om, og gav Anslag paa en Mands Dautter af Naboerne, hvilken han bad vi ville hente til ham. For nu at stille ham tilfreds, foer man hen, og fik samme Pige overtaled til at følge hiem med os, dog ikke aabenbarede hende, at Pock vilde have hende til Kone, men at hun skulde blive nogle Dage hos os, for at see noget. Efter at hun nu var kommen til os, sagde vi det først til hende, men hun bluedes, og sagde nej, at hun ikke vilde have ham. Men Frieren giorde selv sit bæste at overtale hende dertil, visende hende alle de Kariteter som han havde faaet til Foræring udi vores Land, hvilke han præsenterede hende. Af sligt blev hun da omsider persvaderet, at give sit Samtykke dertil.

Eftersom vores Loge stod paa et meget ubehageligt og ube-

ubeqvem Sted, hvilket vi, det første Aar vi kom der til Lan-
det, for Tiden at vinde, var foraarsaged at antage, da hav-
de jeg hist og her villet udseet mig en bedre Plads at bygge paa,
men ingen bedre fundet end et Sted, 8 à 10 Mile Norden for
Colonien, hvor ikke alleene mange Grønlænder opholdte sig,
men fandtes ogsaa een og anden Herlighed, som tiente til en
Colonies Underholdning og Nytte, saasom Torsk-Lax-Hellefyn-
der og Rødfiske-Fangst, hvilken man der saa godt som uden for
Stue-Døren kunde have, umeldet Skytterie og Veideskaf i A-
bundance, resolverede derfor den 3 Julii, at sende 6 Mand
med en Flaade Bord og Bielker derhen, for at begynde at
bygge.

Den 5 Julii reisede jeg og selv Nord til forbenævnde Sted,
for nærmere at efterfee Leiligheden, og at ordinere de fornødne
Ting til den foresatte Bygning. Jeg forblev der ikkun en par
Dages Tid, og imidlertid lod fiske i den Fiske-Vog nær ved
Pladsen, hvor vi tænkte at bygge, og fik der baade skiøn Torsk
og Lax, desligeste vare der Lodder i Overflødighed. Men som
Sommer-Flaaden endda ej var ankommen, maatte jeg reise tilba-
ge, for at søge efter den, og forfare, hvor langt de udsendte
Folk vare komne med den; men jeg fandt den, imod Forhaab-
ning, ikkun at være kommen 2 Mile hiemmen fra, thi contra-
rie Vind og Strøm havde hindred dem at komme videre der-
med, saaes ikke heller Apparence, at kunde komme der med
til det forlangede Sted, hvorfore jeg var nødt til, at lade dem
vende tilbage igien, efterfom Aarsens Tid, og anden Forhin-
dring, tillod ikke, at spendere mere Tid derpaa.

Paa Hiem-Reisen kom jeg uformodentlig i Samtale med een
af Grønlænderne, som jeg træffede underveis, og var den selv-
samme Skalk, med hvilken jeg tilforne havde den Dispüt om
Diævelen, som han nægtede at være til; Aarsagen var denne:

Efterdi

Efterdi jeg af hans Søn fornam, at han havde seet, hvor mine Folk med Tømmer-Flaaden var liggende, accorderede jeg med ham, at han for Betalning vilde vise mig Stædet; men den Gamle vilde ingenlunde, men gav en uvittig Mund, og viste os af Landet. Dette fortrød mig saa meget, saasom han med sin Familie altid havde nydt meget godt hos os, saa at jeg slog ham paa Munden; Han forsømmede sig ikke, og vilde slaae igien, (hvilket dog ingen tilforn, naar jeg har været foraarsaged, at straffe een og anden af dem for deres Uskikkelighed, har fordristed sig til at giøre.) Jeg vilde vel ikke ydermere have lagd mig ud med ham, men som den gamle Skalk blev saa forbittred og galne, at man ikke kunde styre ham, men jo absolut vilde hævne sig selv paa mig, prakkede han sig ikkuns mere Hug til, dog ikke saa meget, som hans Raserie vel havde forskyldt. Og som jeg med mine Folk gik til Baads, og vilde ikke mere agte paa ham, løb han efter os, og bad, at vi vilde skyde ham ihiel; saa forbittred og malitieux var han.

Den 10de begav de endnu ved Colonien liggende tvende Skibe sig paa Hiem-Reisen igien, efterdi nu intet mere i Landet for dem vare at udrette, og de ingenlunde var at persvadere til at indtage det Tømmer og Bord, som jeg til Bygningen Norden fore havde destineret, og føre det derhen, foregivende, de havde dertil ingen Ordre fra Directeurerne udi Bergen.

Den 17 Julii sendte jeg atter 5 Mand Nord til Bugten, hvor jeg tænkte at bygge, for at bryde Steen, og føre dem paa Stædet, til en anden Sommer, da man forhaabendlig fik bedre Leilighed at fortsætte Bygningen.

Udi denne Maaned har været saa extraordinair skiønt Veir og varm Solskin, saa der ved Stranden allevegne blev fundet hvidt smaat Salt, som Solen havde coaguleret af

den

den paa Klipperne opslagne Søe, som blev tilbage staaendes udi Bierge-Hullene.

Den 24de var min Collega Hr. Albert Top hos de saa i Nærværelsen endnu tilholdende Grønlændere, og læste for dem. De fleste af dem opholde sig nu inde til Fiordene paa Rinsdyr-Jagd.

Den 2. og 3 Augusti var jeg ogsaa hen hos ovenmeldte Folk, og læste for dem.

Den 5 dito giorde atter een af Matrosernes Kone Barsel, og fik en Søn, som Dagen efter blev døbt i den Hellige Trefoldigheds Navn.

Den 6te reisede jeg atter Nord til Bugten, for at see, hvad de der værende Arbeids-Folk havde udrettet med Steen at bryde, og deslige. Veirliget var godt, da jeg reisede hiemme fra, men undervejs paakom os en Storm af Sønden, med overmaade Regn, saa vi var nødt til at tage ind udi et øde Vildmands-Huus, hvor vi kunde have Skiul og Lye for Regnen og Vinden, men vi havde ikke været der over en Time eller to, førend Taget, som ellers var meget læk og skrøbelig, formodendlig faldt ned over os, men, Gud være lovet! fik dog ingen Skade, saasom vi sad ved den ene Side af Væggen, hvorpaa de yderste Ender af Stokkene hvilede, og blev liggende. Vi maatte dog ikke desmindre blive paa Stedet, i hvor slette Vilkor vi der havde, indtil den anden Dag, da Stormen noget efterlod, saa vi begav os paa Reisen igien, og kom til Stædet, hvor mine Folk vare; men Vilkorene bleve der ikke meget bedre, thi deres Telt var ej alleneste meget slet, og slog igiennem, og kunde ikke conservere os for Regnen og Vinden, men vi sad og laae der paa hinanden, efterdi Teltet var lidet, og

og kunde ikke romme saa mange Mennesker, endog vare vi nødt til at holde ud i slig Tilstand udi trende Dage, indtil den 11 hujus, da Vinden og Vejrliget igien lagde sig, og vi begave os paa Hiem-Reisen.

Den 16de foer Kiøbmandens Assistent med nogle Mand ind til Fiorden Amaralik, for der sammestæds at slaae Hoe til de paa Colonien værende Creature, saasom alle ved Hav-Siden var ikkuns lidet Græs at bekomme.

Den 20de reisede jeg med min Collega, og Kiøbmanden, hen indtil en Lax-Elv udi Kaala-Bugten, hvor der, efter Grønlændernes Beretning, fangedes stor Lax; men der vi kom der, fornam vi, at Laxen allerede var gaaen op i Vandet, og med første Vandfald var ventendes at gaae ned igien, hvorfore jeg lood sætte en Ruse i Elven, at fange Laxen udi, ved Nedgangen, og til den Ende lood to Mænd blive der, for at passe der paa. Paa dette Sted saae vi Grønlænderne at have havd deres Tilhold, for at jage efter Dyr, og fiske Lax, saasom vi ogsaa saae Spoer nok af Dyr, der vi vare gangne et Stykke op i Marken, for at søge efter dem, men blev da ingen vaer, hvorfore vi igien foer hiem til Colonien. Underveys hist og her træffede vi Grønlænderne, og underviiste dem noget om Gud.

Den 25de kom de til Fiorden Amaralik udskikkede Folk hiem igien. Fiorden stod nu det inde deilig med Græs, besynderlig paa de Steder, hvor det næst-forgangne Aar var afslaged. Skulde man nogen Tid blive til Sinds, at besætte Landet igien med Qvæg og Creature, da er der, blant mange andre Steder, god Leilighed dertil.

Den 6 September besøgte jeg de Grønlænder, som havde deres Tilhold udi Nepiset-Sundet; De udviiste sig alle, efter udvortes Anseende, smukt attente og skikkelige, da jeg læste for dem af Guds Ord.

Udi forige Uge foer Kiøbmandens Assistent ud med den store Baad, paa Handels-Tougten, Sønden efter.

Den 10de kom de Nord ved Fiske-[illegible] værende 6 Mand hiem igien, eftersom de meente, saa megen Steen at have tilveje bragt, som til Bygningen der sammesteds for tilkommende behøvedes.

Den 12 dito kom Assistenten hiem igien fra Handels-Tourer Sønden fra, og havde giort god Handel, og soldt [illegible].

Fra de ved Lax-Elven udi Baals-Revier værende to Mand, fik vi den 15de twende Rinsdyr hiem, og havde [illegible] blesseret flere, som de fik intet af.

Den 18de reisede Kiøbmanden atter Sønder efter paa Handels-Tourer.

Den 19de blev atter et Rinsdyr hiembragt fra de ved Lax-Elven værende 2 Mand.

Af Grønlænderne, som den 27de kom Norden fra til os, blev os berettet, at det ved Nepiserne forladte Huus var opbrendt af nogle Skibs-Folk, som, efter at vore Folk droge derfra, kom der ind paa Havnen. De navnde ogsaa de Skippere ved Navn, som de sædvanlig loed sig kalde med af Grønlænderne, som forsikrede, at det forholdt sig aldeeles saa i Sandhed. Een af samme Skippere skal ogsaa, efter Grønlændernes Sigelse, have røved twende Hvalfiske fra Grønlænderne om Natten fore. Hvilken Vold og Uret de arme Grønlænder paa samme Stæd af de fremmede Skibe ofte maa lide.

Den 28de afgik ved Døden den ældste af de to smaa Vildemands-Drenge, som jeg den forige Vinter havde taget til mig, efter at han havde været Senge-liggende udi [illegible]. Han blev dog tilforn giort deelagtig udi det hellige Igienfødelses Sacramente, hvilket han med sømmelig Andagt annammede, eftersom han af den Underviisning, jeg har kunnet meddeele ham, havde samled sig saa megen Kundskab om Gud og sin Salighed, at han vidste og troede, at hans evige Salighed der udi bestod. Saa snart han var døbt, opgav han Aanden, og hensov.

Hvad

Hvad de øvrige 4 [illegible] Grønlænder var angaaende, da arbeidede jeg ogsaa dagligen paa deres Forbedrelse, saavel i deres Guds-Kundskab, som Læsen og Skriven, besynderlig de to mindste, nemlig Friderich Christian, (som kom tilbage Norden fra med min Collega Hr. Albert Top,) og den lille Aminguak, som var et Barn af en god Art, af hvilke begge jeg vist haabede at faae Glæde og Nytte.

Den 29de fik vi atter et [illegible] hiem fra de i Fiorden værende to Mand.

Den 2 October reisede jeg hen til Kook-Oerne, 2 Mile fra Colonien, for at repetere med de nylig af Fiordene udkomne Grønlændere, den sædvanlige Underviisning. Der sammesteds var nu en temmelig Forsamling af Folk. Paa Hiem-Reisen besøgte jeg ogsaa vore Naboer paa Øen, som ligeledes nyeligen varre flottede i deres Vinter-Huuse. Derefter kom jeg den 4 dito hiem igien.

Den 6 October kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Reisen, Sønden fra, og havde ligemaade giort en god Handling. Ved Hiemkomsten fortalde han, hvorledes han nær havde kommet til Ulykke, og bleven [illegible] af en Grønlænder, som var en Angekok; thi som den samme havde [illegible] en Hob af sine Landsmænd sammen, og [illegible], og begeede, af Forsæt og Indbildning, at ville forgiøre vore Folk, hvis Besøg de ikke meget skiøttede om paa samme Sted, thi de vare fremmede, og man havde tilforn ikke været saa langt om Syd, for at handle. Kiøbmanden, som forstod, hvorhen dette Absigt sigtede, [illegible] sig, gik hen, og slog Angekokken paa Munden; som ei heller var seent, men sprang efter sin Bue og Piil, med Forsæt, at skyde Kiøbmanden ihiel. Men som Kiøbmanden slige formerkede, lod han een af sine Folk bringe sig en Flinte, for dermed at skrække Angekokken, og som den ej var ladt, kunde han intet udrette med den, uden pro forma at sigte og holde an paa Grønlænderen, som nærmede sig til

ham med sin Bue og Piil. Der bemeldte Grønlænder det saae, og befrygtede, at Flinten var ladt, og han dermed kunde døde den anden, forend han kunde komme Kiøbmanden saa nær, at han kunde udskyde Pilen til hannem, tilskyndede de ham, at han skulde tage Flugten; hvilket han og giorde. Saa Kiøbmanden herved og saa ved Guds Naade blev frelst fra den Friistelse og Ulykke han var udi.

Den 8 October fik vi paa engang [illegible] fra de vest for Eiden boende Folk, men [illegible] kunde de ikke endnu ville komme ned.

Den 9de reiste Kiøbmanden [illegible] fra med den store Baad, for at handle Norden fore. Samme Dag kom en ung Grønlænder til os, og begierede, at han maatte blive hos os, til Skibene kom, og gik igien fra Landet, da han nu havde Lyst at følge med, og [illegible] den tilbage komne Grønlænder Poek vidste saa mange herlige Ting at tale og fortelle. I Forhaabning at giøre Dessiners Personer [illegible] en Forandring, tog jeg ham an.

Den 14 October faldt den første Snee i dette Aar, og til denne Tid havde vi havt en meget skiøn Sommer, saa skiønt som nogen Steds i disse Nordiske Lande kunde være.

Kiøbmanden [illegible], som den 2 October med en Chaloups Folk reiste ind til Fiorden Niarsiksuak, (som er 10 Mile ind udi Baals-Revier,) for til Deels at forsøge, om der var noget Brot at bekomme, til Deels og at efter see, hvad Leylighed der var til at bringe de [illegible] diversa Couleurer [illegible] Steen, som er et slags Marmor, og den Mangde findes, [illegible]. Han kom den 14 tilbage [illegible] Steder, hvor Grønlænderne pleyede at tage [illegible] Steen, som de [illegible], hvoraf de og [illegible], som Chaloupen kunde bære. Men den [illegible] Steder udi [illegible] til Fiorden, og [illegible] ikke [illegible]

udi:

[illegible] for [illegible]. Grønlænderne, [illegible] i denne Egn, arbeide smaa Kiedle og Lamper af Weiksteen, og sælge dem til dem som boer længere ud ved Nord, hvor ingen saadan Weiksteen findes.

Den 16de [illegible] Hr. Albert Top [illegible] paa Øen, [illegible] Embedes vegne.

Den 20 October [illegible] de 10 Mand, som paa nogen Tid havde været inde ved Lax-Elven, hiem igien, og havde til deres fornøyelse vendt efter Laxens Nedkomst af Vandet igien, og efterdi Elven saavel som Vogen uden fore, nu begyndte at lægge til med Iis, vare de nødt til at forføye sig [illegible] igien.

Den [illegible] var jeg hen [illegible] paa Øen, og underviste dem. Jeg havde denne gang stor Fornøyelse af dem, saasom de med [illegible] og Begierlighed hørde paa mig.

Den 26de kom Kiøbmanden hiem igien af Nord-Reisen, havende Baaden fuld af Spek og Skindvahrer.

Den 5 November reisede min Collega hen[illegible] til Kok-Øerne, for atter at underviste de der boende Grønlænder. Han kom hiem igien den 7 Dito, og befandt dem [illegible] alle denne gang meget færdige og [illegible].

Den [illegible] reisede jeg Nord efter til nogle Grønlænder, omtrent 2 à 3 [illegible] Norden for Colonien. Nogle af de samme havde det forrige Aar [illegible] paa Øen [illegible]. [illegible] ind til den Tid, da jeg reisede hiem igien.

Den [illegible] paa Embeds vegne Grønlænderne ude Kok-Øerne. Der [illegible] Familier [illegible] udi et af Husene, hvor jeg om Aftenen [illegible], bragte de adskillige Discourser [illegible] hvad Beskaffenhed det havde [illegible] Herre udi vores Land, om hvilken de havde hørt [illegible], at alle de andre Kablunakker, og saa store Herrer [illegible] ogsaa [illegible] ham? om han da var saa stor som Gud, efterdi alle [illegible], og han havde saa stor Herlighed?

 Jeg

Jeg forklarede ham: At han var lige saavel et Menneske som alle andre; men han var i GUds Sted, og var af GUD [illegible] fadt, at være en Herre og Regenter over andre, saaledes, at alle skulle være ham lydig, og giøre, hvad han befalede, ligesom GUd selv havde befaled det; og de som vare ulydige, [illegible] han straffe, men forsvare de Gode og Fromme for de onde [illegible] verdige Mennesker. De spurdte fremdeles: Eftersom han var [illegible] stor, og havde saa meget at sige, om han da frygtede for GUd [illegible]? Jeg sagde, ja, at han frygtede og ærede GUd, ligesom han [illegible] Undersaatter; thi han haver GUd til Herre over sig, og [illegible] er GUds Tiener. De spurdte videre: Efterdi jeg havde [illegible] [illegible] underviist dem, og sagt, at Præsterne ogsaa vare GUds Tienere [illegible] [illegible] et, og at GUd vilde, at alle skulle adlyde deres Ord, [illegible] Kongen havde mere at betyde end Præsterne? Jeg svarede [illegible] Kongen er og en Herre over Præsterne, og de bør adlyde [illegible] ligesom GUd; Men Præsternes Embede er, at undervise [illegible] af GUds Ord, hvorledes de skal troe, og forholde sig, at [illegible] kand blive salige; Og efterdi de ogsaa ere GUds Tienere, og [illegible] de GUds Ord at forkynde, saa bør alle at elske og adlyde [illegible] Det gior og Kongen selv, saa at, naar Præsten [illegible] taler GUds Ord, saa hører Kongen selv, og lærer deraf [illegible] [illegible] det han ligesaa vel lærer at frygte og elske GUd, og blive salig [illegible] GUd maa vi være [illegible] sagde nogle af dem, eftersom [illegible] en Herre [illegible] og over ham. Jeg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible], ja saa stor og herlig [illegible] jeg dem, at GUd [illegible] [illegible] jeg ikke formaaer at [illegible] [illegible] de skulle frygte og elske GUd [illegible] [illegible] ikke af [illegible] [illegible] [illegible] Dievelen i Helvedes [illegible]. De [illegible] [illegible] at GUd var saa herlig og forfærdelig, [illegible] de [illegible] give Agt paa min Underviisning; thi de havde [illegible] af [illegible] [illegible] Kongen [illegible] [illegible] til Dievelen i Helvede. De spurdte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at [illegible] jeg [illegible] Kongen [illegible] [illegible] [illegible] de

de Gudes [illegible], om han da og vilde forbyde dem, og forhindre, at ikke de galne Kablunakker skulde komme der til Landet til dem, og giøre dem ondt. Jeg svarede ja, at Kongen elsker dem meget, thi derfor havde han sendt mig til dem, at jeg skulde underviise dem om GUD, at de kunde blive salige. Og naar de vilde give Agt paa min Underviisning, frygte og elske GUD, da skulde heller ingen galne eller fremmede Folk komme til deres Land, at giøre dem ondt. Men efterdi Kongen havde saa stor Naade og Godhed for dem, saa burde de ogsaa viise, at de elskede Kongen igien, og forære ham noget, særdeles naar han [illegible] holder mig og andre Folk der i Landet, allene for deres Skyld. De svarede, de vare fattige, og havde intet uden Spek og Skind, vilde han have noget deraf, da vilde de give ham det etc. Efter at jeg havde været ved et hvert Huus i sær, og underviist dem alle, tog jeg den 22de hiem til Colonien igien.

Den 24de [illegible] jeg min Søn [illegible] hen til Naboerne paa [illegible] Øe, for at [illegible] hos Grønlændernes [illegible].

Den 27de reiste Hr. Albert Top til Grønlænderne Nordenfore, og fandt dem, som tilforn, meget skikkelige og lærvillige, og kom tilbage den 29 dito.

Saasom vi for kort siden havde skikket nogle af vore Folk i [illegible] hen ved Baals-Revier, for at opholde sig der hos Grønlænderne, og [illegible], tilslogès dem den Ulykke, at deres Baad [illegible] blev slagen i Stykker, saa de ikke kunde komme hiem, hvorfore de skikkede [illegible] Grønlændere fra sig til Colonien, for at lade os det vide, at vi kunde hente dem. Saa seylede den 5 December een Chaloupe Folk hen [illegible], og jeg fulgde med, for ved samme Leilighed at underviise de [illegible] boende Grønlændere. [illegible] Storm og contraire Wind som [illegible] ikke længere

[illegible] end een Miil [illegible], til nogle Grønlændere, og forblev der om Natten. Folkene i Huset tog vel imod mig, og lod sig gierne underviise af Guds Ord. Om Morgenen reisede [illegible] [illegible] igien, og kom til Grønlænderne, hvor vore [illegible] [illegible]. Efter at jeg havde underviist dem noget om Gud, fortsatte jeg Reisen længere ind i Fiorden, og kom om Aftenen til et Grønlænders Huus, hvor der var en temmelig Forsamling af Folk. Disse vare vel ikke blevne besøgt af mig i deres Huse siden Aaret 1723, da jeg om Vinteren [illegible] [illegible] [illegible], dog, som de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forsamle sig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], eller Steenbider-Fangst, hvor somhelst man da jevnligst paa de Tider besøgte dem, vidste de endnu noget af forige Underviisning at erindre sig.

Den 8 dito, da jeg reisede derfra igien, og vilde begive mig hen over til en Øe, lige tvert over beliggende, hvor [illegible] [illegible] Folk, begyndte det stærk at blæse, at vi ikke kunde komme did, og som Vinden [illegible] [illegible] [illegible], kunde vi ikke, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] igien til Huse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] en [illegible] Søe og Strømmen, tillige [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bølger, som [illegible] Chaloupen [illegible] [illegible] Nød ind under Landet, hvor [illegible] Folk, endog [illegible] vi med [illegible] [illegible] og [illegible], og lagde [illegible] nogle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at blive der [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Land. [illegible] [illegible] til, [illegible] [illegible] at [illegible] Nat i saa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] haardt, hvorfore jeg [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] gaae over Land til [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mere end en Miil at gaae, og det i [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] og Dale; ikke [illegible] begave vi os paa Veien, men befandt [illegible] slemmer end vi havde meent, thi [illegible] at [illegible] [illegible] og Vinden med Snee og [illegible] stod os lige i Ansigtet, saa det [illegible] det ogsaa færdigt, i den mørke Nat at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de og Tinninger, naar vi stødte ud for nogen Klippe, som alle steds var overfalden med Iis, thi vi maatte glide os ned af Klippen, uden at kunde see eller vide, hvor vi kom hen; men Gud var os dog saa god, at ingen af os fik Skade, skiønt een af mine Folk af Møde og Mattighed havde nær bleven liggende paa Veien, og crepered, hvilken jeg dog fik vederqvæget med lidt Brændeviin og et Stykke Brød, som jeg havde taget med mig, at vederqvæge mig paa. Kortelig, vi stræbede os endelig med stor Møye og Farlighed hen til Wilmands-Huset, vi stundede til, langt ud paa Natten. Grønlænderne forundrede sig over vores ubeqvemmelige og farlige Gang, stod op og giorde Huset saa varmt, at vi kunde vederqvæge os igien, og tørre vore Klæder. Mod Morgenen lagde Vejret sig noget, da opsøgte de 6 Mand, som bleve ved Fartøjet, kom op til Huset jeg var udi.

Den 16de, som det endda continuerede med Storm og Snee-Slud, maatte vi blive paa Stedet, indtil mod Aftenen, da Vinden sprang om til Norden, hvorfore vi begave os paa Reisen igien, thi vi havde ikke uden [illegible] at fare, og kom om Aftenen silde hiem igien.

Den 17de gik Hr. Albert Top hen til Naboerne, og las for dem.

Fra October-Maaneds Begyndelse indtil dato havde Vejret været meget ubestandigt, med Stormen, Regn og Snee [illegible], [illegible] de farlige Havninger alle Bugter og Viger [illegible].

[illegible] som bestod deri, at [illegible] Vilde, som stundum af os kunde [illegible] havde begyndt at [illegible] med Grønlænderne [illegible] Gang at [illegible], hvilket gav os saa meget at beskikke, saa det synes nesten umueligt for os, at [illegible] ret Perfection og Fuldkom-

[illegible] og derfor igjen blev cassered. [illegible] paa Colonien [illegible]

[illegible] og anvende.

Vore egne Folk paa Colonien [illegible] foruden den sædvanlige Morgen- og Afften-Bøn [illegible] Capitel [illegible] Gang blev [illegible] Johan Arends [illegible] og dernæst [illegible] Catechismum [illegible]

[illegible]

paa ham, [illegible] [illegible] [illegible] hvad de skulde sige, saa vilde de vel tale paa ham, [illegible] Jeg forestillede dem, at som de selv best vidste deres Nød, saa kunde de [illegible] vel fremføre den for Gud i Himmelen; thi som Gud veed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] og al[illegible] [illegible] og alle Ting, [illegible] [illegible] [illegible] paakalde ham. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (som jeg og ofte før havde giort,) baade [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] som ogsaa det Evige, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efter, og naar de [illegible] [illegible] Gud [illegible] [illegible] [illegible] Underholdning. De tilstode alle, [illegible] [illegible] jeg sagde dem; [illegible] næst-for[illegible] [illegible], der jeg [illegible] dem, hvorledes de skulle paa[illegible] Gud, og [illegible] til Gud, da saae Gud dem ogsaa naget [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] min Tale, og vilde den efter[illegible]. [illegible] at jeg om Morgenen [illegible] [illegible] havde [illegible] dem Nød, for[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] var gode, i det Hafs [illegible] [illegible] Gud vilde i Dag give dem [illegible] [illegible] havde hørt [illegible] min Undervisning, og paakaldet Gud. Jeg foer derfra her over til en Oe, [illegible] [illegible] [illegible], hvor jeg [illegible] Mandfol[illegible] dene alle udfarne, hvorfore jeg besøgte Qvinderne og Børnene, og [illegible] derefter [illegible] [illegible]. [illegible] i [illegible] laae en [illegible] Qvinde [illegible] [illegible] Jeg [illegible] mig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dods [illegible], og at hun skulle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] skal [illegible] [illegible] Himme[illegible]. Og [illegible] jeg [illegible] [illegible], om hun vidste, hvad jeg havde sagd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], at hun [illegible] det, og [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] og efter [illegible], hvad jeg fore[illegible] [illegible] [illegible], at Gud [illegible] [illegible] hendes Siel, naar den [illegible] [illegible]; hvorefter jeg skildtes fra hende, og befalede hende [illegible] og [illegible].

Den 12 dito [illegible] [illegible] Doctores af Colonien Folk, som fra

[illegible] og [illegible]

[illegible]

[illegible] Tom fra. Og [illegible] Joseph [illegible] let af, [illegible] pen, at fare [illegible]; men [illegible] og [illegible] Chaloupen med Landet og Landet, [illegible]

Hier-

[illegible] fordi [illegible] at [illegible] i Skibet [illegible] Skibet [illegible] af dem [illegible] Chaloupen [illegible] Assistance [illegible] og Pocke [illegible] Folke [illegible] Doctor [illegible] sig [illegible] i Chaloupen [illegible] havde [illegible] Chaloupen [illegible] Assistent [illegible] Assistent [illegible] paa [illegible] med,) hvilken [illegible] paa Land. Den [illegible] Chaloupen i Vand [illegible] Doctor,) [illegible] vare [illegible] vaade, men den gode GUD [illegible]

be-

[illegible]

... at de havde not giort deres ... blærged dem.

Den

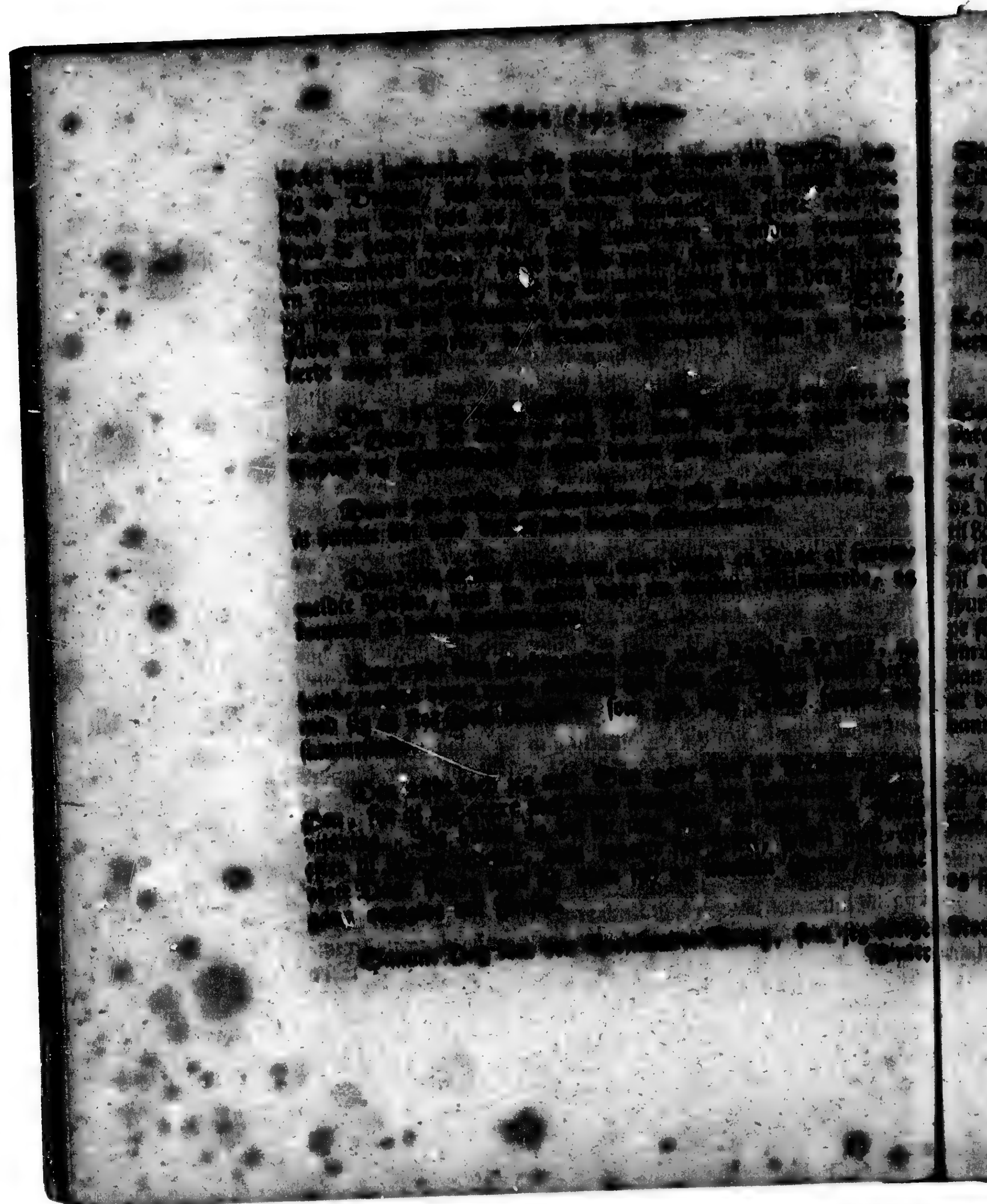
Den 15de, [illegible] Naboerne [illegible] at [illegible] den [illegible] [illegible], [illegible] at [illegible] den [illegible] [illegible], [illegible] og [illegible] hans [illegible]. Den [illegible] [illegible] [illegible], at [illegible] og [illegible] ham, at [illegible] andre [illegible] Sjæl [illegible] maatte dog [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible], at [illegible] [illegible]. [illegible] bad hun ham, at han [illegible] [illegible] til dem, [illegible] han da [illegible].

Fra den 23. til den 25de var jeg [illegible] i Kook-Oer- [illegible] [illegible] [illegible].

Den [illegible] [illegible] Chirurgus [illegible] [illegible] af [illegible] [illegible], som havde [illegible] i [illegible] [illegible] andre [illegible]; [illegible] [illegible] af [illegible]. [illegible] anden af [illegible] [illegible], som havde [illegible] [illegible] [illegible], og [illegible] [illegible] Død, [illegible] [illegible].

Den 7 Februarii [illegible] jeg [illegible] med min College [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fore, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nogle Gronlænder [illegible] [illegible] ligeledes [illegible] [illegible], thi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] for at [illegible] [illegible]. [illegible] dog med [illegible] [illegible] Naboerne [illegible]. Og [illegible] udi [illegible] [illegible] [illegible] for dem, nogle Frem-

mede



[illegible] først havde [illegible] til mig, og tænkte at beholde, men den Tid ikke havde Lyst at blive hos os, nu atter tilbage igien, og begierede, at han maatte blive hos os. Og som han saa selv villig forlangede det, tog jeg hannem an igien paa Forsøg, hvad der var ved hannem at udrette.

Den 6 Martii reiste [illegible] til Grønlænderne ud [illegible] Loek-Oerne, paa Menighedens vegne, og efter at jeg havde underviist dem alle, kom [illegible] igien den 7 dito om Aftenen.

Den [illegible] blev [illegible] Grønlænder af Kolonien borte til [illegible], [illegible] et meget [illegible] og [illegible] Veir. Tvende andre vare ogsaa samme [illegible] for [illegible], og maatte holde ud om Natten paa Søen, og [illegible] mistede deres [illegible], saa vel som deres [illegible] af [illegible] Skolserne, som de drev iblant, men kom dog den anden Dag silde om Aftenen til Lands; thi Vinden satte dem til Landet, ellers maatte de og [illegible], og [illegible]. Der disse siden komme til os, og fortalde os den store Farlighed de havde været udi, spurde jeg dem, om de ikke da tænkte paa Gud, og bad ham hielpe sig? De svarede, de tænkte nok paa Gud, og paakaldte ham [illegible], og [illegible], at han var mægtig og stor, eftersom han [illegible] dem til [illegible]. Jeg formanede dem, at de skulle takke Gud [illegible], og [illegible] sig paa hannem.

Den [illegible] [illegible] Assistent med den store [illegible] [illegible], for at [illegible], saasom der begyndte sig [illegible] [illegible], saasom der og allerede i sidste [illegible] Dage havde været et meget stort Veir.

Den 20de gik min Collega hen til [illegible] paa Øen, og forblev [illegible] om Natten.

Den 26de begav Kiøbmanden sig med tvende Chalouper Nord efter til [illegible], for at handle med Grønlænderne.

Den [illegible] jeg tillige med min Dagbog [illegible] til vore Naboer, og lasse for dem. [illegible] et af [illegible] Dage [illegible] et [illegible] og [illegible] Stykke [illegible] [illegible] Efter at Doctoren [illegible] hode [illegible], han [illegible] treide Dage efter [illegible] var der ingen af alle [illegible]-Qvarter, som gave det, [illegible] tage det [illegible] sig [illegible], [illegible] de havde [illegible] til [illegible] allene havde [illegible] Ophold [illegible] Bryse, [illegible] som [illegible], da han [illegible] havde nogen for han [illegible] i [illegible] og legge det [illegible] Graven, hvor det [illegible] paa [illegible], og [illegible], Gud [illegible]. Og [illegible] samme Dage [illegible] et [illegible] af de [illegible] Officier, som har [illegible] Officiant, [illegible] Den [illegible] Exemplar, [illegible] Guds Ord, [illegible] [illegible] havn [illegible].

Den 4 April [illegible] [illegible].

[illegible] fyrste [illegible] [illegible] Gamerador, [illegible] Og som [illegible] hos os, [illegible] han [illegible] Dagen, [illegible] [illegible]

ha[illegible]

[illegible] derfore [illegible] de [illegible] vide, at hvis han ikke kom tilbage igien, da skulde han faae Hug; hvorfore han ogsaa strax indfandt sig, med den Undskyldning, at de andre havde [illegible] hannem. Han fortalte ogsaa at [illegible] Aftenen, efter at vi vare gaaen [illegible], [illegible] meget [illegible] om vores Læser og Underviisning, og [illegible] hannem, det [illegible], at han skulde komme, og læse for dem; [illegible] sagde Grønlænderne: Ja, vi glemte at læse [illegible]. Og [illegible], men de skulde ogsaa, efter Drengens Sigende, have havt en Discours imellem sig, angaaende et Spørsmaal om [illegible], at de der boende Grønlænder skulle have [illegible] sig [illegible], at [illegible] ved [illegible] at [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], at Assistenten og hans [illegible], efterdi de blive saa længe ude, [illegible] vare ihiel [illegible]. [illegible] dette dertil, at fra Kiøbmanden [illegible] Grønlands Folk ogsaa var borte fra Colonien, da [illegible] vi hiemme [illegible], som vare [illegible], og de fleeste sagde, [illegible], og [illegible] Fruentimmer havde ogsaa [illegible]. Denne Tale førdte en gammel Stakkel paa Banen, som tilforne havde været en Angekok og Hexe-Mester, men [illegible] han [illegible] for sin Løgn og Bedragerie, havde [illegible]. Til denne Stakkel skulde nogle have [illegible]: Derom [illegible], og saa [illegible] de [illegible] imellem sig, [illegible] [illegible] Colonien. [illegible] sagde det [illegible], at de [illegible] Kablunakkerne; thi de [illegible]. Eftersom nu [illegible] at [illegible], at denne Stakkel [illegible] efter sig, [illegible] at [illegible] dem, og at jage dem [illegible] 7 April, efter at Kiøbmanden [illegible], for at [illegible] til dem, for at [illegible], og før han til Colonien. Jeg [illegible] ved 7 à 8 Mand, og der jeg kom der, [illegible] jeg den for ommeldte gamle Stakkel i Huset, eftersladende de andre ved [illegible]. [illegible] iblant

dem,

[illegible]

[illegible] Collega [illegible]

[illegible]

[illegible] Hr. Albert Top [illegible]

 for

for dem [illegible]
vel Naboerne [illegible] de Fremmede. [illegible]
[illegible]

[illegible]

Den [illegible]
tale for [illegible]
[illegible]
paa [illegible]
af dem vare fremmede, saa havde de [illegible]
jeg havde [illegible].

Den

[illegible] Den [illegible], da [illegible] for [illegible], sendte man en Chalouppe op til dem, for at formemme, om de vidste [illegible] af [illegible] Skibe [illegible] De [illegible] dem og om Bord, [illegible]

Den 10de kom [illegible] igien tilbage Norden fra, og [illegible] alt [illegible] Neptunus, [illegible] af [illegible] fra [illegible] Skibe, [illegible] eller at [illegible] (som de [illegible] at [illegible] alene [illegible] havde [illegible] og [illegible] at [illegible]

Den [illegible] for [illegible] Skibe [illegible] Nord [illegible] og [illegible]

Den [illegible] Neptunus [illegible] Med den største Deel af dem [illegible] længere ind i Flot- [illegible] at flotte [illegible]

[illegible] Kisbe og [illegible] følgende [illegible]

Den [illegible] af [illegible] at [illegible] Wand- [illegible] og [illegible] i [illegible] Skibe, [illegible]

[illegible]

det at Guld [illegible] i [illegible] Lan-
det en Deel Sølver Bierg [illegible]
ter; hvorfra [illegible]
[illegible]

Den [illegible]
Sonden [illegible]
[illegible]
[illegible] Castelje, hvorfra [illegible]
[illegible], at han [illegible]
[illegible]

Den [illegible]
med den, [illegible]
[illegible]
og [illegible]
hvorfra [illegible]
at ingen [illegible]
[illegible], hvorfor [illegible]
[illegible], at begge [illegible]

hos de Hollandske Hvalfanger-Skibe, som sædvanlig, efter at Hvalfiskeriet er til Ende, søge ind udi en Bay, kaldet Syd-Bay, ohngefehr [illegible] Miil Norden for vores Colonie, for at sætte sig i Stand til Retour-Reisen, i Forhaabning, for Betaling at faae hos dem nogen Proviant, hvormed vi kunde opholde Livet, hvis Skibene, efter Gleds Behag, skulde udeblive. Og for at see [illegible], resolverede jeg selv at reise der Nord med vor største Baad og een Chaloupe. Og for at giøre Colonien saa [illegible] af Mandskab som mueligt [illegible], blev tillige resolveret, at Kiøbmanden med 9 Mand af de andre Folk skulle ogsaa følge med, for at sættes paa de Hollandske Skibe, og saa [illegible].

Jeg begav mig altsaa den 13 Junii paa Reisen, Nord efter, og som Vejrliget var godt, fortsatte vi Reisen baade Nat og Dag, og kom paa femte Dag til Stedet vi forlangede. Udi Syd-Bay fandtes vi 12 Hollandske Skibe liggende, de fleste [illegible]. De Hollandske Commandeurer og Skippere toge alle vel imod mig, og accommoderede mig paa det høfligste, alleene den forlangede Assistence af Proviant var icke tilstrækkelig [illegible] at bekomme, thi de fleste [illegible] under Vest-Ysen, for at [illegible], saasom de udi Straat havde ingen Fangst giort, hvorfore de kunde icke vide, hvor længe de skulde blive ude, og hvad Proviant de altsaa for dem [illegible]. [illegible], hvorom alle baade vare [illegible] Fornemme, som een eller to af dem [illegible]. [illegible] jeg [illegible] hos dem, [illegible] Tønder [illegible], 2 Tønder Gryn, og 1700 Brød; og vare de villige at [illegible] Kiøbmanden og de 9 Mand som jeg bragte med mig, for at sætte om Borde til dem. Jeg accorderede ogsaa med tvende Amsterdamer Commandeurer, at naar de gik fra Vest-Ysen, skulle de løbe ind paa Colonien

[illegible], og [illegible] Proviant de [illegible], samt og [illegible] Carga- [illegible] for Fragt og [illegible] at [illegible] det Skib til [illegible] Gods vi havde [illegible], [illegible] Skib [illegible] vare [illegible]. [illegible] det [illegible] af dem. [illegible] og tilforordnede, gik Kiøbmanden [illegible] Borde til [illegible] af dem. [illegible], og som [illegible] Trøst og ringe Hielp [illegible] Skibe der var [illegible]-Reisen [illegible] tilbage igien, og begav mig [illegible] den [illegible], og som [illegible] god Veir og [illegible] Vind [illegible], og som [illegible] tilfrede [illegible] til Colonien igien.

[illegible] befandt jeg Colonien i [illegible] Til- stand som jeg forlod den udi, [illegible] Skib fra [illegible]lande, hvilket satte ikke alleene mig, som ankom, men [illegible] dem jeg [illegible] fandt, udi en ny Bekymring, efterdi [illegible] var igien kommen tilbage.

Den 1 Julii, efter at jeg var [illegible] vi med hinanden, hvad vi udi denne [illegible] stand skulde [illegible], og hvad Middel vi skulde gribe til, om [illegible] behage Gud, at [illegible] os med [illegible] Skibe, imod Tilsagn, [illegible] Skibe, [illegible] for [illegible] (som var tilsammen, med [illegible] 1700 [illegible]) 11 [illegible] der [illegible], 3 [illegible] til 22 [illegible] var [illegible] ved Colonien,) [illegible] (ved [illegible] jeg [illegible]) [illegible] Dag [illegible] og [illegible], for at [illegible] til Vinter-Proviant. [illegible] kunde vi forud let [illegible] udi [illegible] sig

sig [illegible] (sc.) kunde forføre og for-
[illegible]. Min egen Sind havde jeg letteligt funden [illegible]
og med Taalmodighed [illegible]; thi jeg havde, Gud være lovet!
[illegible] at lide og [illegible], baade at have [illegible], og at
[illegible], baade at have Overflødighed, og at lide Mangel; men
den [illegible] jeg maatte have [illegible] paa min [illegible] og
[illegible], [illegible] til [illegible] [illegible]
[illegible] jeg [illegible] af [illegible],
[illegible] og [illegible] [illegible];
[illegible] Gruber.

[illegible] Juli [illegible] med min Collega hen til de [illegible]
[illegible] Grønlænder, for at læse for dem,
og [illegible] at [illegible] Klæde, [illegible]
[illegible] for deres [illegible].

Den [illegible] og [illegible] Hob Jis uden
for [illegible], [illegible] Dagers [illegible] Blæst var [illegible].
Grønlænderne, som [illegible] langs Sønden fra, [illegible]
[illegible], thi de [illegible], at den [illegible]
Søe, lige fra [illegible], laae fuld af Jis, og at et Sild [illegible]
[illegible] under Landet, og var [illegible] at [illegible], saa at
[illegible] i deres [illegible] kunde [illegible] lige ind paa. Dette
[illegible] paa [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], og [illegible] Grønlænderne [illegible], [illegible] efter
[illegible]. [illegible] [illegible] dem med sig igien, og [illegible] fra Lan-
[illegible] dem [illegible]. [illegible] Beretning [illegible] os [illegible]
[illegible], at vi [illegible] Guds [illegible], at vi den
[illegible] Sild [illegible].

Den [illegible] Junii [illegible] vi [illegible] af vore Folk ind til [illegible]
[illegible] paa [illegible], [illegible] Orme, at samle [illegible], og at
[illegible], [illegible] vi vare [illegible] til, at være [illegible] paa alle

ſer de dog [illegible], og derfore var at befrygte, at vore kommen til Ulykke, ſom man og ſiden fik at høre alt for ſande at være, og foraarſagede i Deſſeines Fremgang en ſtor Forandring og Hefteſe, ſom hereſter ſkal formeldes.

Den [illegible] ſeilede jeg med Skibs-Baaden Nord efter igien til Skibet. Underveis antraffede jeg to ſtore Hollandſke Skibe, beliggende udi en Havn, 7 Mile Norden for Colonien, for at giøre ſig klar til Hiem-Reiſen. Commandeurerne paa Skibene tog venligen imod mig, og beviſte mig megen Høflighed, tilbød mig ogſaa, om jeg [illegible], hvormed de kunde være mig til Tieniſte, de vilde ſig gierne aſſiſtere [illegible]. Jeg takkede dem for deres gode Tilbud, [illegible] vort eget Skib til at, behøvede vi intet for denne gang. Efter ſaa Timers Diſcours reiſede jeg igien fra dem, og kom til vore egne.

Den 18de fik man [illegible] Vind, at komme ud af Havnen, for at ſøge Colonien, men Iis-Skorſerne laae allevegne i [illegible] det hvor vi ſkulde frem, ſaa det var vanſkeligt at komme igiennem, [illegible] Coloniens Havn den 19de [illegible].

Den [illegible] Dunas, ſom var i Huſe hos os, døde, eftersom han i nogle Dage havde været meget [illegible], og var at befrygte, han [illegible]. Siden han havde faa megen Kundſkab om Gud, og ſin Salighed, [illegible] Hans blev i [illegible] den [illegible].

Fra den Dag [illegible] ſeilede os [illegible] Skib paa Havnen [illegible] Vind, ſom ſatte Iiſen, ſom laae

lade uden fort, end fra Landet, [illegible] man ikke kunde komme ud med en Chaloupe. Dette glædde Skipperen inderlig [illegible] hans forehavende Hiem-Reise.

Næst ovenmeldte lille Grønlænder-Dreng, som blev døbt, syntes nogle Dage derefter at være i Forbedring, men han paa-kom strax igien en heftig Paroxismus, den [illegible] Augusti, som continuerede udi tvende Dage, hvorefter det [illegible] med ham.

Den 13 Augusti begyndte Isen, som den heele Tid har drevet inden Landet, igien at drive ud ved östlig Blæst, da det gav os Haab, at Skibet snart kunde begive sig igien paa sin Retour-Reise til Fædernelandet.

Den 14 dito afsendte man nogle Folk til Amaralik-Fiorden, for at slaae Hoe til Creaturerne. Jeg fored ogsaa min ældste Søn [illegible] med, for ved samme Leilighed at underviise de der inde boende Grønlændere.

Den 1[illegible] kom een af vore Folk, som man med de tvende Grønlænder-Drenge havde sendt [illegible], hiem med een Tonde Sild. I Amaralik-Fiorden, hvor man ligeledes havde [illegible] Fiskerie, havde de ogsaa [illegible] Tonde Sild.

Capitain Skipperen, der [illegible] det ærlige Compagnies Skib, til denne Stund ei havde seet nogen Apparence til at kom-me fra Landet igien, [illegible] at [illegible] dog ikke raadeligt, naar [illegible] at begive sig paa Hiem-Reisen. Jeg med de vare i Raads-Bandet, at [illegible] at Dessel-værige af Raadet [illegible] ret der under [illegible] re,

[illegible], for [illegible] [illegible] Farlighed udi Søen; Hvorfore han beredede sig til Vinter-Leie, hvorved vi andre maatte være fornøjed.

Den 16de reisede Kiøbmanden med trende Mand ind til Lax-Elven i Baals-Revier, for at fiske, og kom den 21de hiem igien derfra med trende Tønder Lax og et Rinsdyr. Den 22de foer de derhen igien, for at forsøge videre.

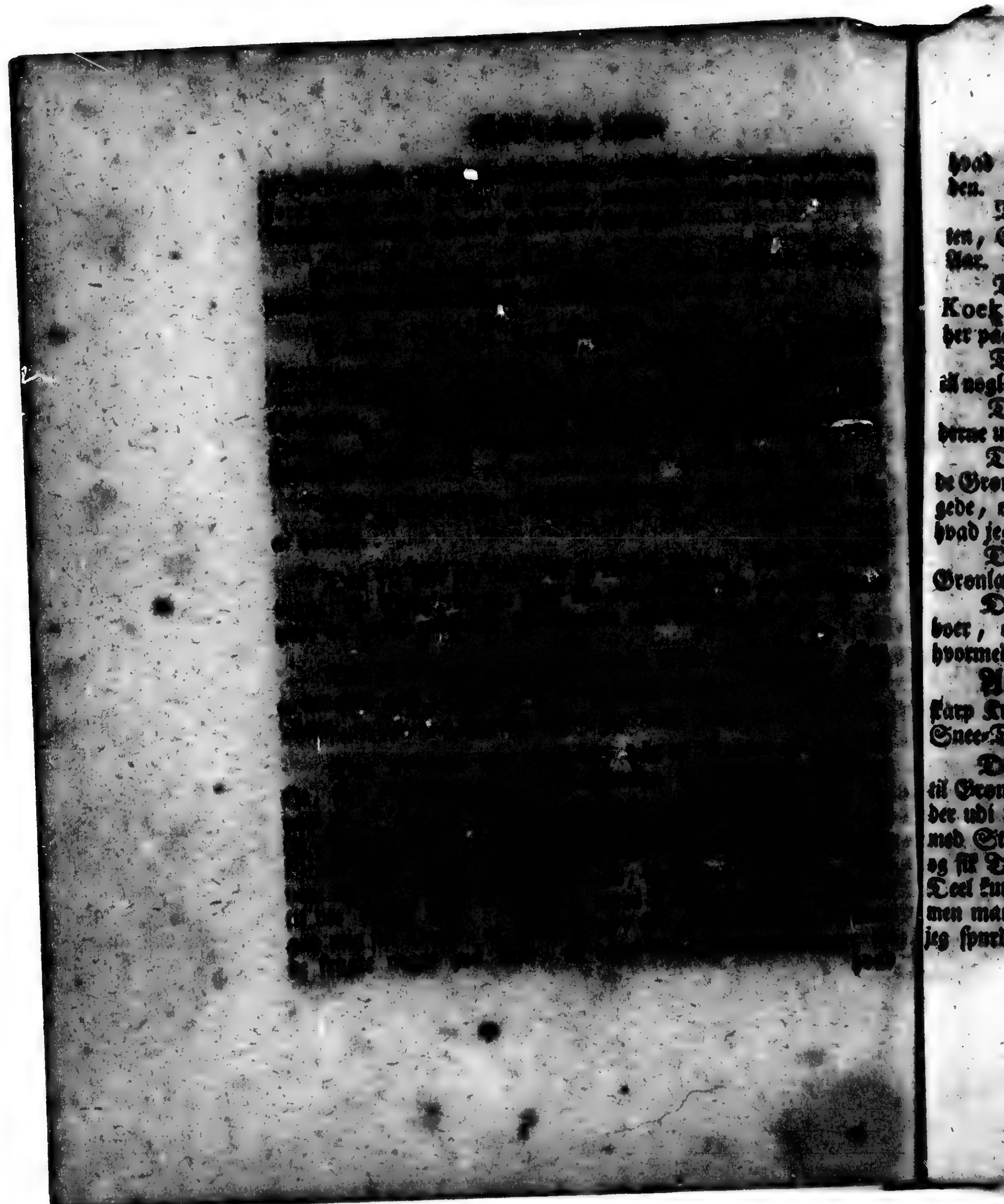
Den [illegible] kom de i Præste-Fiorden [illegible] [illegible] [illegible] Tønder Lax.

Den 31te kom Kiøbmanden hiem med halvfemte Tønder Lax, og reisede den 4 September atter der ind, og kom hiem igien den 7 dito med trende Rinsdyr, men Lax fik de intet af for denne gang.

Assistenten, som for [illegible] Dage tilforn var reised Sønden efter paa Handels-Touge, kom den 16 September tilbage igien, med Fartøiet fuld af Spek.

Den [illegible] reisede Kiøbmanden ind til Norden Ujaraksuak, og i [illegible] [illegible] ind udi Baals-Revier, [illegible] [illegible] [illegible] Steen-[illegible], for [illegible], efter Directeurernes Ordre, at [illegible], og en Deel deraf til Prøve at hiembringe. Min Collega [illegible], at [illegible] ved [illegible] kunde underviise under [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1. til 2. Grønlænderne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] til dem, spurde de mig, hvad de skulde [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], og [illegible], efter min Underviisning, [illegible] [illegible] [illegible]. Deres Angekuter havde


hvad
den.
ten, S
Aar.
Koek
her paa
til nogle
denne ul
de Grøn
gede, v
hvad jeg
Grønle
hver,
hvormed
Karp Ku
Snee-
til Grøn
der udi
med St
og fik
Teel Ku
men man
jeg spurd

hvad de lærde een Vinter, det var igien forglemt den anden.

Den 22de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten, Sønden fra, hvormed og Handlingen var giorde for dette Aar.

Den 24de foer min Collega hen over til Grønlænderne udi Koek Øerne, og læste for dem, desligeste ogsaa for Naboerne her paa Øen, og kom hiem igien den 26de.

Den 7 November reiste jeg ogsaa paa Embedets vegne hen til nogle Grønlænder, som boede een Miil Østen for os.

Den 14de reisede Hr. Albert Top atter hen til Grønlænderne udi Koek-Øerne, og læste for dem.

Den 25. og 26de var jeg atter hen hos de Østen for os boende Grønlænder, hvilke min Underviisning, som de sagde, vel behagede, og vilde beflitte sig paa, samme at efterleve; thi de troede hvad jeg sagde.

Den 10. og 11 December var Hr. Albert Top atter hos Grønlænderne, og catechiserede dem.

Den 17de gik jeg tilige med min Collega hen til vore Naboer, og repeterede med dem den sædvanlige Underviisning, hvormed vores Visiter til Grønlænderne blev slutted i dette Aar.

Anno 1727. Dette Nye Aar begyndte med temmelig skarp Kulde, og stærk Blæst af Nord-Vest og Norden, med Snee-Driv.

Den 13 Januarii aflagde jeg den første Visite i dette Aar til Grønlænderne, og foer hen over til Koek-Øerne og forblev der udi tvende Dage. Og som Vejrliget imidlertid var slemt med Storm og Sneefog, da beholdte jeg dem alle paa Land, og fik Tid til at examinere enhver i Særdeleshed, hvor da en Deel kunde smukt svare, og giøre rede for hvad de havde hørdt, men mange af dem derimod vidste lidt eller intet at svare til det jeg spurdte dem om. Der jeg nu spurdte dem, hvoraf det

Dd kom,

kun, at de vidste intet af hvad jeg havde underviist dem om? sva-
rede de, at de havde forglemt det. For nu at afskrekke dem fra saa-
dan Skiødesløshed, loed jeg dem forstaae, at den store Herre i vo-
res Land, om hvilken de havde hørdt Pock fortælle, han havde la-
det mig vide, at hvilke iblant dem, som ikke vilde give Agt paa min
Underviisning, og forholde sig derefter, dem vilde han lade hente
med Skibene hen til vores Land, og der lade lære og underviise.
Men som de til sligt ej havde synderlig Lyst, lovede de, herefter at
ville give flittigere Agt paa. Hos de Unge havde vi bedre Ind-
gang, og saae mere Frugt af vores Arbeide end hos de Gamle, hvil-
ke, ihvorvel ingen af dem findes, som jo nok giver vores Lærdom Bi-
fald, ere dog af saa stor Lunkenhed og Koldsindighed, saa de synes
ikkun lidt at røres og beveges af den guddommelige Sandhed.

Den 22de loed jeg min Søn gaae hen til Naboerne, at læse
for dem. Udi disse Dage var saa skarp Frost, at Iisen lagde sig
langt ud paa Søen, saa man ikke nogenstæds med vores Fartøje
kunde komme ud.

Den 29de, efter at Iisen igien af stormende Vind var op-
brudt, reiste Hr. Albert Top hen til Grønlænderne Østen fore, og
catechiserede med dem, kom saa hiem igien den 30de.

Den 4 Februarii reisede jeg hen over til Grønlænderne udi
Kock-Derne, paa Embedes vegne. Om Aftenen kom Grønlæn-
derne hiem ud af Søen, og havde faaet en stor Hob Alker, (som er
et slags Søe-Fugle,) af hvilke de ogsaa i denne Vinter tilforne
havde faaet Mængde af. Jeg forestillede dem, om de vel vidste
at erindre sig deres Pligt og Skyldighed imod Gud, for hans Ga-
ver og Velsignelse? Hvortil de svarede, jo, de takkede Gud derfo-
re, og jo mere de takkede Gud, jo mere fik de. Jeg foreholdte dem,
at de ikke skulle sige sligt, for at giøre mig en Velgefall, men de maat-
te meene det af Alvor og Oprigtighed, ellers tog Gud sin Velsig-
nelse igien fra dem.

Den 5 dito, efter at jeg om Morgenen havde læst for dem,

føert de ud paa Søen igien, og jeg reisede over til Naboerne paa vores Øe, hvilke jeg med det samme underviiste, efter at de om Aftenen vare hiemkomme af Søen, og iligemaade havde faaet mange Alker. Her var en gammel Qvinde, som var meget svag, hende forestillede jeg, at hun snarlig maatte døe; nu havde hun hørdt af mig, at der var baade en Pines Stæd og en Glædes Stæd, hvor Menneskene efter Døden skulle samles og belønnes, enhver, ligesom de have fortient, spurdte hende derfore, hvor hun meente, at hun skulle komme hen? Hun svarede, hun vidste det ikke. Og som jeg sagde, hun havde jo hørdt af mig, at de som frygte og elske GUD, og troer paa hans Søn, skal komme til Glædens Stæd, fordi Guds Søn er død for dem, og saaledes frelst dem fra Diævelen og Helvede; Men de andre, som har forgted GUD, og ikke ville troe paa hans Søn, de skulle komme til Pinens Stæd, til Diævelen. Havde hun nu troed paa GUds Søn, og frygted og elsked GUD, saa havde hun Himmerig at vente, hvis ikke, saa hørde hun Diævelen til. Hun svarede, hun vilde ikke til Diævelen. Jeg sagde atter til hende: Vilde hun ikke til Diævelen, saa maatte hun bede Gud om sin Naade. Dette lovede hun vel at ville giøre, men Gud bedre! efter udvortes Anseende var hun ikke i Stand, at giøre sligt. Hendes Søster, som var een af vores andægtigste Tilhørere, og synes meere at være vel over, sagde, at ville erindre hende derom; Hun læste ogsaa for hende den lille Bøn og Suk til Gud, om hans Naade og et saligt Endeligt, som hun og læste efter hende.

Der havde nu i meere end 14 Dage været et overmaade deiligt Vinter-Vejr, klar, og dog gandske mild Luft.

Udi disse Dage havde der været saadan Mangfoldighed af Alker udi Søen, saa Grønlænderne har jaged dem udi Hobe-Tall for sig til Landet, og taget dem med Hænderne.

Den 6 Februarii reisede Kiøbmanden med twende Chalouper Nord til Pisubigme, for at fornemme, om Grønlænderne der sammestæds havde noget at forhandle, og kom hiem igien den 10.

 dito,

dito, med begge Chalouperne fulde af Spek; thi Grønlænderne havde i denne Vinter havt god Lykke til Selhunds-Fangst.

Den 14de besøgte Hr. Pop atter Grønlænderne udi Koek-Oerne, og kom hiem igien den 16de, og havde ogsaa læst for Naboerne paa vores Øe.

Den 17de reisede Kiøbmandens Assistent med tvende Chalouper atter Nord efter, for at handle med Grønlænderne, og kom hiem igien den 23de, ligeledes med en god Ladning af Spek.

Formedelst at Alke-Fangsten gik saa extraordinaire vel til, saa kom ogsaa mange af Fiord-Folkene ud, for at ligge her paa Alke-Skytterie, saa at de her omkring boende Grønlænders Huse bleve saa opfyldte med Folk, at mange af dem vare foraarsagede at tage Logemente hos os, hvilket vi ikke heller kunde negte dem, for at nyde samme Belvillighed af dem igien, naar vi vilde tage ind til dem.

Den 27de reisede Assistenten atter Nord efter med Fartøierne, at afhente mere Spek.

Den 6 Martii gik jeg tillige med min Collega hen til Naboerne, dem saavel som de ankomne Fremmede at underviise, hvilke alle vare skikkelige og beredvillige nok.

Den 7 dito kom Assistenten hiem igien, Norden fra.

Den 10de giorde Kokkens Kone Barsel, og fik en Søn, som blev døbt den 11 hujus, og kaldet Christian. Hendes Haardførhed og stærke Natur var at forundre sig over, thi hun baade før og efter Fødselen vidste af ingen Smerte og Pine at sige.

Den 12te tildrog sig noget paa Colonien, som nær havde bragt baade mig selv og flere om Livet, hvilket jeg ikke kand forbigaae at anføre, eftersom Gud derved lood see sin store Godhed og naa-

-mindige Omsorg for mig og mine, i det han een saa stor Ulykke fra os vendede, som min Uforsigtighed nær havde styrted mig udi; nemlig, jeg havde en Tidlang havd nogle Chymiske Species staaende i Digestion, hvilke ved en Forseelse af alt for stærk Varme, jeg agtede at være kommen af sin rette Orden, og til det destinerede Brug utienlig, hvorfore jeg aabnede Glasset hvorudi det var, ej tænkende, at deraf skulle noget andt foraarsages, som jeg og ikke heller kunde mærke, at derudaf gik nogen Stank eller giftig Damp; Men jeg maatte med Forundring fornemme, hvorledes tvende Hunde-Hvalpe, som mine Børn havde taget ind i Stuen, at lege med, bleve, i det de sprang af og til paa Gulved, og leegde med hinanden, ligesom af Gift opblæste, tumlede omkring paa Gulved, og vriede sig som Orme af stor Pine, saa de efter en halvfierdings Time vare gandske døde. Og som jeg endda ikke kunde tænke, at det foraarsagedes af de giftige og sær penetrante Dunster af det som var i Glasset, lod jeg begge Hvalpene, af en Vildmands-Pige, som var hos os, aabne, for at efterse, om de havde ædt eller faaet noget i sig, som kunde giøre dem Skade, men man kunde ikke see det allerringeste. Omsider begyndte jeg selv med min Hustru og Børn, og saa mange som paa den Tid var i Stuen hos mig, hvoriblant vare tvende Grønlænder-Piger, at blive meget ilde tilpas af Hovedpine og Magtesløshed, og saa trangbrystige, at vi neppe kunde tale, hvorover vi alle med hinanden bleve gandske bestyrtsede, og vidste ikke, hvad os var vederfared. Jeg formærkte da strax, hvoraf det monne komme, tog ind lidt Theriac, at fordrive Giften med, og gav ogsaa de andre deraf, hvormed vi continuerede, indtil den gode Gud, efter faa Dage, hialp os alle til vor forige Helbrede igien, undtagen den ene Vildmands-Pige, som fra den Dag siden var ikke vel, og nogen Tid derefter ogsaa døde. Jeg takkede Gud hierteligen, som opholdte og styrkede os, at vi ikke ogsaa af disse giftige og dog u-empfindlige Dunster creperede.

Og som jeg har sat mig fore, oprigtig og omstændelig at fortælle, alt hvad jeg, for det Grønlandske Dessein at see

befordred, mig havde foretaget, saa vil jeg og her melde Aarsagen, og hvad Øjemærket var med dette Chymiske Arbeide, dog først udbede mig den Christelige og vel-dømmende Læseres Christelige og retsindige Raisonnement, eftersom jeg vel veed, den at Materie, hvorom skal formeldes, staaer ikke hos alle i lige god Credit.

Det jeg Anno 1718, som før er meldt, var kommen til Bergen, og søgte der Patroner til det Grønlandske Desseins Foretagelse, men fandt saa gandske faa, som til sligt vare villige, blev jeg derover gandske bekymred i mit Sind, ej seende, ved hvad Vej og Middel jeg til mit Forsæts Fuldbyrdelse skulle komme. Mig faldt derfore ind, hvad der tales og skrives om den saa kaldede Philosophiske Steen, og tænkte, hvo der var saa lykkelig, at han saadan Videnskab besad, han kunde nok udføre sligt et Verk. Og endskiønt jeg til den Tid endnu ikke havde læst de Authorer, som tracterer slig Materie, saa var jeg dog curieuse for at maatte see nogen som derom handled; og kom mig da først til Haande de saa kaldede Sariske Manuscripta, desligeste Becheri Chymischer Rosen-Garten, hvilke, der jeg igiennem læste, forekom mig, at man efter de Processer, som der udi fandtes beskrevne, lettelig kunde komme til den Videnskab, at blive en Adeptus; alleene det kom mig mistænkelig for, at skiønt den Guldmager-Konst saa tydelig i slige Skrifter læres, saa vidste man dog ikkun saa faa, ja snart ingen, som slig Konst besad. Ikke desminder, saa fik jeg dog Lyst at forsøge endeel af de letteste og mindst bekostelige Processer, efterdi jeg havde ellers intet Embede at tage vare, som derover kunde blive forsømmed. Men som jeg var gandske uforfaren i Chymien, saavel som Smelte-Konsten, gik mange Glas af Uforsigtighed for mig i Løbet; hvorfore jeg giorde mig bekiendt med en vis Apotheker, for af ham at lære nogle Chymiske Haandgreb, menende, naar jeg kunde det, da skulle det øvrige lettelig lade sig giøre. Men min Forhaabning slog mig gandske feil, thi med alt det Sudlerie, som jeg næsten udi tvende

de

de Aar plagede mig med, profiterede jeg intet uden Møje og skidne Fingre, og dertil nogle Pengers Forliis, saa jeg omsider blev gandske kied deraf. Imidlertid var mig endeel andre Chymiske Authores komne til Hænde, saasom Sendivogii og Com. Bernhardi og fleres Skrifter, af hvilke jeg vel lærdte, som jeg ogsaa i Sandhed havde befundet, at all Process-Kræmmerie var lutter Bedragerie, men i det øvrige forstod ikke mere af deres Hieroglyphiske og forblummede Talemaader, end som jeg havde læst et ubekiendt Sprog; saae dog, at de Raisons som de forebragte, at bestyrke og tydelig giøre deres Philosophiske Konst med, vare meget rimelige, endskiønt jeg ingen Concordantz og Overeensstemmelse imellem dem selv indbyrdes kunde finde. Dette betog mig alt Haab, nogensinde at komme saa vidt, at jeg engang kunde forstaae deres Talemaader, end sige deres Mening og Hensigt, lagde dem derfore borte, og tænkte aldrig mere at bryde min Hierne med saa unyttig Studering, allerhelst, siden jeg hverken vidste nogen, der mig med sin Manuduction af disse Philosophiske Laborinther og Irregange kunde og vilde udføre, ej heller vilde lade mig mærke, at jeg var begiærlig efter at vide sligt.

Efter at jeg var kommen til Grønland, stak mig atter Lysten at ville læse noget i forbemeldte Philosophiske Skrifter, og endskiønt jeg deraf ikke forstod mere end som tilforn, saa blev dog altid en Lyst tilovers, og en Begiærlighed, ofte at repetere, hvad som læst var, og befandt at være sandt, at lectio lecta placet, decies repetita placebit. Dette opmuntrede mig, at lægge mig flere Chymiske Authores til af de bæste, fornemmelig de, som vores berømmelige Borrichius udi sit Conspectu Chemicorum recommenderer, saa jeg Tid efter anden forskaffede mig mere end 60 Chymiske Authores, hvilke alle jeg med største Fliid og Eftertanke igiennem læste, med hinanden confererede, og ofte repeterede. Herved profiterede jeg da saa meget, at jeg ikke alleene lærdte nogenledes at forstaae deres Terminos og

Tale-

Talemaader, men mærkte ogsaa, hvorudi de i Almindelighed
med hinanden concorderede og vare eenstemmige, hvortil D.
Becheri Oedipus Chymicus meget contribuerede, og gav
mig ikke et lidet Lys. Der jeg nu omsider, i mine Tanker, syn-
tes at have faaet nogen Grund og Indsigt i ovstbemeldte Philoso-
phiske Skrifter, resolverede jeg, at ville føre min Theoriam
til Praxin, og tog den Materie jeg holdt for at være den rette, og
procederede dermed efter Philosophorum Præscription. Men
om nu enten min Materia eller Modus procedendi har været rig-
tig, vil jeg ikke sige for vist; men efter det Tegn, som Philosophi
Adepti forsikrer in Regimine Saturni pleier at aabenbares, og
lader sig see, skulde jeg næsten slutte det; Thi min Materie, ef-
ter 50 Dages Forlob, begyndte at blive gandske sort, hvilket Phi-
losophi kalde Signum exoptatissimum, operis initium,
putrefactionis indicium certumq; commixtionis Prin-
cipium & causa regenerationis. Nam unde fit corru-
ptio inde fit vita ex regeneratio. Men videre var jeg ikke
værdig at see; thi, som meldt er, ved Forseelse af en alt for stærk
Warme, agtede jeg min Materie at være fordærved, hvorfore
jeg tog den ud, og, til min Skade, for Tiden aabnede den, ej
agtende Philosophorum Erindring og Advarsel: Vogte dig, at
du ikke aabner eller beveger dit Glas, fra Verkets Be-
gyndelse indtil Enden, det maatte ikke alleene bringe dig
stor Skade, og du skal aldrig kunde fuldføre dit Verk,
men det maatte og med sin Gift dode dig; thi dends
Stank er som Stanken af de Dodes Graver, derfor vog-
te dig for dends subtile Gift. For den tilborlig Kaag-
ning er det den hojeste Gift, men efter fuldkommen Kaag-
ning den hojeste Medicin.

Efter at jeg nu ved Uforsigtighed havde fordærved alt mit Ar-
beide, og taget det udaf Glasset, vilde jeg ved Smelten udaf den
sorte

forte Materie faae mit Guld igien, som jeg havde indsat, men imod all Tanke befandt jeg, at det var forandred til en blyagtig Materie, næsten ligesom Antimonium, og til sit forige Corpus ikke kunde reduceres. Her lader jeg een Forstandig domme, om fiint og puurt Guld, som det i Begyndelsen var, uden en Philosophisk Operation og Procefs, til en blyagtig Materie kand forandres, saaledes, at det ikke til sit forige Corpus kand reduceres? Saa vidt har jeg erfaret.

Endskiønt jeg nu havde giordt forgjæves Arbeide, som vel saare fortrød mig, saa gav det mig dog nogen Fortrøstning, at jeg havde seet de Tegn paa mit Arbeide, som lignede et Philosophisk Verk i Begyndelsen, hvoraf jeg sluttede, at havde været paa rette Vej, og forhaabede derfore, ved større Fliid og Forsigtighed, en anden gang at skulle gaae lykkeligere af for mig. Men jeg formaaede aldrig mere at komme saa vidt, eller at see den Forandring i mit Verk, som jeg saae den første gang, skiønt jeg trende gange siden forsøgte derpaa, og derudi brugte all optænkelig Fliid og Forsigtighed; hvilket gav mig en stor Forundring, og kunde ej anderledes optage det, end at det ikke var GUds Villie, at jeg skulle komme til slig Videnskab.

Til Slutning paa denne Materie, vil jeg ydmygst have den velkommende Læsere anmoded, at han ej forarger sig over dette mit frugtes-løse Arbeide, og ej regne mig iblant dem, som af Begiærlighed til stor Rigdom og Herlighed har indvikled sig udi slige daarlige Speculationer, og et saa vidt udseende Arbeide, hvorudi ingen, eller dog ikkuns gandske faa har naaed deres Ojemærke; Thi ligesom jeg i alt det øvrige jeg har foretaget mig, har alleene henſigted til Grønlands Opkomst, og de arme Hedningers Bæste, saa veed og GUd, at jeg i dette har ikke heller havd anden Hensigt. Jeg tænkte, var saadan en høj Videnskab, ved flittig Eftersøgning, opnaaed af andre, hvem veed, om ikke ogsaa GUd kunde lade mig komme dertil, helst efterdi

Ee

[illegible] mit Hjemerke, endelig, var ikke andet, end at befordre Guds Ære, og arme vankundige Menniskers Oplysning; men at sligt, efter den alvise Guds gode Raad og Velbehag, ikke har villet lykkes for mig, der jeg lade mig noje med, da jeg dog ikke [illegible] haaber, at den allmægtige Gud ved andre Midler veed at beskytte og befordre sin Ære. Lige saa lidet som den ret-domende Læsere man tillægge mig en utidig og til Rigdom henseende Konst-Begierlighed, lige saa lidet vil jeg haabe, at han anseer denne min Relation for noget Storpralerie, hvormed jeg vil indbilde mig selv og andre, ved Hændelse at have truffed en Konst, som dog efter mange fornuftige Folkes Tanker, aldrig er in rerum natura; Thi jeg relaterer intet andet, end hvad mig i Sandhed er begeged, og for Resten lader det staae ved sit Værd, hvad enten det er saa eller saa med mit Philosophiske Verk. Men som jeg ikke tviler paa, at der jo findes dem, som forstaae Philosophorum Chymicorum Skrifter, og deres Opera, da vil jeg ogsaa more Philosophico parabolisk vils fortælle, baade, hvorledes jeg har procederet, og hvad Materie jeg har [illegible], at Forstandige kand man forstaae, om jeg har været paa rette Vej eller ikke.

Een Philosophisk Drømmig Parabel.

Der jeg en Tidlang havde plaged mig med Philosophiske Tanker og Speculationer, faldt jeg omsider i Søvn, og drømde, hvorledes jeg saae en meget skion Fyrstelig Person, der af Stand, Rigdom og Herlighed blant sin Slægt ikke havde Lige; Men det var bedrøveligt at fornemme, at endskiont samme skionne og prægtige Herre nok var i Stand at formere sin Slægt, saa fandtes der dog ingen iblant all hans Slægt af Qvindelig Kion, som han kunde faae til sin Gemahl, uden een eeneste Jomfru, men den samme var ej alleene beheftet med en arvelig Ureenhed, men endog saa derforuden ubeqvem til Ægteskab, og til at undfange og føde Børn af sig. Og som samme Fyrstelig Person havde ikke dis-

mis-

undre en synderlig naturlig Tilbøjelighed til denne Jomfru, og jeg, som Præst, havde gierne copulered dem tilsammen, for at see af dem en herlig Slægt og Afkom, da consulerede jeg flittig vel-forfarne Medicos, om ikke nogen Medicin kunde haves, hvorved denne deilige Jomfru kunde blive helbred, og til Frugtbarhed beredes. De gav alle det Raad, at Jomfruen maatte sættes udi et Bad, for at svede og purgere, og indgives en kraftig Kiærligheds-Drik af Martis og Veneris hidsige Blod, hvorved hendes kolde og ufrugtbare Natur kunde opvarmes, og til Frugtbarhed beredes. Det blev sat i Verk, og badet beredt af en Saturniniske Brønd, og af Vulcano syv gang heedt giort. Det er ikke at sige, hvad Marter og Pine den deilige Jomfru, efter syvfold Baden, udstod, saa hvis hun ikke ved Lunæ kiølende Kraft var bleven vederqvæged, og saa flitteligen opvarted og tient af hendes Slætninger, alle Saturni Børn, som ogsaa til Jomfruens Sundhed contribuerede, alt hvad de formaaede, da havde hun aldrig kunde udstaaet den haarde Cuur, og kommet til Helbred-Stand, for at blive saa prægtig en Førstes Gemahl. Der nu Jomfruen var opkommen af det hede og hidsige Bad, og fra sin arvelig Ureenhed entlediged, og til Ægteskab og Frugtbarhed, ved Martis og Veneris indgydende Kraft beredt og skikked, maatte man forundre sig over hendes overmaade deilige Gestalt og Skikkelse. Den Førstelige Person, som ellers havde en naturlig Tilbøjelighed til Jomfruen, blev nu, der han saae sin allerskiønneste Dianam, saa indtaget af hendes Deilighed og Skiønhed, samt venlige og med Blufærdighed tempererede Miner og Geberder, saa han ikke længere kunde holde sig. Der blev derfore strax giort Anstalter til den Førstelige Bilager, og et herlig Christalliniske Bruder-Kammer beredt, hvorudi de begge gik ind, og med hinanden opsteeg i Kiærlighedens Ægte-Seng. Derpaa blev Døren vel tillukt, og Nøgelen overlevered Vulcano at forvare. Jeg saae dem omfavne hinanden med inderlig Begiærlighed, og efter

at de nokſommelig havde forlyſted ſig udi hinandens Kiærlighed, faldt de omſider begge af Afmægtighed ligeſom udi en dyb Søvn, og daanede. Jeg ventede længe paa, at de igien ſkulle opvaagned, men uformodentlig blev vare, at der opſtigede en mørk Taage udi Brude-Gemakket, ja det deilige Brude-Par begyndte at fortne, og ſee ud ſom et dødt og forfuled Aadſel. Jeg forſkrekkedes ſaare for denne Syn, tog Nøgelen fra Vulcano, og ubetænkſom aabnede Gemakket, hvoraf udgik ſaa grueſom og penetrant en Stank, dog uempfindlig, ſaa det nær havde koſted alle vores Liv, ſom der vare nærværendes. Jeg gik hen, og beklagede min Skiæbne for det Philoſophiſke Collegio, men de beſkyldte mig for en Misgierning, og ſtraffede mig haarde, at jeg ikke lod diſſe døde Corpora roelig hvile i deres Grav, til Opſtandelſens beſluttede Termin, da af deres Aſke den forønſkede prægtige Solens Søn visſelig ſkulle have opſtaaet. Jeg erkiendte min Daarlighed med Fortrydelſe, og dermed opvaagnede af min Philoſophiſke Drøm.

Den 18 Martii blev imellem mig og min Collega, Herr Albert Top, beſlutted, at han ſkulde reiſe hiem til Fædernelandet, med Skibet ſom her havde ligget Vinter-Leje, og nu lavede ſig til Hiem-Reiſen, for at giøre Desſeiners itſige ſlette Tilſtand Vedkommende underdanigſt bekiendt, og efter Mulighed drive paa de forlangende Anſtalters i Verk-ſættelſe, efterſom ſligt ved blotte Skrivelſe ikke ſaa eftertrykkelig, ſom fornøden giordes, kunde ſkee.

Den 27de var Herr Albert Top hen hos Naboerne, og tog Afſkeed med dem.

Den 28de reiſede Kiøbmandens Aſſiſtent med den ſtore Baad og een Chaloupe Sønder efter, for at handle.

Den 2 April gik Skibet, ſom til dets havde ligget Vinter-Leje, igien fra Landet, for at fortſætte Hiem-Reiſen. Med min Collega afgik ogſaa een af de Grønlænder, ſom jeg havde i Hu-

fet hos mig, eftersom han selv forlangede at følge med, for at see vort Land, og fornemme, om det forholdt sig saaledes, som Poek havde beretted. Men som de uformodentlig i Søen træffede en stor Hob Jis, hvor de ikke kunde komme igiennem, var Skipperen foraarsaged, at vende om igien, og kom den 6 dito igien tilbage til Colonien, og havde imidlertid udstaaet et stormende Vejr, og havde været i stor Fare for Jisen.

Den 7de nærmede sig ogsaa Jisen under Landet, saa man af Colonien kunde see den, og blev af sydelig Vind jo mere og mere sadt ind paa Landet.

Samme Dag gik jeg hen til Naboerne paa Øen, og læste for dem. Iblant andet jeg taldte med dem til deres Oplysning, var ogsaa om Daaben, hvis Nødvendighed til Salighed, jeg efter Muelighed betydede dem. Derpaa svarede de, og sagde, at de gierne ville lade sig døbe. Men jeg lod dem forstaae, at eftersom jeg endnu ikke var forsikred paa, om de af Hiertet troede, frygtede og elskede GUD, da turde jeg endda ikke fordriste mig til at døbe; thi GUD vilde ikke, at nogen skal døbes, uden de som kiender deres Synder, og dem fortryde, beder GUD om Naade, og hierteligen troer og forlader sig paa JEsum Christum etc. De paastod alle, at de giorde det, og vilde ikke, at jeg i nogen Maade skulle tvivle paa deres Oprigtighed.

Den 8de kom Assistenten hiem igien af Handels-Tougten, Sønden fra, med Chaloupen, men den store Baad havde han maatt ladet efter sig i Koek-Øerne, saasom de kunde ikke kommen igiennem Jisen med den, som næsten havde tilstopped alle Løb og Sunde.

Nu flottede Grønlænderne igien udaf deres Huse, og med deres Telter begave sig enhver til deres sædvanlige Pladser, for at søge deres Næring.

Den 20de om Morgenen tilig fik vi see et Skib uden for Landet, iblant Jisen, hvilket, som vi kunde fornemme, gierne vilde komme

til Landet, hvorfore man udsendte en Chaloupe til det. De ble-
ve meget glade, at Folk kom ud til dem, som var bekiendt, og kun-
de lodtse dem ind udi en god Havn, hvor de med Skib og Gods
kunde blive salverede; thi de havde tvende Dage tilforn været
af Jisen farlig beskadiged, saa at, hvis de ikke havde kundet kom-
met udi en god Havn, de dog havde maatt forladt Skibet, og
biærged sig med Chalouperne, for at komme til Land, og opsøge
Colonien, eller hvor de kunde træffed Skibe. Skibet var fra
Amsterdam, en stor ny Fløjte, og skulle gaae paa Hvalfang-
sten. De kunde ikke noksom fortælle, hvor skrekkelig en Hob Jis
der allevegne drev udi Søen, og giorde Far-Vandet meget far-
lig for Skibene. Efter at de vare komne vel i Havn, og hav-
de repareret deres Skib, gik de igien til Sejls den 23de, for
at fortsætte deres Reise Nord efter til Hvalfangsten.

Den 28de reisede Kiøbmandens Assistent atter Sønder ef-
ter, med tvende Chalouper, for at handle.

Den 29de drog iligemaade Kiøbmanden med den store Baad
og een Chaloupe Nord efter.

Den 1 May, saae man atter Skibe uden for Vallen passe-
re forbi, Nord efter.

Den 3 dito var jeg tillige med min Collega hos de udi Nepi-
set-Sundet forsamlede Grønlænder, og underviiste dem. Der
sammestæds stod nu mere end 60 Telter her og der omkring. Vi
stillede dem i Hobe paa Marken, saasom det var godt Vejr, og
læste for dem.

Den 7de kom Assistenten tilbage igien, og havde for Jis,
hvoraf alle Bugter og Vige laae fuld, ikke kundet forsætte Reisen
Sønder efter.

Den 9de saae man atter et Skib under Vallen.

Den

Den 10de foer Assistenten Nord efter, for at handle.

Den 14de besøgte jeg, tillige med min Collega, Grønlænderne igien udi Nepiset-Sundet, paa Embedes vegne.

Den 16de kom en ung Grønlænder af Nepiset-Sundet til os, og forlangede, at han maatte blive hos os, saasom hans egne Folk hadede ham, fordi han saa ofte besøgte os, og holdte sig til os. Jeg tog ham ogsaa an, til Forsøg, om han fremdeles vilde forholde sig saaledes, som man hid indtil havde fornummet af ham; thi saasom han var en vakker og artig Dreng, gav det mig Haab, at der kunde blive noget godt af ham i fremtiden.

Den 21de kom Kiøbmanden tilbage, Norden fra, med Fartøjerne fulde af Spek.

Den 23de loed man 3 Mand fare ind udi Amaralik-Fiorden paa Rinsdyr-Skytterie. Min Collega folgde ogsaa med, for lidt at underviise de derinde værende Grønlænder. Den største Deel af de i Nepiset-Sundet tilholdende Grønlænder brød paa denne Tid igien op derfra, og begave sig ind til Fiordene, efter Sædvane, paa Lodde-Fangst og Rinsdyr-Jagt, hvormed de den meste Deel af Sommeren hendrive.

Den 26de arriverede Fædernelandets Skib til Colonien, efter een meget god og snar Over-Reise paa 4 a 5 Uger. Et andet var ogsaa forventendes. Med Skibets Ankomst fornam man, at en gandske uformodentlig Forandring var udi Desseinet foregaaet, formedelst at Compagniet udi Bergen havde gandske frasagd sig den Grønlandske Handel og Beseiling, saasom de havde sat alt for meget derpaa, uden at vente nogen Erstatning derfore igien. For den Aarsag skyld var Deres Kongelige Majestet selv allernaadigst beveged, at fortsætte Verket, og til vores i Landet Værendes Subsistence udi dette Aar fra Bergen ladet udgaae tvende Skibe med Proviant og andet mere. Der overkom

kom ogsaa med Skibet, efter Kongelig Ordre, en Commissionair, som skulde undersøge det Grønlandske Væsen, for allernaadigst at ville see, hvad der var ved at giøre, og om den Grønlandske Handel med nogen Fordeel herefter kunde fortsættes.

Den 30de kom Hr. Albert Top igien udaf Amaralik-Fiorden. Han bragte intet Vildt med sig, uden nogle faa Ryper. Han havde af Grønlænderne der inde faaet et Stykke Metall, som havde Anseende som det var en Blanding af Sølv; det saae ogsaa ud, som det havde været et Stykke af en Klokke, som uden Tvivl har været af een fordum Tids Kirke-Klokke der i Landet; thi Grønlænderne berettede, at de havde fundet det i Jorden.

Den 3 Junii kom Assistenten hiem igien Norden fra, men havde ikkun giordt slet Handel, saasom Grønlænderne var flotted ind i Fiorden.

Den 10 dito begav det overvintrede Skib sig atter paa Hiem-Reisen. Med dette overgik ogsaa Hr. Albert Top, som havde været udi Landet i 4 Aar, som en Med-Arbeidere med mig, til Hedningenes Oplysning, og imidlertid forholdt sig som en flittig, troe og retsindig Guds Tiener, hvilket Skudsmaal jeg med Sandhed kand give ham. Hans svage Hilsen og kleinlige Legems-Constitution vilde ikke tillade ham, at forblive længere i dette Land.

Samme Dag bortgik ogsaa det ankomne Skib, for at begibe sig Nord efter paa Handlingen.

Den 12te fik vi see en skrekkelig Hob Iis uden for Vallen, som med næst forleden Dags stormende Vejr af Sønden var dreven under Landet, men Dagen efter ved en Nord-Ost Vind satte fra Landet igien.

Den 14de arriverede ogsaa til Colonien det andet forventede Skib, som blev liggendes paa Havnen indtil den 27de, da det igien begav sig paa Reisen.

Sam-

Samme Dag reisede jeg op til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, for at underviise dem af Guds Ord. Udi disse Dage vare ogsaa ankomne en stor Deel fremmede Grønlænder længst Sønden fra, for efter Sædvane at besøge disse, og giøre sig lystige med dem.

Eftersom vi nu hver Dag havde Besøg af Grønlænderne, besynderlig de Fremmede, saa benyttede jeg mig ogsaa samme Leilighed, at underviise dem om Gud, hvorudi de lod sig forlyde at have god Behag.

Den 1 Iulii blev den store Baad udsendt, Sønden efter, for at handle.

Den 8 dito reisede jeg i Følge med Commissionairen og Kiøbmanden, hen, at tage tvende Pladser udi Øiesyn, som jeg agtede beqvem til at oprette os der en bestandig Colonie og Værelse. Den ene var 2 Mile Østen for os, og den anden 2 à 3 Mile Sønden fore, begge paa det faste Land. Den første angaaende, da var den et temmelig smukt Stæd, saavel at bygge paa, som og at føde der nogle Qvæg og Creature, saa ogsaa nær ved Stædet en god Havn, hvor Skibe kunde ligge, og ikke megen lang Indseiling. Ved det andet Stæd var ogsaa vel en god Skibs-Havn, dog Indløbet for Skibene længere og besværligere, men til Creature at holde og føde, var der slet ingen Leilighed til.

De fremmede Grønlænder, som vare ankomme udi Nepiset-Sundet, drog nu igien derfra, og begav sig paa Hiem-Reisen.

Den 12te, der jeg fik at høre, at tvende Grønlænder udi Nepiset Sundet laae syg, og een Dagen tilforne ogsaa ved Døden var afgangen, reisede jeg hen til dem, for med Guds Ord at underviise og giøre dem bereed til Døden, helst efterdi de vare af Naboerne, som i næst-forgangne Vinter havde boed nær ved os, og af den Underviisning jeg har kundet give dem, havde faaet nogenledes Begreb af Gud og himmelske Ting. Jeg fandt dem

 begge

begge i slet Tilstand, dog kunde de tale og svare paa hvad jeg tilspurde dem, og med Andagt bad Gud om Hielp, og hvis de skulle døe, de dog maatte komme til hans Herligheds Himmel, besynderlig den eene, som syntes at være rørdt af Guds Ord, takkede mig, at jeg vilde besøge og undervise ham i denne hans slette Tilstand. Der vare og endeel andre Syge, og meest alle incommodered af slem Høste og Bryst-Svaghed, som er en sædvanlig Syge iblant dem, af hvilken og mange døe. Mesteren eller Feldskieren, som var med mig, gav dem vel nogen Lægedom, hvilken de dog i førstningen nødigt ville tage ind. Efter at jeg havde underviist dem alle, reisede jeg hiem igien.

Den 13de kom den store Baad, som var Sønder efter, for at handle, hiem igien; thi for Iis, som endnu allevegne der Sønder laae imellem Landet og Øerne, kunde de ikke komme fort, men maatte vende om igien.

Den 17de kom Skibet, som gik Nord efter, for at handle, igien tilbage, og havde, for silde Ankomst, giort slet Handel; thi Hollænderne havde allerede besøgt alle Havner og Pladser, saa intet eller lidet nu for dem var at bekomme.

De havde ellers recognosceret alle Pladser udi Disco-Bugt, og imellem 68 og 69 Grader befunden een meget smuk og bequem Plads, hvor en Loge kunde oprettes, havde for at være dis nærmere for Hvalfiskerier, som ogsaa at benytte sig Handlingen paa samme Sted, som er den fornemste. De bragte ogsaa med sig en Prøve af Steen-Kull, som findes paa Disco-Eyland.

Den 25de kom de to Mand hiem fra Lax-Elven, hvor de for 14 Dage siden vare indfarne, men havde ikkun faaet en halv Tonde Lax, saasom Elven, af continuerlig Regn, var bleven meget stor, og de besværlig kunde fange Laxen. Rinsdyr vare de ikke heller saa lykkelige at faae nogen af.

Den 27de reisede jeg med Skipperen, som var kommen tilbage

Nor-

Norden fra Handlingen, ind til forhen ommeldte Sted, Østen for os, som jeg agtede beqvem, at sætte Colonien paa, at han ogsaa kunde besee Leiligheden og Indseilingen for Skibene, som der maatte indlobe. Stædet stod ham ogsaa meget vel an, og han agtede, ingen i Nærværelsen bedre og beqvemmere kunde antræffes, hvor Colonien kunde henflottes; thi foruden anden Beqvemhed, fandtes der ogsaa skion Leer og Steene til Bygningen. Det usunde Stæd vi boede paa, nodde os til, at see os om efter en bedre Bygnings-Plads, hvor der baade var en sundere Luft end ude ved Hav-Siden, og bedre Leilighed, af Land og Vand at faae noget til Forfriskning.

Den 3 Augusti gik Skibet igien fra Landet, for at fortsætte Hiem-Reisen.

Samme Dag reisede 4 Mand ind til Amaralik-Fiorden, at slaae Hoe til Creaturene.

Den 4 dito kom een af de tvende ved Lax-Elven liggende Mand hiem med trende Rinsdyr, som de der sammestæds havde skudt.

Den 5te reisede Kiobmanden ogsaa der ind, og forblev der indtil den 14de, og kom saa tilbage med 2 Tonder Lax og et Rinsdyr.

Den 15de kom ogsaa de til Amaralik-Fiorden udsendte Folk hiem igien med den store Baad fuld af Hoe.

Den 16de foer jeg hen over til Koek-Oerne, paa Embedets vegne, og forefandt der ikkuns 7 Vildmands-Telter, alle de andre opholdte sig endnu inde i Fiordene, hvorhen at fare, paa nærværende Tid mig ikke gaves Leilighed, saasom u-forbigiængelige Forretninger ved Colonien, for Folkene, det ingenlunde vilde tillade.

Den 30 hujus fordte vore Folk, som var inde ved Lax-Elven, at slaae Hoe, hiem med sig trende Tonder Lax og tvende Rinsdyr fra de der inde værende 2 Mand.

Den 3 September besøgte jeg Grønlænderne, som holdte til i Nepiset-Sundet, hvor nu dog ikkuns vare 5 Telter eller Familier.

Den 8de blev en Vildmands-Pige hented til Colonien, saasom een af vore Folk for nogen Tid tilforne havde fatted en synderlig Inclination til hende, og endelig vilde have hende til sin Kone, hvortil ogsaa Pigen ej heller var uvillig. Jeg havde vel giordt min Fliid, at føre ham af disse galne Griller, forestillende ham, hvor urimelig det var, at han, som en Christen, vilde gifte sig med en Hedning; men det kunde ikke hielpe, og man kunde umuelig persvadere ham til, at affstaae sit Forsæt, hvorfore jeg omsider maatte lade hendte hende til Colonien, og først underviise hende i Christelig Kundskab, forend sligt Giftermaal kunde tillades.

Den 9de kom en Grønlænder til mig, havende med sig et Stykke Metall, som han sagde han havde fundet i Jorden ved de fordum Kablunakkers Huse. Det var et lige saadant Stykke som det forrige, og var af den underste Kant af en Klokke, som uden Tvivl havde været en Kirke-Klokke, i de Christnes Tider der i Landet.

Den 10de blev den store Baad men en Chaloupe udskikked paa Handels-Tougt.

Den 15de kom nogle af vore sædvanlige Naboer hiem udaf Fiordene, og vilde nu tage ind i deres Vinter-Boeliger igien, thi det begyndte alt at see Vinter-agtigt ud, med uroelig Vejr og Snee-Slud, og havde ellers i den hele Sommer været et ustadigt og usund Vejrlig, hvorover Indbyggerne allevegne, Nord og Sønder, vare ilde plaged af Bryst-Svaghed og Hoste, og mangfoldige bort døde. Vi vare ej heller frie for denne Plage, men mange af os ilde farne, dog, GUD skee Lov! igien restituerede.

Den 18de kom Chaloupen igien af Handels-Tougten Sønden fra.

Den 20de gik jeg hen til Naboerne her paa Øen, at læse for dem.

Den 22de lod jeg min ældste Søn fare hen til Grønlænderne i Koek-Øerne, paa samme Forretning.

Den 24de kom vores Skyttere hiem med tvende Rinsdyr.

Den 1 October kom ogsaa den store Baad hiem fra Handels-Tougten Sønden fra.

Den 2 dito foer Kiøbmanden atter ud, Nord efter, paa Handling. Om Aftenen blev et stormende Væjr af Sønden, med Regn, som igien borttog Sneen, som var falden for 14 Dage siden.

Den 7de besøgte jeg Naboerne paa vor Øe, paa Embedets vegne.

Den 20 og 21de var jeg ligeledes hen i Koek-Øerne paa samme Forretning. Ved Tilbagekomsten læste jeg ogsaa i Naboe-Husene paa vor Øe, som med de i Koek-Øerne boende giorde tilsammen 50 à 60 Familier.

Forige Dag kom Kiøbmanden hiem igien fra Handels-Tougten Norden fra, med Handels-Fartøjerne fulde af Spek og Rinsdyr-Skind; havde og været mere at bekomme, hvis Fartøjerne havde kundet biærged det.

Den 27de reisede man atter ud med Handels-Fartøjerne Sønder efter.

Den 13 November lod jeg min Søn reise hen til Grønlænderne, som boende een Miil Østen for os, for at læse for dem.

Den 14de kom vore Folk hiem igien Sønden fra, men havde været i stor Farlighed, formedelst det stormende Væjrlig som idelig blæste. Det ene Fartøj, fuld af Spek, blev forliist, dog Folkene, Gud skee Lov! biærged.

Den 20de blev atter een Chaloupe udsendt Nord efter til Pisubigme, for at fornemme, om der endda var noget Spek hos de der boende Grønlænder at bekomme.

Den 21de reisede jeg hen over til Koek-Øerne, paa Embedets vegne. Der jeg Dagen derefter foer fra et Huus til det andet, for at læse for dem, og det var stille, og Snee-tyk Luft, opreiste sig et forfærdelig stormende Væjr af Sønden, med

Slud og Snee-Drev, saa vi kunde ikke see hinanden i Chalou-
pen. Vi havde nær maatt sat til imellem Skiær og Klipper,
eller dreven til Søes, hvis ikke GUds gode Forsyn havde hiul-
pet os under en liden Øe, hvor vi vel kom paa Land, men at
biærge Fartøjet, var for os umuelig, thi som Vejret tog til,
blev Søe-Dmingen og Bølgerne alt større og større, og havde
nær slaget Chaloupen i stykker for os mod Landet, vare der-
fore foraarsaged, at stige i Fartøjet igien, og holde os nær ved
Landet, det meste mueligt var. Og som den gode GUd giorde det
saa, at Vinden just i det samme gav lidet efter, kom vi lykkelig
over til den anden Øe, hvor Grønlændernes Huse stode, og, lo-
vet være GUd! bleve der biærgede. Vi vare ikke saa snart kom-
ne i Behold hos Grønlænderne, forend Vejret begyndte atter i-
gien haardt at blæse, saa at, om det havde kommet paa os, mens
vi vare ude, vi visseligen havde maatt und[illegible]gaae. Om Natten
sprang Vinden om til Norden, og stilled[illegible]s af, hvorfore vi om
Morgenen derefter begav os paa Reisen derfra hiem igien.

Den 29de kom den til Pilubigme udsendte Chaloupe hiem
igien. Der var endda Spek nok at bekomme, men kunde ikke
mere blive afhented paa denne skarpe Aarsens Tid.

Den 3 December foer jeg hen til Grønlænderne, som
boede 2 Mile omtrent Østen for os, hvilke jeg, siden de komme
ud af Fiordene, til denne Tid endda ikke havde besøgt. Der paa
Stædet vare tvende Huse, hvorudi logerede 12 Familier til-
sammen. Der jeg talede til dem om Bønnen, og sagde, hvor
stor en Kraft een troende Bøn havde, kom to af dem frem, og
stadfæstede hvad jeg sagde, sigende: At de havde fornummet, at
det var sanden; hvor da enhver berettede, hvad ham var vedder-
fared. Den ene sagde: At der han engang i næst-afvigte Som-
mer roede for sig selv i sin lille Baad, ved en Øe, gik han paa
Land, og loed Baaden efter sig i Fieren. Men som han var gan-
gen et Stykke op paa Øen, og Vandet imidlertid voxte, drev
hans Baad fra Landet, hvorover han, der han kom ned til Stran-
den,

den, og saa det, blev meget bange; thi der var ingen Folk i Nærværelsen, som han kunde vente ville komme der. Da tænkte han paa min Underviisning, at jeg havde sagd, at naar man troer, og beder GUD om noget, da skeer det. Hvorfore han ogsaa bad til GUD, at hans Baad maatte komme til Landet til ham igien, ellers maatte han døe af Hunger. Det skeede ogsaa, thi Baaden kom drivendes til Landet, et lidet Stykke derfra; hvorover han blev glad, og takkede GUD, og foer hiem. Den anden fortællede, hvorledes han engang var bestædt i stor Livs-Fare, i det en Sælhund nær havde forrasked ham, ved det at Liinen, da han havde skudt Harpunen i Sælhunden, kom i urede for ham, og blev fast i hans Baad, saa han, der Sælhunden løb hen med Liinen, kullede omkring; Da tænkte han ogsaa paa GUD, og GUds Søn, og bad ham hielpe sig. GUD hielp ham ogsaa; thi som Harpunen slap løs igien udaf Sælhunden, fik han reist sig selv op igien, og beholdt altsaa Livet. De forundrede sig alle over det som disse tvende fortaldte, og sagde, at naar de kom i nogen Nød, da vilde de ogsaa paakalde GUD, som er mægtig at hielpe.

Den 5te gik jeg hen til Naboerne paa vor Øe, og læste for dem.

Den 16de besøgte jeg atter Naboerne paa Embedes vegne. Denne gang læste jeg dem noget for af Evangelierne, som jeg havde oversat, hvilket de med sømmelig Andagt paahørdte, allerhelst den HErres JEsu Christi Mirakler, hvorover de høiligen forundrede sig. Jeg forblev hos dem om Natten, og om Morgenen gik hiem igien, hvormed min Visite til Grønlænderne blev endt for dette Aar.

Anno 1728. Som det gamle Aar endtes med et meget ustadigt og slemt Vejr, saa begyndtes og det Nye ligeledes med ustadig og stormende Vejr og Sneefog, derhos ogsaa temmelig Frost, at endog Sundet uden for Colonien laae tilfrossen, saa man kunde ikke komme ud med noget Fartøj.

Den

Den 14 Januarii, efter at Jisen igien brød op, reiste jeg
hen over til Grønlænderne udi Koek-Oerne paa Embedets veg-
ne, og kom igien den 16 ditto.
Samme Dag var Kiøbmanden gaaen hen til Naboerne, og
besøgte dem; hvor da en gammel Skalk der sammenstæds lod sig
forlyde, at Kiøbmandens Besøg var dem meget behagelig, thi han
kom ikke og brydde dem med den kiedsommelige Læsen, som Præ-
sten giorde, af hvilket han sagde sig slet intet at troe. Men der
Kiøbmanden gav hannem for saadan sin ugudelig og forargelig
Tale et par Ørfigen, undskyldte han sig, og sagde, at det ikke
var hans Alvor; hvilket neppe var at troe, thi han sagde nok hvad
hans Hierte meente. Fra de andre hans Naboer fik man siden hø-
re, at de var ikke vel tilfreds med ham, for den Tale skyld; Thi for
Poek (som er den Grønlænder, der havde været her i Kiøben-
havn, og da var hos os,) har de paa Søen ladet sig forlyde saa-
ledes: At han talede som et Barn, og ikke som en gammel Mand,
og Præsten skulle deraf tænke, at de alle vare ligesom han.
Den 18de, som var den anden Søndag efter Hellig Tre
Kongers Dag, blev Poek med sin Kone, efter at de paa nogen
Tid vare underviiste i den Christelige Lære, deelagtig giort i den
hellige Daab, hvilken de med sømmelig Andagt annammede, og af-
lagde selv deres Christelige Bekiendelse for vores lille Forsamling,
og fornøielig svarede til alle de Christelige Lærdoms Spørsmaal,
som dem blev forelagd. Ham blev given det Navn Christian,
og hende Christina. Jeg havde vel tilforne inviteered Nabo-
erne til at være overværendes ved denne Forretning, i Forhaab-
ning, det maatte give dem nogen Impression, men som Vejr-
liget var slemt, kom ingen uden nogle smaa Drenge.
Den forhen ommeldte Person af vore Folk, som havde fatted
Inclination for den Grønlænder-Pige, faldt i disse Dage udi
stor Melancholie og Uroelighed over hans forhen ugudelig førd-
te Levnet, saa han var geraaden udi Samvittigheds Vangheb og
Bedrøvelse. Vildmands-Pigen, som over saadan hans usæd-
vanlig

vanlig Anstillelse og Raserie blev forfærded, begierdte, at maatte faae Forlov at gaae hiem til sine Folk, hvilket jeg og tilstedde hende. Det bange og bedrøvede Menneske var en Tidlang bestedde i denne Elændighed, blev dog omsider ved GUds Ord og hans Naade trøsted, og, GUd skee Lov! nogenledes bragt til rette igien.

Den 27de gik jeg hen til Naboerne paa vor Øe, og læste for dem, hvor da den forommeldte gamle Skalk, som til Kiøbmanden havde sagt, at min Underviisning var dem Kiedsommelig, kom nu, og undskyldte sig, og sagde, at det var ikkun talt af Lystighed, jeg skulde ikke være vred paa ham derfore. Jeg straffede baade ham og de andre, og bebreidede dem, hvorledes de udi min Nærværelse vel anstillede sig, som de troede og elskede GUD, men i min Fraværelse forholde de sig anderledes. De sagde alle ney dertil, og paastod, at de uden Skrømt troede og frygtede GUD.

Førrige Dag blev een af Wildmands-Drengene, som var til Huus hos os, og var faren hen over at besøge sine Venner udi Kock-Derne, der sammesteds om Natten. Ved Tilbagekomsten fortalte han os en synderlig Passage, nemlig: Een Mands Qvinde fra vores Øe, som gav sig ud for at være en viis Qvinde, var og der, og med sin Konst curerede en Person som havde ondt i sin Foed, og kunde ikke gaae, paa denne Maade: Hun satte sig ned, mumlede og hexede over hans Been, og suede derpaa saa længe, indtil hun fik Hull derpaa, og uddrog af Beenet nogle stykker Skind som Tarmer, og kom dog intet Blod eller Materie ud, men Foden var strax heel igien som tilforn, at man kunde intet see paa den. Dette, sagde han, forholde sig saa i Sandhed; thi baade han og andre flere saae derpaa. Saadan Cuur, sagde de, deres Angekuter og Vise ofte forrette.

Paa en anden Tiid traffede bemeldte Hexe-Qvindes Mand een af vore Grønlænder ude paa Søen, og bad ham sige til mig, at jeg vilde være hannem behielpelig imod tvende Hexen-Mestere, som havde skudt Pile i hans Sixl, der de hexede, hvorover han frygtede,

at han snart maatte døe. Hermed gaaer saaledes til, som de sige, at Hexe-Mesteren sidder i Morket og hexer, og maner den Fraværendes Siel til sig, som han vil giore ondt, som og skal komme tilstæde, og tydelig kiendes af andre paa sin Tale; hvor da Hexe-Mesteren skyder efter ham med sin Læntse, rammer han da Sielen, som de sige, da skal han ikke kunde trives derefter, men maa døe inden en kort Tid. Saadanne slemme og daarlige Indbildninger ere de arme Folk meget indtagne af, hvortil de saa kaldede Angekuter allene ere Aarsage; thi de indbilde de andre megen Løgn, og drive adskillige Abespill for dem, hvorunder alt de have deres egen Interesse, saasom de allerne giore sligt, for at faae af de andre Betalning derfore. Siden jeg havde aabenbared deres Løgn og Bedragerie, og strengelig trued dem, da har de ikke saa aabenbarligen tord øved deres Narrerie som tilforne. Dertilmed saa kommer deres Konst jo meer og meer af Brug, efterdi de fleste nok forstaaer, at det er Løgn de farer med.

Den 3 Februarii reisede Kiøbmanden ind til Grønlænderne udi Baals-Revier, for at handle med dem. Jeg loed og min Søn reise med ham, for at læse lidt for de der sammestads værende Folk.

Slutningen af Januarii Maaned, og Begyndelsen af Februario, var meget skiøn, med mild og klar Luft, saa der kunde ikke være mildere Luft om Foraarets Tider.

Den 11te vilde jeg have reist hen over til Grønlænderne udi Koek-Oerne, men maatte vende om igien, for paakommende stærk Blæst af Sønden. Læsede dog for Naboerne paa vor Oe. Eftersom den Hexe-Qvinde, som skulle have forretted den næstforommelde underlige Cuur paa den Grønlænder udi Koek-Oerne, var udi et af disse Huse, søgte jeg, at persvadere hende, at hun og vilde komme til os, og curere een af vore Folk, som og havde ondt i sit Been, paa det jeg kunde forsøge hendes Konste og faae at vide, hvorledes hun bar sig ad, og hvad Abespill hun brugte, hvormed hun saa mesterlig kunde bedrage og førere de andre. Hun vegrede

sig

sig i forstningen ved at komme, thi hun frygtede, at det vilde vel ikke gaae lykkelig af for hende, men at hun skulle vederfares noget ondt af mig derfor, saasom jeg tilforne havde trued haardeligen at straffe dem som brugte saadanne Konster; Men der jeg tilsagde hende god Betalning for sin Umage, loed hun sig omsider overtale, og lovede at komme. Som hun og den 17de, i Følge af hendes Mand, og flere af Naboerne, kom til os. Jeg loed derfore Patienten komme frem, hvilken hun befalede at sætte sig ned paa Gulved; toeg derpaa fat paa hans Been, blæste paa det, mumlede og hexede derover, og brugte pusserlige Gebærder, lagde sig Næsegrus over Foden, og suede paa den. Men som hun tilforne, det jeg nok mærkede, havde stopped nogle Stykker Steener udi sin Mund, hvilke hun vilde indbilde os (som hun tilforne havde giort ved de andre,) at hun drog og suede det udaf Beenet, da holdt hun begge sine Hænder tilsammen over Beenet, hvor hun med sin Mund suede derpaa, paa det hun kunde skiule Steenerne, som hun havde i Munden, og vilde indbildt os, at hun trækkede og suede udaf Beenet; Men forend hun kom til Ende dermed, rev jeg hendes Hænder bort fra Beenet, hvorunder hun havde Steenerne skiult, og saaledes aabenbarede og overbeviiste hende hendes Løgn og Bedragerie, hvormed hun og hendes Lige i lang Tid havde fixered andre. Jeg truede hende, at hun maatte sige Sandhed, og for alle tilstaae, at hun lige saa havde baaret sig ad med den hun curerede udi Kock-Oerne. Den belovede Betalning fik hun paa sin Ryg, med hosføjede Trudsel og Advarsel, at hvis hun oftere ovede slat Puds, skulde hun endda haardere blive straffed. De skammede sig alle over det, at hun blev saa aabenbared og beskiæmmed i sin Konst, og med hinanden gik hiem til deres eget igien. Man kand heraf nok see, hvad Beskaffenhed det har med Grønlændernes Hexe-Konst, nemlig at den bestaaer i lutter bare Indbildning, uden paafølgende Frugt og Effect, og dog ere de dumme Folk saa læt-troende, at de ikke i ringeste examinere deres Angekuters bedragerske Konster, og dem efterænke, skiønt intet i Gierningen paafølger.

Den 18de kom de i Baals-Revier indfødde hiem igien, efter at de næsten havde besøgt dem alle, og befandtes at være mere end 60 Familier.

Den 23 og 24de var jeg henover i Kock-Oerne, og læste for dem. Hvor jeg kom, da fortaldte jeg dem næst-forermeldte Passage, og hvorledes denne Hexe-Mesterindes løgnagtige Konst blev aabenbared, og bebreidede dem, at de havde været saa eenfoldige, og ikke kundet eftertænkt sligt tilforne. De forundrede sig alle derover, og maatte tilstaae, at de vare store Løgnere. Om mig, sagde de, at jeg var meget trædsk, og lod mig ikke lettelig binde noget paa Ermene, som de giøre. Den Person, som hun havde cureret, tilspurdte jeg, om han da var bleven tilpas udi hans Fod, siden Kirtlingen var i fær med ham? han svarede nej, men at han var ligesom tilforne.

Den 2 Martii reisede Kiøbmanden med tvende Chalouper Nord efter til Pikiwigme, for at handle.

Den 4de besøgte jeg Naboerne paa Øen paa Embedets vegne.

Den 10de kom Kiøbmanden tilbage Norden fra, med begge Fartøjerne fulde af Spek.

Den 15de kom een til os fra Kock-Oerne, og berettede, at forige Dag var en liden Dreng hos dem bleven borte, da han var faren ud for Landet at fiske, saa de vidste ikke hvor han blev af, og kunde ikke finde hverken Baad eller andet efter ham, og som det var gandske stille og godt Vejr, troede de ikke, at han var bleven borte, og druknet i Søen, men sluttede, at Underjordiske, som de kalde Ignarsuit, havde taget ham ind; thi de pleiede ofte at snappe Folk bort, saa man ikke veed, hvor de blive af. Der jeg bad hannem, at han vilde forklare mig, hvad de saa kaldede Ignarsuit vare for nogle, sagde han, at det var ikke den, hvilken jeg havde sagt skulle pine de Ugudelige i Helvede, men det vare nogle usynlige Folk i Jorden og Biergene, hvilke undertiden lade sig see, og kalde de dem Ignarsuit, fordi de ere at see til, som det var Ild, og allene sees i Mørket. Saaledes findes og hos disse Folk den Meening, at

der

der gives Underjordiske. Men jeg underviiste ham, at den Mening var falsk; thi hvad som saaledes undertiden lader sig see, ere ikke særdeles Folk under Jorden, men Diævle, som søge at forskrekke dem, for hvilke de dog ikke havde at befrygte sig, dersom de ikkun troe og frygte Gud, som lader sine Engle bevogte dem som troe paa sig etc.

Den 22de reisede Kiøbmandens Assistent med den store Baad og tvende Chalouper Sønder efter, for at handle, kom igien tilbage den 25de, eftersom Fartøyene befantes saa læk og brøstfældige, at de kunde fortsætte Reisen med dem denne gang.

Den 1 April besøgte jeg atter Grønlænderne paa vor Øe, paa Embedes vegne.

Næst-afvigde Maaned var saa streng med Kuld og uroeligt Vejr, som ikke havde været før i den hele Vinter.

Den 6 April, da der kom nogle Grønlænder til os fra Koek-Øerne, berettede de allene de havde seet tvende Skibe passere forbi Nord efter.

Den 10de kom først vore Folk igien ud paa Handels-Tougten; thi fra den Tidsde maatte verde, indtil nu, havde været et meget slemt og ustadigt Vejr.

Den 14de, eftersom Grønlænderne nu vare i Motion, at flytte udaf deres Vinter-Huse, af hvilke nogle fra Koek Øerne var komne, og havde sadt sig med deres Telter i Nærværelsen, foer jeg hen til dem, og læste for dem.

Iblant Grønlænderne, som boede i Koek-Øerne, var een, saa at sige, velagtende og formuende Grønlænder, alvorlig, og dog derhos lystige af Humeur; den samme, eftersom han havde hørt, at udi vores Land var en stor Herre, som vi kaldte Konge, og regierede over andre, sagde han og sig at være Konge over de andre Grønlænder, eller ypper mere end de.

Saa ofte jeg var hos dem, og vilde underviise dem af Guds Ord, opmuntrede han andre til at give Agt paa min

Undervlisning, straffede og kaldte dem til som vare Kladesløse, og vilde ikke give Agt paa; ja selv forbite Ordet, og svarede til alt hvad jeg tilspurde dem, og begiærede Underretning om det han ikke vidste og forstod. Denne samme Mand, som han for kort med flere andre af Bryst-Svaghed, som da overalt grasserede, var ved Døden afgangen, kom hans Daatter, (som vi for Giækkerie kaldte Printzessen, og var hans eeneste Barn,) og begiærde, at hun maatte blive hos os, saa havde hun Lyst, til Sommeren at reise hen over til vort Land, og see den Konge og Kongelige Born, om hvilke de havde hørt fortælle saa meget Roes-værdigt. I Forhaabning, at det skulde blive det Høje Kongelige Herskab til allernaadigst Plaisir og Velgefall, om hun kom over med, tog jeg imod hende, og naar Leilighed gaves, flitteligen underviiste hende i den Christelige Lære, for at præparere hende til den hellige Daab, forend hun kunde oversendes.

Den 19de kom vore Folk igien tilbage, og maatte vende for Iis, som de 6 à 8 Mile Sønden fore i stor Mængde forefandt, og havde belagd alt Landet, saa de kunde ikke komme videre. Den nærmede sig og jo mere og mere til Colonien, og af jævnlig blæsende Sønden Vind blev sadt paa Landet.

Den 21de besøgte jeg Grønlænderne, som vare komne tilsammen udi Nepiset Sundet til Rognsik-Fangsten. Af omkring boende Grønlænder vare der nu forsamled hen ved 100 Familier, som stode i Telter, hvilke jeg, efter Sædvane, stilledes i disse Hobe, og læste for dem.

Den 22de reisede Kiøbmanden med den store Baad og tvende Chalouper Nord efter, for at handle, eftersom ikke var Apparence at komme Sønden efter for Iisen.

Den 30de kom de paa Handels-Tougt udfarne hiem igien, med Fartøjerne fulde af Spek.

Den 3 May var jeg atter op i Nepiset-Sundet hos de fremmede Grønlænder, og underviiste dennem, af hvilke dog nu en stor Deel igien vare bortfarne derfra. Thi som jeg fornam det, de

de en Mands Kone efter sin Barselfærd, hvorover en stor Hylen og Graad foraarsagedes iblant Slægtningene. Efter at de havde holdt op at græde, tog Manden og svøbte hende ind udi et Rinsdyr-Skind, og maatte selv alleene tage hende paa Ryggen, og bære hende bort. Jeg sagde vel til Vennerne, at de skulde hielpe hannem at bære, men det vilde de ikke, foregivende, at de ikke maatte røre ved den Døde, uden han som hørte hende nærmest til, dog fuldte de med, og hialp ham at begrave hende, og lagde Steene paa hendes Grav.

Den 5 dito udsendte man atter Fartøjerne Nord efter, for at handle, men kom tilbage igien den 6te, saasom nu intet mere Spek var der at bekomme.

Den 8de sendte GUD os et af vore Fædernelands Skibe til, men var destinered at gaae paa Handlingen Nord efter. Et andet var endnu fra Bergen forventendes. Med ankomne blev mig communicered, at Hands Kongel. Majestet havde stor Naade for det Grønlandske Desseins Fortsættelse.

Den 20de, efter at Godset, som paa Colonien skulle afsættes, var opbragt, gik Skipperen igien til Sejls, for at fortsætte Nord-Reisen.

Den 21de besøgte jeg atter Grønlænderne oppe i Nepiset-Sundet, hvor dog nu ikkun vare faa.

Den 31de loed jeg nogle af vore Folk fare indtil det Stæd, som jeg næstforgangen Aar havde udseet, og agtede beqvem til en bestandig Colonies Oprettelse, for at bryde Steen til Bygningen.

Den 3 Junii arriverede det andet fra Fædernelandet forventendes Skib. Af medbragte Breve blev mig forstændiged, at Deres Kongel. Majestet, af særdeles Kongelig Naade og Iver for den Grønlandske Missions Fortsættelse, havde allernaadigst foranstaltet, at et armered Skib med en Gallioth skulle komme til Landet for at oprette en Loge igien ved Nepisene, som var afbrændt.

Den

Den 9 dito foer jeg med den sidst ankomne Skipper hen ind-
til vores Arbeids-Folk, og gav dem en Grund-Ridsning til Hu-
set som skulle oprettes af Steen og Leer, til 27 Alens Længde, og 16
Alens Brede.

Den 11te ankom en stor Deel Grønlænder langst Sønden
fra, imellem 60 og 61 Grader, af hvilke nogle agtede at reise
langt Nord, og der at forblive tilstundende Vinter. Disse fortalde
te, at for to Aar siden havde der været Folk hos dem fra Øster-Si-
de, og bragte med sig store Hvalfisk-Barder, som de byttede med
dem imod andre Sager, som de igien af dennem forlangede. De-
ster-Byggerne pleje og, efter deres Sigende, stundum fare om
paa den Østre Side; Videre vidste de ikke om Stædets eller Indby-
byggernes Beskaffenhed at fortelle. Betreffende Iisen der Sønden-
der under Landet, da berettede de, at tilig om Foraaret eller Vaa-
ren, naar Iisen losner, kommer den sættendes forbi Hukken af
Landet fra den Østre Side, og siden ved søderlig og vesterlig Vinde
de gemeenlig driver ind paa Landet, men driver igien bort fra Landet
i Junio eller Julio omtrent, fra hvilken Tid Landet er gandske frit
for Iis paa den vestre Side, saasom Norden Vind paa de Tider
meest continuerlig plejer at blæse.

Den 23de afgik sidst ankomne Skib, for at forføje sig hiem
til Fædernelandet igien.

Samme Dag arriverede to af forbemeldtes Skibe af Kon-
gen udsendt, og om Aftenen ankom og en Chaloupe til Coloni-
en fra Kongens Skib, kaldet Moriamen, som holdt uden for
Vallen, noget Sønden fore, og ventede at faae Vished tilbage
med Chaloupen, hvor Colonien var.

Den 1 Julii ankom og det Kongel. armered Skib, førdt og
commandered af Capitain Mullenfort. Hvor stor Kongens
Naade og Omhu var for Værkets Forfremmelse, var nok [illegible] af
de anseelige og kostbare Anstalter, som høist-bemeldte Kongelige
Majestet allernaadigst havde behaged for dette Aar at lade forfatte
og i Værk sætte, nemlig, efter Kongelig Majestets allernaadig[illegible]
Villie

Villie og Foranstaltning skulle der et Fort med behørige Guarnison, til Coloniernes Defension, der i Landet oprettes, hvorpaa respectivé Officerere skulle commandere, nemlig, Major Paars, som Gouverneur i Landet, Capitain Landorph, som Commendant, foruden flere andre Officianter og Betientere. Deres Kongel. Majestet havde og allernaadigst ladet oversende nogle gifte Folk, til Deels frivillige, til deels udtagne af Castellet og Borne-Huset, som bleve tilsammen copulerede, i allernaadigste Hensigt, at Landet ved samme skulle blive populered, og Colonier anretted. Til Øster-Bygds Recognoscerung til Vands var Galiothen allernaadigst destinered, men til Lands at recognoscere, blev Hester opsendt med et Skib, hvilket sidste dog var gandske impracticable.

Den 4 Julii, efter Ankomsten, foer Gouverneuren med Skibs-Capitainen og Commendanten Landorph, og flere af Officererne ind til den nye Bygnings-Plads, for at tage samme i Øjesyn.

Den 14de gik man med Skibet Morianen hen ind til den ny anlagde Colonie, for der sammestæds at losse. Loos-Galiothen blev og brugt til at transportere fra den gamle Colonie, hvad der fandtes, og burde overføres af Materialier og andet deslige.

Den 16de giorde Christian Grønlænders Kone Barsel med en Daatter.

Samme Dag retournerede Skibet Cron-Printz Christian kaldet, Norden fra Handlingen, og havde giordt temmelig god Handel. De fortaldte, at Grønlænderne der Nord havde beklaged sig, at nogle fremmede Skibe, som vare der for at handle, havde roved trende Hvalfiske fra dem; Og som de havde hørdt, vores Konge var saa mægtig en Herre, og de Folk, som han havde udsendt, vare saa skikkelige Folk, og giorde dem ingen Overvold, da bad de, at han vilde forsvare dem for slige Menneskers Overlast, og forhindre, at de ikke skulle rove dem

deres Gods fra, eller i andre Maader, som sædvanligt, giøre dem ondt. Hvorimod de vare villige, at lade Kongens Folk, som han udsendte, faae alt det Spek og andet som de kunde miste.

Den 17de reisede jeg med Skipperen hen indtil den nye Colonie, for at bivære Raadet, og giøre en endelig Slutning, hvorledes det med hans Reises Fortsættelse skulle forholdes. Hvor da af samtlige Raadet blev besluttet, at som der saaes ikke Muelighed, for Vinteren at kunde faae saa mange Huse i Stand, som fornøden giordes, baade til Folkenes og Proviantens Conservation, Skibet da maatte blive beliggende Vinteren over, for at imodtage endeel Folk og Proviant, som ellers uden Huus og Lukkelse maatte fordærves og forkomme.

Den 19de blev Christian Grønlænders Barn døbt, og kalded efter Hendes Majestet Dronningen Anna Sophia.

Den 24de reisede jeg atter ind til den nye Colonie, og forblev der til den 28de, for at bivære Raadet, til fornødne Tings Foranstaltning, hvor da iblant andet blev slutted, at den nye Colonie skulde beholde det Navn Haabet, efter den gamle Colonie, eftersom man endnu levede i det faste Haab til GUd, at hvad som nu ved Deres Kongel. Majestets høj-priselige Midkiærhed var begyndt til GUds Ære, og fremdeles skulle lykkes, til mange vankundige Menniskers Oplysning og Salighed.

Den 1 Augusti, som var en Søndag, blev tvende af de i Huset hos os værende Grønlænder, nemlig to Drenge og een Pige, deelagtig giordt i det højværdige Daabens Sacramente, hvilken de med sømmelig Devotion, til alle hosværende respective Venners Fornøjelse, annammede, efter at de først lydeligen i deres eget Sprog havde fremsagd deres Troes Bekiendelse. Den ældste Dreng blev kaldet Carl, til Hans Prindselig Højheds Prinds Carls Ihukommelse, den anden blev given det Navn Daniel, og Pigen blev kalded Sophia Magdalena, efter vor allernaadigste da værende Cron-Prindses Gemahl.

Disse

Disse nye Christne, med Christian og hans Kone, blev af Raadet besluttet, at skulle oversendes med Capitain Mullenfort, eftersom Hands Kongel. Majestet ved velbemeldte Capitain Mullenfort havde selv allernaadigst værret et par Grønlænder forlangendes. Herforuden saa havde de og selv Lyst at fare over med, for at bese vores Lands Leilighed. Med dennem fandt jeg tienligt, ogsaa at lade overgaae min ældste Søn, saavel i Henseende for at oprette sine hindindtil forsømmede Studeringer, som ogsaa for at gaae bemeldte oversendte Grønlænder tilhaande med nærmere Christelig Underviisning i Guds og Saligheds Kundskab.

Den 7de giorde jeg med min Hustru, vores Søn, og ovenmeldte Grønlænder, Geleide til Skibet Morianen, eftersom Capitainen var seilfærdige; hvorefter de den 10de gik fra Landet igien, og jeg med min Hustru foer tilbage til vor gamle Colonie.

Den 12 dito reisede jeg atter ind til den nye Colonie, for at bivære Raadet, drog derfra den 15 dito igien, hvor jeg da med samme Leilighed læste lidt for underveis betræffende Grønlænder.

Den 24de kom Gouverneuren ud til mig fra den nye Colonie, for at tale med mig om noget betræffende Colonies Sager.

Den 25de foer jeg med ham tilbage, og forblev der ind til den 31 dito. Imidlertid afgik ved Døden een af Soldaterne, og blev begraven.

I denne Maaned var et meget ustadigt Vejr med Regn og Storm af Sønden, mest hver Dag, hvilket hindrede os meget udi vor Bygnings Fortsættelse.

Den 3 September gik jeg hen til Grønlænderne, vore Naboer paa Øen, i Følgeskab med begge Præsterne, Herr Ole Lange og Herr Miltzoug, som i denne Sommer med de andre overkom, for, efter Kongelig allernaadigst Foranstaltning, at være mig assisterlig til Grønlændernes Underviisning.

Den 6 dito begyndte man at nedbryde vores gamle Vaan-Huus, for at transportere Materialierne over til den nye Bygning. Begge Præsterne fuldte ogsaa med.

Den 11te begav Kiobmandens Assistent sig med den store nye Baad Soer efter paa Handlingen.

Den 15de fuldte jeg med mellem-gaaende Fartøjer hen over til den nye Colonie, for at see til med, hvor vidt var avanceret med Bygningen, som endnu ikke var til Ende bragt, og giorde os meget frygtagtige, for Vinteren ej kunde blive saa vidt færdige, at vi kunde tage ind i dem, helst efterdi der tegnede sig allerreede til Vinter. Jeg med mine havde nu ingen anden Tilhold end en aaben Pak-Boe, som stod paa den gamle Colonie.

Den 21de foer jeg atter over til min Hustru og Børn igien.

Den 23de gik jeg hen til Naboerne paa Øen, og læste for dem, saasom de nyeligen vare udkomme af Fiorden.

Den 25de reisede jeg atter hen over til den nye Colonie. Bygningen var nu saa vidt færdig, at der var kommen Tag paa, og man begyndte at lægge Loftet inde i Huset, og Skorstenene vare opførdte; hvorfore, som min Hustru og Børn ikke længere kunde staae det ud, at logere i det aabne Pak-Huus paa den gamle Colonie, hvor Regn og Vind slog ind paa os, vare vi foraarsaged, ogsaa at flytte ind til de andre, som og hidindtil havde holdt til udi Telter og smaa Hytter, endskiønt ved Indlogeringen i det nye Huus, som var opførdt af Leer og Steen, og var endnu gandske vaadt og raadt, var at befrygte ikke en mindre Incommodation, som vi og siden i Gierningen befandt. Foer derfor over igien, at afhente min Familie, med hvad vi havde, og forloed den gamle Colonies Plads øde den 30 September.

Den 6 October kom Kiobmandens Assistent tilbage af Handels-Tougten Sonden fra, og havde faaet Baaden fuld af Spek.

Samme Dag giorde een af Soldaternes Koner Barsel med en Daatter, som den 10de blev døbt.

Den

Den 11 October blev Deres Kongel. Majestets Fødsels-Dag høytidelig celebrered af Gouverneuren, og Raadet med Præster og Betientere paa det bæste tractered. Om Aftenen blev og anretted et smukt Fyrværkerie, hvilket og nogle af Grønlænderne bivaanede, og med stor Forundring paa saae.

Den 13de gik Assistenten Nord efter igien med den store Baad, for at handle.

Den 6 November reisede jeg ud paa Embedets vegne til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe. Til denne Tiid havde jeg ikke havd Leilighed at besøge dem, saasom alle Folkene bleve brugte til uforbigængelig Arbeide ved Colonien. Der jeg anden Dagen derefter vilde fare over til Colonien igien, maatte vi for contrarie Vind lægge til en Øe, og holde der ud om Natten i Frost og Snee-Dref, og leed ikke ret godt, dog kom, GUd skee Lov! tredie Dag vel hiem.

Den 14de afgik ved Døden Gouverneurens Ingenieur, som længe havde været syg og Senge-liggende. Mange af Folkene begyndte og allereede at blive syge; thi saavel den vaade Sommer, da de har maatt campere udi Telter, som ikke kunde holde ud for Regn og Væjr, som ogsaa fugtige og usunde Huus de nu vare indlogerede udi, havde meget contribuered til de arme Folkes Svaghed, som Dag for Dag tiltog, sa disværre! næsten alle af Scorbut vare saare ilde plagede.

Den 15de døde atter een af næst ovenmeldte Senge-liggende Soldater, og om Aftenen iligemaade een.

Den 16de kom Bud fra Loos-Galiothen, at deres Skipper iligemaade om Natten var ved Døden afgangen.

Samme Dag kom Assistenten hiem af Handels-Tougten Norden fra, med Baaden fuld af Spek.

Den 18de atter udfaren paa Handels-Tougt til Pisubigme, saasom der sammestæds endda var mere Spek at bekomme.

Den 28de døde atter een af Soldaterne, desligeste hans lille Barn, som hans Kone giorde Barsel med den 6 October.

Den 30de celebrerede Gouverneuren Hands Kongel. Høyheds Cron-Prindsens Geburths-Dag, hvor han og da havde indbuded Raadet med de øvrige Coloniens Betientere.

Den 1 December lod jeg min Søn reise hen ud til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, at læse for dem.

Natten til den 4 December døde een af Tømmermændene, som var den bæste og dueligste der kom til Landet. Samme Dag døde og een af Smedene, og disværre! saae slet ud med flere.

Den 3 December blev af Raadet besluttet at ophæve med Brygningen, saasom man begyndte at lide stor Mangel for Brænde, og neppe havde saa meget, som man kunde kaage Maden med. I Stæden for Øllet, som Folket i denne Mangel maatte miste, blev dem tillagd en halv Pægel Brændeviin pro Persona hver Dag, for nogenledes at conservere deres Sundhed imod den megen Vand-Drikken.

Den 5 dito kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne. De ankede meget paa, at vi vare komne saa langt fra dem, at de ikke nu, som de forige Aaringer, kunde komme til os, saa ofte som de vilde.

Den 7de kom vore paa Handels-Tougt udfarne Folk hiem igien, og som det var allereede saa silde paa Aaret, blev besluttet, for denne gang at ophøre med Handels-Tougterne.

Den 10de om Morgenen døde atter een af Smedene.

Den 13de reisede jeg, i Følge med Lieutnant Richard af Loos-Galiothen, og Proviants-Forvalteren hen ind til Grønlæn-

der-

derne, som boede en god Miil inden for os udi Baals-Revier, og forblev der en par Dager, for at underviise Grønlænderne og deres Børn. De andre diverterede sig imidlertid med at gaae paa Ryper-Skytterie. Der vi kom der til Landet, begegnede os dette: Nemlig, een af Grønlændernes Qvinder kom ned til Stranden, og omfavnede først Lieutnanten, og løb nogle gange rundt om ham, derefter mig og nogle af de andre ligesaa. Jeg kunde vel forstaae, at hun havde en sønderlig Mening dermed, men vidste endda ikke, hvorfor det skeede, og der jeg spurdte hende, hvorfor hun giorde det? sagde hun, at de vare bange. Men mig blev derefter fortaldt, at Aarsagen var denne: Nemlig, forige Vinter havde een Grønlænder paa dette Stæd attaqueret en anden af sine Naboer paa Søen, og efterdi han bar en hemmelig Vrede til ham, skiød sin Læntse efter ham, for dermed at ville dræbe ham, men han ramte ham ikkun yderst i Siden, saa han fik ingen dødelig Skade. Den anden fattede Resolution, og søgte ham igien, efterdi han nu havde intet Gevæhr, og kullede hannem om med sin Baad, saa hvis han ikke havde faaet Hielp af en anden, da havde han maatt bleven paa Stædet. Der siden den blesserede Mand kom til mig, og fortaldte mig det, og viisede mig sin Blessur, loed jeg den anden ved andre sige, at han vist nok skulde blive straffet for sin Ondskab. Og som han nu, ved vores Ankomst, befrygtede, at jeg vilde taste ham an, kom hans Qvinde, som meldt, og saaledes begegnede os, menende, dermed at forhexe os, at vi ikke skulle giøre dem noget ondt; Thi de have den Superstition, at naar fremmede Folk eller Skibe kommer der til Landet, da plejer de roe dennem nogle gange omkring med deres Baader, menende, dermed at betage de Fremmede Mood og Hierte at tilføje dem noget ondt.

Den 15de reisede jeg hiem til Colonien igien; men Lieutenant Richard med min Søn og nogle flere bleve tilbage, for endda i nogle Dage at forsøge, om de kunde faae nogle Ryper.

Den

Den 20de afgik ved Døden atter een af Tømmermændene.

Den 25de, første Jule-Dag, blev holdt Prædiken af mig, var et meget slemt Væjr og Sneefog.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 30de døde igien een af Soldaterne.

Saaledes endtes det gamle Aar med slet Tilstand iblant os, formedelst de mange Syge vi havde, og saae ikke anderledes ud, hvis med Sygdommen skulle continuered, end at den hele Colonie ville bleven ødelagd, helst efterdi til Sygdommen og tilsloges os stor Mangel paa Brænde, saa de arme svage Mennesker, om ikke andet havde været, dog maatte af Kulde crepered. Man var og ulykkelig der udi, at Sygdommen greb os saa tilig an, da derimod i de forige Aaringer ingen af vore Folk af Scorbut bleve incommoderede, førend i Februario og Martio, da man kunde vente at faae noget Cochleare-Græs, som er en skion Præservativ imod Scorbut, og i Foraaret pleier at groe op under Sneen; Men nu paa denne Aarsens Tid var slet intet deraf at bekomme, til de arme svage Menneskers Conservation. Over denne store Sygdom iblant os, fornam man og at Grønlænderne giorde deres Remarque, og sagde, at Aarsagen dertil var, at vi vare forhexede af en Angekok, som boede Norden fore ved Pilubigme, og hver Aften hexede over os, og havde sagd, ved sit Hexerie at ville dræbe alle vore Folk; Hvilket een der Norden fra kommen Grønlænder berettede mig. Og da han spurdte mig, hvor mange Syge og Døde vi havde? og jeg sagde ham det, svarede: Ja, I døe nok allesammen; thi den Angekok er saa stor i sin Konst, at alle de han har hexed paa, har maatt døe. Jeg loe ad ham, og bad hannem sige til den gode Angekok, at vi frygtede ikke for hans Hexerie, som ikke kunde skade os det allerringeste, men Aar-

sagen, at vore Folk døde, var, at de havde været svage Folk, som ikke kunde taale at leve i saadant koldt og haardt Land, som Grønland er, men jeg haabede, at mange af dem som syge vare, næst Guds Hielp vel bleve karske igien.

Foruden den Elændighed jeg saae paa de arme svage Mennesker, som vel gik mig meget til Hierte, men kunde ikke hielpe dem udi, maatte jeg og med stor Fortrydelse og Mishag fornemme, at en stor Misforstand og Uforligelighed havde reist sig imellem visse Personer, som ikke burde været. Jeg vil ikke tale om den Ugudelighed som øvedes af mange af de gemeene liderlige Folk, og ikke kunde ændres eller forebygges, hvilket alt chagrinerede mig paa det høieste.

Anno 1729. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken af mig. Samme Dag copulerede Hr. Ole Lange een af Soldaterne med een af de afdøde Soldaters Enker.

Den 2 Januarii, som var Søndag, forrettede Hr. Ole Lange Prædike-Tienesten; item, publicè absolverede een af Coloniens Folk, for desperate Resolution, med at ville forgiøre og styrte sig selv i Havet, af Frygt for den Straff, som han, for et lidet begangen Tyverie, havde fortient.

Den 4de døde een af Qvinderne, hvis Mand og Barn den 28 November ved Døden afgik.

Samme Dag døde atter een af Soldaterne, desligeste Lieutnant Richards Styrmand; saa disværre! det nye Aar begyndtes, ligesom det gamle endtes.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 7de var Raadet samled, for at examinere en Snak, som en Sergiant havde førdt i manges Paahør, og havde Udseende

til et hemmelig Mytterie iblant Soldaterne. Man havde vel tilforne hort nogen Snak, som dog ikke var at reflectere paa, nemlig, at der skulle have væres dem, som havde sagd om Gouverneuren og mig, at vi skulle være de forste som de vilde giøre Ende paa; men man kunde ikke udfritte Sandheden derom, hverken af Sergianterne eller de andre, uden een eeneste Person, som havde staaet uden for Huset, hvor Soldaterne vare inde, og horte dem have slig Discours for sig. Aarsagen, hvorfore de vare mig saa ugunstige, skulle være denne, at de ansaae mig som en Hoved-Aarsag dertil, at de og flere vare komne der til Landet, hvor de dog havde vented sig bedre Accommodation og mindre Travallie, end som de siden ved Ankomsten forefandt. Allermest fornam man stor Malice af de overkomne Sclaver og fremmede Nations Folk, som opførte de andre med sig, af hvilket slags Folk man ej heller andet kunde vente; og hvis den gode Gud ikke havde lagd de fleste af dem paa deres Syge-Seng, da havde de uden Tvivl fuldkommed deres onde Forsæt. Vi maatte derfore, til vores Præcaution og Sikkerhed, forsyne vores Logementer med Gevæhr, og var beklageligt, at i den Stæd vi for vilde Folk og Hedninger, iblant hvilke vi boede, kunde lægge os ned, og sove tryggelig, end og, naar man reisede langt borte fra Colonien med saa Folk, men iblant vore egne, som ville kaldes Christne, kunde vi ikke være sikre paa vores Liv.

Den 9de, som var Sondag, prædikede jeg. Communicerede nogle af Galiothens Folk.

Den 10de var Raadet samled, hvor da atter næst forermeldte Sergiant blev forekaldet, at sige, hvad han vidste om Soldaternes Væsen, som kunde give Suspicion til ond Paafolge. Men han sagde sig intet at vide, uden at een af de afdøde Soldater, Mortens Aften, silde, kom ud til ham, og sagde, at Soldat Hagemand stod uden for, og ladde sit Gevæhr, og uden Tvivl havde ondt i Sinde; hvorpaa han strax gik ud, og fandt hannem staae, og havde Flinten for sig, hvilken han tog fra ham, og visiterede

hans

hans Kommer, men fandt hverken Krudt eller Bly hos ham, ikke heller Gevæhret ladt; hvorfore, saasom han var gandske drukken, og havde intet, som han kunde giore Skade med, han ej heller vilde tale derom. Men saasom een tilforne gandske hemmelig havde givet Gouverneuren tilkiende, at bemeldte Hagemand, som meldt, Mortens Aften var udi sin Kiste, og leedte efter Kugler, og loed sig forlyde, at han i denne Aften skulle giore en Ulykke paa een, hvem han kunde træffe paa; sluttede man ikke uden Grund, at han havde ondt i Sinde, og visselig havde fulkommed det, hvis ikke Sergianten havde hindred ham der udi. Hvilket kom overeens med det ene Vidnes Udsigende, som den 7de blev examinered, og havde hørt oft-ommeldte Hagemand true, at ombringe enten Gouverneuren eller mig; Hvorfore han og nu, efter Gouverneurens Ordre, blev fængslig arrestered.

Formedelst at vi da vare saa meget usikre paa vort Liv, blev af samtlig Raadet resolvered, at vi selv, med de øvrige Coloniens Betientere, skulle holde Vagt om Natten; thi man kunde herefter ikke troe Soldaterne til noget godt.

Den 12te afgik ved Døden atter een af Soldaterne. Nu vare ikke mere end 6 eller 7 friske Mand tilovers af dem, alle de andre vare syge og Senge-liggende.

Den 14de var atter Raadet samled, for at fortfare med Vidnernes Afhørelse i den begyndte Sag om Soldaternes Mytterie, hvor da alle bekræftede de foriges Udsigende, betræffende Soldaternes slemme førdte Talemaader. I Særdeleshed vidnede de, at all deres Ondskab og onde Ønsker gik ud over mig, som de holdt for en Hoved-Aarsag dertil, at de vare komne der til Landet, hvor de i Stæden for gode og ledige Dage, som de havde vented, fandt Møje og Arbeide, som de ved Bygningen maatte udstaae. Havde og ellers ladet sig forlyde, at naar de et andet

Nar som Nord til Nepisene, hvor de vare destinerede at være, da vilde de see til at komme bort fra Landet igien med de fremmede Skibe.

Den 15de reisede jeg paa Embedes vegne ud til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, og forblev der indtil den 19de, og imidlertid underviiste dem af Guds Ord. Udi et af Husene var jeg denne gang foraarsaged at forrette en liden Execution paa nogle, om hvilke jeg for kort tilforne havde hørt, at de nyeligen havde havd en sædvanlig Hore-Leeg for dem, som er af denne Beskaffenhed: Mænd og gifte Qvinder samle sig tilsammen, som til et Assemblée, hvor da een af Mandfolkene gaaer frem paa Gulved, og tager en Tromme at slaae paa, og synger en Hore-Viise, og dermed inviterer een af Qvinderne til en Hore-Leeg med sig, hvorefter han legger Trommen ned paa Gulved, og gaaer bag et Skillerum, som de til det Brug har opslaget ved den ene Ende af Huset. Hvilken af Qvinderne der nu haver lyst at leege med ham, gaaer, uden Undseelse, bag efter, og naar de ere klar, træder strax en anden frem, og giør ligesaa, ogsaa fremdeles. Men til denne Hore-Leeg komme ikke de Unge og Ugifte, hos hvilke der er større Blufærdighed; Gifte Folk, mene de, staaer sligt vel an, uden at blues derover. Der jeg nu kom til Huset, hvor de havde øved dette Spill, og tilspurdte dem derom, nægtede de det i Begyndelsen, men jeg overbeviiste dennem det ved andre, som havde været nærværende, skieldte dem ud for deres Utugt, og at de vilde indbilde mig, at de troede, og dog bleve fremturende udi deres forige onde Sædvane. Og paa det jeg kunde give min Straff og Trudsel dis bedre Eftertryk, lod jeg dem, ved een af mine Folk, katte paa deres bare Krop, hvilket de med Taalmodighed optog, og lovede, ikke at ville giøre det mere.

Udi min Bortværelse fra Colonien vare døde 5 Mand, af hvilke een blev aabned Brystet paa, for at see, hvad Feil og indvortes

vortes Skade han havde, og befandt, at hans Lunge var gandske forraadned og fortæred; saa man deraf nok kunde see, at den Sygdom, hvoraf saa mange døde, var ikke alt Scorbut, men deres gamle gode Drik og Debaucher at tilskrive.

Den 23de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug for de Karke, og Hr. Ole Lange for de Svage. Communicered een af Galiothens Folk.

Den 26de var Raadet samled, i at fortfare med Vidners Afhørelse udi Soldaternes Sag.

Den 28de døde atter een af Soldaterne.

Samme Dag forlangede jeg af mine tvende Colleger, Hr. Ole Lange, og Hr. Hendrich Miltzoug, at de ville træde udi en Conference med mig, betræffende, hvorledes Christendommen paa en let og lykkelig Maade kunde fortplantes iblant Grønlænderne; hvor da, efter Bøn og Guds Paakaldelse om den Hellig Aands Bistand og Raadførsel, jeg efterfølgende for dennem proponerede:

At man hid indtil med saa slet Frugt og Fremgang har arbeidet paa vore vanvittige Grønlænders Oplysning, har Mangel af tilstrækkelige Anstalter, hvorved de, næst Guds Ords Underviisning, kunde holdes under nogen Christelig Tugt og Disciplin, været Aarsage til; Er og ikke heller venteligt, efter menneskelig Udseende, i saadan Tilstand, noget frugtbarligt med dem at kunde udrette, uden saavidt man efterhaanden kand indbringe dem en blot historisk Kund-

skab om Gud, og dog ikke dismindre lade dem leve og raade sig selv som tilforne. Dette samme har bragt mig udi adskillige bekymmerlige Overvejelser, hvorledes dog disse arme Mennesker med Tiden kunde hielpes, og ikke all herpaa anvendt Arbeide og Bekostning skal være forgiæves, og vi her skal slide vor Tid hen, uden at see ringeste Frugt til Guds Ære, og deres Saligheds Oplysning. Finder derfore, efter Bøn og Beraadelse med Gud, intet bædre Middel, end at man i Særdeleshed lader sig de Unge og Umyndige være angelegen, som Christus selv siger, GUds Rige at høre til, og befaler at føre til sig; som jeg og aller-ydmygeligst har forestilled det høj-respectivè Missions-Collegio, udi seneste Missive. Men som jeg ikke uden Hiertens Medynk, maa, saa ofte som jeg paa Embedes vegne besøger de Vilde, see deres smaa Børn for Øjne, hvilke jeg saa gierne undte Salighed, og det aandelige Igienfødelses Middel, og dog, disværre! mange uden Daab og Christendom bort døe, hvis Forældre dog efter Paamindelse og Underviisning om Daabens Fornødenhed og Værdighed, har erklæred sig gandske villige, ikke alleene at lade deres smaa Børn døbe, men endog selv at ville døbes; da kand jeg nu ikke længere føre det over mit Hierte, jeg jo ved noget GUds Middel maa see dem hielpen af deres Elændighed og Fordærvelse. Dog hvad de Gamle ere angaaende, da kand man endnu ikke fordryste sig til, at spendere dette højværdige Saligheds-Mid-

Middel paa dem, anseende, at, endskiønt de noksom bekiender sig at troe, elske og frygte Gud, og gierne vil blive salige, saa er det dog saa lunken og koldsinded, uden nogen ret Skiønsomhed om deres egen dybe Fordærvelse, og GUds Naades Yverlighed udi Christo; Men hvad deres smaa Umyndige ere angaaende, da er det den Sag, hvorom jeg nu forlanger mine elskelige Collegers og Medbrødres deres gode Mening tillige med mig.

Og er da min Mening og Forsørt i HErren dette: At man deres smaa Børn, som boe stedse i Nærværelsen hos os, og ikke plejer at flotte fra deres sædvanlige Boe-Pladser, hvilke man og idelig kand gaae til Haande med GUds Ords Underviisning, som og giver den sande Religion Bifald, ere lærvillige, og lever et udvortes skikkeligt Levnet, at man strax tager deres smaa Børn, saasnart de ere komne til Verden, eller ere endnu i deres uskiønsomme og uskyldige Aar, og giør dem deelagtige i den hellige Daab, og derefter, ved tiltagende Alder og Skiønsomhed, ligesom udi Christne Lande, ved beqvemme Catecheter, som Colonien herefter tilstrekkelig vil forsynes med, under Missionariers Tilsyn, oplæres og opdrages udi Guds sande Frygt og Kundskab. Dette er det eneste Middel, hvorved jeg, næst den Allerhøjestes Bistand, og Velsignelse, seer, at Christendommen paa en lav og lyksalig Maade efterhaanden kand fortplantes

tes iblant dem, og Hedenskabet med de Gamle bort døe og forgaae.

Colonien Godt-Haab
den 28 Januarii 1729.

HANS EGEDE.

Mine Medbroders Gienſvar herpaa lydde ſom følger:-

Det maa ſandelig ikke lidet bekymre enhver retſindig Chriſten, og i ſær en Chriſti Tienere, hvis Zele henſigter til at vinde Siæle, at Guds Rige har ſaa ſeent og langſomt Løb iblant formørkede og forvildede Siæle, ihvorvel et ſaa høyt Verk udfordrer Tid og Taalmodighed. Af deſlige Bekymringer, fornemmer jeg, ſom altid, ſaa ogſaa ved ſin ſidſte Proposition, høyt-elſkelig og ærede Collegæ Sind at være betagen; Og det var en uforſvarlig Synd, om man ikke vilde komme hans omhyggelige Sind med lige Iver til Hielp, helſt da det gaaer ud paa, at opſøge de bæſte Midler, til dette Lands Hedningers deſ tiligere Grøde, hvorom, efter Begiæring, følger her min i Eenfoldighed grundede Mening:

Da ſom hans Tanke og Forſæt i HErren er denne: At de ſtadig her om boende Grønlænder, ſom idelig underviſes i Guds ſande og ſalig-giørende Kundſkab, hvortil de og lærvillige give deres Biſald, ikke uden at rette og renſe deres Levnet fra deres Daarligheder og

og Superstitioner, at deres smaa Børn i deres uskyldige Aar maatte antages til det hellige Igienfødelses Middels Deelagtighed, fand jeg ey andet, end efter andægtig Raadførelse med min GUd i Bønnen, og Sagens nøyagtige Overvejelse, i HErrens Frygt, applaudere hans Christ-findede Forsæt; naarsomhelst jeg 1) betragter Pagtens nye Forjættelse, som ej alleene vedkommer og er tillagd dem med Børnene, som ere langt fra, (det ere Hedningene, Ephes. 4.) hvilke som helst HErren vor GUD skal kalde dertil. Act. 2. : 39. Saa skriver Augustinus tydelig nok i denne Sag, i sin Bog: de Grat. & Libr. Arbitr. c. 22. Aliqvando liberis Infidelium hæc gratia præstatur, ut baptizentur, cum Occulta DEI Providentia in manus piorum pervenerint. Jeg maa og spørge: Om dem, som for deres usømmelig Forhold bliver excommunicerede, (endskiønt jeg veed, at saadanne, ved denne Kirkens Disciplin, ey absolute ere udelukte fra Kirken,) bleve fødde Børn, skulde da de Børn derfore miste dette Saligheds-Middel? Jeg meener nej, siden Sønnen skal ey bære Faderens Misgierning; og saa mindre saadannes Børn.

Endnu vil jeg spørge: Om de, som bleve under det gamle Testamentes Pædagogie avlede af Forældre med Forhud, bleve udelukte fra Omskiærelsens Sacramente? Jeg seer ikke, at Abia mistede Pagtens Ræt for hans

 Faders

Faders Jeroboams Afguderie, 1 Reg. 12. & 14. Men fra det Begyndelsens Sacramente under det gamle Testamente, til det i det nye Testamente, kand man med større Billighed argumentere. Overalt saa ligger Prophetien der om Christi Kirkes Udbredelse iblant Hedningene, samt deres smaa Børns Annamelse dertil, i Esai. 49. 22. Saa sagde den HErre HErre: See, jeg vil opløfte min Haand til Hedningene, og opløfte mine Banere til Folk, og de skal bære dine Sønner frem i Skiød, og dine Døttre skal bæres paa Skuldre. Hvilken Prophetie jeg seer at være opfyldt, da Christus antog de Børn, som førdes til ham, og gav dem Lod i Guds Rige, Luc. 18. v. 15. 16. Men dette Christi Exempel af Propheten forud seet, bør jo efterfølges i Henseende til vore smaa og umyndige Grønlændere. Og dette saa meget mere, naar jeg for det andet anseer Forældrene, hvis Børn i dette Saligheds Middel skal Lod-tages, efter de Characterer, som højtælskelige Collega tillægger dem; Thi da bliver de rette Catechumeni, hvilke, efter alle Orthodoxorum Samtykke, ere sande og levende Kirkens Lemmer, som ved Ordets Hørelse har fattet Troen, ved Troen ere blevne Guds Børn, derfore berettigede til Kirkens gode Ting og Privilegia, saasom de, der nu have Sanctitatem externam & Ecclesiasticam, og dersom Roden er hellig, da ere og Grenene, Rom. 11. 16. og 1 Cor. 7. 14. Hvorfore jeg, efter min Skiønsomhed, finder nok,

som

som beviser de Grønlandiske Catechumeners Pædobaptismus at være billig, og ikke uden Samvittighed nægtelig, hvor og det er ej det ringeste, at de Børn, som ofteſt bortdøer i deres uſkyldige Aar, (men Uſkyldighed er jo en kiær Ting for Gud,) for den ſlette Tilſyn og Omhyggelighed Forældrene i ſaa koldt og uſelt Land kand give dem, endſkiønt man og i den Fald maa befale dem Guds almindelige Barmhiertighed; men derimod intet ſom kuldkaſter den, ſiden Forældrene ſelv ere ſaa egenvillige til at lægge dem i JEſu Arme, hvorudi de, næſt Guds gode Forſyn over de Anſtalter, ſom nødvendig maa ſkee til duelige Subjecta, enten at hidſende, eller af de her med Tiden oplærdte unge Menneſker at udvælge til Catechiſation og Børne-Lærdommens Underviisning iblant dem at holde, kunde opdrages og beſtandig blive.

Kunde man og derhos være ſaa lykkelig, at ſee Forældrene hiulpne og frelſte ved dette Aandelige Igienfødelſens- og Fornyelſens-Bad, hvilket jeg mener efter Samvittighed vel kunde ſkee, naar man fornemmer dem at forſtaae Daabens Lærdom, Ebr. 6. v. 2. Omvendelſens og Troens Beſkaffenhed; alt efter Chriſti Befalning Matth. 28. v. 19. ſamt hans eget og Døberens Exempel Marc. 1. v. 14. 15. Luc. 3. v. 3. ſom og efter Praxis Apoſtolica Act. 2. v. 41. Cap. 8. v. 12. 37 Cap. 9. v. 17. Cap. 10. v. 44. Cap. 13. v. 38. Cap. 16. v. 30. ſeqq. Cap. 18. v. 8.

Og naar man af deres [illegible] Levnets Forhold, og Befrielse fra deres gamle Skikke og Superstitioner, maa slutte den indvortes gode Tilstand hos dem, efterdi dog [illegible] af det andet [illegible] [illegible] Kraft i Hiertet: da man og [illegible] [illegible] deres som voxne Folkes Daab, det Guds Naade [illegible] Troens Beseglinge, Bekræftelse og Forøgelse, til [illegible] [illegible], jo saa meget mere glædeligt, og som, efter [illegible] [illegible], [illegible] dem, ej alleene til selv at [illegible] [illegible] vor HErres og Frelseres [illegible] [illegible] [illegible], men endog til at opdrage deres [illegible] [illegible] og HErrens Formanelse, efter den [illegible] Form, som [illegible] Catecheter [illegible] [illegible] Underviisning og gode [illegible], som [illegible] [illegible] Opsyn. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] christelige [illegible] og [illegible] til [illegible] som Gud selv annammer. Mon nogen kand forge, som Gud selv annammer; Mon nogen kand [illegible] [illegible] Vandet, at disse skulde ikke døbes?

[illegible] OLE LANGE

Som Hr. Hendrich Mitzoug [illegible] [illegible] [illegible], efter deres vor eenstemmig [illegible] [illegible] [illegible] Ord, Apostlernes og den [illegible] [illegible] [illegible] i den HErres JEsu [illegible] [illegible] [illegible], 1) De næst [illegible] boende [illegible] [illegible] [illegible] og nyfødde [illegible], [illegible] den Christelige Lære Bifald, men endog [illegible] at opføre den HErre JEsu deres [illegible] 2) De som vare noget eldre, [illegible]

...e og Superstitio-
...uid hos dem, ey
...nogen kand for-
...LE LANCE
...villig at opgive. Den
...vare noget ældre, tyn-
de

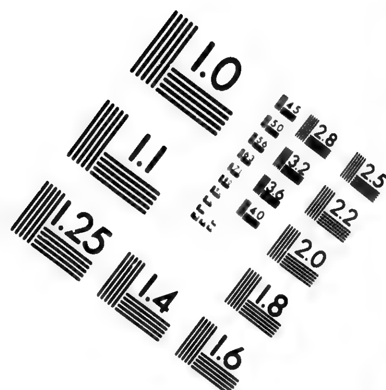
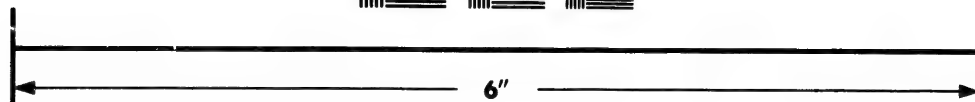
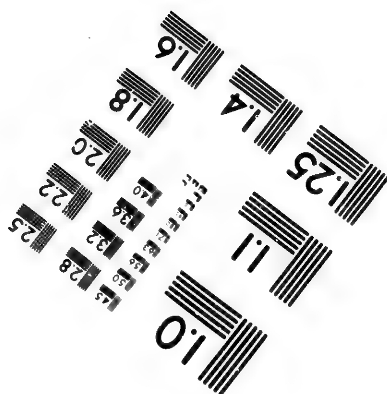
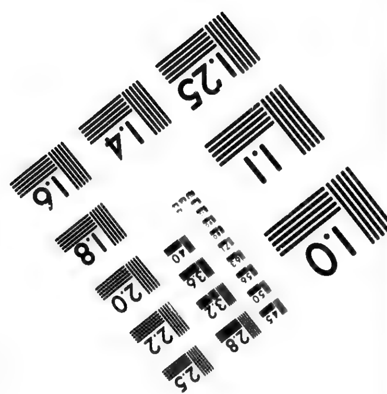


IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)







de
re
le
Fa
do
va
do
M
Ur

pr
va

B
ftr
re
fte
re
W
re
pe
pe
vi
at
Ma

de tale, og noget kienne, saasnart de eenfoldelig havde fatted vores Christelige Troes fornemste Hoved-Stykker. Og 3) de Gamle selv, naar de, næst den Christelige Læres fornoden Fattelse og Forstand, kunde give noget Tegn fra sig til en ret Andagt og Alvorlighed i deres Saligheds Sag, og Begiærlighed til dette hojværdige Saligheds Middel. Hvilke Forehavende alle, næst guddommelig Bistand og Velsignelse, man fremdeles haabede ved Missionairers og nodtorftige Catecheters jævnlige Besøg og Undervitsning fremdeles at fortsætte.

Fra det hoj-respective Collegio de cursu Evangelio promovendo erholdte jeg og Deres meget gunstige Resolution paa min Forsporsel, denne Sag angaaende, af folgende Indhold:

1.) At der ere døbte 42 af Grønlændernes Børn, paa Forældrenes egen Begiæring, deri finder vi ikke, at I har giort andet, end hvad ret og billigt er, og det samme vel oftere kand skee; Naar først Forældrene hverken dertil lokkes eller tvinges, men det er deres egen frie Willie og Samtykke; Naar dernæst ikke mærkes, at Forældrene begiærer saadant af en Superstition, at den Daabs-Ceremonie skulle hielpe Børnene noget paa deres Legemer, ligesom vi erindrer os, at de før har forlanget af Eder, at blæse paa deres Legemer, naar de vare syge; Naar 3die, Forældrene tillige forbinder sig, at

være villige, naar paafodres, at lade disse døbte Børn i sin Tid komme til Christendoms Undervüsning, og antager selv dennem deres Børns Daab, som en Forbindelse paa dem selv, at disse Børn skal være Christne, og skal oplæres i Eders Religion, da visselig denne Gierning kand være lovlig; Mens derved forbinder I Eder og tilligemed selv, med disse Børn at have nogen nøyere Tilsyn, end med andre Grønlænders Børn, og lade Eder immer give Underretning om, hvor disse Børn ere at finde, og hvor de kommer hen, paa det i fremtiden ikke skulde skee Vildfarelser, at de enten kunde døbes anden Gang igien, eller tvivles om, enten de ere døbte eller ikke. Derfor holder vi raadeligt, at der holdes à parte Bog over saadanne Børn, og Blader rene til hvert Barn i sær, at hvert Aar indføres, hvad om saadanne døbte Børn kand haves for Underretning.

2.) Hvad deslige Børns Forældre angaaer, hvilke (som sluttes baade af Eders egen og Hr. Ole Langes Skrivelse,) ikke skulle være saa uvillige til at lade sig selv døbe, da er det en gandske

ske anden Sag, og kand ikke skee, (hvilket vi vel veed, at I selv desforuden forstaaer og tager i agt,) førend de ere grundig underviiste om deres Saligheds nødvendigste Stykker, og mærkes hos dem nøgenledes Begiærlighed efter Daabens salige Nytte og Kraft, saavidt menneskelig Forstand af det Udvortes kand mærke, og saavidt Nationens Stupidite og Koldsindighed kand give Haab om at bringe dem til; Naar der er et enfoldig Begreb om Saligheds Ordning ved Christum, og efter saadant Begreb mærkes, at Længselen efter Daaben tager til, og at een kort Forhaling og Vegring ikke giør dem skiødesløse, men meere begiærlig og bedrøved, saa seer vi ikke, at dem kand nægtes Daab.

Subscrips. J. G. HOLSTEN,
J. L. HOLSTEIN. J. W. SCHRÖDER.
J. STEENBUCH. P. HERSLEB.
S. MÅHLING.

Kiøbenhavn, d. 11 May.
1730.

Den

Den 30 Januarii var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 1 Februarii døde atter een af Soldaterne.

Den 2 dito, Kyndelmisse Dag, prædikede Herr Ole Lange.

Den 3 dito døde een af forige Colonies Folk, som havde været der i Landet paa 5te Aar, og imidlertid havde været ved god Hilsen, indtil uu, da han af de andre var bleven anstukken, og en Tidlang Senge-liggende.

De Syge vare nu saa mange, at man havde stor Møje for at faae det daglige Huus-Arbeide bestillt.

Den 5te afgik ved Døden atter een af Soldaterne. Desligeste samme Dag om Aftenen den arresterede Sergiant, som ogsaa paa nogen Tid havde været syg.

Den 6te, en Søndag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug. Om Aftenen døde een af Haandværkerne, saavelsom Gouverneurens Skytte.

De Hæste, som og i næst-afvigde Sommer bleve sendte til Landet, vare alle til denne Tid creperede, og af ilde Tilsyn bortdøde.

Den 8de afgik ved Døden atter een af Handværkerne.

Den 11te reisede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Kock-Øerne, som ligger 3 Mile Syd-Vest fra Colonien, hvor vi i forige Aaringer og sædvanligst havde læst. Her begyndte jeg da, i JEsu Navn, at sætte i Verk, hvad som jeg teeneste med mine Colleger havde besluttet, angaaende Børne-Daaben, hvortil Forælderne vare villige, og meget fornøjede med, begiærdte og selv at døbes, om jeg syntes, saasom de sagde sig visseligen at troe alt hvad jeg havde underviist dem om. Jeg loed dem forstaae, at de maatte først undervises noget mere om GUD, førend jeg kunde døbe dem. Hvormed de og gave sig tilfreds. I samme Kock-Øer opholdte sig nu 34 Familier, af hvilke

hvilke bleve døbte 16 umyndige smaa Børn, indtil 3 Aar gammel. Jeg loed Forældrene selv holde dem over Daaben, og svare paa deres Børns vegne, hvad dem blev tilspurdt, og give dem Navn. Daabens Forretning blev slutted med en Formaning til Forældrene, at de maatte vel vogte sig, at de ikke i nogen Maade forargede deres Børn, eller forførdte dem til noget ondt, som stridde imod det hvad de nu havde loved og tilsagd udi Daaben, men langt mere undervise dem om GUd, og selv lægge vind paa, at frygte og elske GUd, at de og med første kunde døbes til Saligheds Forsikring og Erlangelse; Hvilket de alle lovede at ville beflitte sig paa.

Den 15de foer jeg igien fra Koek-Øerne, og begav mig hen til de saa kaldede Ravn-Øer, som ligger een Miil fra Colonien, hvor 15 Familier boede, hvilke alle med lige saadan Velvillighed loed deres smaa Børn døbe. Der vare 6 Smaa, som i den hellige Daab bleve deelagtig giorde.

Den 16de, efter at jeg havde underviist dem alle, reiste jeg hiem til Colonien igien.

Udi næst-afvigde Dage var atter igien een af Soldaterne døed, saavelsom een af Soldaternes Qvinder, med et lille nyfød Barn, som een af de forhen afdøde Soldaters Koner havde født til Verden.

Ded 20de døde end een af de fra Kiöbenhavn ankomne Folk, saa der vare nu ikke mere end 4 af dem karske og over Sengen. Iblant Matroserne og førige Colonies Folk vare vel og Syge, men ikke saa mange; thi som de altid vare i Motion, og havde at bestille, kunde ikke Sygdommen saa haardt angribe dem, end som dem der elskede Magelighed, og gad ikke movered sig, hvilket er en stor Fordærvelse i Grønland.

Den 22de reisede Lieutnant Richard af Loos-Galiothen

med Assistenten ind udi Baals-Revier; Jeg foer og min Søn reiste med, for lidt at underviise forefindende Grønlænder.

Den 27de var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Hr. Ole Lange communicerede tvende af de Senge-liggende Soldater.

Udi denne Maaned havde været temmelig godt Vejr, ikke dis mindre tog det dog til med Folkets Svaghed, saa det blev jo længer jo værre. Coloniens Feldskierer begyndte og paa denne Tid at blive syg.

Den 2 Martii holdte Hr. Ole Lange Passions-Prædiken.

Den 3 dito døde den forhen beskyldte og arresterede Soldat Hagemand, efter at han en kort Tid havde været svag, dog tilforne entlediget af sin Arrest.

Den 6te, var en Søndag, prædikede jeg: ellers intet extra forrettet.

Den 8de kom Lieutenant Richard med sit Selskab igien ud af Baals-Revier, hvor de havde skudt nogle Harer og Ryper, og faaet en god Deel Rødfiske hos Grønlænderne.

Den 9de holdte jeg Passions-Prædiken. Om Morgenen døde den sidste af de fra Kiøbenhavn ankomne Handværker, nemlig Muurmesteren; desligeste Gouverneurens Haandskriver.

Den 10de kom det Fartøj hiem, som man for 14 Dage siden var foraarsaget at sende ud til de øde Vildmands-Huse, efter Brænde, saasom vi havde stor Mangel derfor, saa vi hverken kunde brygge eller bage.

Den 12te afgik ved Døden Under-Fyrværkeren, som længe havde været syg og Senge-liggende.

Den 13de, en Søndag, prædike Hr. Ole Lange.

Den 16de holdt Hr. Ole Lange atter Passions-Prædiken.

Den

Den 19de døde atter een af Soldaterne. Af de andre Syge vare tre blevne restituerede.

Den 20de, en Søndag, prædike Hr. Hendrich Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Efter Prædiken reisede jeg over til den gamle Colonies Øe, for efter Sædvane at underviise Grønlænderne. Capitain Landorph og Lieutnant Münje giorde mig og Geleide. Vi forblev der indtil den 22de, og jeg døbte nogle af mine sædvanlige Catechumenorum Børn. Nogle af de Gamle spurdte mig, hvorfore jeg ikke ogsaa vilde døbe dem med det samme, og om jeg ikke vilde, at de skulle blive salige? Men der jeg svarede, at jeg endnu ikke var forsikred om deres Rætsindighed og Alvorlighed for Gud, i den Sag: da protesterede de derimod, og sagde, at jeg vidste nok selv, at det feilede dem intet derpaa. For derfor at stille dem tilfreds, bad jeg dem have Taalmodighed, indtil de havde fatted alle de Stykker, som et voxen Menneske burde at vide til sin Salighed, hvilket de fleste af dem til Grunde endnu ikke havde fatted. Paa den gamle Colonies Øe vare 5 Huse, i hvilke opholdte sig 30 Familier, og bleve døbte 21 Børn, af hvilke nogle vare saa store, at de selv vidste at svare til hvad dem blev tilspurdt, deres Daab og Christendom betræffende.

For 14 Dage siden havde vi ladet overføre nogle af de Syge, og ind-logered dem hos Grønlænderne i disse Huse, for at de af Grønlænderne kunde blive forsynede med lidt Cochleare eller Scorbuts-Græs, som paa disse Tider ved Grønlændernes Huse under Sneen plejede at udspire. De samme førdte vi nu hiem med os til Colonien, saasom de vare allereede blevne meget vel tilpas.

Den 23de blev holded Passions-Prædiken af Herr Miltzoug.

Den 24de udseer Kiøbmandens Assistent paa Handels-Tougt Søer efter.

Samme Dag afsendte man nogle af vore Syge hen til nærmeste Vildmands-Huse, for der sammestæds at samle sig nogen Cochleare til Forfriskning og deres Sundheds Igien-Erlangelse.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, prædikede jeg.

Den 27de, en Søndag prædikede Hr. Ole Lange.

Den 30de holdte Hr. Ole Lange og Passions-Prædiken.

Den 2 April døde atter een af Soldaterne; de andre vare blevne nogenledes restituerede, siden de fik af det fortræffelige Scorbuts-Græs, saa vi havde nu, Gud skee Lov! ikke mere end 4 Syge, som vare Senge-liggende.

Den 3 dito, en Søndag, holdtes Prædiken af Hr. Miltzoug. Efter Prædiken udsendtes een af de store Baader til de øde Grønlænder-Huse, at afhente mere Brænde.

Samme Dag om Aftenen hiemkom Assistenten af Handels-Tougten Sønden fra, med Baaden fuld af Spek, og var endnu meer at bekomme.

Den 4de loed Gouverneuren Raadet samle, for at deliberere med dem om et og andet, betræffende Coloniens Sager; desligeste om, hvorledes den allernaadigst anbefalede Recognoscerings-Reise over Iis-Fiælder til Østerbygd, kunde og skulde foretages. Desligeste om den foresatte Reise og Forflotning Nord til Nepisene, for der en Loge at oprætte.

Den 6te døde een af de gifte Soldaters Qvinder, af hvilke trende tilforne ved Døden vare afgangne.

Samme Dag kom de 8 Mand hiem fra Grønlænderne, som den 24 Martii næst forhen didhen blev førdte, hvoriblant var een Mand, som var saa svag, at man maatte bære ham med Seng og alt i Baaden, men var nu i saa kort en Tid, formedelst det skiønne Cochleare-Græsses Brug tillige med de andre, til sin forige Sundhed og Helbred fuldkommen restitueret.

Den

Den 9de reisede Kiøbmanden med den store Baad Nord efter til Pisubigme, for at handle.

Den 10de, en Søndag, prædikede Hr. Ole Lange.

Den 14de var Skiær-Torsdag, prædikede jeg. Communicerede 5 Mand af Coloniens Folk.

Den 15de, Langfredag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug.

Den 16de celebrerede Gouverneuren Hendes Majestets Dronningens Geburths-Dag.

Den 17de, første Paaske-Dag, prædike Hr. Ole Lange.

Den 18de, anden Paaske-Dag, prædikede jeg. Vare 10 Communicantere ved HErrens Bord.

Den 19de, tredie Paaske-Dag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede tvende.

Samme Dag døde atter een af Soldaternes Qvinder, som i lang Tid havde været meget svag. I alt døde 40 Mennesker.

Den 20de var atter Raadet samled, hvor da blev foranstalted, at en Chaloupe med Folk skulle strax expederes og forskikkes Nord til Nepisene, for i Tide at være der, imod de der til Stædet fra Fædernelandet forventendes Skibe, saasom den hele Flotning ikke kunde skee forend Gouverneurens Tilbagekomst fra Recognoscerringen paa Iis-Fiældet.

Den 22de kom Kiøbmanden tilbage Norden fra Pisubigme, med Baaden fuld af Brænde, af de der staaende gamle Vildmands-Huse, saasom Spek var nu der ikke at bekomme.

Samme Dag reisede Fyrværkern, efter Raadets Foranstaltning, Nord efter til Pisubigme, havende med sig 5 Mand, for at bringe til Bygningen hvad som tienligt kunde forefindes.

Den 24de, en Søndag, prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn, desligeste Hr. Miltzoug og trende andre af Coloniens Folk.

Den 25de foretog Gouverneuren med Lieutnant Richard og Kiøbmandens Assistent med 5 Mand den foresatte Recognoscering paa Jis-Fiældet, og til den Ende reiste ind til Amaralik-Fiorden, 6 à 7 Mile fra Colonien, hvor nærmeste Leilighed var, at komme op til Jis-Fiældet.

Den 26de blev den store Baad afsendt Sønder efter paa Handels-Tougt.

Den 27de udsendte man en Joulle hen ud til Koek-Øerne, for der sammestæds at have Udkik efter forventendes Fæderne-lands Skibe.

Den 30de saae man af Colonien et Skib passere forbi Nord efter. Var ellers af Grønlænderne berætted, at i forige Dage vare mange Skibe passered forbi.

Den 1 May prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede Hr. Ole Lange med nogle flere af Coloniens Folk.

Samme Dag komme nogle Grønlænder til os af Neplset-Sundet, hvor de nylig vare ankomne til den sædvanlige Rognfiske-Fangst. Efter at jeg havde underviist dem noget af Guds Ord, foer de deres Vej igien.

Den 7de dito kom Gouverneuren med sit Følge igien tilbage fra Recognosceringen paa Jis-Fiældet, og fandt det ligesom Grønlænderne tilforne havde berætted; Det hele Land op til Fiælds gandske overdækt med Jis, og udi Jisen store Ræver og Sprækker, hvor igiennem Vandet, som af Sneen optøer, med en strekkelig Susen rinder og løber. Jisen var saa haal og ujævn, saa de neppe kunde sætte en Fod derpaa; saa derfore Recognosceringen over Land til Østerbygd, er gandske umuelig og impracticable.

Den 8de, en Søndag, prædikede jeg. Communicerede to.

Den 10de kom de udi Koek-Øerne paa Brand-Vagt og Udkik liggende 4 Mand hiem igien. De havde vel seet Skibe passere

lere forbi, men for stærk Blæst ikke havde kundet komme nogen om Borde.

Den 11te kom de efter Brænde udsendte hiem igien, med Baaden fuld af Brænde, som man i Mangel af andet, paa disse Tider var nødt til at tage af Grønlændernes Huse.

Den 13de var den almindelig forordned Bede-Dag. Prædike-Tienesten blev forrætted af Hr. Ole Lange.

Den 15de, en Søndag, prædike Hr. Miltzoug. Communicerede 13 Mennesker.

Samme Dag trolovede Hr. Ole Lange een af Sergianterne med een af de afdøde Soldaters Enker; desligeste ogsaa Kiøbmandens Assistent med een af samme Enker. Det var beklageligt, at de stakkels Mand-Folk lod sig af disse liderlige Qvinder saa bedaare.

Den 16de kom de paa Handlingen udfarne hiem igien, med Baaden vel ladt af Spek. De havde træffed en Hollandsk Handlere der Søer hvor de var, som berættede dem een gandske bedrøvelige Tidende fra Kiøbenhavn, at samme Stad ved en meget ulykkelig Ildebrand var mesten Deelen lagd i Asken, hvilket siden desværre! befandtes alt for sandt at være.

Den 21de gik Lieutnant Richard med Loots-Galiothen fra Colonien, for, efter seneste Slutning i Raadet, at transportere eendeel Sager til Nepisene, hvor den nye Loge skulde oprættes. Capitainen med Assistenten og flere fulde og med.

Den 22de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 24de gik jeg med Gouverneuren, og nogle af det øvrige Mandskab, (som var destinered at gaae Nord til den Nordre Loge,) paa den store Baad, og een Chalouppe, i Forsæt, at ville reise Nord efter med til bemeldte Stæd; men da vi kom til den gamle Colonies Øe, forefandt vi et af Fædernelandets Skibe liggende, hvorfore vi vendte tilbage igien til Colonien, i Fol-

ge

ge med den ankomne Skipper, for først at efterse, hvad medbrag-
te Breve førdte med sig, førend den forehavende Nord-Reise kun-
de fortsættes. Hvor da de u-angenemme Tidender vi før havde
erholded om Kiøbenhavns Ildebrand, bleve, disværre! con-
firmered; Men derhos ogsaa ikke desmindre fornam, at Teres
Kongel. Majestets store Naade og Nidkiærhed endnu continue-
rede for det Grønlandske Desseins Fortsættelse, og til den Ende
havde allernaadigst ladet oversende dette Skib og flere, med for-
nødne Materialier og andet mere til den nye Colonies Opræt-
telse.

Den 26de var Christi Himmelfarts Dag. Prædikede Hr.
Ole Lange.

Den 28de fuldte jeg med Gouverneuren og Capitainen
hen over igien til Skibet, saasom de havde resolvered, med det
at fortsætte Nord-Reisen.

Den 30de dito foer jeg hiem til Colonien igien.

Den 1 Junii giorde Gouverneurens Huusholderske Bar-
sel med et Pige-Barn, som samme Aften blev døbt, og kalded
Kirstina.

Eftersom Lieutnant Richard med ankomne Skib havde
faaet Ordre, at begive sig paa Hiem-Reisen, og med samme og
at giøre sin Fliid at søge Landet paa den Øster Side, blev han
hindred udi den foresatte Nord-Reise, hvorfore han, efter bekom-
med allernaadigst Ordre, med sit førende Skib, Loots-Galio-
then, den 3 Junii gik fra Colonien, og begav sig paa Hiem-
Reisen igien.

Den 5 Junii var første Pintse-Dag. Prædikede jeg.

Den 6te, anden Pintse-Dag, prædikede Hr. Ole Lange.

Den 7de, tredie Pintse-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 12te, en Søndag, holdte jeg atter Prædiken.

Den 15de gik man med det næst-forgangen Sommer efterlig-
gende Skib og fra Colonien, for ogsaa at begive sig Nord til Ne-
pisene,

pilene, hvor den nye Loge skulle oprettes; havende med sig alle de Sager, Folk og Proviant, med videre, som det ankomne Skib ej kunde indtage. Og som og med Skibet fra Bergen ankom Folk, og var giort Anstalter til Hvalfiskeriet for tilkommende, udi bemeldte Nepilene, afgik og de samme med dette Skib.

Den 16de besøgte os en stor Deel Grønlænder, som vare komne Sønden fra, hvilke alle jeg af GUds Ord underviiste.

Den 19de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Hr. Ole Lange gik med de andre med sidste Skib til Nepilene, saasom allernaadigst beskikked Præst og Missionair paa det Stæd.

Den 20de besøgte os atter en stor Deel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg og underviiste.

Den 21de reisede jeg paa Embedes vegne hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, eftersom der sammestæds nu en stor Deel af de fremmede Grønlænder opholdte sig. Efter at jeg havde underviist dem alle, føer jeg hiem igien den 22 dito.

Den 24 dito St. Hans Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 26de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Samme Dag havde vi og Besøg af en stor Deel fremmede Grønlænder, dem jeg og af GUds Ord underviiste, hvilket de med Agtsomhed paahørdte.

Den 27de reisede jeg tillige med min Collega, Hr. Miltzoug, hen, at besøge nogle Grønlænder, som med deres Telter stode een Miil omtrent Østen for Colonien. De samme fortaldte mig, at tvende Mile der Østen fore, ind udi en Fiord, var en meget smuk Plads, med Græs og smaa Skov, hvor Kablunakkerne, det er, de Norske, fordum havde boed; hvor der og var en skiøn Lax-Elv, saavel som ogsaa Rinsdyr-Jagd.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, prædikede jeg. Samme Dag vare atter nogle Grønlænder hos os, som og af GUds Ord bleve underviiste.

Den 3 dito, en Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Com-
municerede tvende.

Den 5te kom endeel Grønlænder fra Kock-Oerne, (som
vare vores sædvanlige Catechumeni,) til os, og besøgte os. Der
de reiste bort igien, lood jeg den Eldste af de to Grønlænder-Dren-
ge, som vare hos mig, følge med dem, for paa nogen Tid at være
hos dem, og undervise og lære deres Børn, hvad han selv havde
lærdt, saasom for mig selv ikke var Leilighed at komme til dem.

Den 12te reisede jeg med min Collega, Kiøbmanden, Meste-
ren, og min Søn, paa en liden Joulle hen ind til den næst forommelde-
te Fiord, for at besee Leiligheden der, efter det som Grønlænderne
havde sagd for mig, og befandt Stædet at være meget smukt med
Græs og Buskaster. Fornemmelig havde den en stor Herlighed
ved tvende skionne Lax-Elve, som der vare, og derforuden ude paa
Dybet stod adskillig smaa Fisk, desligeste Lodder i Overflødighed,
af hvilke Grønlænderne om Sommeren tage en stor Mængde, og
tørre dem paa Klipperne, til Vinter-Provision. Vi forefandt
der 4 Familier staaende med sine Telter, hvilke nylig havde faaet
tvende Rinsdyr, hvoraf vi og fik noget lidt. De fuldte os og Da-
gen efter op i Marken, at søge efter Dyr, men fik ingen at see. Nogle
faa Ryper, og 50 Stykker Maager skiød vi der, hvilke sidste havde
deres Reeder udi en høj og steil Klippe, hvor vi for Farlighed ikke
kunde klavre op, og tage deres Æg. De øde Tompter, hvor de
Norskes Huse havde staaet, kunde vi kiendeligen see. Udi Elven
fangede vi en 30 à 40 Stykker smaa Lax, med et Garn, som vi havde
taget med; kunde vel have faaet flere, hvis ikke Elven, af overflø-
dig Regn, var bleven saa stor, og rundet saa stridt, saa man lidt
kunde betiene sig af Garnet. Forefindende Grønlænder underviste
de jeg lidt om Gud, og derefter den 14de om Aftenen reisede hiem
til Colonien igien.

Min lille Grønlænder-Dreng, Friderich Christian, som jeg
den 5te lood fare med Grønlænderne i Kock-Oerne, for at under-
vise

vise deres Born, kom næst-afvigde Dag tilbage igien, og fortaldte, at Grønlænderne vare meget villige til at lade deres Born undervise af ham, sad og selv med Agtsomhed og hørdte paa ham, ja spurdte ham om meget, hvorpaa han ikke vidste at give dem Giensvar og Underretning. De mindte ham paa, baade Aften og Morgen, at han skulde læse for de Smaa.

Den 16de loed GUD lykkeligen arrivere til Colonien det sidste forventende Skib, som havde inde de Ting hvormed Colonien skulle forsynes. Med dette saavel som forige fik jeg at høre, at de næst-afvigde Sommer til Kiöbenhavn overkomne Grønlænder vare ved Døden afgangne, og det af en Sygdom, som Doctorerne ikke ret kunde beskrive, hvad den har været. Saa man her udaf nok kand see, hvad Luften og Climaternes Forandring kand foraarsage hos et Menneske. Man giør derfor det arme Grønland uret, at man udraaber det for saa slemt og usundt Land, hvor Folk ikke kand leve, da dog ogsaa andre Lande, og en anden Clima, ja endog de bæste, kand incommodere en fremmed Natur. GUD til Ære og Lov kand jeg sige, at Grønland for mig og mine har været et sundt Land, og en god Clima, (under den Høyde af 64 Grader,) men længere under Nord fornemmes er haardere at leve.

Den 17de, en Søndag, Prædike-Tieneste holdt af Hr. Miltzoug.

Den 24de, Søndag, prædikede jeg.

Den 25de om Natten døde een af Soldaternes Qvinder, som blev efter paa Colonien, der de andre foer Nord efter, eftersom hun var meget svag, og dertil Senge-liggendes.

Samme Dag, da her komme nogle af Naboerne til os af Nepiset-Sundet, overtaldte jeg tvende smaa Fader- og Moder-løse Drenge, at blive hos mig, for at oplære dem i GUds og Christi Kundskab til Saliggiørelse.

Den 31de prædikede Hr. Miltzoug, Communicerede trende.

Den 8 Augusti lod jeg atter lille Friderich fare hen over til Grønlænderne i Nepiser-Sundet, for at læse for deres Børn.

Den 11te gik det sidst til Colonien ankomne Skib bort igien, for at fortsætte Hiem-Reisen.

Den 14de var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 15de udsendte man Folk med begge de store Baader hen ind til Amaralik-Fiorden, for at slaae Høe til Creaturene, som vare paa Colonien.

Samme Dag foer Kiøbmanden og Mesteren tillige med min Søn ind til Lax-Elven i Caneisune, hvor og er god Rinsdyr-Jagd, i Forhaabning, at faae noget udaf samme.

Den 20de gik jeg hen til nogle Grønlænder, som komme Norden fra Nepisene, og havde sadt sig med deres Telter et lidet Stykke fra Colonien. De samme fortaldte, at de havde været hos vore Folk paa bemeldte Nepisene, som alle levede vel, og arbeidede stærk paa deres Huse. Jeg underviiste dem noget om GUD, og Verdens Skabelse etc. hvorom de tilforne ikke havde hørdt, og derefter gik hiem igien.

Den 21de, en Søndag, blev læst af Postillen, saasom alle vore Folk, saa nær som to Mand, vare ude paa Tougt.

Den 23de kom de til Lax-Elven Indfarne hiem igien, og bragte med sig tvende Rinsdyr, og en halv Tønde Lax, som de der sammestæds havde faaet.

Den 26de foer atter ind til Lax-Elven.

Den 28de kom de til Amaralik-Fiorden udsendte hiem igien, med begge Baade fuld af Høe.

Samme Dag kom ud fra Lax-Elven igien, havde faaet et Rinsdyr, men ingen Lax.

Den 2 September foer jeg ind til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, som nyligen vare komne udaf Fiorden.

Den 3 dito kom Gouverneuren med Kiøbmanden Norden fra

fra Nepisene, eftersom de ikke havde kundet bringe saa mange Huse i Stand, hvorudi de alle forsvarlig kunde blive herbergered Vinteren, resolverte Gouverneuren, at overvintre ved Godt-Haab.

Den 11te var Sondag, prædikede jeg.

Den 17de reisede Kiobmanden igien tilbage Nord efter. Desligeste Kiebmanden ved Godt-Haab med den anden store Baad, for at handle med Gronlænderne.

Den 29de, St. Michels Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 2 October var Sondag, holdte jeg atter Prædiken. Communicerede Gouverneuren.

Den 9de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede jeg selv med min Hustru og Son.

Vinteren begyndte allerede med skarp Frost at tage til.

Den 11te blev Kongens Fodsels-Dag igien celebrered.

Den 16de, Sondag, holdt Prædiken af mig.

Samme Dag kom Kiobmanden igien tilbage Norden fra den Nordre Colonie, havde underveis handled Fartoiet fuld af Spek og Skindvahrer.

Den 23de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede 4.

Den 27de lood jeg min Son atter reise ind til Gronlænderne paa den gamle Colonies Oe, for lidt at underviise dem.

Den 28de foer Assistenten Sort efter, paa den store Baad, at handle.

Den 29de prædikede jeg. Communicerede Hr. Miltzoug og Kiobmanden med Hustruen.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, Prædiken holdt af Hr. Miltzoug.

Den 2 dito loed jeg Friderich Christian, (som var den Eldste af de Grønlænder-Drenge som vare paa Colonien hos os,) i Følge med en anden til os kommende Grønlænder, fare hen ud til Ravn-Øerne, som er en god Miil fra Colonien, for at catechisere med Grønlændernes Børn der sammestæds; Thi jeg selv, for Mangel af Folk, som nu alle vare ude paa Handels-Tougt, kunde ingenstæds komme, hvilket saare fortrød mig, at Tiden for mig skulle saaledes unyttig bortgaae, da dog Desseinets hele Øjemærke var disse arme Menneskers Christelige Oplysning. Colonien bestod nu ikke mere end af 9 gemene Mand, hvilke alle, saa nær som een, bleve brugte til Handels-Tougterne, langt fra Colonien. Mens Sommeren var, tog jeg ofte den lille Joulle, med min Søn og den Eldste af mine Grønlænder-Drenge, og foer hen til næst omkring-boende Grønlænder, men nu vilde Væjrets og Vinterens Beskaffenhed det ikke tillade.

Den 6te, var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 9de kom en gammel Grønlænder til os fra forige Colonies Øe, og forblev hos os om Natten. Den samme, eftersom han var de tvende smaa Drenge, som sidst kom til mig, noget anrørende, fornam man om Morgenen, da man opstod, at han gandske tilig havde sneged sig bort, og taget dem med sig; thi han vilde ikke, at de skulle være hos os, endskiønt de selv havde Lyst til at blive.

Den 13de var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 16de kom Assistenten tilbage Sønden fra, og havde faaet Baaden fuld af Spek.

Udi disse Dage bleve tvende Grønlænder af Naboerne borte til Søes, at man ikke vidste, hvor de vare afblevne, men formodentlig maatte være forraskede af Sælhundene; thi Væjret var godt.

Den

Den 20de var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 24de, efter at vore Folk vare hiemkomne af Handels-Tougten, foer jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, og tog først til Ravn-Øerne, een Miil omtrent Sønden fra Colonien, hvor der vare tvende store Huse. Der sammenstæds døbte jeg et lidet Barn.

Den 25de reisede jeg derfra, og sadte ud til Koek-Øerne, tvende Mile der fra. Der sammestæds være nu ikke mere end trende Vildmands-Boeliger, da der dog i det næst-forbigangne Aar vare 5; thi nogle Familier vare fløtte langt Nord efter til Hvalfiske-Bugten, som kaldes Disco, for at faae sig der nogle Hvalfiske-Barder, som de bruge til Fiske-Reedskab. Udi Koek-Øerne forblev jeg indtil den 28de, og imidlertid døbte der 4 smaa Børn, af hvilke to nylig samme Dag bleve fødde til Verden. Her tilspurdte atter de Gamle mig, hvorfore jeg ikke ogsaa ville døbe dem, da de dog troede, alt hvad jeg lærde dem? Jeg gav dem til Giensvar, som tilforne, at saa snart de havde fatted de fornødenste Stykker af vor Christelige Lære, og jeg saae, at de skikkede og forholdt sig derefter, da skulle jeg døbe dem; thi Christus, GUds Søn, havde befaled, at de Gamle skal først læres, forend de kand døbes; men de Unge og Umyndige, vil han, skal døbes, uden nogen foregaaende Underviisning etc. Med hvilket Svar de og loed sig nøje, og lovede, at ville beflitte sig paa at lære.

Den 28de foer jeg over til den gamle Colonies Øe, hvor i alt vare 5 Huse. Udi et af disse Huse vare de to smaa Drenge, som den næst-foromtaldte gamle Mand lokkede med sig fra Colonien. Der jeg taldte ham til derfore, hvorfore han, mig u-afvidende, havde taget Drengene med sig, svarede han, at det var deres egen Villie; men de nægtede det, og sagde, at de nok ville blevet, men det var den Gamles Forlangende, at de skulle fare med ham. Og som jeg loed ham forstaae, at han havde fortient Hug, gav han

gode

gode Ord, og afbad sin Forseelse, og sagde, jeg kunde tage dem hiem med mig igien.

Udi disse Huse vare 6 smaa Born, som udi den hellige Daab bleve deelagtig giorde. Af de udi forige Vinter dobte Born, vare allereede 6 igien ved Doden afgangen, og som den forste Grode i GUds Rige indkommet.

Den 1 December reisede jeg derfra, tagende med mig de to bortlobne Drenge, og foer hen til en Vildmands-Boelig, en god Miil Osten fore. Udi dette Huus vare 5 Familier, meest unge Folk, og Fremmede, og havde i forige Vinter boed inde i Fiordene. De samme teede sig ikke saa lærvillige og begiærlige, at hore Guds Ord, som de andre, men een af dem loed sig forlyde, at min Underviisning var dem kiedsommelig at hore; thi jeg havde i tvende Dage været hos dem, og imidlertid læst for dem tre gange om Dagen, nemlig Morgen og Aften, som sædvanligt, for dem alle, men midt paa Dagen for Bornene; hvilket syntes dem at være for meget. Den 3 December reisede jeg fra dem, og kom hiem om Aftenen.

Gouverneuren havde i disse Dage taget en Fader- og Moder-løs Dreng til sig, som han havde persvadered at blive hos sig, og var en vakker Dreng; Nu bragte jeg ham og en Vildmands-Pige til, efter Forlangende. Af hvilket sidste Slag var nok at bekomme, men Drenge kunde man neppe og gandske besværlig faae, i hvor meget godt de end saae, at dem af os bleve beviiste, det voldte, de selv behøvede dem til Nærings Brug og Forskaffelse.

Jeg fik denne gang hos Gronlænderne en Prove af et slags rod Farve, og findes paa visse Stæder inde udi Fiordene i stor Mængde, og er af en smuk fiin bruun-rød Coleur. Jeg bekom og af dem et Stykke af det saa kaldede Asbest eller Steen-Flachs, hvor af der skrives, at et u-forbrændeligt Linnet kand forarbeides. Af dette findes og hele Bierge udi Gronland.

Den

Den 4de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 8de giorde Hr. Miltzoug sin første Udreise til Grønlænderne, paa Embedets vegne. Jeg loed og min Søn reise med ham, om han i noget, betræffende Sproget og Talen, kunde være ham assisteerlig.

Den 10de kom Kiøbmandens Assistent tilbage Norden fra Pisubigme, og fik der Baaden fuld af Spek, men de havde havd en haard og besværlig Reise, og af Frost og Iis været meget incommodered, ja ligged 3 Nætter under aaben Himmel.

Den 11te, Søndag, prædikede jeg.

Den 15de kom min Collega, Hr. Miltzoug, igien tilbage fra Grønlænderne, og havde besøgt tvende Vildmands-Huse.

Den 18de, var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 25de, første Jule-Dag, prædikede jeg.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 27de, tredie Jule-Dag, holdte jeg atter Prædiken.

Samme Dag kom endeel Grønlænder til os med Qvinder og Børn, og maatte forblive hos os udi tvende Nætter, for paakommende slemt Vejr og Sneefog; imidlertid bleve de af GUds Ord underviiste.

Denne Maaned var temmelig haardt med Frost og Kulde, og dermed endtes det gamle Aar.

Anno 1730. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, prædikede jeg. Communicerede Gouverneuren, og tvende andre af Coloniens Folk.

Udi disse Dage var een saa extraordinaire skarp Frost, saa at Fransk Brændeviin frøs udi en Falske, som stod udi et Huus, hvor ingen Varme var; hvilket endda ikke var skeed, saa længe vi havde været udi Grønland.

Den

Den 9de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 10de reisede jeg ud paa Embedes vegne til Gronlænderne, og besøgte de os næst-boende udi Baals-Revier, kom om Aftenen til et Vildmands-Huus, halvanden Mile omtrent fra Colonien, der sammestæds boede 8 Familier tilsammen, af hvis Born tvende bleve udi den hellige Daab deelagtig giorde.

Den 11te reisede derfra til et Huus, een halv Mile der neden fore. Udi samme Huus vare og 8 Familier, og der var en temmelig Hob Ungdom, af hvilke 6 Born bleve dobte.

Den 13de drog derfra til det tredie Huus paa en Oe, en fierding Miil nærmere Colonien, hvor 5 Familier boede; der bleve dobte tvende Born.

Den 15de begav mig derfra til det fierde Huus, een Miil fra Colonien, hvor der vare tvende Huse, og i samme 14 Familier, af deres Born bleve 5 dobte. Her forblev jeg indtil den 17de, og efter at jeg havde underviist dem alle, reiste hiem igien. Der vare ellers længere ind udi Fiorden 6 Huse, hvorhen jeg denne gang ikke kunde komme.

Den 22de holdte Hr. Miltzoug Prædiken.

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædike-Tieneste af mig.

Den 5 dito, Sondag prædikede Hr. Miltzoug.

Den 7de foer Hr. Miltzoug ud at underviise Gronlænderne, som boede Vesten for os udi Ravn-Oerne, Kock-Oerne, og paa den gamle Colonies Oe. For haardt og stormende Veir hver Dag, havde vi ikke kundet komme fra Colonien forend nu; Saa havde man ikke heller et Fartoj, hvormed man kunde fare ud paa denne Aarsens Tid; thi de vare alle meget brostfældige, og havdes ikke, hvormed de kunde repareres.

Tvende af vore Folk vare i disse Dage blevne svage og Sengeliggende.

Den

Den 12te, Søndag, prædikede jeg.

Den 18de, mod Aftenen, kom Hr. Miltzoug hiem igien fra Grønlænderne.

Blev atter een af vore Folk syg og Senge-liggende.

Til denne Tid havde været en meget skarp Frost og Kulde, men formildtes nu igien, og blev Opslag med Toe og smaat Regn, som var usædvanligt paa disse Tider.

Den 19de, Prædike-Tieneste igien af mig forrættet.

Den 25de førdte vi tvende Mand af vore Syge hen ud til næmeste Vildmands-Huuse, i Forhaabning, der sammestæds at faae nogen Cochleare Græs til deres Sundheds Erlangelse, saasom de vare meget ilde incommoderede af Scorbut.

Den 26de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede jeg med min Hustru og Børn.

Coloniens Mester eller Chyrurgus begyndte og nu at blive meget svag, og maatte gaae til Sengs for Scorbut.

Den 28de reisede Gouverneuren et par Miils Vej hen ind udi Baals-Revier, for de der boende Grønlænder at besøge. Jeg lood min Søn reise med, for Grønlænderne af Guds Ord at undervise.

Den 3 Martii giorde Kiøbmandens Kiæreste Barsel med en Daatter.

Den 5te, Søndag, prædikede jeg. Efter Prædiken kom Gouverneuren hiem igien fra Grønlænderne.

Den 7de døbte Kiøbmandens Barn, som blev kaldet Anna Magdalena.

Den 12te, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Efter Prædiken sendte man Joullen hen ud til Ravn-Øerne, for at afhente de næst forhen udsendte tvende syge Mænd, eftersom de vare nu i Forbedring. Gouverneuren reisede og med dem, desligeste min Søn, for Grønlænderne der sammestæds at undervise.

Den 13de kom ovenmeldte hiem igien.

Den 19de, Søndag, communicerede Gouverneuren, desligeste ogsaa de andre Coloniens Folk. Samme Dag blevs den Grønlænder-Dreng og Pige døbte, som Gouverneuren havde taget til sig, og blev Drengen givet det Navn Friderich Carl, og Pigen Anna Sophia Magdalena. Bemeldte havde i den korte Tid ikke alleene smukt fatted de fornødentligste Christelige Lærdoms Hoved-Stykker, saa de fornøjelig svardte til alle Spørsmaal, men endog under Daabens Forretning udviiste stor Andagt, besynderlig Drengen, som med mange Taarer gav sin Boedfærdighed tilkiende.

Den 20de loed Gouverneuren Raadet samle, for at afgiøre og overlægge med dem, hvad som for hans foresatte Afreise Nord til Nepisene igien, skulde foranstaltes.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, prædikede Hr. Miltzoug. Om Morgenen for Prædiken gav Gouverneuren sig paa Reisen Nord efter, og tog med sig næst ovenmeldte døbte Grønlænder-Dreng og Pige.

Den 26de holdte jeg Prædiken.

Den 31de blev Coloniens Chyrurgus betient med det højværdige Nadverens Sacramente, som han udi sin Sygdom forlangede; thi han var elændig af Scorbut angreben.

Den 2 April, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede twende af Coloniens Folk.

Den 6te var Skiær-Torsdag, prædikede jeg.

Den 7de, Langfredag, atter Hr. Miltzoug.

Efter Prædiken kom en Grønlænder fra den gamle Colonies Øe, og berættede os, at en Hollandsk Handlere for twende Dage siden var der indkommen, hvorfore Kiøbmanden foer derhen til ham, for at fornemme, om han vidste noget fra vores Fæderneland at fortælle; kom igien den 8de, og havde fundet mange af vore omkring boende Grønlændre hos Hollændern, for at handle, hvilke, der han

kom,

kom, foer bort, og turde ikke handle med de Fremmede, saa længe han var der.

Den 9de, første Paaske-Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 10de, anden Paaske-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 11te, tredie Paaske-Dag, læst af Postillen. Efter Bøn og Guds-Tieneste gik jeg med min Collega hen til nogle Grønlænder, som med deres Telter stod et lidet Stykke fra Colonien, og discourerede med dem noget af GUds Ord, hvorom de tilforne intet havde hørdt.

Den 14de fornam man, at Hollændern endda laae der udi Havnen, og handlede med Grønlænderne, som hver Dag kom til ham, og bragte til ham, hvad de havde, da de dog derimod vare saa trædske, at de ikke har villdet handle med os; hvilket kom alt deraf, at Hollændern gav dem saa godt Kiøb, hvilket var os umuelig at giøre, hvorfore de og giemte det Bæste de havde, til Hollændernes Ankomst.

Den 16de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 18de kom Assistenten tilbage med den store Baad Norden fra, som skulle have bragt Gouverneuren til Nepisene; men som Baaden var meget læk, turde han ikke fortsætte Reisen dermed, men steeg ind paa en Hollandsk Handlere, som han forefandt 10 Mile omtrent Norden for Colonien, med hvilken han accorderede, at sætte sig af ved bemeldte Nepisene.

Den 19de foer jeg hen over i Nepiset-Sundet til Grønlænderne, som nu der vare komne tilsammen paa den saa kaldede Rognfiske-Fangst. Der vare allereede 40 Telter, og alle udkomne af Fiorden. Jeg forblev hos dem den Dag over, og gik til et hvert Telt i sær, og underviiste dem af GUds Ord, hvorefter jeg den 20de foer over til Colonien igien.

Den 23de, Søndag, holdte jeg Prædiken. Communicerede Hr. Miltzoug, desligeste Kiøbmanden med sin Kiæreste.

Den 25de reisede Kiøbmanden Søer efter paa Handels-Tougt.

Denne Maaned havde været usædvanlig kold og stræng hidtil.

Den 30de, Sondag, læste for os af Postillen, saasom næsten alle Folkene vare ude fra Colonien.

Den 5 May, almindelig Bede-Dag, læste og for os af Postillen.

Samme Dag kom Kiobmanden hiem igien fra Handels-Tougten Sønden fra, med Baaden fuld af Spek.

Eftersom vore hiemkomne Folk havde seet et Skib uden for Vallen, sendte man den 7 May Assistenten med to Mand paa een Joulle ud til Kock-Oerne, at ligge, for at passe paa vores forventende Fædernelands Skib. Min Collega fuldte og med dem, for at undervise de der værende Grønlænder.

Den 10de kom de hiem igien, og for ondt Vejr og Snee-Kave ikke har kundet seet langt fra Landet; Saa havde og Grønlænderne ikke heller fornummet til noget Skib paa længe.

Den 14de, Sondag, prædikede jeg.

Den 18de, som var Christi Himmelfarts-Tag, tilstoges os en stor Ulykke og Skade, ved een Chaloups Forliis, fuld af Proviant, hvormed Assistenten, tillige med den store Baad, den 16de var faren hen over til den gamle Colonies Øe, for at afhente en Deel Proviants-Sorter, som udi et der sammestæds efterstaaende Proviants-Huus var forvared, og nu igien kom over med, og var ikkun en fierdings Miil fra Colonien, da Chaloupen, af en hastig og uforvarendes Rosse eller Byje af Landet, blev om kast, og een af de 3 Mand, som var i Chaloupen, drukned og omkommen; De 2 fik man dog, GUD skee Lov! biærged, ihorvel nær døde, saasom de ofte haade været i Vandet, i det Fartøjet kantrede om fra een Side til den anden. Saa snart vore Folk vare komne til Lands med de 2 Mand, foer de atter ud, i Tanke, [illegible] ville biærged Chaloupen,

pen, som paa Fiorden imidlertid laae og drev; Men som et skrekkeligt GUds Væjr af Sønden begyndte at blæse, maatte de ikke alleene lade Chaloupen fare, men endog selv lade sig føre og drive, hvor Væjret og Vinden ville have dem, og kom omsider, ikke uden største Livs-Farlighed, til Land, iblant en stor Hob Driv-Iis, hvor Joullen af Vinden og Bølgernes Magt blev sønderslagen, og de arme Mennesker iblant Iisen ilde skamferede, og dog, ved den almægtige GUds Forsyn, bevarede, og paa Land iblant Iisen opslagne. Den gode GUd føjede det ogsaa vel for dem, at der strax i Nærværelsen stod nogle Grønlænders Telter, hvorhen de forføjede sig, og af Grønlænderne bleve imodtagne, og, saavidt Leiligheden tilloed, vederqvægede, de havde ellers af Kulde og Hunger maatt elændeligen crepered. Vor store Baad, som dismidlertid laae neden for Landet af Colonien, vare vi og i stor Fare for, nær at have mist, med all den Proviant der var i; thi som Væjret var haardt, og der gik store Bølger og Düninger, som slog over Baaden, var den Mand, som blev efter paa Fartøjet, da de andre søer ud, at ville biærged Chaloupen, for at conservere sit eget Liv og Baaden, foraarsaged, at kaste udi Søen, hvad han kunde, og at giøre Fartøjet læt, hvor vi da atter forliiste en stor Deel Proviant; thi Tønder og Fustagier, som bleve kast i Søen, sloges i stykker imod Landet, og hvad der var udi, spildt. For vore Folk, som med Assistenten vare 5 Mand, levede vi i stor Frygt og Angest, indtil den 20de om Morgenen, da Grønlænderne, hvor de vare, efter Forlangende, førdte dem hiem til os til Colonien. Vi begavede Grønlænderne for den Velgierning de havde beviist vore Folk, hvorefter de føre til deres hiem igien.

Den 28de var første Pintse-Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 29de, anden Pintse-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 30de, tredie Pintse-Dag, læste for os af Postillen.

Samme Dag gik jeg med min Collega hen til nogle Grønlænder, som nylig vare ankomne, og havde sadt sig med deres Telter

ter en fierdings Miil fra Colonien, med hvilke vi holdte en kort Samtale om GUD og gudelige Ting, hvilket, de sagde, var dem meget kiært at hore.

Den 2 Junii giorde vi Forsog, at saae en Deel Hauge-Froe, som os forige Sommer fra Kiobenhavn blev tilsendt, saasom Kaal, Roer og deslige.

Den 4 dito, Sondag, holdte Hr. Miltzoug Prædiken.

Den 11 dito, og Sondag, prædikede jeg.

Den 12te besogte jeg med min Collega atter Grænlænderne, og underviiste dem noget om GUDs Ord.

Den 13de besogte os nogle Gronlænder paa Colonien, hvilke jeg taldte noget for om GUD og alle Tings Skabelse.

Den 15de reisede Hr. Miltzoug over til Gronlænderne udi Nepiset-Sundet, paa Embedes vegne.

Den 16de besogte os atter en stor Deel fremmede ankomne Gronlænder, hvilke jeg og af GUDs Ord underviiste, hvorefter de igien foer deres Vej.

Den 17de komme nogle af Naboerne til os, hvor iblant var et par Ægtefolk, hvis tvende Born forige Vinter bleve dobte. Og som Qvinden atter havde faaet et Barn, kom hun nu, og begiærdte, at jeg og vilde dobe det, sigende: Hun vilde og, at det tillige med de andre skulle komme til GUDs Rige. Efter Paamindelse, til at have en retsindig Intention med hendes Barns Daab, blev det og dobt i den Hellige Trefoldigheds Navn.

Den 18de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug.

Gronlænderne, som i nogle Dage havde holdt sig her i Nærvelsen, brod nu op her fra igien, og begav sig henover i Nepiset-Sundet til de andre Gronlænder, som vare komne Sonden fra, for, efter gammel Viis, at giore sig lystige med dem.

Den

Den 19de foer jeg hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, hvor da vare forsamled af Fremmede og Indbyggere over 50 Telter, hvilke alle jeg af GUds Ord underviiste, foer hiem igien den 20de om Aftenen.

Den 23de, iblant fremmede Grønlænder Sønden fra, som kom og besøgte os, var en ung Person, som bad, at han maatte blive hos os. Eftersom vi var slet forsynede med Folk, tog jeg ham an, for at forsøge hannem, om han duede til at arbeide, eller kunde vendes dertil. Udi næst-afvigde Dage vare meer end 40 store Baader, Sønden fra ankomne, og agtede, at fortsætte Reisen Nord efter til Disco-Bugt.

Den 24de, St. Hans Baptistæ Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 25de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 26de kom atter en stor Deel fremmede Grønlænder til os, og besøgte os, havende med sig lidt Spek og nogle faa Skindvahrer at forhandle. Forend de reisede bort igien, underviiste jeg dem af GUds Ord, hvorom, de sagde sig, tilforne ikke at have hørdt.

Den 28de foer Hr. Miltzoug hen over til Grønlænderne i Nepiset-Sundet, for at at læse for dem, kom hiem igien den 30de om Aften.

Den 29. og 30de var et meget slemt Vejr med Regn og Snee-slud, som bedækkede Jordens gandske overalt. Saa ustadig og slem Sommer-Vejr havde vi endda ikke havd siden vor Ankomst til Landet.

Den 2 Julii, Mariæ Bebudelses Dag, prædikede jeg.

Den 6te reisede jeg længst ind udi Baals-Revier, for at efterse den brun-røde Farve, som efter Grønlændernes Beretning, der skulle findes, og kom paa tredie Dag der ind, ungefehr 9 à 10 Mile fra

Colonien. Jeg fik en Grønlænder, at vise mig Stædet, hvor Farven var, men befandt den ikke af den Bonitét, som den der Grønlænderne bragte mig, dog var det en stor Mængde deraf, og eendeel var Brand-guule. Udi denne Fiord, hist og her, haver de gamle Norske fordum boed, som af de øde Huus-Tompter og Rudera noksom var at see. Landet stod nu meget deilig der inde med Græs og Løv, ihvor koldt og slemt Vejr det end havde været ude ved Hav-Siden. Jeg traffede mange Grønlænder der inde af Naboerne, som nylig vare indkomne til Rins-Jagden. Iblant dem var og een, som havde taget sig en Kone til sin forige; hannem kaldte jeg til, og straffede ham for han havde giordt sligt, som han dog vidste var imod GUds Bud og Villie, og hvad han havde hørdt af mig, og haver dog ikke dismindre villet indbilde mig, at han troede etc. Men som han ikke kunde nægte eller undskylde hvad han havde giordt, bad han mig, med en arrig og ond Mine, at jeg vilde slaae ham. Jeg forstod nok, at han derved ville søge Leilighed at overfalde mig; thi der vare tilsammen over 20 Telter, men jeg ikkun selv fierde. Hvorfore jeg svarede ham, at jeg ikke vilde slaae ham, men naar vore Skibe kom, da vilde jeg lade binde ham, og føre hannem i Skibet, og sende ham til vort Land, hvor han skulde blive straffed. Denne Trudsel giorde ham noget frygtagtige, saa han gav gode Ord, og lovede, at skille sig af med hende igien.

Den 9de, efter at jeg havde underviist de der sammestæds forefindende Grønlænder af GUds Ord, begav jeg mig igien paa Reisen udaf Fiorden. Efter 3 à 4 Miles Reise kom vi til en Grønlænders Telt, hvor vi gik paa Land, og fandt de der inde værende Folk meget sorrigfulde og bedrøvede. Jeg spurdte dem derfore, hvi de vare saa sorrigfulde? Manden svarede, at han forige Dag havde mist sin yngste Søn, som af en stor Sælhund blev forrasked og drukned. Jeg havde gierne trøsted den stakkels bedrøvede Fader, dersom Sønnen havde været saa lykkelig, at døe i den Tilstand, saa den sørgende Igienlevende kunde sikkerlig trøstes ved hans Opstan-

delse

delse til Livet. Ikke desmindre siger jeg til ham, og spurdte ham, om han ikke havde hørdt om den som kand opvække de Døde? Han svarede nej, han havde ikke hørdt om sligt; thi han var en Fremmed Sønden fra, og havde endda ikke hørdt noget om GUd. Hvorfore jeg kortelig fortaldte om GUd, og alle Tings Skabelse, om Synde-Faldet, om Opreisningen og Forløsningen ved Christum, GUds Søn, som skal giøre alle Døde levende, skal og opvække hans Søn, saa han skal see ham igien, han skulle derfor ikke sørge, som han aldrig skulle see ham mere etc. Denne Trøst oprættede den stakkels Mand saa meget, saa at der jeg nu igien vilde reise min Vej, bad han mig, at jeg vilde bie lidet, hans ældste Søn var gaaen op i Marken, hannem vilde han og, at jeg skulle fortælle, hvad jeg hannem selv har fortaldt. Og som han strax loed hente ham, tovede jeg, indtil han kom, og gav hannem den Trøst og Underviisning, som jeg havde givet Faderen. Jeg kand ikke melde, hvor glade og fornøjede de stakkels Mennesker bleve, og sagde, at det var behagelige Ord som jeg sagde dem, hvilke de ikke skulde glemme. Man kand heraf see, hvorledes GUds Ord, som gemeenligst i Menneskens Velmagts-Tid med stor Koldsindighed bliver hørdt, udi et bedrøved Hierte og Gemyt, og naar Modgang trykker og trænger, først giør sin ønskelig og glædelig Virkning. Jeg forloed Grønlænderne i denne Tilstand, og kom den 11te hiem til Colonien igien.

Den 16de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug.

Fædernelands Skibs længe og usædvanlige Udeblivelse begyndte nu at sætte os udi stor Frygt og Bekymring, allerheldst siden vi ikkun havde liden Proviant i Forraad, saasom vi ved seneste ulykkelige Hændelse havde forliist meget af det vi havde.

Den 24de loed jeg min Grønlands Dreng Friderich Christian, med sin Kajat fare hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne, for at læse for deres Børn, saasom ikke gaves Leilighed, at

jeg selv kunde nu komme der, thi alle Folkene vare ude med Fartøjene, at sanke Brænde.

Den 30de foer jeg, tillige med min Collega, og Søn, paa en gammel og meget brøstfældig Joulle ind til nærmeste Fiord ved Colonien, for at eftersee, om af den smaa Skov og Kratt, som der fandtes, kunde bringes noget hiem til Colonien, til Ildebrand; Men vi befandt, at den var ikke af den Beskaffenhed, at den kunde føres i Baader, saasom den var kort, og meget kroged. Der vi anden Dagen derefter foer udaf Fiorden igien, fik vi see tvende Rinsdyr gaae ved Siden af Fieldet, hvilke min Søn gik op, og stillede efter, og var saa lykkelig, og fik dem begge.

Den 3 Augusti kom Kiøbmandens Assistent af Nepisene, Norden fra, og bragte de ubehagelige Tidender, at hos dem var og ikke heller noget Skib fra Fæderne-Landet ankommen; hvorfore Raadet havde resolvered, at lade det der overvintrende Skib, med Hvalfangerne, (som disværre! slet intet med Hvalfiskeriet der havde udretted,) gaae hiem, og medtage, hvad ellers der saavel som ved denne Colonie kunde være indbragt, og var derfor hver Dag til os forventendes Norden fra.

Den 6de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 13de, Søndag, prædikede jeg. Communicerede og med min Hustrue og Søn, desligeste Hr. Miltzoug.

Efter Prædiken loed jeg Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, at læse for deres Ungdom.

Den 15de tilsloges os atter en Malheur med vores store Baad, som laae neden for Colonien paa Søen, og af et stormende Vejr om Natten blev omkast, og af Grunden og Stenene ilde beskadiged.

Den 17de reisede Kiøbmandens Assistent fra Nepisene igien tilbage. Og eftersom Hr. Ole Lange havde tilskrevet mig, at

at han gierne saae, at Hr. Hendrich Miltzoug kunde komme der Nord til ham, og være ham behielpelig, saasom han alleene kunde besværlig besørge baade Coloniens Folk og Grønlænderne, da kunde jeg ikke heller med Billighed vegre ham hans Begiæring, helst efterdi jeg den Hielp som jeg i dette Fald savnede udi Hr. Miltzoug, igien nogenledes kunde finde udi min Søn, og den ældste Grønlænder-Dreng Friderich Christian, som jeg undertiden kunde sende ud at læse for Grønlændernes Børn; Og som Hr. Miltzoug selv samtykte i dette Forslag, fuldte han og med Assistenten Nord efter.

Den 18de udsendte vi nogle af vore Folk hen ind til Amaralik-Fiorden, at slaae Høe til vore Creatur.

Den 20de, Søndag, prædikede jeg. Communicerede Mesteren paa Colonien.

Den 24de, efter at man havde repareret den store Baad, foer man og med den ind til Fiorden Amaralik, for at afhente Høet, som der kunde være slaget.

Den 26de ankom gandske uformodentlig en Chaloupe til Colonien, udsendt fra Capitain Mohrsön, som førdte Kongens Skib Morianen, og holdt uden for Vallen, og forlangede en Loots, at lootse ham ind til Colonien; Men som alle vore Folk vare ude, desligeste ogsaa Kiøbmanden, som med min Søn og Mesteren vare farne ind til Lax-Elven, thi vi ventede nu ikke mere Skib denne Sommer, da maatte de udsendte Folk med uforretted Sag vende om igien til Skibet.

Den 30de kom Kiøbmanden hiem af Lax-Elven igien, desligeste Joullen fra Amaralik-Fiorden, hvorfore Kiøbmanden strax tog ud til den gamle Colonies Øe, i Forhaabning, at naar det klarede op med Taagen og Regnen, han skulde faae Skibet at see, og komme ud til det.

Den 1 September kom man og hiem med den store Baad fra Amaralik-Fiorden, fuld af Hoe.

Den 2 dito fik vi af Colonien see Skibet komme seilendes ind fra Havet, men formedelst Vinden var knap, kunde ikke komme op til Colonien, hvorfore de maatte kaste Anker ude ved Oerne, en halv Miil fra Colonien.

Den 3die, Søndag, foer jeg ud til Skibet, tilig om Morgenen, og holdte der Prædiken, og takkede Gud, som saa vel og lykkeligen havde sendt os Skib, da vi ikke ventede det.

Den 4de fik man føjelig Vind, at komme ind paa Havnen med. Endskiønt Capitainen var beordret, ogsaa at forføje sig Nord efter til den Nordre Colonie ved Nepisene, saa var han dog foraarsaged, at blive her beliggendes Vinteren over, formedelst silde Ankomst. Deres Kongel. Majestets glorieuse Mildkiærhed for det Grønlandske Dessein, var endnu, som tilforn, noksom at see der udaf, at der blev allernaadigst oversendt med Skibet en stor Deel Træ-Materialier, hvoraf Huse for Bebyggere af Jisland, som næst-kommende Aar skulle oversendes, var allernaadigst foranstalted at oprette paa de øde Pladser, hvor vore gamle Norske fordum have boed.

Den 6te kom Hr. Ole Lange med Kiøbmanden Norden fra Nepisene her til Colonien, tillige med en Chaloupe og 4 Mand, hvormed Colonien her skulle assisteres, eftersom den manglede behørige Folk og Fartøjer.

Den 17de prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede 5 Mand af Coloniens Folk.

Den 20de reisede Capitain Mohrsön hen ind udi Baals-Revier, for at besee Leiligheden der sammestæds, og at afhente noget

noget af den der sammesteds befindende røde Farve, og Veiksteen, hvoraf Grønlænderne giøre sig selv Kiædler og Lamper. Jeg loed min Søn reise med, for ved samme Lejlighed at undervise forefindende Grønlænder.

Den 23de begav Hr. Ole Lange og Kiøbmanden fra Nepisene sig igien paa Hiem-Reisen.

Den 24de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de loed jeg Friderich Christian med sin Baad fare henover til den gamle Colonies Øe, at læse for Grønlændernes Børn der sammesteds.

Den 28de kom Capitain Mohrson igien ud af Fiorden.

Den 29de, St. Michels Fæst, holdt Prædiken.

Udi denne Maaned har været et meget godt Vejr, bedre end som tilforne i Sommer, men nu begyndte Vinteren at indfinde sig med Snee og Frost.

Den 1 October, Søndag, holdt Prædiken.

Den 7 dito foer Kiøbmanden Soer efter paa Handels-Tougt.

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken paa Skibet Morianen, hvor da Capitainen med sine Folk communicerede.

Fra den 9de indtil den 15de var jeg paa Embedes vegne ude hos Grønlænderne, som boe i Ravn-Øerne, Kock-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe, hvor da bleve døbte 9 smaa Børn af vore sædvanlige Catechumenorum deres. Af forige Døbte vare 12 ved Døden afgangne. Et af Husene fandt jeg udi sørgelig Tilstand, formedelst een Mands hastig Borteblivelse til Søes, hvorover Qvinden og Paarørende, og alle Naboer, vare meget sørrigfulde, hylede og græde. Men som jeg giorde min Fliid, at trøste dem, saa meget jeg kunde, gave de sig no-

genledes

genledes tilfreds, og bekiendte, at det Haab og Fortrøstning de havde om de Dødes Opstandelse, og at de engang skal faae at see deres Venner igien, som de her ved Døden have mist, giorde, at de ikke kunde sørge saa meget. De vidste vel, at de her ikke fik dem mere igien, hvor meget de end sørgede, men haabede, efter min Trøst og Underviisning, at det skulle skee i Himmelen.

Iblant Grønlænderne udi Koek-Øerne var en Mand, som nylig var kommen Norden fra, og i forige Vinter havde opholdt sig udi Disco-Bugt, den samme fortaldte mig, at Grønlænderne der Nord bar en stor Forlængsel efter, at jeg og skulle komme der Nord til dem, og underviise dem noget om GUd og GUds Søn; thi de havde bedet ham sige saaledes til mig: Siig til Taleren, [saa kaldte de mig:] at han kommer Nord til os at boe; thi her er et bedre Land, og flere Folk, end der Søer, hvor han er. Han skal faae hos os, alt hvad de andre Skibe plejer at faae; thi de kand ikke sige os noget som er af Betydende, ej heller taler om andet end Spek. Vi ville og gierne grundelig underviises om den store Skabere, om hvilken de have fortaldt os, som have taldt med ham etc.

Hvem vilde ikke af saadan mærkværdig Tale og Sende-Bud lade sig bevæge, i et Frugt-bringende Haab, at giøre Gud og Skaberen bekiendt paa det Stæd; hvilket at giøre, jeg ikke da var i Stand, men ønskede og haabede i fremtiden ved andre at maatte skee; Som og dette mit Ønske allereede er nogenledes bleven opfyldt, i det min Søn, som nu fornemmes, ej uden Frugt taler GUds Ord til dem, hvortil den almægtige gode GUd fremdeles give Lykke, for sit hellige Navn skyld!

Den 22de, Søndag, holdte Prædiken.

Den 26de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten

ten Sønden fra. Efter min giordte Forestillelse til Grønlænderne, at de skulle udvise deres Taknemmelighed imod Kongen, for den Naade og Omhu han bær for dem, til deres Oplysning og Salighed Erlangelse efter dette Liv, havde ikke alleene Naboerne omkring os, men endogsaa de langt fra boende, ladet sig bevege, at offerere ham lidet Spek, saasom de sagde, ej andet at have, som nu og de Sønden for Colonien boende havde af Kiøbmanden imodtaget 10 tomme Fade, at fylde med Spek, og at give Kongen i Skatt. De udi Koek-Øerne boende imodtog 6 Fader, at fylde.

Den 27de lod jeg min Søn reise et Stykke ind i Baals-Revier, at læse for Grønlænderne.

Den 29de, Søndag, Prædiken holdt. Communicered 10 Mand af Skibets Mandskab.

Den 31de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, holdt Prædiken.

Den 2 dito udfoer Assistenten paa Handels-Tougt Nord efter.

Den 5te, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 6te lod jeg Friderich Christian fare hen, at læse for Grønlændernes Børn udi Ravn-Øerne, Koek-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe. Kom hiem igien den 10 dito. Han berettede, at mange af Grønlænderne der sammestæds nylig vare døde, og det af den her i Landet grasserende Bryst-Svaghed og Hoste, hvilken er saa smitsom, at den ene faaer den af den anden. Vi havde og været incommodered deraf, men den har ikke Magt at angribe os saa haardt som Grønlænderne.

Den 12te, Søndag, Prædiken holdet.

Den 15de reisede jeg paa Embedes vegne hen til Grønlænderne ind udi Baals-Revier, hvor jeg besøgte 6 Vildmands-Boeliger, og i samme døbte 20 smaa Børn, efter Forældrenes Begiæring og Forlangende.

 An-

Angaaende den Maade og Methode jeg brugte, betræffende Grønlændernes Underviisning, da bestod den der udi, nemlig: Som jeg var en Nat udi et hvert Huus, saa tog jeg først Børnene for mig, og catechiserede med dem, derefter ogsaa de Gamle og Voxne. Samme Underviisning repeterede jeg igien om Morgenen, forend jeg reisede derfra til et andet Huus, og altid begyndte og endte med Børnenes Underviisning.

Grønlænderne her inde udi Fiorden vare og iide plagede af Hoste og Bryst-Svaghed.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede een af Morianens Mandskab.

Den 3 December atter Søndag, og holdt Prædiken.

Den 4de loed jeg min Søn fare ud til Grønlænderne udi Kock-Øerne og paa den gamle Colonies Øe, at undervise dem.

Den 7de ankom tvende Grønlænder Norden fra Pisubigme, som er 8 Mile omtrent Norden for Colonien, og vare udsendte af vore Folk, som vare udfarne paa Handel, og kunde ej komme tilbage for contrarie Vind, at de skulle hente dem nogen Mad, hvorpaa de leed Nød, og havde nu intet at spise, uden hvad de af Grønlænderne kunde faae. Og efter at man havde givet dem med, hvad de forlangede, og kunde biærge i deres smaa Baader, fore de den 8de tilbage igien.

Udi tvende Dage havde der været Tøe med Regn og Storm af Sønden, som var usædvanligt paa disse Tider.

Den 10de, Søndag, holdt Prædiken. Kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne. Der vare atter døde nogle der ude i Øerne, og mange vare endnu svage, ja saa vidt man kunde spørge, var der en miserabel Tilstand iblant disse stakkels Mennesker.

Den 15de kom vore paa Handels-Tougt udsendte Folk først hiem igien, efter at de 16 paa 7de Uge havde været ude, og imidlertid liidt baade Hunger og Kuld. Grønlænderne der Norden fore imod-

imodtog ogsaa 11 to Tønder Fade, at fylde med Spek, og forære Kongen. Saa man saa, at disse stakkels eenfoldige Mennesker loed sig i alle Ting bringe til Raison og Billighed.

Den 17de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de betient een af vore Folk med Sacramentet, som var meget syg.

Den 25de, første Jule-Dag, holdt Prædiken.

Den anden og tredie Jule-Dag ligesaa.

Den 31de, Søndag, communiceered trende af Coloniens Folk.

Og hermed endtes, GUd skee Lov! det gamle Aar vel og lykkeligen for os.

Anno 1731. Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken.

Den 4diro blive tvende syge Mand fra Skibet opførdte til Colonien, saasom de for Kuld og anden Uleilighed ikke kunde faae den tilbørlig Røgt og Plejen som et sygt Menneske behøvede. Der begyndte og flere af Skibs-Folkene at blive syge, og af Scorbut angreben, saa det saae slet ud med dem.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 7de, Søndag, ligesaa. Communiceered Skipperen af Morianen.

Den 14de iligemaade Søndag, holdt Prædiken, og communicerede Coloniens Chyrurgus eller Mester.

Den 16de loed jeg min Friderich Christian fare hen, at læse for Grønlændernes Børn udi Øerne. Jeg havde vel selv sadt mig fore denne gang at ville besøgt Grønlænderne, men somJoullen, som jeg plejede at fare ud med, af stormende Væjr blev sønderslagen, og ej andet Fartøj havdes, som nu var beqvem at fare med, maatte jeg denne gang lade det beroe. Samme Dag blev jeg hendt til Skibet, for at betiene Underskriveren med Sacramentet, som var dødelig syg.

Den 17de reisede Capitain Mohrsen til nærmeste Grønlænders Huse, en halv Mile omtrent fra Colonien, havende med sig trende af hans syge Folk, som han der vilde lade blive efter sig paa nogen Tid, i Forhaabning, at de ved Cochleare-Græs, om noget under Sneen kunde opgraves, og den jævnlig Varme, som vare udi Grønlændernes Huse, igien skulle blive restituerede.

Styrmanden var med tvende andre beliggende paa Colonien meget svage og skrøbelige.

Den 21de, Sondag, holdt Prædiken.

Kom Capitainen hiem igien fra Grønlænderne.

Den 22de kom Friderich Christian tilbage fra Grønlænderne.

Den 24de, efter at man havde faaet en Chaloupe færdig giordt, loed jeg min Søn reise ind udi Baals-Revier, for at catechisere for de der boende Grønlænder.

Den 25de afgik ved Døden een af de to paa Colonien liggende svage Mænd fra Skibet.

Den 26de afgik ved Døden Under-Skriveren paa Morianen, som længe havde været syg.

Den 31de blev jeg fordret til Skibet, for at betiene Mesteren, som var meget svag.

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito kom min Søn hiem igien fra Grænlænderne, havende med sig en Enke-Qvinde af Grønlænderne, og hendes trende Sønner, hvilke, jeg gav hannem Befalning, at tage med; Thi samme Enke havde en Mand, som havde een Kone tilforne, taget til sig, og vilde beholdt hende til sin Med-Hustru; hvilket, som jeg tilforne havde straffed hannem for, foreholdende ham, at sligt var imod GUds Villie og Ordning, og derfore skulle skille sig af med hende igien, med hosføjede Trudsel, at hvis det ikke skeede, da skulle jeg tage og lade binde hannem, og sende ham bort med Skibet. For denne Aarsag skyld torde han nu ikke længere beholde hende, men

loed

loed hende følge med, for at fare til hendes Venner igien, som boede i Ravn-Øerne.

Den 4de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 8de afgik ved Døden Mesteren paa Morianen.

Eftersom jeg ikke saa ofte som jeg gierne havde villet, kunde komme til Grønlænderne, hvorover deres Børn og Ungdom ikke nød den tilbørlig Underviisning, resolverede jeg, at faae Forældrene persvadered, paa egen Bekostning, at lade deres Børn, een efter anden, komme paa Colonien til mig, og der paa nogen Tid forblive, indtil de havde fatted de fornemste Christelige Lærdoms Hoved-Stykker; Hvorfore jeg giorde Begyndelse med een af næst foremeldte Enkes Sønner, og beholdt ham hos mig; Men Moderen vilde i førstningen ikke tillade det, befrygtende, at jeg stedse vilde beholde ham, tilloed det dog omsider, efter mange Forsikringer, at han efter een Maaneds Tid skulle komme til hende igien.

Den 9de communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 11de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede Kiøbmanden med sin Kiæreste.

Samme Dag kom tvende Grønlænder fra Ravn-Øerne, og berettede, at den sidste syge Mand, som blev førdt til dem, var næstleden Nat ved Døden afgangen, hvorfore de forlangede, at vi ville komme, og tage hannem bort, og begrave ham. De andre vare noget i Forbedring; Styrmanden paa Morianen var og igien restituered, men Coloniens Mester blev Dag for Dag slettere.

Den 13de foer jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, og forblev hos dem indtil den 19de, og imidlertid underviiste dem af GUds Ord, og døbte tvende af deres smaa Børn. Hvor jeg kom, befandt jeg, at de havde stukket deres smaa Drenge af Veyen, af Frygt, at jeg skulde ville tage nogen af dem hiem med mig til Colonien,

hvortil de nødigt vilde lade sig beqvemme. Ihvorvel jeg straffede deres Uforstant, og forestillede dem, at jeg giorde det ikke for at beholde dem stedse, men ikkun for en kort Tid, at jeg disbedre kunde undervise dem, saasom de for den sielden Besøg jeg kunde giøre dem, vilde langsom fatte den fornødne Lærdom, saa forblev de dog ved det samme, sigende, at den Kiærlighed de havde til deres Børn, vilde ikke tilstæde, at lade dem komme fra sig, men vi skulle oftere komme til dem, og undervise dem. Jeg svarede: Vores Leilighed var ikke, oftere at kunde komme til dem, saasom de vare mange, og vi ikkun faa, som skulle undervise dem. Ja, svarede de, saa siig da til Kongen, at han sender os flere Præster etc. Enken, hvis Søn jeg beholdte næst-ledet, paastod og endelig, til belovede Tid at maatte faae ham igien, ellers, sagde hun, døer jeg af Sorg.

Den 19de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 20de betient med Sacramentet een af vore Folk, som var meget svag.

Den 25de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 5 af Coloniens Folk.

Den 28de sendte vi nogle af vore Folk, som begyndte at blive svage, og af Scorbut angrebne, ud til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, i Forhaabning, at faae der noget Cochleare-Græs til deres Forfriskning.

Den 3 Martii afgik ved Døden en gammel Mand paa Colonien, som længe havde været svag.

Den 4 dito, Søndag, holdt Prædiken.

Den 9de sendte man Chaloupen ud igien, at hiemhente vore syge Folk fra Grønlænderne. Jeg lod Friderich Christian reise med, at han ved samme Leilighed kunde læse for Grønlændernes Børn.

Den

Den 11te, Søndag, holdt Prædiken. Om Aftenen kom vore Folk hiem igien fra Grønlænderne, men de Syge havde ikke faaet stor Forbedring, saasom de intet eller lidet Cochleare-Græs har kundet bekomme, thi Jorden var allevegne overdækked med tyk Snee. Ja i denne Vinter var saa mægtig Sneefald, som ikke i forige Aaringer havde været, saa Dyr og Fugle paa Landet, af Mangel paa Føde, har maatt crepered, og mange Ryper i Flugten af Mattighed faldte død ned paa Søen.

Den 13de lod jeg min Søn reise ind udi Baals-Revier, at læse for dem.

Samme Dag kom Enken, hvis Søn blev efter paa Colonien, og hentede ham igien, eftersom den Maaneds Tid var alt til Ende, i hvilken jeg lovede, at han skulde komme til hende igien.

Den 17de, Mariæ Bebudelses Dag, holdt Prædiken.

Den 18de, Søndag, ligesaa Prædike-Tienesten.

Den 19de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 22de, Skiær-Torsdag, holdt Prædiken.

Den 23de, Langfredag, Paßions-Prædiken holdet.

Den 25, 26 og 27de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Denne Maaned næsten til Ende var extraordinair skarp og kold, men nu begyndte Luften at blive mildere.

Vore Syge, baade i Landet og paa Skibet, vare endnu i slet Tilstand.

Den 29de var Raadet samled, Coloniens Sager vedkommende, og Auction holded over de afdøde Folkes efterladte Klæder og Ejendeeler.

Den 30de betient nogle af de Syge, efter hiertelig Forlangende, med det høiværdige Nadverens Sacramente.

Den

Den 1 April, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 5 April foer Assistenten ud paa Handels-Tougt med den store Baad og tvende Chalouper. Jeg loed min Søn reise med dem, for at underviſe forefindende Grønlænder.

Den 7de kom nogle Grønlænder ude fra Øerne, og berettede os, at de allereede havde seet Skibe passere forbi Nord efter.

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 11te var jeg om Borde paa Morianen, og berettede en Syg.

Den 14de afgik ved Døden een af Coloniens Folk.

Den 15de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag døde ogsaa een af de Syge paa Skibet, saae og heel slet ud med mange af de andre. Det elændigste var, at paa denne Tid, for overmaade Snee, ingen Cochleare var at bekomme, hvormed de ellers, næst GUds Hielp, inden kort Tid kunde have bleven restituerede.

Den 16de kom een af udsendte Chalouper fra Handels-Tougten Sønden fra, og havde været 10 à 12 Mile henne, men lidet Spek bekommet; thi Grønlænderne allevegne havde været syge i denne Vinter. Min Søn kom og med dem tilbage, men Assistenten med den store Baad og ene Chaloupe foer længere hen, for at handle.

Den 20de, almindelig Bede-Dag, holdt Prædiken.

Den 21de loed jeg Friderich Christian Grønlænder fare hen over til den gamle Colonies Øe, Koek-Øerne og Ravn-Øerne, for at underviſe Grønlændernes Børn der sammestæds.

Den 22de, holdt Prædiken. Communicerede to af Coloniens Folk.

Den

Den 26de kom Assistenten hiem af Handels-Tougten Sønden fra, og havde bekommed den store Baad og Chaloupen fuld af Spek; thi de vare 18 à 20 Mile hene.

Den 29de, Søndag, holdt Prædiken. Efter Prædiken døbt en Grønlænder-Dreng, som havde været halvanden Aar paa Colonien hos mig, desligeste to Grønlandske Piger, een mig tilhørende, og een Kiøbmanden tilhørende. Drengen blev givet det Navn Paul, og Pigerne Sara og Sophia. Alle tre udviiste, GUD skee Ære! stor Andagt under Daabens Forretning.

Slutningen af April Maaned var meget skiøn, med deilig varmt Soelskin og godt Væjr.

Den 1 May var Raadet samled, hvor da iblant andet blev foranstalted, at Assistenten skulle igien give sig paa Handels-Tougt Nord efter, og med samme fortsætte Reisen Nord efter til den Nordre Loge ved Nepisene, for at fornemme Tilstanden der.

Den 3 dito, Christi Himmelfarts Dag, holdt Prædiken.

Den 4de var jeg hen over udi Nepiset-Sundet hos Grønlænderne, som der vare komne tilsammen, og læste for dem.

Samme Dag begav Assistenten sig paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken.

Den 7de giorde Kiøbmandens Kiæreste Barsel med en Søn.

Den 8de var Raadet samled, for at afgiøre de Ting, som for Capitain Mohrsöns Afreise Nord efter til Nepisene burde foranstaltes, og høje Vedkommende underdanigst at forestille, betræffende Handelens Fortsættelse, og visse Coloniers Indrættelse.

Den 9de loed jeg min Søn saavel som Friderich Christian reise over til Grønlænderne i Nepilet-Sundet, og catechisere for deres Ungdom. Kom hiem igien den 10de.

Den 13de, første Pintse-Dag, holdt Prædiken.

Den 14de, anden Pintse-Dag, ligesaa, hvor da Capitainen med sine Folk communicerede.

Den 15de, tredie Pintse-Dag, døbt Kiøbmandens Barn, som blev kalded Lars.

Efter Prædiken reisede jeg, i følge med Capitainen og flere andre, ind til nærmeste Fiord ved Colonien, kalded Kokome, hvor og vore gamle Norske fordum have boed, for der at giøre Forsøg med at saae lidt Hauge-Frøe og Korn. Jorden fandt vi nogenledes beqvem dertil, men fattedes alleene at giødmes og dyrkes. Sneen var mestendeel afgaaen der inde, da dog derimod ude ved Hav-Siden laae overalt overtalt med Snee. Eftersom Capitainen hastede med sin Afreise, føer vi den 18de udaf Fiorden igien, og kom hiem.

Den 19de begav Capitain Mohrsön sig igien fra Colonien Godt-Haab, for at fortsætte Reisen til den Nordre-Colonie ved Nepisene, og, efter allernaadigst Ordre, at afhente og fra Landet med sig hiemføre Gouverneuren, Capitainen, med den derværende Guarnison, saasom der var intet for dem at udrette. Og som jeg fandt fornøden, for deres Afreise at conferere med dem om et og andet Desseinet betræffende, resolverede jeg, at følge med Capitainen didhen. Vi træffede et meget contraire og haardt Vejr, saa vi først efter 3 Uger arriverede til Nepisene.

Efter Ankomsten der, fornam vi af Hollænderne den meget sørgelig Tidende, at vor allernaadigste og fromme Konge, Kong Friderich den Fierde, var ved Døden afgangen, som gik mig saare til Hierte. Den høj-sälige Herre, som han havde ført et høj-lovligt og et exemplarisk Regimente, da vil hans Ihukommelse iblant

os og blive som Josiæ Amindelse, udodelig og vellugtendes til mange Slægter.

Imens jeg endnu var paa Nepisene, arriverede Lieutenant Gerner med Skibet Charitas, den 19 Junii, som ikke alleene confirmerede forige sørgelige Tidende om Kongens dødelige Frafald, men endog derhos forkyndte os, at det var vor itsige allernaadigste Konges Villie og Befalning, at alle Folkene fra Grønland skulle hiemkaldes, og Colonierne ophæves, for de store Depenser skyld, som hidindtil syntes forgiæves at være anvendt paa Grønland. Dette var mig en saare bedrøvelig Tidende, og gik mig saa høit til Hierte, som ikke nogen Ting i Verden, anseende ald anvendte Fliid og Møje, paa de arme vankundige Menneskers Oplysning, at være spildt og forgiæves. Og endskiønt høist-bemeldte Kongel. Majestet beviiste mig den Naade, at det maatte staae til mig selv, om jeg vilde følge med, eller i Grønland efterblive; desligeste allernaadigst tilløed, at nogle af Coloniens Folk maatte blive hos mig, om de vilde, saa vare dog Conditionerne saaledes, at ingen Fornuftig sig dertil kunde resolvere; thi os var ikkun et Aars Proviant allernaadigst forundt, og derhos betydet, at ingen Assistence mere af Kongen var at forvente. Sligt sadte mit Sind i allerstørste Confusion, allerhelst siden jeg maatte fornemme, at ingen af alle Folken stod til at persvadere, at blive hos mig. Ugierne vilde jeg forlade Grønland; thi de arme Grønlænder, besynderlig de Smaa som vare døbte, (hvilke vare ungefær 150 Stykker,) laae mig saa nær paa Hierte, som nogensinde Børn kunde ligge en kiær Moder paa Hierte. Og hver retsindig Christen Menneske maa tænke, jeg havde høist Aarsage dertil, men jeg saae den pure Umulighed for Øjne, hvis mig ikke blev accordered Folk og tilstrækkelig Proviant, og givet Forsikring om fremdeles allernaadigst Assistence og Forsorg.

I slig Bekymring og Sindets Forstyrrelse forløed jeg Nepisene, og med den fra Godt-Haab ankomne store Baad gav mig paa

Hiem-Reisen igien den 20 Junii, og kom den 27 dito hiem til Colonien igien.

Ved Hiemkomsten befandt jeg, at min kiære Hustru havde i min Bortværelse været heel upasselig, og i den Stæd jeg havde vented, at hun skulle bleven tilfreds dermed, at hun igien maatte kommet fra det haarde Land, fornam jeg, at det gik hende lige saa nær til Hierte som mig, at vi skulle forlade Grønland, og gierne med mig ville efterblive, om ellers muelige Vilkor blev os accordered. Hvad var nu for mig at giøre? uden at befale Sagen udi den almægtige GUds Haand, og i Troen bede, at han af sin Naade og Barmhiertighed vilde lave og føje alting saaledes for mig og det ulyksalige Grønland, saa hans allerhelligste Navns Ære dog maatte befordres.

Den 30de begraved Kiøbmandens Barn, som kort tilforne var ved Døden afgangen.

Den 1 Julii, Søndag, holdt Prædiken.

Den 2 dito Mariæ Besøgelses Dag, ligesaa.

Den 3die kom min Søn hiem udaf nærmeste Fiord, hvor han en par Dage havde været, og imidlertid skudt 4 Rinsdyr.

Den 5te, da der kom nogle Grønlænder til os, og besøgte os, spurdte de mig, om det var sandt, at vi ville reise fra dem? Jeg svarede Ja, at det var saa Kongens Villie. De spurdte atter: hvorfore Kongen ikke vilde, at vi skulle blive der i Landet hos dem? Jeg svarede: fordi han havde hørdt, at de lidt forbedres og forfremmes af all den Underviisning de havde nydt af mig, og ej skiøttede meget om GUd, men levede efter deres gamle Viis. Herpaa svarede de mig igien: At de som havde sagd sligt for Kongen, vare store Løgnere; men du, sagde de til mig, veed jo selv, at vi flittelig have givet Agt paa din Underviisning etc. Bad mig dernæst, at jeg ikke vilde forlade dem, men lade Kongen vide, hvor skikkelige Folk de vare, og at de holdte meget af Kongen etc.

Den

Den 8de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 9de arriverede begge Skibene, saavel Capitain Mohrsön som Lieutnant Gerner Norden fra Nepisene, og havde medtaget Folk og alle de Effecter som fandtes der paa Colonien, og kom ind paa den gamle Colonies Havn.

Den 11te ankom Lieutnant Gerner med sit Skib indtil Colonien Godt-Haab, for at indtage, hvad som af Raadet kunde blive beslutted, derfra, efter allernaadigst Ordre, at hiembringes, hvormed Gouverneuren og de øvrige af Raadet og loed sig indfinde.

Den 12 dito var Raadet samled, hvor da Lieutnant Gerner først producerede sin Ordre, om fra Landet at medtage Coloniens Mandskab og andre Sager, som Raadet fandt fornøden, efter Kongelig allernaadigste Villie, ej i Landet maatte forblive. Og var Ordren, dette vedkommende, af følgende Indhold, og findes indført udi Coloniens Protocoll, pag. 276.

Som Hands Kongel. Majestet da ligeledes allernaadigst har resolvered og tilladt, i fald Præsten Hr. Hans Egede, eller andre, maatte blive sindet, der at forblive, da at dennem maatte efterlades saa megen Provision, eller andre slags, som de kunde behøve, dog saaledes, at de Retournerende først og fremmerst, og for alting, undervejs med fornøden Provision bliver forsynede; Saa haver han dennem, i fald nogen der saaledes ville forblive, Proviant for

for et Aar, om fra Skibets Retour-Reise saa meget kand undværes, og andre fornødne samt forlangende Sager til Huus-Bygning, og i andre Maader at efterlade, men dennem derhos betyde, at de ingen videre Assistence fra Hands Majestet har at forvente.

Herpaa indgav jeg til Raadet min skriftlig Proposition af følgende Indhold:

Vel-ædle og Velbyrdige, Vel-ærværdige og Vel-fornemme!
Samtlige allernaadigst forordned Raad udi Grønland!

Endog ingen ønskeligere Leilighed kunde være for mig, naar jeg alleene vilde hensee til min og mines timelige Fornøjelse og Velgaaende, at komme fra denne Orken, hvor noksom er bekiendt, idel haarde Vilkor, og liden Fornøjelse gives, end nu, da det har allernaadigst behaged Deres Kongel. Majestet, at ophæve Colonierne, og igien at hiem kalde Folkene her fra; Saa dog, efterdi jeg med god Samvittighed ikke vel kand forlade disse arme Mennesker, som allereede haver faaet Smag paa GUds søde og salige Ord, og ere blevne deelagtige udi Naadens og Saligheds Midler, da haver jeg i den HErres JEsu Navn resolvered, at blive, helst efterdi Deres

res Kongel. Majestet selv er saa naadig, og har sadt sligt udi mit eget Vall og Vilkor; desligeste allernaadigst tilladt, at nogle, om de ville, maa forblive her hos mig. Men som ingen af alle ere saa gandske villige dertil, at de jo heller begiærer, nu at komme hiem til Fæhernelandet, end her forblive, er jeg og tvungen til at gaae med; thi enhver veed, jeg ikke kand være ene udi et saadant Land som dette, men maa have saa mange Folk hos mig, at jeg med dem, og de med mig, kand være conserverede. Seer derfor ikke, at Deres Kongel. Majestet kand unaadigt optage, det Raadet anordner, 8 à 10 Personer tillige at forblive her hos mig denne Vinter over; hvilket saa meget mere maa skee, eftersom saavel Proviant som andre Sager findes her ved Colonien, hvoraf Skibene nu intet kand medtage. Vil man nu ikke give alt dette til Priis iblant Grønlænderne eller fremmede Skibs-Folk, som tilig om Foraaret her plejer at ankomme, da følger af Fornødenhed, at nogle Folk derved maa forblive, tilmed ved Husene, som høystbemeldte Deres Kongel. Majestet kunde nyde sin Betalning for, af dem, som forhaabentlig igien kunde paatage sig Desseinets Fortsættelse, dersom de ikke, som dog er at befrygte, om Folk ej bliver derved, af misundelige Mennesker, som før er skeed, bliver ruinerede og fordærvede. Men at Coloniens Besætning for tilkommende Aar ikke skal komme Deres Kongel. Majestet til nogen Bekostning, saa forpligter jeg mig aller-underdanigst, naar mig bliver forundt endeel Cargeson tilba-

ge,

ge, ved Handelen saa meget at faae indsamled, som samme kand betale; Desligeste, om imod Forhaabning, Deres Kongel. Majestet ikke allernaadigst skulde vilde sende Skibe mere hid, for sligt at indhente, jeg da selv vil lade giøre Anstalter dertil. Formoder derfore ydmygst, at det respective Raad ikke frafalder denne min til Guds Ære giorde Proposition, hvilket jeg underdanigst tør forsikre, med større Naade bliver af Deres Kongel. Majestet optaget, end om jeg, ved dessens Vegrelse, ogsaa skal være tvungen til at forlade Landet, og derover det højværdige Daabens Sacramente paa de mange umyndige Smaa, som ere døbte, blive vanhelliged, hvilket jeg uvisselig troer, Deres Kongel. Majestet allernaadigst ugierne skulde vilde høre og fornemme. Jeg forbliver hernæst med megen Respect, samtlige Raadets

Colonien Godt-Haab
den 12 Julii 1731.

Ærbødigste og ydmygste Tienere
HANS EGEDE.

Raadets herpaa givne Resolution lyder som følger:

Paa gode Motiver ere givne af Vel-Ærværdig Herr Egede, til at see baade saa gudeligt et Verk i sin begyndte Drift opholdte, saa og Hands Kongel. Majestets Skade ved de herefter nødvendig efterblivende Sager forekommet, at Raadet maatte gratificere den gode Mand i sin Begiæring, om at lade Folk tilbage blive hos ham,

ham, saasom Hands Majestet allernaadigst har foresat
ham for dette Aar en fri Vilkor, at blive her, for at be-
fodre sin GUds Ære, og tillige overladt det til de andre
her i Landet værende Folk deres egen gode Villie, ogsaa
for et Aar at forblive hos ham, ja ogsaa, som det første,
Hr. Egedes Forblivelse, ej kand skee uden det sidste,
nemlig, at eendeel ham tienlige og fornødne Folk hos
ham tilbage maatte restere, altsaa vilde Raadet paata-
ge sig, paa beste Maader at persvadere, og duelige Folk
foreholde, om deres Velvillighed til det samme, af Aar-
sage, at de hverken kunde overtale sig til at see et saa
Christeligt Verk forladt, eller Hands Majestets Inte-
resse at skee Skade, ved at efterlade sig importante,
Hands Majestet tilhørende Sager; Men efterdi de Ber-
genske Søe-Folk, som deres Tid her haver udtiendt, ej
ere saa mange, at ved dem alleene een tilstrækkelig For-
synelse kand skee, saa kunde Raadet ej andet, end søge
at persvadere, foruden dem, nogle af Hands Majestets
Søe-Folk, saasom de for hannem tienligste af de forhaan-
den værende Folk, om Hr. Egede ville staae inde for at
contentere Cheferne, under hvis Compagnier de staaer,
i fald de formedelst Døds-Fald eller anden Hændelse in-
den Aar skulle udeblive. Derhos bedende Hr. Capitain
Mohrlön, om han paa samme Vilkor vilde stræbe for at
formaae nogle af hans Folk til Velvillighed. Hvilken
Raadets velmeente Intention, til at observere Hands
Majestets Interesse og allernaadigste Villie, med den
allernaadigst givne Condition, hvorved den gode GUds

 Mand

Mand i sine Bekymringer maatte blive soulagered, de aller-underdanigst forhaaber, med større Naade skal blive approbered, end om man saa gandske skulde forlade saa mange Hands Majestet tilhørende Effecter, som i Henseende udi begge Skibene lidet mere kand rømmes, vilde blive meget mere, om Hr. Hans Egede resolverede, at med gaae, men nu sees, efter ermeldte Hr. Egedes Forestilling, Hands Majestet uden nogen videre Bekostning i fremtiden at kand bringe til Nytte.

Hvorfore de, i god Forhaabning om at reussere, fremkaldte de af Folkene, som de befandt at være de dueligste.

Der imod var Lieutnant Gerners Betænkende som følger:

Endskiønt han gierne ønskede, at kunde bifalde Hr. Hanses meget Christelige og gode Proposition, maa han dog følge de høje Herrers Brev fra General-Commissariatet, som befaler absolut, at ingen af Søe-Folkene maa blive her udi Landet, langt mindre nogen tvinges dertil, imod deres egen Villie. Jeg tilstaaer, det er en Umuelighed for Herr Hans Egede, at blive her gandske alleene, og da, om nogen skulde blive her udi Landet, eftersom her vil efterlades en stor Deel, som ej udi Skibene til Fædernelandet kand rømmes, er min Tanke, at det bør skee af de fra Bergen hidsendte Folk, og af de Soldater, som ere komne her udi Landet 1728, og ingen af Kongens Søe-Folk.

Herpaa

Herpaa fuldte mit Giensvar saaledes:

Det er det samtlige Raad noksom bekiendt, at jeg med ingen andre Folk her i Landet kand være tient end Søe-Folk; Nu veed jeg ikke, om de saa fra Bergen ankomne, hvis Tid alt er expirered, og for længe har begiærdt deres Dimission, paa ny vil lade sig accordere, og om de end ville, saa var det dog ikke giørlig, med saa faa Folk alleene at være hiulpen, men maa med flere assisteres, hvortil jeg ingenlunde finder Soldaterne beqvem, saasom de, hvilke jeg ej alleene ikke tør betroe mig, efterdi ingen Commando over dem nu haves, men endog er vitterlig, jeg ej heller kand være tient med; Formoder derfore underdanigst, at de høje Herrer udi Søe-Etatens General-Commissariat ikke ugunstig optager, om, saavidt deres respectivè Ordre ej kand følges, at nogle af Deres Kongel. Majestets Søe-Folk, til de efterladte importante Sagers Bevaring og Conservering og maa forblive, og formoder, at blive naadigst fornøjed dermed, at jeg mig obligerer at contentere Cheferne, under hvis Compagnie enhver staaer, om nogen formedelst Døds-Fald eller anden Hændelse skulle udeblive. Kand mig sligt ej accorderes, da seer jeg mig tvungen, ogsaa at begive mig her fra Landet.

Herpaa blev da Raadets endelige Slutning denne, (efter at 10 af Matroserne godvillig loed sig persvadere at forblive hos mig,) at alle de af mig reqvirerede Sager,

som Proviant og andet mere, mig skulle overlades, hvilken Slutning af dem alle blev underskreven.

C.E.Paarss. I.Landorph. Mohrsön. A.Gerner. Ole Lange. H.B.Miltzoug. Iacob Gelmeyden.

Saaledes blev jeg da, GUd være loved! i min Bekymring soulagered, hvilket jeg, næst GUd, havde de gode Mand at takke for, som mig i alle Ting med Raad og Daad troelig assisterede.

Den 15de, Sondag, prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede Gouverneuren og tvende andre af Coloniens Folk.

Den 19de, efter at de meste Sager var afgiordt, reisede jeg med samtlig Raadet hen over til Skibet Morianen, som var beliggende paa den gamle Colonies Havn, for der at afgiore, hvad som endnu resterede, saasom Capitainen hastede med sin Afreise.

Den 22de, Sondag, efter Guds-Tienestes Forretning paa Morianen, reisede jeg, i Følge med Lieutnant Gerner og Kiobmanden, tilbage til Colonien igien.

Den 24de fik Capitain Mohrsön føjelig Vejr, og gik fra Landet; Hannem fuldte Gouverneuren, Capitain Landorph, Hr. Ole Lange, og flere.

Den 26de maatte jeg med stor Fortrydelse fornemme, at en ung Grønlænder, ved Navn Christian, som paa nogen Tid havde været hos Hr. Ole Lange, og af hannem var dobt, (men nu, da han gik fra Landet, loed ham hos mig efterblive, for nærmere udi sin Christendom at blive underretted,) at han gandske hemmelig havde staalet sig bort, og fuldt nogle fremmede Grønlænder Sønden fra, Nord efter, saa jeg, disværre! saae, at den Undervis-

dervlisning han havde nydt, havde lidet frugted hos ham, og at det høyværdige Daabens Sacramente paa ham vilde være spildt og vanhelliged, som var at beklage.

Den 29de, Søndag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 31de gik og Lieutnant Gerner til Seils med Skibet Charitas. Hannem fulgte Hr. Hendrich Miltzoug, begge Kiøbmændene af Godt-Haab og Nepisene, og tvende Grønlænder Børn, foruden 4 som vare Gouverneuren og Capitainen følgagtige.

Den 5 Augusti, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede jeg med min Hustru og Børn.

Den 6 dito blev 6 Mand med begge de store Baader udsendt til Amaralik-Fiorden, at slaae Høe til Qvæget.

Samme Dag reisede min Søn med to Mand indtil Lax-Elven udi Caneisune.

Den 12te, Søndag, læst for os af Postillen som hiemme vare.

Den 15de kom min Søn hiem igien fra Caneisune, og havde faaet en Tønde smaa Lax, men Rinsdyr fik han denne gang ingen.

Den 19de sendte jeg Friderich Christian hen at læse for Grønlændernes Børn udi Nepiset-Sundet.

Den 22de kom min Søn hiem fra Caneisune med tvende Rinsdyr.

Samme Dag kom og Høe-Baadene hiem fra Amaralik-Fiorden.

Den 23de blev os af nogle Grønlænder, som kom Norden fra Nepisene, berettet, at siden vore Folk brød op derfra, kom

nogle fremmede Skibe der ind paa Havnen, hvor da Skibs-Folke-
ne foer i Land, og satte Ild paa Husene, hvilket de der boende
Grønlæader ved disse loed mig vide, derhos sigende, at de og
vare af dem bedrøvede, saa vi giorde ilde, at vi reisede fra dem.
Man kan af slig ond Gierning, nu tvende gange forøved, noksom
see og fornemme de Folkes Affection imod dette Verk, som dog
langt mere alle Christne burde glæde sig ved, og til dets Frem-
gang contribuere, end af egen Interesse hindre og skade det.

Den 23de udsendt begge de store Baader, een efter Brænde, og den anden efter Høe.

Den 30de kom Brænde-Baaden hiem igien.

Den 31de ligemaade den Baad som var efter Høe.

Den 2 September, Søndag, holdt Prædiken. Commu-
nicerede 6 Mand af Coloniens Folk.

Den 7de udfoer min Søn med begge Handels-Baade paa
Handels-Tougt Søer efter, saasom han, i Mangel af andre (efter-
di forige Kiøbmand, som meldt, fra Landet var hiemkaldet,) maat-
te paatage sig og at giøre Kiøbmands-Tieneste, da jeg hid indtil
har brugt ham som Catecheta og Med-Hielp til Grønlændernes
Underviisning, hvormed jeg og siden loed hannem continuere,
saasom han beqvemmelig med een Leilighed kunde forrette begge
Deele.

Den 13de besøgte os nogle Grønlænder, som kom udaf Fior-
dene, og flottede nu igien ud til deres Vinter-Boeliger, eftersom
det allereede tegnede sig til Vinteren med Snee-byet Luft og kold
Blæst af Norden.

Den 15de sendt Fridrich Christian ud at læse for Grønlæn-
dernes Børn, i Nærværelsen boende, omtrent een Miil fra Colo-
nien.

Den 17de udsendt ham med en anden Grønlænder hen ind til

nærmeste

nærmeste Fiord Kokome, hvor jeg med Capitain Mohrsön var inde i Foraaret, og saaede endeel Hauge-Froe, for nu igien at afhente, hvad som kunde være opvoxed, hvor de da kom tilbage med endeel Roer, som vare skionne og gode, og temmelig store, Kaalen var og temmelig, dog ikke over en halv Alen hoje, men Kornet var ikke kommen til Fuldkommenhed, thi der var ikkun gandske liden Kierne der udi. Hvad vi saaede paa Colonien hos os, var næsten af samme Beskaffenhed, dog bleve Roerne ikke saa store, ikke heller Kaalen; Timianen voxte gandske smaa og kort, og var mærkeligt, at, der Natte-Kulden kom paa, miste den baade sin Smag og sin Lugt: Saasom Sommeren det Aar ikke var paa det Bæste, saa var det ikke at undre, at hvad som saaed var, ikke kom til større Fuldkommenhed.

Den 20de kom endeel fremmede Grønlænder Sønden fra til os, havende med sig nogle faa Ræveskind at forhandle. Een iblant dem havde for 5 Aar siden været hos os, og som han samme Tid med andre blev underviist noget om GUD, bad han mig, at jeg nu ville undervise ham ydermere derom; thi han havde oft tænkt paa det, allermest, som han sagde, paa den ubehagelig og forskrekkelig Pinens Stæd, hvorhen han ikke havde Lyst at komme. Efter at jeg underviiste dem alle, fore de deres Vej igien.

Den 21de besøgte os atter nogle Grønlænder, hvilke jeg og underviiste af GUds Ord.

Den 24de besøgte os nogle af Naboerne paa Salen, hvilke sagde, at de kom for at undervises af mig, eftersom jeg nu ikke kunde komme til dem.

Den 31de sendt Friderich Christian ud at læse for Grønlændernes Børn udi Koek-Øerne, Ravn-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe.

Den 4 October kom min Søn hiem igien fra Handels-Tougten Sønden fra, med begge Fartøje fuld af Spek. Grønlænder-

ne

ne der Soer behagede det meget vel, at han kunde sige dem noget om GUd, hvilket de andre Kiobmand for ham ikke havde giordt.

Den 7de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 8de kom Friderich Christian hiem igien fra Gronlænderne.

Den 9de udgik man igien med begge Baader paa Handels-Tougt Nord efter.

Den 12te besøgte os nogle Gronlænder med nogen smaa Handel, ved hvilken Leilighed jeg underviiste dem af GUds Ord.

Den 14de kom atter nogle Gronlænder til os, med Qvinder og Born, og forblev om Natten hos os.

Den 16de atter besøgte os en stor Hob Gronlænder, Mænd og Qvinder, og bleve underviiste.

Den 30de kom atter en Kone-Baad til os, fuld af Folk, havende med sig lidt Spek at forhandle.

I denne hele Maaned har været et meget godt Vejr, saa at endog Sneen, som faldt ultimo September, toede bort af Jorden igien, og var endnu bar for Sner.

Den 3 November besøgte os nogle Gronlænder af Kook-Oerne, og forblev om Natten hos os, for hvilke jeg catechiserede, forend de igien bortfoer.

Den 4 dito blev en Gronlænder-Dreng af den gamle Colonies Oe borte til Soes, hvorfore Forældrene og Naboerne meget sorgede. Der bliver aarlig mange af disse stakkels Mennesker borte til Soes, fordi deres smaa Baader ere saa farlige og ranke, at de lættelig kand komme til Ulykke dermed, om de ikke ere dis forsigtigere.

November Maaned begyndte med skarp Frost og stærk Blæst af Nord-Ost, som længe continuerede.

Den

Den 14de kom vore Folk hiem af Nord-Tougten, og havde faaet saa meget Spek som i Fartøjerne kunde biærges, men af Skind-vahrer havde de ikke faaet ret meget, saasom de for contrarie og idelig blæsende Norden Vind kunde ikke komme saa langt Nord, hvor den bæste Rinsdyr-Skind-Handel falder.

Den 18de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19de, om Natten træffede os den Malheur, at begge vores Handels-Baader, formedelst et forskrekkelig stormende Væjr af Sønden, drev løs, og med Landet sloges i stykker. Den ene blev gandske slaget i stykker, men den anden stod dog til Reparation, dog var gandske Flakket knused paa. Skaden var saa meget dis større, efterdi de om Morgenen skulle igien have givet sig paa Handels-Tougt, saa ikke alleene det Spek gik os fra, som nu var at bekomme, men endog til Foraaret igien, for Fartøjets silde Reparation, syntes ogsaa at ville gaae os fra; Hvilket giorde mig saare ondt, helst i den Tilstand jeg da var.

Den 25de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de reisede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, boende i Koek-Øerne, den gamle Colonies Øe, og i Ravn-Øerne. Grønlænderne vare nu meget glade derover, at jeg ville komme til dem igien; thi de havde hørdt, at jeg i Sommer vilde have reist fra dem, hvorover, de sagde, at de vare meget sorrigfulde. Jeg svarede dem, at det var mod min Villie, om det havde skeed; Men som den store Herre eller Konge i vores Land har behaged at kalde os alle der fra Landet, fordi det kostede saa meget, at holde saa mange Folk der i Landet, og at sende Skibe derhen, hvilket det Spek og hvad andet som blev fordt fra dem, ikke kunde stoppe eller vederlægge. De svarede: Vi meente, at den store Herre var saa riig, og havde saa mangfoldige Folk og Skibe, og der var saa meget Mad i hans Land; og nu

 kand

kand han ikke underholde dig og dine Folk, og sende et Skib hid. Eftersom nu Grønlænderne ikke tog den Raison for gyldig, og det sømmede mig ikke heller, at forringe vores Konge, eller at tage mine Ord tilbage igien, da erklærede jeg mig saaledes for dem, nemlig: At Kongen vel havde mange Folk og Skibe, men han brugte og sendte dem til andre Lænde; Dertilmed saa havde han hordt om dem, at de skiøttede ikke meget om GUD, og ej lagde mine Ord og Underviisning paa Hiertet, men levede paa deres gamle Maneer, hvorfore han ikke heller vilde, at jeg længere skulde være der hos dem. De svarede: At de som havde berettet Kongen sligt, vare store Løgnere; Jeg skulde derfor lade Kongen vide, hvor skikkelige Folk de vare, og at de elskede ham meget, og havde allereede givet ham mange Tønder Spek. At du holder af os, sagde de, kand vi vel skienne, ellers havde du i Sommer og vel reist bort fra os, ligesom de andre.

Den 3 December kom jeg hiem igien fra Grønlænderne.

Den 9 dito, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19. skiød min Søn et Rinsdyr gandske nær ved Colonien.

Den 25, 26 og 27de var første, anden og tredie Jule-Dag, holdt Prædiken.

Til denne Tid vare vi alle ved god Helsen og Helbred, saa nær som en liden Grønlænder-Dreng, ved Navn Peder, som paa lang Tid havde været syg og Senge-liggendes. Og hermed endtes det gamle Aar.

Anno 1732. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken.

Samme Dag døde næst ommeldte lille Grønlænder-Dreng, hvis Frafald gik mig meget til Hierte, saasom jeg ventede herefter ogsaa at have stor Nytte af ham, til hans Landsmænds Underviisning,

ning. Han havde nu i 7 Aar været paa Colonien hos os, og imidlertid ikke alleene lærdt smukt at læse og skrive, men endog at forstaae vores Sprog, og kunde tale temmelig godt Dansk eller Norsk, og var ellers en Dreng af en god Art og Naturel, ja frygtede GUd, som i hans Yderste fornemmelig loed sig tilsyne, i det han idelig paakaldte GUd om en salig Forløsning; hvorudi GUd og bønhørdte ham, og gav ham et saligt evig-varende Ny-Aar.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 8de reisede jeg ud paa Embedes vegne iblant Grønlænderne, boende i Baals-Revier, som jeg sædvanligst plejede at besøge. Hos disse saavel som hos de udi Kock-Øerne og paa den gamle Colonies Øe boende, befandtes atter nogle smaa Børn, som for kort Tid vare fødde og komne til Verden, hvilke Forældrene begiærede at jeg vilde døbe; Men siden Desseinet var i saa desperat Tilstand, torde jeg ikke fordriste mig til at døbe flere end som døbte vare. Jeg kunde ikke uden stor Medynk og Rørelse høre, hvorledes de stakkels Mennesker allevegne besværgede sig derover, at der skulle være sagd til Kongen, (saasom jeg veedste ikke andet at give til Paaskyldning, hvorfore Kongen har vildet kalde os fra Landet,) at de ikke havde villet give Agt paa min Underviisning, og hvorfore jeg ikke har berettet Kongen anderledes, efterdi jeg selv vidste, at de troede, og gav flittig Agt paa min Underviisning. I Særdeleshed fremstillede een af dem to af sine smaa Børn, som jeg havde døbt, og sagde: Disse ville ingenlunde, at jeg skulle reise bort. Og som jeg svarede, at det var imod min Villie, om saa skeede; thi jeg kunde ikke blive der i Landet hos dem, naar ingen Skibe kom til mig, og undsætted mig med Folk og Proviant; gave de i deres Eenfoldighed til Giensvar: At der vare jo Rinsdyr, Sælhunde, Fugl og Fiske nok, hvoraf jeg kunde leve ligesom de etc. Det var derfore i mine Tanker en uforsvarlig Synd, om GUds Ord og Saligheds Midler blev dem igien fra taget, som allereede var komne til den Skiønsomhed, og hos hvilke var giordt saa stor en Begyndelse.

Din 15de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 20de, Sondag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 23de sendte min Søn ud til Grønlænderne, (boende paa Øerne, Vesten fra Colonien,) paa mine vegne at undervise dem og deres Børn.

Den 25de afgik ved Døden een af Tømmermændene, som næst-afvigde Søndag blev hastig syg. Een af de andre mine Folk blev og syg ved denne Tid, men af Scorbut.

Den 30de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne. Jeg maa herhos anføre en mærkværdig og skarp Execution, som Grønlænderne, ved Pisubigme boende, efter deres Beretning som han nu var hos, havde øved paa en Hexe-Kiærling der sammestæds, fordi at hun, efter deres Indbildning, og egen Tilstaaelse, skulde have forgiort og med sit Hexerie dræbt nogle, som vare døde, nemlig, de bar sig saaledes ad med hende: Efter at de havde stukket hende ihiel, skar de hende op, tog Hiertet af Livet paa hende, og kaste det udi Søen, og derefter parterede Legemet Leed for Leed, og kaste det og udi Søen. Saadant havde og de nær ved Colonien boende for faa Aar siden giordt med en Hexe-Kiærling, som de og havde mistænkt, at skulle have dræbt og forhexed en ung Person; men de vare fornøjede med, alleene at skille hende ved Livet. Og der jeg taldte dem til, og straffede dem for saadan slem Gierning, gave de til Giensvar, at det var ret, at rødde dem af Vejen, som tilføjede andre Ondt og Skade; Havde jeg dog selv sagd, at vi giorde ligesaa med Misdædere udi vores Land. Jeg svarede dem, at det var ikkun en blot og falsk Indbildning med saadanne Hexe-Kiærlingers Konst; thi de formaaede slet intet, og med blotte Ord aldrig kunde skade nogen, endskiønt de berømmede sig deraf; Havde deres Hexen-Mestere og Hexe-Qvinder formaaed at giøre noget, da havde de længe siden forgiordt og dræbt os, efterdi de, efter deres egen Tilstaaelse, i Begyndelsen hexede ideligen paa os, at vi skulle døe og

for-

forkomme. Ja, svarede de, du allene er visere end alle de andre, derfor haver de ikke heller kundet giordt dig noget ondt, men vi, sagde de om sig selv, kand ikke beskytte os for deres dræbende Tunger. Jeg loed dem forstaae, at dersom de troede paa GUd, og elskede og frygtede ham, da kunde hverken Diævelen eller onde Mennesker skade dem. Ja, det troer vi vel, sagde de, thi GUd er stærkere end Diævelen, som du siger etc.

Udi denne Maaned havde der været et saa extraordinaire godt Vejr, som ikke nogenstæds i de Nordiske Lande paa disse Tider bedre kunde være; Thi skiønt Luften var gandske klar, var den dog saa mild og lind, som det kunde have været om Foraaret.

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 5 Mand af Compagniens Folk.

Den 4de udsendt 5 Mand paa en Chaloupe ind i Fiorden, for at afhente noget Spek, som sidste gang, da jeg var der inde, blev kiøbt af Grønlænderne.

Den 7de kom hiem igien, og var endnu meer at bekomme.

Den 10de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 11te loed jeg min Søn reise ind til Naboerne udi Baals-Revier, for at repetere med dem den sædvanlige Underviisning de sligeste og for at handle med dem.

Den 17de kom han hiem igien fra Grønlænderne, og havde faaet Chaloupen fuld af Spek.

Den 21de, da jeg var henne hos nærmeste Naboer, at læse for dem, persvaderede jeg en liden Fader- og Moder-løs Dreng, at følge mig hiem, og at forblive hos mig paa nogen Tid, forhaabende, at han skulde finde sig fornøjed at blive stedse hos mig.

Den 24de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de, reiste min Søn længer ind udi Baals-Revier end han var sidste gang.

Denne Maaned var og meget god, foruden de sidste Dage, da Snee med skarp Frost igien loed sig indfinde.

Denne 2 Martii, Søndag, læst af Postillen.

Den 11 dito kom min Søn hiem igien udaf Baals Revier, og havde faaet saa meget Spek i Chaloupen, som kunde føres, desligeste endeel Ræveskind; Havde og bekommet hos Grønlænderne endeel Rødfiske, som udi Norge kaldes Auer.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag kom en Grønlænder til os ude fra Øerne, og berettede, at have seet trende Skibe passere forbi Nord efter; hvilket var usædvanligt; thi man plejede først udi tilstundende Maaned at see Skibe.

Den 17de loed jeg Friderich Christian fare ud paa den gamle Colonies Øe, at læse for Grønlændernes Børn, og kom hiem igien den 19de.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 24de udsendt 4 Mand paa den store Joulle Nord til Pisubigme, for at handle Spek af Grønlænderne.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst af Postillen.

Den 29de kom de udsendte Folk hiem igien, og maatte vende for Iis, som forhindrede dem at komme fort; thi udi næst-afvigte [illegible] Dage havde været en meget skarp Kulde.

[illegible], Søndag, holdt Prædiken.

Den 1 April udsendt nogle af vore Folk Søer efter, for at handle.

Den 6 dito [illegible]gte os en stor Hob Grønlænder, eftersom de nu begyndte at [illegible] udaf deres Vinter-Huse. Nogle af dem [illegible] igien, men nogle sloge deres Telter op i Nærværelsen hos os, for paa nogen Tid, som de sagde, at nyde vores Omgængelse, og at høre Guds Ord af mig.

Den 7de sendte jeg min Friderich Christian hen ud, at læse for Grønlændernes Børn udi Koek-Øerne.

Den

Den 9de besøgte os atter mange Grønlænder, havende noget lidt med sig at forhandle, og efter at jeg havde underviist dem af GUds Ord, fore de igien deres Vej.

Den 10de, Skiær-Torsdag, læst af Postillen.

Samme Dag kom vore udsendte Folk hiem igien, men for Iis kunde ikke heller komme længere end til de trende Grønlænders Huse, hvor de fik hvad Spek de havde. Med dennem kom trende Kone-Baader, eller Familier, som opslog deres Telter paa Colonien hos os.

Den 11te, Langfredag, læst for os af Postillen.

Den 13, 14 og 15de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 17de sendt vore Folk Søer efter igien, for at afhente mere Spek.

Den 18de brød Grønlænderne op igien fra Colonien, og begav sig med flere hen over udi Nepiset-Sundet, til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

Den 20de, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 24de fik vi vor store Handels-Baad, efter lang og megen Reparation, igien færdig og udsadt paa Vandet.

Den 25de begav min Søn sig med samme Baad Nord efter, for at handle, vi havde saa ikkun een Mand hiemme ved Colonien.

Den 28de kom vore Folk Sønden fra med den store Joulle fuld af Spek.

Den 30de sendt dem atter Søer efter, efter mere Spek.

Udi denne Maaned havde været et extraordinaire godt Foraars-Vejr, saa Sneen var allerede teed bart af Jorden.

Den

Den 10 May sendt Friderich Christian hen over i Nepiset-Sundet, at læse for Grønlænderne; thi jeg selv kunde nu ikke komme fra Colonien.

Den 12te kom en Kone-Baad Sønden fra, havende noget Spek at forhandle.

Den 14de saaede vi lidt Urter-Frøe udi vores Hauge.

Den 15de besøgte os atter nogle Søer-Lændinger med lidt Handling.

Den 16de kom vore Folk hiem igien Sønden fra, men havde gandske lidet Spek bekommet, saasom en Hollandsk Handlere for kort tilforne havde været der inde, og faaet alt hvad de havde.

Den 21de loed jeg Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne, at læse for deres Børn.

Den 30de kom og min Søn hiem igien af Handels-Tougten Norden fra, og havde giordt god Handel, og efterloed 12 Fader Spek, som ikke i Baaden kunde rommes.

Den 1, 2, 3 Junii, første, anden og tredie Pintse-Dag, holdt Prædiken, communicerede alle Coloniens Folk.

Den 6te sendt atter den store Baad Nord efter, at afhente det Spek, som ved seneste Tougt blev efterlagd.

Samme Dag foer jeg og hen over i Nepiset-Sundet til de der forsamlede Grønlænder, som foruden Hiem-Folkene vare over 50 Telter af Fræmmede længst Sønden fra, hvilke agtede at begive sig Nord efter til Disco-Bugt, og der at overvintre.

Den 8de, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 10de sendt 4 Mand længst hen ind i Baals-Revier, saasom man fornam, at hos de der sammenstæds til Lodde-Fangsten forsamlede Grænlænder var Spek nok at bekomme.

Den 17de kom de hiem igien, som vare udsendte, at afhendte det efterlagde Spek udi Pilubigme, og havde kiøbt mere til, saa de fik Baaden fuld.

Den

Den 21de glædede os Gud med Fædernelands Skibs lykkelige Ankomst til Colonien. Og endskiønt jeg for denne gang icke fik saa fornøyelige Tidender om Missionens Fortsættelse, som jeg ønskede, saa havde jeg dog Aarsag, allerunderdanigst at takke og velsigne Kongen, som loed sig min allerunderdaniste Klage og Forestillelse allernaadigst gaae til Hierte, og forsynede os med Skib og Proviant ogsaa dette Aar, og indtil videre allernaadigst Godtfindende, underholdte Missionen, saa jeg dog ikke blev aldeeles uden Haab om Bestandighed og en god Succeß.

Med Skibet ankom og en Mand, ved Navn Matthias Jochumsen, med sin Broder og Søn, som var allernaadigst udsendt, at skulle recognoscere Farten til Øster-Bygd, om det var mueligt; desligest ogsaa at eftersee, om der kunde findes nogen slags Mineralier der udi Landet, som han prætenderede at have Forstand paa; hvorom mig og var givet Ordre fra Søe-Etatens General-Commissariat, at være ham behielpelig udi saa vidt jeg kunde.

Den 22de, Søndag, men for Bryst-Svaghed og Hoste, hvormed jeg i langsommelig Tid havde været ilde incommodered, formaaede ikke at prædike, men blev læst af Postillen af en anden.

Den 24de, St. Hans Baptistæ Dag, ligesaa ej god for at prædike, og befandt mig ret meget svag, og paa Helbred og Kræfter dette Aar, frem for tilforne, meget svækked, hvortil bekymmerlige Tanker, over det arme Grønlands slette Skiebne, var en stor Aarsag.

Den 29, Søndag, kunde jeg ikke heller holde Prædiken.

Samme Dag kom de udi Baals-Revier indfarne hiem igien, og havde faaet Baaden fuld af Spek.

Reisede og den for-ermeldte med Skibet ankomne Mand Matthias Jochumsen ind til nærmeste Fiord, for at eftersee, om der fandtes nogen slags Mineral, men kom igien den 1 Julii, og havde intet seet eller fundet.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, holdt jeg en kort Prædiken, men med stor Besværlighed.

Den 3 dito besøgte os en Hollandsk Handlere, som med sit Skib laae 2 Mile omtrent Sønden for Colonien, og handlede med Grønlænderne.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken, og var, Gud skee Lov! bleven noget bedre.

Den 13de, Søndag, ligesaa holdt Prædiken.

Den 14de gik ankomne Skib igien fra Colonien, havende en temmelig god Ladning inde af Spek; thi det var det beste Aar, og det meste som nogensinde fra Grønland er bleven hiemfordt. Havde vi ikke været saa ulykkelig, og mist vore Handels-Fartøjer, da havde vi, næst GUds Hielp, vel havd mere; thi ved Handels-Fartøjenes Forliis blev trende Handels-Tougter forsømmede.

Den 16de udsendt tvende Chalouper, for at sanke Brænde; hvormed blev continuered den hele Sommer.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede een.

Den 21de foer min Søn med Hiort, (som var een med Skibet ankommen, og af Søe-Etatens General-Commissariat udsendt Person, at forestaae Handelen,) saavel som Matthias Jochumsen og hans Broder og Søn, indtil Lax-Elven udi Caneisune.

Den 23de kom nogle af dem hiem igien, og havde fanged i Elven tvende Tønder Lax, og reisede strax derind igien.

Den 27de holdt Prædiken.

Den 28de kom atter hiem af Caneisune med tvende Tønder Lax. Rinsdyr havde de vel seet, men ingen faaet.

Den 29de udsendt den store Baad og Joullen ind til Amaralik-Fiorden efter Høe til Creaturene. Monf. Matthias Jochumsen med sin Broder og Søn foer og der ind, for at erkyndige sig om Mineralier.

Den

Den 6 Augusti kom Monf. Jochumsen hiem igien udaf Fiorden.

Den 10de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 15de kom de til Amaralik-Fiorden udsendte, at slaae Hoe, hiem igien, men, disværre! i en slet Tilstand; thi de havde forige Dag, da de ikkun var en halv Miil fra Colonien, udi et stormende Vejr sat den store Baad til, i det den af Vært og Vind blev dreven paa Land, og gandske sonderslagen, dog bleve, GUD skee Lov! alle Folkene biærged. Os træffede ellers, ved denne Baads Forliis, en Capital Skade; thi der vare ikke flere Fartøjer igien ved Colonien, end en stor Joulle og een Chaloupe, hvor udi hver ikkun 5 à 6 Fader Spek kunde føres, saa man i saa fald var gandske ulykkelig.

Den 17de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 20de udsendt 4 Mand paa Chaloupen, at slaae Hoe, saasom det udaf Amaralik-Fiorden medbragte blev forliist med Baaden.

Den 22de communicerede Monsr. Jochumsen, med sin Søn, saavel som Hiort, og nogle af de andre Coloniens Folk.

Og eftersom vi, som meldt, var saa ulykkelig, og havde mist vor største Handels-Baad, fandt man for raadeligt, for denne Post igien at see forsyned, at reise Nord efter til den Nordre Colonie ved Nepilene; thi som der sammestæds forige Sommer, forend vore Folk brød op derfra, var begyndt at bygges paa en stor Handels-Baad, som med andet mere blev efterladt, i Tanke, hvis Colonien ikke, som ellers spargered var, var opbrændt, at finde samme paa arbeidede Baad, og fuldføre den med de Materialier, som der fandtes; Hvorfore Hiort, som Kiøbmand, med Tømmermanden, og 5 andre Mand, begav sig paa Reisen didhen; Jochumsen med sin Søn reisede og derhen, for sit Dessein at beobagte.

Den

Den 26de skiød min Søn tvende Rinsdyr.

Den 31de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 1 September fuldte min Søn med Folkene, som var udsendt at slaae Høe, hen over i Nepiset-Sundet, at underviise de Grønlænder som der nu vare.

Den 9de skiød min Søn atter et Rinsdyr hen over paa den anden Side i Nepiset-Sundet.

Den 13de besøgte os eendeel Grønlænder med Qvinder og Børn, hvilke jeg med samme Leilighed underviiste af GUds Ord.

Den 19de kom Kiøbmanden med sit Følge igien tilbage Norden fra Nepisene, men med uforretted Sag, thi de fandt ikke Stik eller Stage af Huse og alt hvad der var, saasom nogle liderlige Skibs-Folk, efter Grønlændernes Beretning, havde nu i denne Sommer igien afbrændt og ødelagd alt hvad de levnede næst forgangen Sommer, ja de havde ikke skaaned tvende der i Nærværelsen staaende Grønlænder-Huse, men endog opbrændt dem. Saa af slig Avinds-fuld og U-christelig Gierning noksom kand see, hvor vel de ere intentionerede imod dette Dessein.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 6 af Coloniens Folk.

Den 25de udfoer Kiøbmanden paa Handels-Tougt Søer efter, med Chaloupen og den store Joulle.

Den 26de reisede og Jochumsen ind udi Baals-Revier.

Den 28de, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 30de begyndte Winteren at indfinde sig med Snee og rusked Vejr; havde ellers til denne Tid været skiønt Høst-Vejr.

Den

Den 5. October kom Matthias Jochumsen igien udaf Fiorden; for contrarie Vind og slemt Vejr kom han ikke ret langt ind. Havde ellers hverken paa denne eller forrige Reise antreffed noget Remarquabelt, enten af Mineralier eller andet.

Den 7de kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Sønden fra.

Den 12de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 13de begav Kiøbmanden sig igien paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 22de kom hiem igien Norden fra, og havde ikke været længere end til Pisubigme, hvor Spek nok var at bekomme.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 29de sendt Friderich Christian hen, at læse for Grønlændernes Børn udi Koek-Øerne og Ravn-Øerne.

Den 1. November. Alle Helgens Dag, holdt Prædiken. Begav Kiøbmanden sig igien paa Handels-Tougt Søer efter.

Den 3 dito sendte jeg min Søn med de hiemme værende to Mand paa en Joulle, hen ind udi Baals-Revier, for at underviise Grønlænderne, og kom den 9de hiem igien.

Den 15de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten Sønden fra, men havde neppe faaet begge Fartøyene fuld; thi han kom ikke ret langt Søer.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de, ligesaa Søndag, holdt Prædiken.

Den 25de reisede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, som boede Vesten for udi Øerne, hvilke jeg paa lang Tid ikke har kundet besøge forend nu, hvor jeg da befandt, at mange Familier af de som ellers sædvanlig plejede at boe der sammesteds, vare flotte Nord til Nepisene, som var 8 à 10 Mile omtrent Norden fore, hvor iblant og vare nogle, hvis Børn jeg tilforn havde døbt.

 De

De havde vel ladet mig sige, at de næst-kommende Vinter vilde komme tilbage igien, men jeg saae dog ikke dismindre, at deres Omstrippen og ustadige Levemaade ville giøre stor Sinkelse og Ophold udi Christendommens Fortplantelse iblant dem; hvilket ikke kand raades Boed paa, forend Landet allevegne med Lærere og Catecheter bliver besat, som kand gaae dem til Haande med Lærdom og Underviisning, hvorsomhelst de skulle komme.

Til 3 à 4 Mile Sønden fore blev mig af Grønlænderne viist et Stæd, hvor et slags Ertz var at finde, som havde Udseende ligesom Bly-Ertz. At der og maatte være anden slags Metall der iblant, var at slutte deraf, at der saaes grønt og blaat her og der i Bierget. Dog var Stædet ikke af synderlig Begreb og Vide. Jern-Ertz er der i Landet allevegne nok at see.

Den 7. December holdt Prædiken.

Den 8 dito sende Friderich Christian hen ind udi Baals-Revier, at læse for Grønlændernes Børn.

Den 9de foer Kiøbmanden henover til Koek-Øerne, for at handle med Grønlænderne, og kom igien den 11te med en Chaloupe Spek.

Den 14de, Søndag holdt Prædiken.

Den 18de træffede mig den Malheur, at een af de hos mig værende Grønlænder-Drenge, der han samme Dag, med nogle af de andre Folk paa Colonien, gik ud, at skyde Ryper, blev af en hastig og uformodentlig Død overfalden; Thi som han var gaaen fra dem i Marken, og kom ikke til dem igien, tænkte de, at han var gaaen hiem, hvorfore de og forføjede sig til Huus. Efter at man længe havde vented paa ham, at han og skulle kommet hiem, men dog ikke kom, lod jeg Folk gaae ud, at søge efter ham, men forgiæves; thi ihvorvel de høit raabte og skreeg allevegne hvor de gik, saa fik de dog intet Giensvar, hvorfore, som Natten og Mør-

ket

ket kom paa, med slem Snee-Dref, vare de foraarsaged, at vende om til Huus igien.

Den 19de, om Morgenen tilig, loed jeg atter Folk gaae ud at søge, hvor de da omsider fandt hannem; men, disværre! liggende død paa Marken. Denne ulykkelige Handelse gik mig meget til Hiertet, baade fordi han var et godt Barn, som ogsaa, at han allereede var saa vidt forfremmed i Christelig Kundskab, saa jeg havde sadt mig fore, med første at giøre ham udi den hellige Daab deelagtig, hvilken ham dog nu ved denne overfaldendes Ulykke blev berøved; som alt maa overlades GUds skiulte Raad og Domme.

Den 25, 26 og 27de var første, anden og tredie Jule-Dag, holdt Prædiken.

Den 28de, Søndag, læst af Postillen.

Udi disse tvende næst-afvigte Maaneder var et meget extraordinaire godt Vejr; thi Marken havde til denne Tid ikke alleene været bar for Snee, men Luften var og saa mild og lind, som ofte ikke havde været bedre i Majo. Hvormed og det gamle Aar endtes.

Anno 1733. Den 1 Januarii, Ny-Aars Dag, holdt Prædiken.

Den 4 dito, Søndag, læst af Postillen.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 7de loed jeg min Søn fare ud til Grønlænderne, at læse for dem.

Den 11te besøgte os en Kone-Baad fuld af Folk, Qvinder og Børn, tillige med nogle af Mand-Folkene udi deres smaa Baader, hvilke alle forblev hos os om Natten, og efter at de vare underviiste af GUds Ord, igien reisede deres Vej.

Den

Den 15de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 18de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19de reisede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Baals-Revier.

Den 24de kom hiem igien.

Den 25de, Søndag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Saa godt Vejr som det gamle Aar endtes med, saa begyndtes og det nye, hvormed continuerede indtil den 18 hujus. Men fra den Tid satte saa skarp til med Frosten, at endog Besterne i Fæe-Stalden ville crepere af Frost, og en næsten et Aars gammel Kalv, den 21 hujus, blev om Morgenen funden død i Baasen.

Den 1 Februarii, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 2 dito, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3die foer Kiøbmanden ind udi Baals-Revier, for at ville handled med Grønlænderne, men kom den 9de hiem igien, og maatte vende for Iis.

Den 15de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede Coloniens Mandskab.

Den 22de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de foer jeg atter ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Ravn-Øerne og Koek-Øerne etc.

Den 28de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Udi denne Maaned var temmelig godt Vejr og maadelig Frost.

Den 1 Martii, Søndag læst af Postillen.

Den 2 dito udsendt 5 Mand til Koek-Øerne, at afhente det Spek som der var at bekomme.

Den

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 9de lood jeg min Søn fare ind til vore Catechumener udi Baals-Revier.

Den 10de foer Kiøbmanden ud paa Handels-Tuugt Søer efter.

Den 14de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 15de, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 18de kom Kiøbmanden hiem igien Sønden fra.

Den 22de, holdt Prædiken.

Den 24de foer Kiøbmanden atter ud paa Tuugt Søer efter.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst af Postillen.

Den 27de besøgte os endeel Grønlænder med Qvinder og Børn, og blev Natten over paa Colonien.

Den 30de skiød min Søn et Rinsdyr hen over i Nepisset-Sundet.

Martii Maaned baade begyndtes og endtes med et meget deiligt og skiønt Vejr, foruden medio Martio, da var rusked Vejr med Slud og Regn; Saa den forbigangne Vinter havde været extraordinaire god. Dette gode Vejr foraarsagede og, at Fisken før sædvanlig Tid kom under Landet, og lood sig fange, saasom Qveter, i. e. Helle-Flynder, og den saa kaldede Nepisser- og Rogn-Fisk.

Den 2 April, Skiær-Torsdag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 3 ditto, Langfredag, ligesaa.

Den 5, 6, og 7de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 8de besøgte os endeel Grønlænder Norden fra, og sagde, at være komne alleene for, at de maatte høre noget om Gud, hvorom jeg vel for nogle Aar tilforne havde underviist dem

 noget,

noget, men nu havde forglemt det igien, hvorfore de ville gierne have derom paa ny. Jeg fornøjede deres Forlangende, hvorefter de igien reisede deres Vej.

Den 9de kom vort Folk hiem af Handels-Tougten Sonden fra, og havde seet trende Skibe passere forbi Nord efter.

Den 12te Sondag, holdt Prædiken.

Ved denne Tid flottede Grønlænderne igien udaf deres Huse, hvor da nogle af dem opslog deres Telter paa Colonien hos os, for en Tidlang, som de sagde, at nyde vores Nærværelse, og blive underviist af Guds Ord, forend de begave sig længere hen.

Den 19de, Sondag holdt Prædiken.

Den 20de begav Mons. Jochumsen sig med Kiøbmanden (i Anledning af Kongel. allernaadigst Villie, om Forsøg paa en Recognosceerings-Reise til Øster-Bygd,) paa Reisen Sør efter, med den store Joulle og Chaloupen, selv 10de Mand.

Den 23de blev og en Chaloupe med 4 Mand udsendt Nord efter, at handle. Var saa ikke mere end een Mand hiemme ved Colonien hos os.

Samme Dag udsendt Friderich Christian hen over til Kock-Øerne, at læse for Grønlændernes Børn.

Den 24de brød Grønlænderne igien op fra Colonien, og fore hen over i Nepiset-Sundet. Imidlertid havde vi været meget incommoderet af dem, for deres daglig Tiggen skyld, efter Mad, saasom de for skarp Kulde og stormende Vejr, som næsten den hele Maaned havde continueret, ikke har kundet komme ud, at søge deres Næring.

Den 3 May læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 4 dito sendt Friderich Christian over til Grønlænderne i Nepiset-Sundet, at undervise deres Børn; thi jeg selv, for Mangel af Folk, kunde nu ingensteds komme.

Den

Den 8de saaede vi lidt Urter-Frøe udi vores Hauge.

Den 9de kom de Folk hiem igien, som vare udsendte Nord efter, og faaet saa meget Spek, som Chaloupen kunde føre.

Den 11te atter udsendt dem Nord efter, saasom mere Spek var der at bekomme.

Den 13de var Formørkelse udi Solen, og trende Deele af den bedækt, hvilket varede fra Klokken halvgaaen To indtil over Tre. Imidlertid kunde jeg med en stor Kikert see Maanens hele Corpus for Solen, og havde en Kaaber-agtig Couleur.

Den 18de lood atter Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne i Nepiset-Sundet, at læse for deres Børn.

Den 20de ankom Fædernelands Skib til Colonien, gandske uformodentlig, da man endda ikke havde ventet det, hvormed jeg og tillige blev glæded med de meget behagelige og kierkomne Tidender, at det Grønlandske Dessein, som nu udi tvende Aar har ligget ligesom in agone, ved Guds Naade, og Deres Kongel. Majestets høi-priselige Forsorg, begyndte nu igien at rette sig, og tage til Live. Ja Deres Kongelige Majestet selv ved egen allernaadigst Skrivelse allernaadigst forsikrede mig, at den Grønlandske Handel herefter med større Kraft skulle blive foretaget, end som tilforne; og til Missionens Befordrelse i Særdeleshed da allernaadigst havde skienket og destineret 2000 Rixdaler aarligen. Jeg kand ikke sige, hvor stor min Glæde blev over saa behagelige Tidender; thi jeg fik der høieste Aarsage, i dybeste Andagt at venerere den guddommelige Forsyn, som, naar alting synes at være ude, da først viser sin Magtes og Herligheds overvættes Rigdom, og under Skrøbelighed og svare Prøver, forunderlig udfører den Gierning som han vil have frem.

Eftersom de for 2 Aar siden med Skibene overbragte Grønlænder mesten alle vare døde i Børne-Pokkerne, behagede Deres Kongelige Majestet allernaadigst at lade retournere de to igien levende, nemlig een Dreng og en Pige, saasom de selv saa indstændig for-

forlangede det. Men underveis døde og Pigen, saasom hun var endda gandske syg, da hun gik fra Kiøbenhavn, saa Drengen alleene kom tilbage, men desværre! sine stakkels Landsmænd til liden Profit og Baade, som herefter skal formeldes.

Den 29de kom de Folk, som vare udsendte Nord efter, hiem igien med en Chaloupe Spek.

Samme Dag skiød min Søn et Rinsdyr over paa den anden Side af Fiorden, og tog og dens Kalv levende.

Den 6 Junii kom Matthias Jochumsen med sit Følge tilbage Sønden, men med uforrettet Sag; thi de kom ikke længere end 61 Grader omtrent, hvor de maatte vende for Iis.

Den 7de holdt Prædiken.

Den 9de tog Jochumsen ind til Baals-Revier, for at faae noget af den røde Farve der fandtes, som han meente skulde være noget got udi.

Den 13de kom han igien tilbage udaf Fiorden.

Den 14de holdt Prædiken.

Den 16de gik Skipperen til Seils igien, for at fortsætte Hiem-Reisen. Med hannem overgik og Matthias Jochumsen, efterdi som intet for hannem der i Landet var at udrette.

Den 19de besøgte jeg paa Embedes vegne Grønlænderne ud i Nepiset-Sundet. De fleste vare allerede farne længst ind i Fiorden paa Rins-Jagt.

Den i Sommer fra Kiøbenhavn tilbage komne Grønlænder-Dreng Carl begyndte ved disse Tider ikke alleene selv at blive syg igien, men havde og inficeret de andre paa Colonien værende Grønlænder-Drenge og Piger med en forgiftig slem Skab og Kløde.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den

Den 22de giorde jeg igien en Begyndelse med Børne-Daaben, som nu udi tvende Aar havde hvilet, formedelst Desseinet var udi saa dubieus Tilstand, forhaabende, at det herefter ved GUds Naade med Bestandighed skulle bleven fortsat, hvor da 4 af Naboernes Børn bleve døbte, af hvilke den Ældste vidste selv at give Giensvar paa de til ham giorde Spørsmaal.

Den 24de, St. Hans Dag, holdt Prædiken.

Den 28de, Søndag, ligesaa. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 29de besøgte os eendeel fremmede Grønlænder, som vare komne længst Sønden fra, hvilke og strax, efter at de en liden Stund havde været hos os, og vare underviiste af GUds Ord, reisede deres Vej igien, og begav sig ind i Fiordene.

Eftersom Jochumsen og Kiøbmanden Hiort, siden de kom tilbage Sønden fra Recognoscerings-Reisen, lod de sig forlyde, at de, efter Grønlændernes Underviisning og Beretning, havde fundet det saa kaldede Forbissers Straet, men for Iis, som ligger der i Mangfoldighed, var impassabel, da udfritede jeg af næst-ommeldte Grønlænder, som og boede ved de Stæder, dets Beskaffenhed, men de svarede, at der var ingen Giennemfart, havde ikke heller hørdt af nogen, at der fordum skulle have været nogen Giennemfart til den Østre Side, men alle som vilde derhen, maatte fare uden om Hukken af Landet. Der gik vel ellers en stor Fiord ind i Landet, hvoraf aarlig uddrev en skrækkelig Haab Iis, som brækkede og faldt ud af Iis-Fieldet, som i alle dybe Fiorder befindes at strække lige til Søen, og deraf store Stykker at briste ud, og drive bort med Vinden og Strømmen til Havs. Jeg giorde mig og selv, da jeg 1723. recognoscerede der Søer efter, i Begyndelsen den Tanke, for den Mængde Iis der laae, at det omskrevne Forbissers Straet der maatte være, men blev siden af Grønlænderne derom anderledes underrettet.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito besøgte os atter eendeel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg og af Guds Ord underviiste.

Den 5te, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 9de sendte jeg min Søn fare hen at kaste for Grønlænderne udi Nepiset-Sundet. Kom hiem igien den 11te, og bragte med sig tvende Rinsdyr, som han der havde skudt.

Den 12de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede een.

Fra Skibets Afgang indtil den 22 Julii havde Folket paa Colonien at bestille med at reparere Husene.

Den 22de udsendt 4 Mand paa en Chaloupe, at slaae Hø [illegible]. De øvrige [illegible] Arbeide med at opbygge et Pak-[illegible] Havnen.

Den [illegible] Jacob Severin [illegible] Skipper [illegible] Colonien [illegible] fra Disco-Bugt, hvor [illegible] Handel med Grønlænderne.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 28de begav [illegible] Skipper og [illegible] sig igien til deres Skib, efter at de havde forsynet sig med [illegible] til deres forehavende Hiem-Reise.

Den 29de, der nogle fremmede Grønlænder Sønden fra komme og besøgte os, og jeg spurdte dem om et og andet, betreffende Landets Beskaffenhed Sønden for, og omkring Hukken, blev mig af en gammel Qvinde giort een saa udførlig Beretning om Beskaffenheden paa den Østre Side, som jeg tilforne ikke havde hørt, nemlig: Hun, med flere, havde for nogen Tid været saa langt omkring Hukken paa den Østre Side, som mesten fra Co-

lonien

lonien og til Hukken paa den Vestre Side; og berettede hun, at der var Folk nok at finde allevegne. De som boe paa den Vestre Side af Hukken, sagde hun, plejede ofte at besøge dem som boe paa den Østre Side, desligeste ogsaa de som boe paa Østre Siden dem som boe paa Vestre Siden, for at tuske med hinanden; thi som ingen Skibe, for Iis, som ligger der uden for Landet, kand komme ind paa Østre Siden, da behøver de Folk, som der boe, adskillig smaa Jern-Kram, saasom Sye-Naaler og Knive, hvilke de tuske til sig af Vester-Lændingerne, imod Ræv-skind og saadant mere, som de igien sælge til Skibene, naar de kommer til deres Grændser. Iisen angaaende, da sagde hun, at endskiønt den i skrekkelig Mængde aarlig kommer drivende langs Landet Norden fra, saa er der dog visse Tider, at der er frit for Iis, saa de med deres Kone-Baader kand komme frem hvor de ville; Og skeer det end, at de undervejs af Iis kand blive belagde, saa bliver den dog ikke liggendes, men ved Land-Vind driver bort igien til Søes. Ellers vidste hun ikke at sige mig, at have seet slige murede Huse eller Steder, hvor Kablunakkerne havde boet, som paa den Vestre Side; thi deres Reise faldt ikkun ved Hav-Siden, men vore gamle Norske Folkes forfaldne Huse ere allene at treffe inde i Fiordene.

Den 2 Augusti, Søndag, holdt Prædiken.

Den 3 dito foer Kiøbmanden med min Søn ind til Lax-Elven i Cangilume. Kom hiem igien den 11te, og havde faaet halvanden Tønde Lax, og 4 Rinsdyr.

Den 10de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19de skiød min Søn tvende Rinsdyr.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 27de afgik ved Døden een paa Colonien værende [illegible] Pige, ved Navn [illegible], efter 3 Dagers Sygdom paa Senge-

Senge-liggende. [illegible] i Begyndelsen ikke vidste Sygdommens Aarsag og Beskaffenhed, men da de andre paa Colonien værende Grønlænder og begyndte at blive syge, og døe, saae vi strax, at den fra Kiøbenhavn tilbage komne Carl havde ført [illegible] Sygdom og Ulykke paa Halsen.

Den 28de udsendte [illegible] Chalouper at [illegible] sammen ude ved Hav-Skierrene.

Den 29de besøgte os endeel Grønlænder, med hvilke jeg holdte en Samtale af Guds Ord.

Den 30de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 31de, da der komme nogle Grønlænder til os, overtalte jeg en liden Dreng, til at blive hos os paa nogen Tid, forhaabende, at han med Tiden skulle være at persvadere, stedse at forblive hos os.

Den 4 September afgik ved Døden forermeldte fra Kiøbenhavn tilbage komne Grønlænder, hvilken siden Ankomsten til Landet igien, blev Dag for Dag værre og værre, saa han paa sidste [illegible] ningen var ligere et Sceleton end et levende Menneske. Som der var ikke meget godt ved ham, saa stod og ikke heller meget godt af ham; thi han, efter Guds skulte Raad og Domme, giorde mange ulykkelige med sig, i det han, forend han døde, gik og jog, hvor han havde været, havde besmittet mange, som paa [illegible] ynckeligen vitrede sig.

Den 5te kom min Søn med Hiorg over [illegible] med nogle Rinsdyr.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken.

Den 8de blev min beste og nytteligste Grønlænder-Dreng Friderich Christian, og saa heftig syg og Senge-liggende, efter at han i lang Tid havde været plaget af en ulidelig Skab [illegible]

som eftermeldte Carl havde forfordt ham, og nu omsider havde inficered hans Blod.

Den 11te foer Kiøbmanden med trende smaa Fartøjer ud paa Handels-Tougt Søer efter.

Den 14de maatte og Friderich Christian lukke Øjene til; men hans Død gik mig saare til Hiertet, for den Nytte jeg havde af ham; thi jeg havde i lang Tid brugt hannem som Catecheta for Grønlændernes Børn. Han havde ved 9 à 10 Aars Omgiængelse med os, da han stedse havde været paa Colonien, meesten deelen fatted vores Sprog, og kunde baade tale, læse og synge af vore Danske Bøger. Han var af et godt Judicio og Næmme, kunde hastelig begribe en Ting, hvorfor han og af Begyndelsen giorde os stor Tieneste med Grønlændernes Sprog at betydelig giore; Thi ved hans og min ældste Søns Hielp, som mest lærde Sproget af ham, blev sammenskrevet baade een liden Grammaticam, saaog de aarlige Søndags Evangelier oversatte. Kortelig; jeg havde allereede stor Nytte af ham, og haabede fremdeeles endda at kunde faaet større Nytte af ham, om GUD havde forundt hannem Livet; hvorfore hans Frafald saa meget desmere krænkede mig. Udi hans Sygdom var han meget taalmodig, og inderlig og u-afladelig paakaldte GUD om sin Hielp og Naade. Dog tænkte jeg ikke, at hans Sygdom havde været til Døden, saasom jeg endda ikke veedste og kunde troe, at det var en fremmed og usædvanlig Sygdom han var geraaden udi.

Den 15de kom et af udsendte Fartøje hiem igien, eftersom de hos næst-boende Grønlænder havde faaet dem fuld af Spek.

Den 20de, Søndag, læst for os af Postillen.

Samme Dag blev og den anden Grønlænder-Dreng, ved Navn Poul, syg og Senge-liggende af samme Svaghed som den næst-afgangne.

 Den

Den 21de kom den fremmede Grønlænder-Drengs Venner, og fordrede Drengen tilbage; thi de befrygtede, at han skulle blive syg, og døe, som de andre, hvorfore jeg og loed hannem følge hiem med dem.

Den 22de kom Kiøbmanden hiem igien fra Handels-Tougten Sønden fra, men havde ikkun giordt slet Handel, eftersom de fleeste af Grønlænderne ej endnu vare komne udaf Fiorden fra Rins-Jagdten.

Den 24de før atter Kiøbmanden ud paa Handels-Tougt Nord efter.

Nu begyndte det kiendelig at lade sig see, af hvad slags Syg-dom mine Grønlænder vare døde af; thi Børne-Pokkerne sloge i Hobetall ud paa næst-ovenmeldte Dreng Poul, hvilket ikke skeede med de andre, men bleve staaende i Huden paa dem, hvorfore de og maatte elændeligen crepere af stor Brynde og Hidsighed, som fuldte med denne Sygdom.

Den 26de blev mig af en Grønlænder, som kom til os uden fra Øerne, beretted, at tvende Grønlænder, som nyligen tilforn havde været hos os, og om Natten ligged hos vore Drenge, efter at de vare komne tilbage, vare blevne hastig syge, og vare døde. Hvilken Beretning giordé mig meget bange, saasom det betydde mig intet godt.

Den 27de, Søndag, holdt Prædikken.

Den 29de, St. Michels Fest, læst af Postillen.

Den 30te faldt den første Snee, som et Forbud for Vinteren.

Nu begyndte Poul Grønlænder igien at restitueres af Børne-Pokkerne.

Den 5 October tog jeg ud til Grønlænderne, som nyligen vare komne udaf Fiorden; Efter at jeg havde besøgt dem alle udi Ravn-Øerne, Kock-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe, kom jeg hiem igien den 10 dito.

Ved

Ved denne min Visite befandt jeg en stor Deel smaa Børn at være fødde siden 1731, da jeg med Børne-Daaben opholdte, for den uformodentlig Forandring Desseinet da kom udi, hvilke jeg vel denne gang havde sat mig føre i den hellige Daab at giøre deelagtige, efter forhen godt befundne og af det Høj-respective Missions-Collegio approberede Foretagende; men siden mig her udi mødte een saa betydelig Casus, som jeg ikke saa hastig, uden først tilbørlig at raadføre mig med GUD, kunde resolvere udi, satte jeg det og op denne gang. Aarsagen var denne: Nemlig, jeg befandt eendeel af de Familier, hvis Børn i de forige Aar vare døbte, nu at have begivet sig andenstæds langt hen at boe, af hvilke endeel havde været borte udi 2 Aar, og vare nu komne tilbage igien, andre vare atter reised hen; saa mit GUD velmeente Forehavende med Grønlændernes smaa Børns Daab, ved denne deres Ustadighed lidde et stort Anstød; thi jeg kunde ikke paa den Maade præstere min Skyldighed til deres tilbørlig Opdragelse og Underviisning i Christi Kundskab.

Hertil tilsloges mig og den Modgang og Malheur med de nys-antændte Børne-Pokker; Thi efter at den lille Dreng, som i faa Uger havde været paa Colonien hos os, efter hans Venners indstændig Forlangende, var kommen tilbage til dem igien, blev han ikke alleene selv syg, og fik Børne-Pokkerne, men befængde og de andre i Huset dermed; Og endskiønt han kom op igien, og blev restitueret af Børne-Pokkerne, saa vare dog 3 andre der sammestæds allereede døde, og flere syge. Jeg begyndte svarligen at grue og græmmes over den elændige Tilstand, som jeg allereede saae ville blive iblant disse arme Mennesker.

Den 11te kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Norden fra, og havde faaet sine Fartøjer fulde.

Den 17de kom en Mand og tvende Qvindes-Personer med et lidet Barn fra det Huus hvor Børne-Pokkerne havde begyndt at

grassere, og hvor 5 Mennesker i denne lige vare bort døde, og indstændig begierte, at de maatte blive hos os; thi de arme Mennesker veedste ikke hvor de vilde blive. Fire andre, nemlig en Mand og trende Qvindfolk med to smaa Børn, af samme Huus, foer en anden Steds hen. Og var dette det bedrøveligste, at de med saadan deres Flugten giorde andre ulykfalige med sig, hvor de kom hen: hvilket jeg gierne havde hindred, men kunde ikke.

Den 18de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag kom tvende Grønlænder fra Ravn-Oerne, med ligesaa bedrøvelige Tidender, nemlig, at trende Personer og hos dem vare døde, og endnu flere syge, for hvilke de bad om noget som kunde hielpe dem, og giøre dem helbred igien. At forundre var det, at de saa lang en Tid, (nemlig fra medio Julii, da oft-ermeldte Carl, som førdte Sygdommen med sig til Landet, var hos dem, og laae hos dem,) havde været befængt, men yttrede sig ikke forend nu.

Den 21de kom atter fra Ravn-Oerne med bedrøvelige Tidender, 2 Mandfolk og 2 Qvind-Folk; hvoriblant den ene var dødelig syg, og Pokkerne alt vare udslagne paa, bad, at de maatte blive hos os, klagede og, at 6 Mennesker atter vare døde hos dem, hvorfore de øvrige af Forskrekkelse flottede ud af Huset, og foer en anden Steds hen, og satte sig med deres Telter. De ankomne maatte jeg annamme, endskiønt jeg havde knap Leilighed for dem. I denne Elendighed og Forstyrrelse begik en Mand der paa Stædet en skrekkelig Gierning, nemlig: Der hans Daatter og ældste Søn, som han meget elskede, vare døde, løb han hen, og myrdte sin Qvindes Søster, hvilken han holdte for en Hexe, og indbildte sig, at han med sit Hexerie havde dræbt dem; og endskiønt hun erbarmeligen bad for sig, og undskyldte sig, ej at have giordt sligt, kunde det dog ikke hielpe, men han slog en Kniv i hende, og kaste hende ud paa Søen. Denne daarlige Indbildning og Tanke om hende,

havde just Sonnen selv, for han døde, givet hannem Anledning til at fatte; thi som han udi Sygdommen laae og rasede, sagde han, at han saae sin Moster staae for Sengen, og hexede over sig, hvilket, der Faderen hørde, sprang han strax hen, der Sonnen havde opgivet Aanden, og giorde denne grumme Gierning.

Den 22de døde den i gaar ankomne svage Mand, og hans Kone begyndte og samme Dag at blive syg.

Begav Kiøbmanden sig paa Handels-Tougt Soer efter.

Samme Dag loed jeg og min Søn reise ud til den gamle Colonies Øe, for at fornemme de der boende Grønlanders Tilstand, siden de svage Folk vare komne der til dem; som igien den 23de, og berettede, at de havde indrømmed dem et lidet Huus for sig selv at være udi; men siden Manden var død, og Qvinden var ogsaa syg, tog min Søn hende med hendes lille Barn, saavel som hendes Mands Søster, og den Dreng som tilforn var hos os, og var bleven besængt af vore andre Drenge, men nu igien opkommen, og frelst fra Børne-Pokkerne, og førdte dem med sig over til Colonien, at de ikke skulle besænge og anstikke dem, hos hvilke de nu vare. Men den stakkels Qvinde døde underveis, og efterloed sig det lille spæde Barn, som var ikke mere end et fierding Aar gammel, hvilket dog Moderen, før hun døde, befalede min Søn, og bad, at vi ville tage det til os, og opfostre det, saa veedste hun, at det ikke foer ilde. Iblant de andre Folk der ude var en stor Frygt og Forskrekkelse, thi de veedste ikke, hvad Ulykke dem var overkommen.

Den 24de nød næst-ovenmeldte lille Fader- og Moder-løse Barn, den Velgierning, at det i Stæden for sine forældre Forældre, ved den hellige Daabes Deelagtighed, blev optagen til Guds Børns Udkaarelse i sin Frelsere Christo, og den Christen Kirke indlemmed.

 Den

Den 25de bleve og nogle af dem syge, som den 17de kom til os.

Samme Dag blev efter hiertelig Forlangende den Qvinde dobt, hvis Mand dode paa Colonien den 21 hujus. Eftersom samme Qvinde var af dem der fra Begyndelsen havde nydt vores Underviisning, da vi opholdte os paa den gamle Colonies Oe, og ikke alleene havde een nogenledes Christelig Kundskab, men endog, saa vidt jeg kunde fornemme, frygtede GUD, da kunde jeg ikke med god Samvittighed forholde hende det Saligheds Middel, nu i hendes Yderste. Kort efter at hun var dobt, skildtes hun og herfra. Jeg kand ikke forbigaae her at anfore den mærkværdige Drom, som denne Qvinde fortaldte os at have havd for nogen Tid tilforne, forend de begyndte at blive syge, nemlig: Hun syntes, der kom een til hende, og sagde: At den fra Kiöbenhavn tilbage komne Carl, som var hendes Slægt, skulle dræbe alle sine Landsmænd. Udtydningen saae hun nu for Oinene; Den forste som dode, var hendes Mands Broder; thi han dode samme Morgen, som hun om Natten dromte dette.

Den 26de dode atter een Qvindes-Person af dem som forst kom til os, desligeste ogsaa en Enkes Barn af samme Huus, hvilket Barn var dobt 1730, og derfore saa meget mere lykkeligere end de andre, paa Siælens vegne.

Den 29de om Natten dode og Moderen til dette Barn. Og var nu saaledes ikke mere tilovers af de Familier som vare i det Huus, end een Mands-Person, og det lille Fader- og Moder-lose Barn, som vi havde taget til os, og Barnets Faster. Vi havde vel al den Tilsyn og Omhyggelighed for dem, som vi kunde, men det hialpet intet, og fordi Borne-Pokkerne ikke kunde slaae ud paa dem, bleve deres Legemer baade brune og blaa, hovnede op, og af Næse, Mund og Orne udflod Blod og megen Uhumskhed, som gav en ulidelig slem Stank fra sig, at ingen kunde være dem nær.

I den-

I denne Elendighed kunde de ikke længere holde ud end paa tredie Dag, hvorefter de døde.

Den overblevne ene Mand, af det første Syge-Huus, foer samme Dag ud til Ravn-Øerne, for at fornemme, hvorledes tilstod med dem som vare efterblevne, og kom om Aftenen hiem igien, og berettede, at næsten alle vare døde, og eendeel af de overblevne vare farne Søer efter, for at komme i Huus hos andre; thi de meente, naar de flottede fra Stædet de var paa, skulle de undflye Sygdommen, men disværre! de giorde ikkun andre ulykkelige med sig; Saa det lod sig ansee, at GUD havde besluttet, at ødelægge dem alle.

Den 30de foer næst-ovenmeldte Grønlænder ud at fiske, men i den Stæd, at han skulde kommet hiem til os om Aftenen igien, foer han hen til nogle af vore Naboer Østen for os, hvor Sygdommen endda ikke var kommen, og forblev hos dem imod min Villie og Afvidende.

Samme Dag blev og det lille Barn syge, som vi havde taget til os, og begyndte Pokkerne strax at slaae ud paa det.

October-Maaned var temmelig skarp og kold.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, communicerede een.

Den 2 dito blev den Mands Søster, som sidst kom til os, syg.

Fik man og Kundskab fra Koek-Øerne, at Sygdommen og det tog Overhaand, saa Folkene udi et af Husene der sammesteds vare alle bort døde.

Samme Dag om Aftenen døde og oft-meldte lille Fader- og Moder-løse Barn.

Den

Den 3die døde næst ovenmeldte Qvindes-Person.

Det lille Barns Faster begyndte og ved denne Tid at blive syg. Denne samme, forend hun blev syg, havde eengang sagd til mine Børn: Jeg seer nok, at Rejen vil og snart komme til mig, at jeg maa herfra med de andre, sig mig da, hvad Beskaffenhed det har sig med GUds Rige, hvorom Eders Fader altid haver underviist os, men jeg haver ikke synderlig givet agt paa? Hvad skal de Troendes Forretning være, naar de kommer der? og hvad skal de æde og drikke? Mine Børn svarede og underviiste hende, og sagde: At naar Siælen faer ud af Legemet, saa faer den op til GUd, og skal være hos GUd i megen Glæde og Herlighed, indtil den yderste Dag, da GUds Søn skal komme igien, at opvække de Døde, da skal Siælen igien komme til sit Legeme, og det troende Menneske med Legem og Siæl indtages i GUds Rige, og der leve evindelig i usigelig Glæde og Herlighed. Imidlertid, som Siælen er en Aand, saa behøver den ikke heller nogen Mad; desligeste, naar Siælen igien kommer til Legemet, da behøver Legemet ikke heller nogen Spise, som det behøver i dette Liv; thi det skal da mættes af GUds Ansigtes Beskuelse. Angaaende deres Forretning, da bestaaer den der udi, at de skal glæde og fryde sig, og love og takke GUd til evig Tid. Det er et herligt Levnet, sagde hun, dersom det ikke giorde saa ondt, at døe; dog, det er snart overstaaen, sagde hun.

Den 4de sendte jeg min Søn hen ud til Grønlænderne udi Kock-Øerne og den gamle Colonies Øe, for eendeel at læse for dem, eendeel ogsaa, at fornemme deres Tilstand, og at give dem

Under-

Underretning, hvorledes de i den grasserende Syge skulle forholde sig, at de som endnu vare karske, ikke af de Syge skulle blive anstukne, nemlig, at de skulle skye deres Omgiængelse, og ikke lade dem komme til sig.

Den 7de, om Morgenen tilig, afgik ved Døden den eneste igien værende Mand af de 10 Familier som boende i Ravn-Oerne. Fik man og høre, at han, som drog fra os til Naboerne Osten fore, var og død. Een mærkværdig og underlig Ting fortaldte os Manden af dette Huus, nemlig: To Dage tilforne var han alleene faren med sin Baad en halv Miil Vej omtrent, inden for hans Huus, at fiske, og der han sad uden for Landet og fiskede, hørdte han Folk tale oppe paa Landet, som græde og klagede sig, da der dog ikke var et Menneske paa det Stæd. Iblant dem hørdte han een, som et Fruentimmer, græde og klage sig, sigende: Ej! nu bar de min Brøder ud. Dette fortaldte han os, forend de begyndte at døe af det Huus.

Den 8de, Søndag, læst for os af Postillen.

Samme Dag døde det lille Barns Faster af det første Syge-Huus. Det var at forundre, at af alle de som hidindtil vare blevne syge, ingen, uden den lille Dreng, som var den første der fik Børne-Pokkerne af det første Huus, og den Dreng som endnu er paa Colonien, bleve rest. tuerede, men alle elændigen bort døde. Iblant dem vare de de lykkeligste som døde hos os paa Colonien; thi de bleve i deres bedrøvelige Tilstand af GUds Ord trøstede og underviiste, hvilket jeg vist vil forhaabe, ved GUds Nagde at have frugted til deres Siæles evige Velgaaende. Det glædde mig, at høre dem troelig at paakalde GUd om sin Barmhiertighed, og at de maatte blive salige. I Særdeleshed fornam jeg hos denne Qvinde een stor Frimodighed i hendes Døds Stund; thi hun sagde sig slet intet at frygte for Døden, naar hun ikkun maatte komme til GUds Rige. Bad os derfore, at naar hun ikke kunde tale mere, og

 Siælen

[illegible]

[illegible]

[illegible] Lock-Conn, [illegible] Gud [illegible] efterdi det [illegible] Guds Villie, [illegible]

Den [illegible] [illegible]

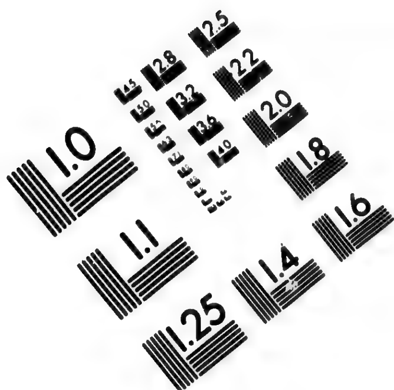
Den [illegible] [illegible]

Den 18de [illegible] Lock-Conn, [illegible] Sommeren [illegible]

Den 19de [illegible] Gud [illegible]

[illegible]





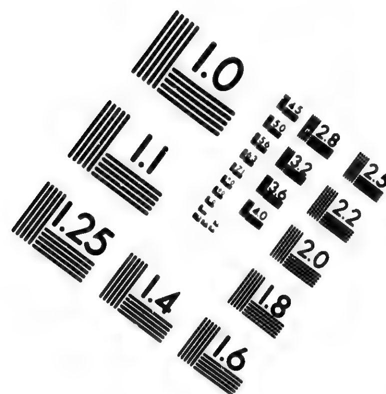
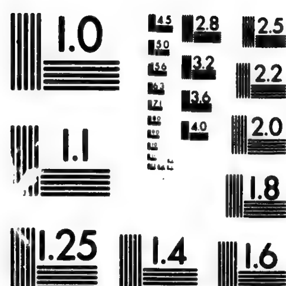
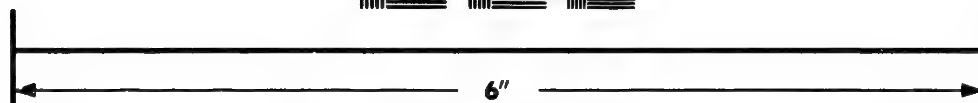
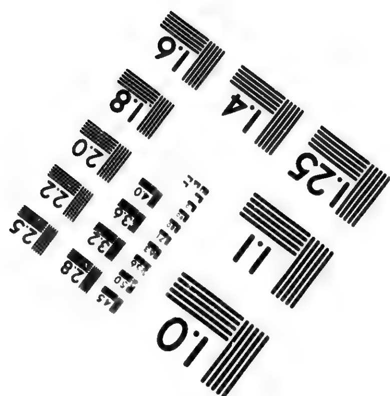
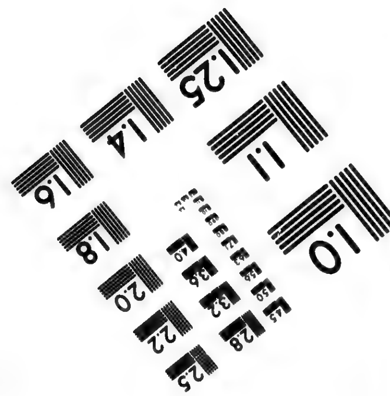


IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)









ſtar
af D

geſt
Da
toge
de;
de K
de,
ſel,

da
re v
me v
fra,
ſlott
for
JE
hed.
igjen

jeg ſ

Her
Her
For
ſte

Kom og Kiøbmanden hiem uden fra Øerne, og berettede, Tilstanden var der endnu som tilforn meget slet, og at der daglig døde af dem som vare anstukne.

Den 23de kom een fra nærmeste Huus Østen for os, og klagelig berettede, at Sygdommen var og trendt hos dem; thi forige Dag døde een af dem, og atter en anden var bleven syg. At de tage ind til sig den Mand som kom fra os, var Aarsag til deres Ulykke; thi de Stakle tilhobe meente, at naar de syntes at være karske de kom til dem, havde det ingen Fare, men til deres Skade befandtde, at de havde giordt daarlig, i det de ikke efterlevede min Advarsel, ikke at tage nogen ind til sig af de Syge-Huse.

Den 25de foer jeg hen til næst-ovenmeldte Syge-Huus, hvor da en Mand med een af sine Sønner nyligen var død, de andre vare vel endnu karske, men sørgede svarlig, og befrygtede, at det samme vilde gaae dem over. De havde sat sig fore, at ville flotte derfra, hvilket jeg dog fraraadde dem, forestillende dem, at hvor de flottede hen, maatte de dog døe, dersom Gud vilde, de skulle derfor blive, og bede Gud om sin Naade, og at han, for sin Søns JEsu Christi skyld, efter Døden, vilde give dem den evige Salighed. Efter at jeg havde trøstet og underviist dem, reisede jeg hiem igien.

Den 29de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn, desligeste Kiøbmanden.

I denne Maaned var en extraordinaire skarp Kulde.

Den 1 December reisede jeg ud til Grønlænderne udi Koek-Øerne og paa den gamle Colonies Øe. Tilstanden udi Koek-Øerne var gandske miserabel, de arme Mennesker vare af Frygt og Forskrækkelse blevne gandske mismodige, af det de dageligen maatte see een efter anden iblant dem elendeligen blive henrevne, saa man

saae døde Mennesker ligge allevegne, nogle inde udi Husene, hvor de havde ligged, nogle slængt ude paa Marken for Hunde og Ravne. Udi tvende Huse vare Folkene endda karske. Jeg formanede dem alle til en alvorlig Poenitentse, forestillende dem, at GUds Vrede var kommen over dem, fordi de ikke med tilbørlig Andagt hidindtil har hørdt GUds Ord, og beflitted sig paa at giøre derefter. Hvilken Forestillelse og syntes at gaae dem noget til Hierte, efterdi de vare meget begierlige efter at blive underviist, hvorledes de skulle bede GUd om sin Naade, og at de maatte blive salige, om de endelig skulle døe. Paa den gamle Colonies Øe vare de endnu alle karske.

Den 5te kom jeg hiem igien fra Grønlænderne.

Udi min Bortværelse havde Kiøbmanden og min Søn været henne hos Noboerne Østen fore, som vare blevne syge, for at fornemme deres Tilstand siden jeg var der hos dem, men befandt, at de, imod min Advarsel, vare alt flotted udaf deres Huus, og sadt sig med deres Telter paa et andet Stæd. Een Mand med sin Familie var faren længere ind i Fiorden til sine der værende Slægtninge; saa atter en Ulykke var beredt for dem, som vel kunde have blevet frie, dersom ingen anstukken var kommen der til dem. De andre tilbage blivende, som vare 11 Mennesker, hvor iblant og var nogle Syge, førdte de hiem med sig til Colonien, efterdi de saa indstændig bad derom, forhaabendes, vi dennem nogen Hielp og Redning kunde giøre; men Natten efter at de vare komne til os, døde een Mand med sin Kone, og et lidet Barn.

Den 6te, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 7de blev Qvinden af næst ovenmeldte Huus, som tilforne havde mist sin Mand og trende Sønner, ogsaa selv syg, med een af sine tvende endnu levende Sønner, desligeste een Qvindes-Person af samme Følge.

Samme Dag mod Aftenen døde een af de to sidst ankomne Qvin-

Qvindes-Personer. En anden var Pokkerne i Hobetall udslagne paa.

Den 8de sendte jeg Folk ind i Fiorden, for at advare de der boende Grønlænder, at de ingenlunde maatte tage imod nogen, til at herberge dem som vare komne fra de Syge-Huse, hvis de ellers vilde beholde Livet; men der de komme did, var Manden, som med sin Familie flottede der ind, alt død, og Qvinden med tvende Børn havde de taget ind i Huset til sig, og havde ligget der een Nat. Men der de hørdte, hvad Fare der var ved, viiste de hende ud fra sig igien, udi sit Telt at ligge, men alt for silde; thi den ene Nattes Logiamente bekom dem ikke ret vel derefter.

Den 10de døde oven-bemeldte paa Colonien værende Enkes fierde Søn, og en liden Pige, hende tilhørende, saa nu Moderen alleene med hendes sidste og mindste Søn var til Rest, dog begge svage. Hvilke 6 smaa Børn, eftersom de forhen vare ved den hellige Daab optagne i GUds Naade-Pagt, saa var ikke at tvivle paa, at jo GUds Rige, efter Frelserens Forjættelse, var deres. Den Ældste, som han udi Christelig Kundskab, efter Alders Capacitet, var temmelig avanceret, saa talte han og i sin Sygdom mærkværdige Ting; thi der Moderen skikkede sig meget utaalmodig, og knurrede imod Gud, og sagde: At hun befandt nu, at det var ikke sandt, som jeg havde sagd dem om GUd og GUds Søn, at han baade var mægtig, og kunde, saa ogsaa barmhiertig og god, og vilde hielpe alle dem som ere i Nød, og paakalde ham; Da sagde han til hende: At det jo var langt bedre, at være hos GUDS Søn i hans Rige, end at leve her paa denne lumpne Jord; han var slet ikke bange for at døe; thi han veedste, at han kom til GUds Rige, efterdi han var døbt, og var bleven et GUds Barn.

Derimod var Moderen neppe at stille tilfreds; Hun bad længe til GUd, og sagde: O GUd! jeg vil ikke døe, alleene naar jeg bliver gammel, saa vil jeg fern døe. Og der hun saae, at hun ikke blev bønhørdt, vilde hun ikke mere bede; thi der jeg paamindte hende, at hun idelig skulde paakalde GUd om sin Naade, sagde hun: at hun ikke vilde have mere med GUd at bestille, med flere haarde Ord, som hun af Utaalmodighed talede. Men der jeg straffede hende for hendes ugudelig Tale, og sagde, at hun hørde Diævelen til, og skulle henkastes i Helvedes Ild, (hvor der var større Pine end den hun nu leed, efterdi hun saa foragtede GUd, og ikke vilde bede ham om sin Naade,) og derpaa ville gaaet ud fra hende, fattede hun mig ved min Kiortel, og bad mig blive hos sig, og lære hende, hvad hun skulde sige, hvilket jeg og giorde, og hun med Stilhed paahørdte. Før Moderen døde ogsaa den yngste og sidste Søn, som var ikke mere end et Aar gammel, hvilket der Moder saae, sagde hun: Nu vil jeg ikke heller mere leve, efterdi alle mine ere døde. Hvorefter, ikke længe, hun og opgav Aanden, og fik Ende paa sin timelig Elændighed.

Den første syge Qvindes-Person af dette Huus, paa hvilken Børne-Pokkerne vare udslagne, begyndte nu igien at restitueres. Var saa ellers ingen af alle de som hidindtil havde faaet Børne-Pokkerne, som kom derfra med Livet, uden denne, og tvende Drenge som vare paa Colonien. Jeg havde vel giordt min yderste Fliid med at conservere disse stakkels Mennesker, som i deres Nød og Elændighed tog deres Tilflugt til mig, saa jeg havde de fleste af dem liggende i min egen Stue, i Mangel af anden Leilighed, men alt forgiæves. Det kunde mueligens vel flere have bleven reddede, hvis de udi deres Sygdom havde veedst ret at forholde sig, men ved det at de ofte blottede sig, og ikke kunde taale Klæder paa, ja ofte drak Iis-kold Vand, naar de det kunde bekomme,

me, for at lædske den store Hidsighed og Brynde, hvormed de vare betagne, da befordrede de selv dis snarere deres Død og Undergang, hvilket ikke kunde forebygges.

Den 11te kom en Grønlænder til os fra Kock-Øerne, og berettede, det jeg for frygtede fore, at de og i de tvende overblevne Huse der sammesteds vare blevne syge, og af en Qvinde, som de af forige Syge-Huse havde taget ind til sig, vare blevne anstukne. Og eftersom nogle af dem allereede begyndte at døe, flottede alle de andre udaf Husene, og hver begav sig udi sit Telt, at døe for sig selv, hvorudi de giorde klogelig, thi nogle, som endda ikke vare anstukne, bleve derved conserverede.

Samme Grønlænder berettede mig og, at som han underveys, der han foer forbi Ravn-Øerne, fik see et Telt staae paa en Øe, lagde han der til Landet, for at fornemme, om der vare levende Mennesker udi, eller ej, hvor han da fandt en halv-voxen Pige, og trende smaa Børn, fra hvilke Forældrene og de øvrige vare bort døde. De samme bade, at jeg vilde lade dennem hente til Colonien, eftersom de vare nu gandske forladte, og ellers maatte forkomme. Siden tvende af disse Børn tilforne vare døbte af mig, var jeg saa meget mere pligtig til at antage mig dennem udi denne deres elændige Tilstand. Sendte derfore den 12te en Chaloupe ud til Ravn-Øerne, at afhente dem, men de kom hiem igien om Aftenen, og kunde ikke finde dem; Hvorfore Kiøbmanden den 13de gandske tilig foer ud med nogle Folk, at søge efter dem, og fandt dem ogsaa. Den ene lille Pige var Pokkerne gandske udslagne paa, og begyndte igien at falde, men de andre vare endda karske. Han tog dem alle med sig i Baaden, og svøbte den Syge vel ind udi Rinsdyr-Skind, og førdte dem hiem til Colonien. Deres Fader var, som de sagde, nogle Dage tilforne død, hvilken, der han fornam, at han maatte døe, tog han sit mindste Barn, som var lidt over et Ferding Aar gammel, og ogsaa var

bleven

bleven syg, med sig, og gik ud, og lagde sig med Barnet i en Hule, for der at døe, befalende den ældste Pige, at overdække hannem vel med Skind, at ikke Ravne og Ræver skulde æde ham op, derhos sigende: At inden I faaer fortæred de tvende Sælhunde, og de Lodder, som ere i Behold, saa kommer vel Præsten til eder, og henter eder hiem til sig: thi han elsker eder, og skal vel sørge for eder etc.

Den 17de blev den lille syge Piges Broder, som var 4 Aar gammel, ogsaa syg.

Om Aftenen kom fra Koek-Øerne en halv-voxen Dreng, hvilken længe havde været syg, men af anden Svaghed, og var derfore gandske afmægtig og Kraftes-løs, der han kom til os; men han var dertil højlig foraarsaged, thi alle Folkene var ud døde i det Huus han var udi, saa han laae imellem idel Døde, hvorfore han maatte forføje sig derfra, i hvor svag han var. Men at han hidindtil var bleven u-anstukket af Børne-Pokkerne, hvor udi alle de andre der i Huset vare døde, var Aarsage, at han udi sin ene Side havde en aaben Skade, hvoraf udflød megen Ureenhed, saa den smitsomme Syge ikke har kundet hæfte ved ham; Men saasnart han af vores Mester var bleven curered, og Skaden lægt, blev han og strax besængt med Børne-Pokkerne, og døde.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken.

Blev den ældste Dreng saavel som ældste Pige af sidst til Colonien ankomne, ogsaa syge.

Den 22de, eftersom der ikke var Haab til Livet for dem, bleve de, efter egen hiertelig Forlangende, udi den hellige Daab deelagtig giorde, og saaledes om Saligheds Erlangelse dis fastere forsikred, hvorefter de hierteligen forlængtes.

Den

ed Barnet i en Hu-
at overdække han-
ulde æde ham op,
rred de tvende
Beholb, saa
nter eder hiem
vel sørge for e-

er, som var 4 Aar

alv-voxen Dreng,
Svaghed, og var
an kom til os; men
kkene var ud døde i
idel Døde, hvor-
han var. Men at
Bokkerne, hvor udi
ige, at han udi sin
od megen Ureenhed,
ed ham; Men saa-
og Skaden lægt,
ne, og døde.

e Pige af sidst til

l Livet for dem, ble-
hellige Daab deel-
gelse dis fastere for-

Den

Den 23de kom en Familie, paa en Kone-Baad til Colonien, Sønden fra, og opslog deres Telt paa Colonien hos os. Der sammesteds, hvor de komme ifra, var og et heelt Huus næsten gandske ud død; thi siden de Folk fra Ravn-Øerne, hvor Koppdammen først begyndte, kom der Over til dem, bleve de og syge, og een efter anden bort død, saa nær som disse, og et par andre, som bleve efter i Huset.

Den 24de afgik ved Døden næst-ovenmeldte Dreng og Pige. De tvende mindste, nemlig den lille Pige, som kom syg til os, og hendes lille Broder, havde man Haab om, skulle stride over; eftersom Bokkerne vare allereede faldne paa dem.

Den 25de, første Jule-Dag, holdt Prædiken.

Den 26de, anden Jule-Dag, ligesaa.

Den 27de, tredie Jule-Dag, læst for os af Postillen.

Den 28de foer Kiøbmanden ud til Kock-Øerne, at afhente det Spek og ander mere, som de afdøde Grønlænder havde efterladt sig. Jeg lood min Søn reise med, for at trøste og underviise de endnu Igien-levende.

Man fik og i disse Dage Tidender inde fra Fiorden, at det Huus, hvor den syge Qvinde, fra Naboerne ved Colonien, var indkommen, havde alt anstukket nogle der inde, og begyndte at døe. De øvrige vare flyttede langere inde i Fiorden, hvor de, dis-verre! havde dem [illegible] i Ulykken med sig.

Den 31te kom Kiøbmanden og min Søn hiem igien fra Kock-Øerne, som nu var gandske øde for Folk; thi en par Familier, som endnu vare i Live, vare flotte over til den gamle Colonies Øe, og havde sadt sig med deres Telter paa en Plads for dem selv. Af disse vare treude, nemlig een Dreng, og tvende Qvindes-Personer, af Bokkerne igien bleven [illegible]; Var saa ellers ingen flere af 40 Familier, som havde i Kock-Øerne, overblevne.

Hv-

Hidindtil havde det med de paa den gamle Colonie [illegible] været vel, men siden en Dreng der af Huset var faren hen over til Koek-Oerne, til nogle af sine Slægtninge, at besøge dem, og var igien kommen hiem tilbage, døde han strax derefter. Foruden hannem vare og tvende andre der i Huset hans døde. Gud det, bedre! var og ilde med dem.

Disse Menneskers store Sikkerhed og ubeskrivelige Koldsindighed i denne deres store Nød og Elendighed, var høiligen at forundre sig over; thi endskiønt de saae Ulykken og Fordærvelsen for Øjne, saa hverken toge de sig selv tilbørligen i agt, for ikke at blive besmittet af andre, (endskiønt jeg nøksom lod dem advare derfore, og af all Evne søgte at hindre og afvende denne dem overhængende Ulykke,) ikke heller besørgede og beklagede de deres Venners og Paarørendes hastige Bortreise, saaledes som de ellers sædvanligst plejede, langt mindre betænkte den Fare de stod udi, og deres egen forestaaende Elendighed, men meente, det havde ingen Fare med dem, førend i det allersidste Aandedræt.

Men saa meget følesløse de selv vare i denne deres Elendighed, saa meget mere Medlidenhed, Bekymring og Sindets Forstyrrelse fandtes der hos mig, i det min skrøbelige Fornuft ikke kunde udfinde, hvorfore saadant vederfares dennem. At saadant skeede ungefær, og af en Hændelse, var ikke Christelig at tænke; thi er, efter Frelserens Ord, ikke en Spurre glemt for Gud, hvor meget mindre et Menneske, end sige saa mange Mennesker. At Gud har villet straffe og hiemsøge dem, fordi de ikke rettelligen havde taget sig hans Ord og tilbudne Naade til Hierte, nu udi 12 Aar jeg havde været hos dem, og dem om Gud underviist, syntes jeg være Guds store Langmodighed og Barmhiertighed ugemes, helst hos hvem en svære naturlig Vankundighed, Dumhed og Koldsindighed findes, end hos nogen anden Nation, og derfore saa meget dismere ubeqvemme, uden Guds synderlig Oplysnings Naade at fatte

tænke, begribe og fatte guddommelige Ting. At GUd giør intet uden Aarsag, veed jeg, men Aarsagen er ham alleene bekiendt. Ofte faldt mig ind med stor Fortrydelse, at jeg ikke tillige med andre, da vi bleve hiemkaldte fra Landet, ogsaa begav mig derfra, da havde disse arme Mennesker ikke geraadet i saadan Ulykke, men nu var min Bliven, og de fra Landet henførdte Mennesker og deres Oversendelse igien, en Aarsag dertil. Og da jeg tænkte at være kommen der til Landet til dem, til deres Frelse og Salighed, er det just udfaldet til deres Undergang og Fordærvelse. Men HErren er retfærdig, og alle hans Domme ere rette, tienende til min Prøve og Ydmygelse, og en Revselse til Saliggiørelse for mange af dem, som jeg visselig haaber.

I denne bedrøvelige Tilstand endtes da det gamle Aar for os.

Anno 1734. Den 1 Januarii, Ny-Aars Dag, holdt Prædiken.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 10de, Sondag, ligesaa.

Om Aftenen kom en Mand ind til os af den gamle Colonies Øe, var syg, men haabede, hos os at faae noget til Helbreds Erlangelse. Begge hans Børn vare døde, med nogle flere andre paa samme Sted. De øvrige vare eendeel farne ind i Fiorden til andre Grønlænder, og eendeel Nord efter til Piliwigme. Saa der hialp ingen Hinder eller given Advarsel, men Ulykken, som det syntes, ville gaae over dem alle.

Den 11te reiste jeg ind til Grønlænderne udi Baals-Revier. Der vi kom til nærmeste Huus, vare nogle fra den gamle Colonies Øe der ankomne, hvor iblant vare tvende Syge, hvorfore de der boende, af Frygt for at blive befængt af dem, strax flottede udaf deres Huus, og foer længere ind i Fiorden. De

Syge døde og om Morgenen derefter. Man fik og Tidender, at længst hen ind i Fiorden, hvor Folk af forhen ommeldte Syge-Huus vare indkomne, begyndte de og at blive syge og døe.

Den 16de, efter at jeg havde besøgt dem alle, kom jeg hiem til Colonien igien.

Udi min Bortværelse vare og ankomne til Colonien en Familie af de overblevne udi Kock-Øerne.

Den 22de foer Kiøbmanden op til den gamle Colonies Øe, for at efterse, om de derfra bortfarne Grønlænder havde efterladt sig noget Spek.

Den 23de kom hiem igien, og førdte med en syg Qvinde og et vanfør Barn, som Manden og de øvrige vare døde fra.

Den 24de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de døde næstovenmeldte Qvinde; hendes vanføre Barn tog en anden af de paa Colonien værende Grønlænder til sig, eftersom Moderen var dem beslægtiget.

Samme Dag døde ogsaa tvende Qvindes-Personer og en Dreng paa Colonien, saa vi havde stor Nød for at faae alle disse døde Mennesker begravne. Dette var iblant andet hos disse stakkels Mennesker at berømme, at de bar Omsorg for, at de maatte vel begraves, hvorfore de giorde Anstalt, at de vilde indsvøbes og henlægges i de bedste Rinsdyrs-Skind som de havde, og begierde, at jeg selv vilde være hos, og see til, at de bleve vel begravne, og at ikke Matroserne skulde borttage de Skind som de bleve lagde udi, som eengang var passeret. Mange af dem, naar de fornam, at de vilde blive syge, da lode de sig giøre nye Klæder, og iførdte sig, alt i den eenfoldige Tanke og Indbildning, at komme reen og vel prydede ind i det andet Liv.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken.

Den

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito døbt et af de paa Colonien ankomne Grønlænders Barn, som var bleven syg.

Den 4de foer Kiøbmanden længst ind i Baals-Revier, for at fornemme, om de der boende Grønlænder havde noget at forhandle. Jeg lod min Søn reise med, for ved samme Leilighed ogsaa at underviise Grønlænderne.

[illegible] Dyrenge.

[illegible] Colonie-Personer; desligeste [illegible] Moder den 26 Januarii [illegible]

Den 13de døde [illegible] Grønlænder, og efterlod sig et lidet Moder-løs Barn, et Fierding Aar gammel, som vi tog til os, og blev døbt.

Den 14de fik vi Tidender fra vore nærmeste Naboer paa Saden, (hvor de til denne Tid havde været karske,) at de og vare blevne syge, og to af dem i forige Uge døde. Sygdommen tændtes der, som de selv berettede, ved et eget Tilfald, nemlig: Een Mand der fra Huset foer en Dag hen over til Colonien til os, og som han kom paa Landet, fantes ham, at han fik see sin Søster, som tilforn, iblant andre, var død paa Colonien, hvorover han blev meget bange, og foer hiem igien. Der han nar kommen hiem, fortaldte han sin Qvinde, hvad han havde seet, og blev strax derefter syg, og døde.

Den 16de kom Kiøbmanden hiem udaf Fiorden, og berettede, at der næsten allevegne var en bedrøvelig Tilstand, i det de arme Mennesker saa elendeligen bleve hinrevne.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de foer jeg paa Embedes vegne hen ind til Grønlænderne udi Baals-Revier. Paa tvende Stæder vare de endnu karske; men udi det tredie Huus, som var os nærmest, hvor de den 14

hujus allerede begyndt at døe, var atter trende døde, og iblant dem en Enkes Daatter, hvilken, efter Moderens Sigelse, havde taldt om at ville været døbt, men døde næst-forbigangne Dag. Samme Pige var meget godt hos; thi hun altid med stor Andagt hørdte paa min Underviisning, og ofte straffede sin Moder, fordi hun saa lidet agtede paa de Ting som havde saa meget at betyde. Tvende døde imens jeg vor der; døde atter to, af hvilke den ene, som var en Pige, glæde min Hierte med sin [illegible] Frimodighed [illegible], og at komme udi [illegible], og var syg, og [illegible] de Spøgs [illegible] sig [illegible] Hytte, hvor hun til om Morgenen, med idelig og u-aflad-lig Paakaldelse til Gilds Søn, om hans Naade, blev liggende, og døde, førend jeg foer der fra Landet.

Den 2 Martii døde atter een af de paa Colonien værende Grønlænder, og efterloed sig Qvinden med et lidet Barn. Samme Mand var ellers i hans Velmagts-Tid og farske Dage ikke med de bæste; thi han skiøttede ikke meget om min Underviisning, men ofte railleerte dermed; Men af den Omhu jeg bar for de Syge, blev han bevæget, med andre at komme til Colonien, i Forhaabning, at finde nogen Hielp hos os. Endelig paa det sidste sagde han udi sig selv, erkiendte, at han hidindtil havde været daarlig, og ikke kund betænke, hvor vel jeg vilde baade ham og andre. Du, sagde han, har giordt det imod os, som ikke vore egne skulle have giordt; thi du haver baade underholdt os med Føde, naar vi ikke har havd noget at æde, saa ogsaa vel begraved de Døde, som ellers, om du ikke havde været her, havde maatt ligged for Hunde, Ræver og Ravne. I Særdeleshed har du under-

viist

viist os om GUd, hvorledes vi skal blive salige, saa vi nu glædelig kand døe, og vente et bedre Liv efter dette. I denne Samtale med mig, opgav han Aanden, og døde.

Kom atter Bud fra Naboerne paa Salen, og berettede, at Sygdommen hos dem tog jo mere og mere til. Nogle af dem havde forladt deres Huus, og sadt sig med deres Telter ikke langt fra Colonien.

Den 3 Martii kom næst-ovenmeldte til os, og indstændig bade, at vi ville tage dem ind til os; thi Kulden var saa stor, at de Syge kunde ikke udstaae at ligge udi Teltet. Eftersom nu disse Folk vare de skikkeligste af alle vore Naboer, besynderlig den Gamle, som nylig tilforne havde mist sin Kone, tvende Søstre, og een Søn, og selv ogsaa nu var meget syg, da kunde jeg ikke afslaae deres Begiering, men tog den gamle syge Mand ind i min Stue, og lagde ham; thi der var ellers ingen anden Leilighed.

Den 4de døde denne gamle Mand, hvor han da først kaldte sine Børn for sig, som vare trende Sønner og een Daatter, og alle voxne, og sagde til dem, at han nu ogsaa maatte skilles fra dem; og der Børnene begyndte at græde, trøstede han dem, og sagde: At de skulle ikkun give sig tilfreds, de som snart efter, hvor de, efter Præstens Underviisning, igien skulle samles i Herlighedsens Sted.

Den 6te døde forben ommeldte lille Fader- og Moder-løse Barn.

Den 7de holdt Prædiken, thi det var Sondag.

Den 11 Martii foer Kiøbmanden med tvende Fartøjer ud paa Handels-Tour at Søer efter.

Den

Den 14de døde atter een af siøst ankomne Qvindes-Personer.

Den 15de atter døde tvende af [illegible].

Den 17de døde og Qvinden til den Mand som døde den 2 Martii; og hendes Barn døde Dagen tilforne.

Den 18de lood jeg min Søn fare hen over til de overblevne Familier paa den gamle Colonies Øe, at læse for dem.

Den 19de atter død een paa Colonien.

Den 20de afgik ved Døden en liden Dreng, som var døbt 1729, og var nu omtrent 8 Aar gammel. Hos hannem var kiendelig at see den hellige Aands Virkning og Naade, som trøsteligen yttrede sig udi hans faste Troe, og store Frimodighed, at imodtage Døden; thi han sagde, han havde vel meget ondt, men han fandt intet dertil, thi han tænkte ikkun paa GUds Søn, og den Herlighed og Glæde han nu skulle komme til. Hvilken Tale var sandelig at forundre sig over hos et Barn af den Alder.

Samme Dag døde og en Qvindes-Person, hvilken ligeledes maade i Troen og GUds Paakaldelse, efter megen udstanden Smerte og Døds-Arbeide, henson.

Kom min Søn hjem igien fra Grønlænderne ude ved den gamle Colonies Øe, hvilke alle levede vel, uden at de leed stor Hunger.

Den 24de døde atter en liden Grønlands Pige i Troen til Christum, og et glædeligt Opstandelses Haab.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 28de, Søndag, ligesaa.

Den

Den 29de, blede de trende Sødskende, som var den gamle Mands Børn, som døde paa Colonien den 4 Martii, ogsaa syge.

Den 31de kom een af udsendte Fartøjer hiem af Handels-Reisen. Kiøbmanden med det andet føer længere Søer, eftersom paa det Sted ikke var mere Spek at bekomme. De havde havd en skarp og contraire Tougt; thi det sidste af denne Maaned var extraordinaire skarp og kold.

Den grasserende Syge havde og disværre! naaed did hen, fra 6 à 8 Mile Sønden fore vare Grønlænderne paa fire Stæder alle ud døde.

Den 1 April kom og Kiøbmanden hiem med det andet Fartøy af Handels-Tougten.

Den 2 dito døde en Mand med sin Qvinde; desligeste den ældste Broder af for-ommeldte gamle Mands Børn, som var et stille og meget skikkeligt Menneske.

Den 3die om Natten døde ogsaa den anden Broder; desligeste hans Søster, som var Enke, og efterlod sig en liden Daatter. Disse Folk vare ikke alleene meget skikkelige og fromme Folk, men endogsaa frygtede Gud, saavidt jeg kunde skiønne, besynderlig deres Søster som var Enke, og havde 3 Aar tilforn mist sin Mand paa Søen, hvorfore hun, af stor Sorrig og Kierlighed til ham, ikke heller havde villet gifte sig igien. Hun hørde altiid med stor Andagt paa min Underviisning, havde og lærdt sin lille Daatter, som var 4 Aar gammel, det hun selv havde lærdt, og vidste, og udi hendes Yderste maatte jeg stedse sidde hos hende, og tale til hende om Gud og Himmerige. Jeg turde dog ikke dismindre ikke fordriste mig til at døbe dem, saasom de ikkun en kort Tid havde nydt vores Underviisning, og derfore endnu manglede den Kundskab, som til Daabens Erlangelse fornøden giørdes. Hvilket dog siden fortrød mig; thi jeg finder ikke, at Christi Apostle havde forholdt dem Daaben, som gav

 den

den Christelige Lære Bifald, og i Eenfoldighed forlangede den;
Men det trøstede mig, at det heder: Ikk. Daabens Mistelse,
men dens Foragt, fordømmer; Thi Troen af Ordets Hø-
relse er og bliver dog, paa Menneskens Side, Saligheds fornem-
ste Middel og Aarsage.

Den 4de, Søndag holdt Prædiken.

Den 6te døde ogsaa næst-ovenmeldtes Stief-Sødskende, som
var en ung Person og en Pige, hvis Afskeed, jeg iligemaade vil
haabe, var i Fred, saasom de i deres Sygdom til sit Yderste inder-
ligen paakalde GUD om sin Naade.

Ere saa allesammen døde, som i deres Nød og Elændighed
flygtede til Colonien, foruden sidst-afgangne Enkes lille Daat-
ter, og en liden Dreng, som havde været nu hos een- nu hos en
anden, som alle vare bort døde, men han dog alligevel bleven fri,
og ikke af Børne-Pokkerne anstukket. Hvad Elændighed vi i all
den Tid saae paa disse arme Mennesker, er ikke at beskrive, desliges-
ste den Møje og store Incommoditet vi af saa mange syge Men-
nesker havde. De fleste af dem laae syg udi min egen Stue, og
blev af mig selv og mine i deres Sygdom opvartede; thi end ikke een-
gang vore Folk og Matroser vilde lide den Stank og Incommo-
dation som den ureene Sygdom førdte med sig, hvorfore jeg selv
maatte tage imod dem; thi jeg kunde ej føre det over mit Hierte, at
de i Kulden skulde elændeligen crepere og omkomme. Kortelig, vi
havde den hele Vinter igiennem ikke havd Roelighed for dem, hver-
ken Nat eller Dag, ja mangen gang, naar de om Natten døde,
maatte jeg, for ikke at blive forgifted af slem Lugt og Stank, staae
op af min Seng, og selv slæbe den Døde udaf Stuen, og lægge
ham i Forstuen, indtil om Morgenen, at han af Folkene kunde bli-
ve bort baaren og begraven. Men ikke alleene jeg, men og min
kiære Hustrue, fandt omsider herover ikke en ringe Afbræk paa

Hel-

Helsen og Helbred, ja fra den Dag var hun ikke frisk, intil Gud ved Døden henkaldte hende.

Af mere end 200 Familier, som i Circumferencen af Colonien, Ic. 2 à 3 Mile Sønden og Vesten for, havde deres sædvanlig Ophold, vare nu neppe 30 Familier i alt overblevne; Saa denne Colonie blev saa godt som øde for omkring boende Grønlænder. Paa Colonien hos os døde mere med 50 Mennesker.

Hvor bedrøved og nedslagen dette giorde mig, kand jeg ikke beskrive; thi det syntes for mig, at al Møje, Fliid og Bekostning var forgiæves anvendt, og at det hele Verk, som dog i Hensigt af GUds Ære var begyndt, maatte nu igien, imod al Forhaabning, falde, og blive til intet, allerhelst siden jeg fornam, at Sygdommen ogsaa grassere Norden og Sønden fore, og ej anderledes saae ud, end at det hele Land ville blive øde. Jeg tilstaaer, at denne sørgelig Forandring giorde og en stor Forandring udi mit Gemytte, og først var Aarsage til, at jeg forandrede min Resolution med at blive i Grønland, og længere at fortære min Kraft forgiæves og forfængeligen; Thi naar Folkene, (eller i det ringeste de som boede nærmest Colonien, og jeg havde underviist, og fremdeles kunde undervise,) vare ud døde, hvortil var da min Bliven nyttig? Kortelig, med saa stor Lyst Begiærlighed jeg tilforne foer til Grønland, saa stor var nu min Lyst og Attraa til at komme derfra igien.

Den 8de kom een af overblevne Grønlænder fra den gamle Colonies Øe, og bragte de u-angenemme Tidender, at udi Pitubigme, (som er 8 à 10 Mile Norden for Colonien,) vare og mesten alle Folkene uddøde. Aarsagen og Anledningen, at og Sygdommen var kommen der, var, at en Kone-Baad fra samme Stæd, der den kom paa Besøg til Koek-Øerne, hvor de alt begyndte at døe, havde taget een med sig Nord efter, af de Huse som vare anstukne;

stukne; hvor da samme Mennisker, strax efter det var kommen der, blev syg og døde, og saaledes paaførdte alle de andre Sygdommen. Denne Stæd var en skiøn Folke-rig Stæd, hvorfra vi aarlig fordte meget Spek, og havde een vis og god Handel.

Den 9de udfoer Kiøbmanden paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 17de døde den liden Pige, som var den Enkes Daatter som ved Døden afgik den 3 April. Dette Barn, saavidt Alderen tilsoed, kunde smukt læse, og i sin Sygdom troeligen paakaldte Gud, efter min Underviisning. Kort for hun døde, spurdte hun, hvem der skulde bære hende til Himmelen, naar hun nu var død? Og der jeg gav hende til Giensvar, at Guds Engle, som ere i Himmelen, skulle komme og bære hende did; spurdte hun fremdeles: Om hun og skulle finde sin Moder der? Jeg svarede, ja; Hvorefter hun læste en liden kort Bøn, som jeg forelæste hende, og derpaa [illegible] Denne lille Pige var døbt 1729, og født samme Aar.

Den 20de lod jeg min Søn fare ud til de overblevne Grønlender paa den gamle Colonies Øe, og som nu vare komne udi Nepiset-Sundet til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

Den 22de, Skier-Torsdag, [illegible] for os af Postillen.

Om Aftenen kom det ene Handels-Fartøj hiem Norden fra, og berettede, at alle de udi Pisubigme boende, og 3 à 4 Mile Norden fore, tilsammen 8 store Huse, vare alle uddøde, saa nær som 2 Familier. Det var Ynk at høre, hvorledes mange af de Syge der sammesteds af Utaalmodighed og stor Pine havde stukket sig selv ihiel, for dis snarere at blive entlediged af deres Elendighed.

De havde i næst-forbigangne Dage seet endeel Skibe passere forbi Nord efter.

Den 23de, Langfredag, læst for os af Postillen. Kom og min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den

Den 25de, første Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 26de, anden Paaske-Dag, ligesaa.

Den 27de, tredie Paaske-Dag, communicerede jeg self med min Hustrue og Børn.

Foer vore Folk igien Nord efter, at afhente mere Spek.

Vinteren holdt endda ved med skarp Frost og extraordinair Snee-fog.

Den 2 May, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 11 dito kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Norden fra, berettede, at Sygdommen, disværre! holdt endnu ved, og borttog mange.

Den 12te foer jeg hen over i Nepiset-Sundet, at læse for de overblevne Grønlænder.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 17de sendte atter et af Fartøjerne Nord efter, for at handle.

Den 22de læd jeg min Søn fare hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, at læse for dennem, saasom de agtede nu at flotte derfra igien, og begive sig ind i Fiordene.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 25de udsendte man et Fartøj hen ud til Kock-Øerne, for at i Hobe sanke, hvad Borde, Lægter og andet mere, som de afdøde Grønlænder havde efterladt sig, og kunde være af nogen Værdi.

Den 30de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 2 Junii, sendte man nogle Folk ud til Kock-Øerne, at ligge paa Brand-Vagt, og at passe paa forventendes Fæder-nelands Skibes Ankomst.

Den 5 dito kom hiem igien, og havde for tyk Taage ikke kunde seet ret langt ud i Søen.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken.

Den 7de kom vore Folk hiem igien Norden fra, og havde været 20 à 30 Mile henne, forend de kunde faae Baaden fuld af Spek. Tilstanden der Nord var paa endeel Stæder endnu meget slet, saa der daglig døde Folk i Hobetall.

Den 10de sendte man atter Folk ud til Kock-Øerne, at ligge paa Brand-Vagt.

Den 12te kom hiem igien, og var endda ikke Skib at see.

Den 13de, første Pintse-Dag, holdt Prædiken.

Den 14de, anden Pintse-Dag, ligesaa.

Den 15de, tredie Pintse-Dag, læst af Postillen.

Glædde os Gud med Fædernelands Skibs lykkelige Ankomst; desligeste Kongel. Majestets allernaadigste ved varende Iver for det Grønlandske Dessins Fortsættelse, hvormed mit bedrøvede og nedslagne Sind syntes nogenledes igien at blive lætted og opretted. Men hvor naadig Kongens Intention end havde været for Verkets Befordrelse og Vedligeholdelse, saa fornam jeg dog, at den ikke havde havd den Fremgang, som man vel ønskede; thi ingen af alle Negotianterne udi Kiøbenhavn vilde entreprenere den Grønlandske Handel og Besegling, skiønt Kongel. Majestet allernaadigst har villet assistere dem med sin Octroye og andet meere, uden velfornemme Mand Monsr. Jacob Severin, som af berømmelig Intention for Guds Æres Udbredelse, paa visse Aar, med Kongelig allernaadigste Assistence, til en Forsøg, sig det havde paataget, og til den Ende dette Aar en Loge udi Disco-Bugt, paa 69 Grader beliggende, havde foranstaltet at oprette. Men som sligt et Verk, i mine Tanker, vilde falde een eneste Mand, som

som herforuden haver meget andet at tage vare, alt for vidtloftig og svart at drive, kunde jeg ikkun giore mig slet Forhaabning om Verkets Bestandighed og frugtbarlig Udforelse, som jeg af Erfaring lættelig kunde præsumere; Thi det er jo Handelen som skal understotte alt dette? men nu var Colonien næsten bleven ode for omkring boende Gronlænder, og de nærmeste og bæste Handels-Pladser odelagde. Vel kunde man giore sig storre Haab om Handelen udi bemeldte Disco-Bugt, men her var og visse Omstændigheder ved, som ikke spaaede mig alt det bæste. Ogsaa var det og beskaffet med flere Stæder, om nogen Handels-Loger der skulle oprettes, nemlig, at ved Handelen alleene var neppe at haabe saa meget skulle kunde indbringes, som Bekostningerne kunde stoppe og erstatte. Som Beskaffenheden var i det Verdslige, saa var den og i det Aandelige, nemlig Hedningenes Omvendelses Verk. Efterdi Gronland er et stort og vidtloftigt Land, hvor Indbyggerne boe vidt adspridde fra hinanden, hvor var det da at vente, at 3 à 4 Missionarier, som til Hendningenes Omvendelse at besorge, nu vare overkomme, tilstrækkelig skulle kunde udrette sligt, allerhelst naar de, gandske ukyndige udi Sproget, omkom, og ikke i lang Tid kunde komme i Stand at giore nogen Tieneste til de arme Folkes Oplysning. Naar jeg hos mig selv betragtede alt dette, da kunde jeg ikke andet end fatte slet Haab om dette Desseins onskelige Succes; Hvilket giorde mig gandske confus i mine Tanker, og foraarsagede hos mig liden Lyst at arbeide paa et Verk, hvoraf liden Nytte kunde ventes. Jeg saae vel Veje og Middel, hvormed slig Mangel, næst Guds Bistand, kunde hielpes og remederes, nemlig, baade at Landet kunde komme til forige Flor og Velstand, saa og Missionen kunde faae en lykkeligere Fremgang end som den hid til havde havd; Men jeg saae og derhos, at jeg ved mine Forslag, i Gronland, lidet udrettede. Jeg overlagde sligt i Guds-frygt med mig selv; thi at forblive i Gronland, med slet Haab om Missionens onskelige Fortgang, var ikkun, at giore mig selv et kiedsommeligt og fortrydeligt Levnet, da jeg desforuden allereede

saa

saa meget var svækked baade paa Sindets og Legemets Kræfter, saa
jeg liden Nytte mere kunde skaffe i Grønland, ej heller længe holde
det ud, dog fandt jeg mig ikke dismindre for GUD forpligted, saa
længe han forundte mig Livet, i mueligste Maader at besørge dette
Verkes Fortgang, og at give de Forslag dertil, som samme kun-
de befordre. Men som sligt ikke kunde skee med nogen Eftertryk el-
ler forhaabende Nytte, med mindre jeg selv loed mig indfinde, og
gav al den Oplysning og Forslag hertil, som jeg vidste, og af
mig kunde forlanges; resolverede derfore, i den HErres JEsu
Navn, med hiemgaaende Skibe aller-underdanigst at give min Me-
ning tilkiende, og at begiære allernaadigst Permission, fra Grøn-
land igien at maate hiemkomme, i Tanke og Forhaabning, ved
Hiemkomsten mere at skulle kunde contribuere til Verkets Nytte,
end om jeg i Grønland skulde forblive.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken. Communice-
rede een.

Den 21de gik det fra Fædernelandet ankomne Skib fra Co-
lonien igien, for at begive sig Nord til Diso-Bugt, for at
handle.

Den 24de, St. Hans Dag, holdt Prædiken. Oplæst den
ny ankomne Missionarii Herr Martin Ohnsorgs allernaadigst
givne Kalds-Brev.

Den 29de foer jeg hen over til Grønlænderne udi Nepiset-
Sundet, at underviise dem, hvor der dog nu ikkun vare trende
Telter, de andre vare alle farne længst ind i Fiorden paa Rins-
dyrs-Jagd.

Udi denne Maaned var et meget deilig Sommer-Veir, og
mægtig Hede.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, prædikede jeg.

Den 4 dito, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den

Den 5te udsendt twende Chalouper efter at sanke Brænde.

Den 11te, Søndag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 18de, ligemaade Søndag, prædikede jeg.

Den 19de udsendt nogle Folk til at slaae Høe til Creaturene.

Den 25de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 26de foer min Søn med nogle andre ind til Lax-Elven.

Den 31te kom hiem igien derfra, og havde faaet 5 Tonder Lax, og skudt trende Rinsdyr.

Den 1 Augusti, Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 8de retournerede Skibet igien Norden fra Disco-Bugt, hvor da den gode Gud glædde mig og min kiere Hustrue med vor Søns Poul Egedes Tilbagekomst fra Kiøbenhavn, med det der Nord ankomne Skib, efter at han nu udi 6 Aar havde været udi bemeldte Kiøbenhavn, for sine Studeringer at fortsætte, men nu som en Præste-vied Missionair, med trende andre, til Grønlændernes Underviisning var opkommen.

Den 15de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 18de gik Skipperen fra Landet igien, for at fortsætte sin Hiem-Reise.

Den 22de, Søndag, prædikede jeg.

Den 23de atter udsendt Folkene, nogle efter Brænde, og nogle at slaae Høe til Creaturene.

Den 29de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 12 September, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 13. og 14 dito var slemt Vejr med Storm og Snee-slud; Har dog hidindtil været et meget godt Sommer-Vejr.

Den 18de begav Assistenten sig paa Handels-Tourt Sør efter med tvende Chalouper.

Den 22de besøgte os nogle Grønlænder af [illegible], som nyligen vare komne udaf Fiorden. Efter at jeg havde underviist dem af Guds Ord, reisede de deres Vei igien, for at forføye sig til deres Vinter-[illegible].

Den 3 October, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 5 dito kom Assistenten hiem igien Sønden fra, med begge Chalouperne fulde af Spek.

Den 11te begav min Søn Niels Egede, (som af Mons. Severin var antagen til Kiøbmanden paa Colonien Gode-Haab, efter at forige Kiøbmand efter Ordre havde forføyed sig til den Norder Colonie,) sig paa Handels-Tourt Nord efter. Ved hvilken Leilighed han og paa mine Vegne, som tilforn, skulle underviise forefundende Grønlænder.

Den 17de, Søndag, [illegible] alle Folkene vare ude, læst af Postillen for os hiemme værende.

Den 18de reisede jeg ud til Grønlænderne, som boede omkring paa den gamle Colonies Øe, og omtrent 2 à 3 Miile inde udi Baals-Revier, tilsammen 17 Familier, de andre boede langt inde udi Baals-Revier, hvor jeg denne gang ikke kunde komme, efterdi jeg havde nu hverken Baad eller Folk til saa lang en Reise at giøre.

Den 22de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, læst for os af Postillen.

Den 7 dito kom Niels Egede hiem igien Norden fra, han havde været til 30 Miile herfra, forend han kunde faae begge Farteiene fulde, saa paa 15 Miile nær vare ingen Folk at finde, siden alle i den Distance, af de skadelige Børne-Kopper, som grasserede næst-forleden Vinter, vare uddøde.

Den

Den 12te foer atter Assistenten paa Handels-Tougt Sør efter.

Den 27de kom han hiem igien Sønden fra, men havde ikkun bekommet gandske lidet Spek.

Den 29de besøgte os nogle Grønlændere med Qvinder og Børn fra den gamle Colonies Øe, og forblev hos os om Natten. De beklagede, at det var nu saa langsomt for dem, siden af deres Naboer vare saa mange bort døde. Efter at de vare af Guds Ord underviist, foer de om Morgenen hiem igien til deres Huus.

Den 5 December, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 6 dito foer Hr. Poul Egede ud til Grønlænderne, for at underviise dennem.

Den 11te kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 12te, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 25de, første Juule-Dag, prædikede jeg.

Den 26de, anden Juule-Dag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 27de, tredie Juule-Dag, læst af Postillen.

Vinteren havde til denne Tid været temmelig skarp og kold.

Anno 1735. Den 1 Januarii, Nyt-Aars Dag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, Prædiken holdt af mig.

Den 9de, Søndag, Prædiken holdt af Hr. Poul Egede.

Fra den 10de indtil den 15de, var jeg ude hos Grønlænderne paa Catechisering.

Den 16de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede Coloniens Mandskab.

Den 19de var man foraarsaget, at udsende en Chaloupe til den gamle Colonies Øe, for at afbrække et der staaende øde Vildmands-Huus, saasom vi leed Mangel for Brænde.

Den 20de kom tilbage igien med en Chaloupe Brænde af samme Huus.

Den 23de, Søndag, holdte jeg Prædiken. Communicerede Hr. Ohnsorg med Kiæresten.

Den 24de atter udsendt Chaloupen efter mere Brænde.

Den 30de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Januarii Maaned endtes med stærk Blæst, Snee og stærk Kulde.

Den 2 Februarii prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede jeg self med min Hustru og Børn.

Den 13de, Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 15de udsendt tvende Chalouper til Kock-Oerne, efter Brænde, af de afdøde Grønlænders Huse.

Den 17de blev Hr. Ohnsorgs Kiæreste forløst med en Søn.

Den 20de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede. Døbt Hr. Ohnsorgs lille Søn, som blev kaldet Morten.

Den 22de udsendt atter Folkene til Kock-Oerne, efter Brænde.

Den 27de, Søndag, læst af Postillen.

Den 1 Martii atter udsendt begge Chalouperne efter Brænde.

Den 6 dito, Søndag, prædikede jeg.

Den 7de foer Hr. Poul Egede ud til Grønlænderne, at læse for dem, og kom hiem igien den 11te.

Den 13de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Udi næst-afvigte Dage passerede dette udi nærmeste Grønlænders Huse, at en Grønlænder, om hvilken jeg havde en god Tanke, at han frem for mange andre havde taget sig vor Under-

viis-

bitsning til Hierte, lod sig af de andre forføre til at lade en Angekok eller Hexe-Mestere mumle over sig, eftersom han var meget syg, og de indbildte ham, ikke at kunde blive helbred, uden det skeede. Dette fik vi hemmelig Kundskab om, hvorfore, der han siden var bleven tilpas, kom til os, kaldte vi hannem til derfore, og straffede ham. Han kunde vel ikke nægte det, eftersom han fornam, at vi saa omstændeligen havde faaet alting at vide, men undskyldte sig, og sagde: at det skeede imod hans Villie, men de andre som vare i Huus med ham, havde ladet det giøre for ham. Efterdi han for sin hidtil udvortes skikkelig Anstillelse havde nydt meget godt hos os, og var yndet af os, men nu, over denne sin forøvede Daarlighed, fornam, at være falden i vor Ugunst, foer han bedrøved bort; allermeest, efterdi min Søn (til hvilken han fra Begyndelsen, da de begge vare Børn, forend han reisede fra Landet, havde baaret een særdeles Affection, og altid havde ønsked hans Tilbagekomst, og nu meget glædde sig, der han var kommen tilbage igien, og siden Ankomsten altid holdt sig til ham, og bleven flittig underviist af ham,) opsagde ham af Huldskab og Venskab, og at han ikke meere vilde vide af ham at sige, drog han denne gang meget bedrøvet bort. Denne Passage gik mig saare til Hierte, og gav mig slet Haab om Grønlændernes alvorlig Omvendelse; thi eftersom sligt begikkes af een som længst havde været underviist af os, og ogsaa efter Anseende været rørt; og af den guddommelige Sandhed overbeviist, hvad kunde da af Resten være at vente, som man ikke havde fundet saa meget godt hos.

Den 18de kom næst-ovenmeldte Grønlænder til os igien, klagede, at han for bekymmerlige Tanker ikke har kundet sove eller have Roelighed, siden han, efter den ham givne Paamindelse, har eftertænkt, hvor ilde han havde giordt, i det han lod sig forføre til at bruge og troe paa deres forrige Superstitioner. Vi svarede ham: at det var vel giort han fortrød sin Daarlighed, naar det skeede af et retskaffen Hierte, og ikke for

 den

den skyld, at vi vare blevne ham vrede, men at han havde fortørned Gud, og fortient hans Vrede. Han svarede: at det var sandelig Guds Vrede han frygtede for, men han troede dog, at naar han bad Gud troelig om Forladelse, at og Gud denne Gang skulle være hannem naadig, han vilde aldrig giøre saadant mere. Efter at vi havde givet ham beste Formaning til Bestandighed udi det Gode, gik han glad bort igien.

Den 19de besøgte os nogle Grønlændere med Qvinder og Børn, hvilke vi underviste af Guds Ord.

Den 20de, Søndag, [illegible] Hr. Povel Egede, Communicerede vi.

Den 21de udgik vore Folk med tvende Fartøier paa Hvalfiske-Tougt Syd efter.

Den 27de, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 3 April besøgte os en stor Deel Grønlændere med Qvinder og Børn, og forbleve om Natten hos os, og bleve af Guds Ord underviste.

Den 7. og 8de, Skiær-Torsdag og Langfredag, læst for os af Postillen.

Den 9de besøgte os atter nogle fremmede Grønlændere Sønden fra, og havde med sig Spek og nogle Skindvahre at forhandle. De sagde sig, formodentlig at være kommen, for at ville høre noget om Gud.

Den 10de, første Paaske-Dag, læst af Postillen.

Om Aftenen kom vore paa Hvalfisk-Tougt udfarne Folk hiem igien, men havde kun giort en slet Reise, efterdi hos Grønlænderne der Sønder var lidet at bekomme.

For faa Dage tilforn havde vi seet nogle [illegible] passere forbi Nord efter.

Den

Den 11te, anden Paaske-Dag, prædikede Hr. Olnsorg.

Den 12te, tredie Paaske-Dag, prædikede jeg selv.

Den 15de begav Niels Egede sig paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 18de foer Hr. Poul Egede hen over i Nepisset-Sundet til Grønlænderne, som nu vare der forsamlede, og af Fiordene udkomne til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

April-Maaned endtes med slem Blæst og Snee.

Den 1 May besøgte os nogle fremmede Grønlænder, som vare komne Sønden fra, og efter at jeg havde talet noget for dem om Gud, reisede de hen over i Nepisset-Sundet til de andre der værende Grønlænder.

Den 4de besøgte os atter en stor Hob fremmede Grønlænder, med Qvinder og Børn. Een iblant dem, der jeg underviste dem noget af Guds Ord, kom frem med en Løgn-Historie, som han sagde sig at have hørt af en anden, der tilforn havde været hos os, at jeg skulde have fortaldt ham og flere, hvorledes Maanens Hunde havde slaaes og stridet med Torden, og overvundet den; Siden den Tid, sagde han, havde de og ikke hørt, at det tordnede. Jeg svarede ham, at den Beretning var falsk; men jeg havde vel sagt, at Guds Søn har stridet med Dievelen, og overvundet hannem, saa han ikke mere kand skade dem som holde sig til Gud, og troe paa ham. Disse syntes med stor Lyst og Attention at høre paa det jeg sagde dem, efterdi de fleste af dem havde ikke tilforn hørt slig.

Den 5te besøgte os atter en stor Deel fremmede Grønlænder, og agtede at begive sig ind i Fiordene, og der opholde sig mens Sommeren varede.

Den 8de kom vore Folk hiem af Handels-Tougten, Norden

fra

fra, men havde ikkun giordt slet Handel; thi den største Deel af Folkene vare, for Mangel af Føde, tilig udi Foraaret bort flotte, længst Nord efter, og hos de Tilbage-værende var ikke heller ret meget at bekomme.

Den 8de, Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 12, 13 og 14de var jeg ude hos Grønlænderne, som ne opholdte sig endeel udi Kook-Oerne, og endeel udi Nepisene Sundet. De foreholdte mig, at de havde hørt sige, at jeg denne Sommer vilde igien reise fra dem, spurdte mig, om det var saa, og hvad Aarsagen var dertil? Jeg svarede dem, at Aarsagen var til Deels, at jeg nu giordes gammel og svag, og kunde nu ikke længere udstaae den megen Travallie i det haarde Land; Tildeels var Aarsagen deres Koldsindighed, og at de ikke med tilbørlig Andagt betænkte og lagde de Guds Ord paa Hiertet, som jeg lærdte dem; derfore var jeg nu bleven kied af at lære dem mere, saae jeg dog, at det lidet eller intet frugtede. De protesterede alle derimod, og sagde, at de foragtede ikke Guds Ord, men gave stor Agt paa hvad jeg lærdte dem, derfore skulle jeg ikke reise fra dem etc. Jeg svarede dem, at omendskiønt jeg reisede fra dem, saa blev dog min Søn og andre flere igien, som skulle underviise dem, ville de ikkun ellers lægge det paa Hiertet, og forholde sig derefter, hvis ikke, saa reiste og de bort fra dem.

Den 15de, Søndag, prædikede Hr. Povl Egede.

Samme Dag om Aftenen arriverede Skib paa Colonien fra Fæderne-Landet, til vores Glæde og Fornøielse. Med samme erholdte jeg og den næst-forgangen Aar aller-underdanigst forlangede Dimission, med aller-naadigst Tilsagn, at Deres Kongelige Majestet ville allernaadigst sørge for min og mines Sustentation ved Hiemkomsten.

Den 22de, Søndag, Prædiken holdt af Hr. Ohnsorg.

Den 29de, første Pintse-Dag, prædikede jeg. Communicerede 16 af Coloniens Folk.

Den

Den 30te, anden Pintse-Dag, prædikede Herr Poul Egede.

Den 31te, tredie Pintse-Dag, læst af Postillen.

Til denne Stund havde næsten været Vinter, og den gandske Mark endnu [illegible] med Snee.

Den 1 Junii gik det ankomne Skib igien til Søes fra Colonien, for, efter Ordre, at forføje sig Nord til den nu anlagde Colonie Christians-Haab udi Disco-Bugt.

Den 12te, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 20de reiste jeg ind til Amaralik-Fiorden, i Tanke, at tage Afskeed med de der inde værende Grønlænder, og til Valet at giøre den sidste Formaning til dem, og kom der ind den 21de, hvor jeg da formanede dem, at de ingenlunde maatte forglemme hvad de Tid efter anden havde hørt af mig; foreholdende dem, at de hidindtil ikke med tilbørlig Andagt havde givet Agt paa min Underviisning, men holdt den at være af ringe Betydende, de skulle derfore herefter med større Begierlighed høre GUds Ord af dem som blev efter mig, hvis de ikke paa hin Dag vilde finde det for sig til deres evige Fordærvelse og Fordømmelse. De loved, som de vare ikke vel tilfreds med min Bort-Reise, vilde og ikke heller have Ord for, at de ikke med Andagt og Alvorlighed havde hørt paa min Underviisning. Efter at jeg havde underviist og talet med dem alle, foer jeg derfra igien, og kom den 23de hiem igien til Colonien.

Den 26de, Sondag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 29de foer Herr Poul Egede der efter, at læse for Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, som nyligen vare udkomne af Fiorden, af Lodde-Fangsten, og vilde nu begive sig derfra igien paa Rensdyrs-Jagten.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, prædikede jeg.

Den 3 dito, Sondag, communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 7te besøgte os nogle Grønlænder med Qvinder og Børn, og forblev hos os udi tvende Dage, for paakommende slemt Veir.

Den 9de besøgte os [illegible] Grønlænder, som vare komne langst Sønden fra, som efter Sædvane agtede at begive sig Nordefter til Disco-Bugt, hvor de Vinteren [illegible] forblive.

Den 10de, Søndag, [illegible] Communicerede jeg selv med [illegible] og Børn.

Den 11te besøgte os atter nogle fremmede Grønlænder Sønden fra. [illegible] Grønlænder, som 1729, da jeg [illegible] [illegible]

Den 16de [illegible] Christopher [illegible] til [illegible] for at [illegible] Grønlænder [illegible]

Den 20de, Søndag, [illegible] Communicerede [illegible]

Den 2[illegible]

Den 26de besøgte os endeel fremmede Grønlænder, som [illegible]

Den 29de besøgte os atter endeel fremmede Grønlænder.

Den 31te, Søndag, [illegible]

[illegible] Stiftningen [illegible] Vejr.

Den 2 Augusti udsendt begge Chalouperne til at sanke Brænde, og med samme at see efter Fædernelands Skib, som endnu var forventedes.

Den 6 dito besøgte os nogle Grønlændere, som vare komne Norden fra Disco-Bugt, hvor de havde opholdt sig udi næst-afvigde Vinter, hvilke kunde fortælle os, at alle vore der paa Colonien værende Folk levede vel. Iblant disse Norden fra ankomne Grønlænder var en Qvinde, som sagde sig at være besvangred af een af vore Folk ved den Nordre Colonie, og havde og giordt Barsel, og [illegible] Barnet, som hun havde faaet med ham, efter sin Faders. Der jeg sagde til hende, at han var [illegible], som havde giort det, og hun ligesaa, svarede hun, ney! men [illegible], thi hun havde ingen Børn tilforne kunde faaet med sin Mand. Manden, som var nærværendes, stadfæstede det samme, og meente, at den Person, som havde besvangred hans Kone, havde giordt ham en stor Tieneste, hvorfor han holdte af ham. Grønlænderne holde det for en [illegible], og en stor [illegible], om nogen kand skaffe deres Koner Børn, naar de ikke selv have faaet nogen med dem. Allermeest holder de derfor en Ære, om een af deres saa-kaldede Angekoker eller Vise, og tænker, at saadant et Barn [illegible] ved en Angekok, [illegible] lykkeligere end andre. Eftersom de [illegible] Qvinder, som ingen Børn kand faae, [illegible] i Fare, at blive [illegible] og [illegible] af deres Mænd, tager de [illegible] til Hielp hvor de kand faae. Ja de ere ofte komne til mig, og [illegible] deres [illegible], og beder mig blæse paa dem, meenende, fordi de og holde mig for en Angekok, at de alleene ved det at jeg blæste paa dem, skulle giøres beqvem til at føde Børn.

Den 7de, Søndag, læst af Postillen.

Den 8de udsendt begge Chalouperne, [illegible] og den anden, at sanke [illegible] til Capitainen.

Ved denne Tid begyndte min [illegible] [illegible] at blive [illegible] og [illegible], og maatte ofte holde ved Sengen, som [illegible] [illegible] [illegible] Udfald for hende.

Den [illegible] [illegible] at [illegible] [illegible] Grønlænder, som [illegible] [illegible] fra Disco-Bugt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Den 20de [illegible] [illegible] [illegible] med Assistenten [illegible] til Lax-Elven, for at fiske, og [illegible] [illegible].

Den [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], men [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], hvilket [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] med det [illegible].

Den 21de, Søndag, [illegible] [illegible] [illegible].

Den 25de kom Niels Egede med Assistenten [illegible] [illegible] fra Lax-Elven, og for continuerlig Regn, som [illegible] Elven [illegible] [illegible] og [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], og [illegible] [illegible] [illegible].

Den [illegible] [illegible] Assistenten [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible] fra den [illegible] Colonie, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], at [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] af Proviant og [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Den 28de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 30te begyndte Assistenten for den [illegible] Colonie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Colonien [illegible] [illegible] [illegible] Hr. Ring [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible], [illegible] at

at leve, for Mangel af Proviant og Brænde der Nord ikke kunde forblive.

Den 1 September fik min Søn et [illegible] med dens Folk.

Den 4 dito prædikede jeg.

Den 7de reiste Niels Egede med sin Broder og 4 [illegible] ind i Fiorden paa Rins-Jagd.

Den glædelig[illegible] det saa længe forventede [illegible]-Skib [illegible] lykkeligen arrivere til os, [illegible] Colonie, og [illegible] Proviant.

Endskiønt det var allerede saa meget silde paa Høsten, saa vilde dog Skipperen hazardere at fortsætte Hiem-Reisen, saasom han [illegible] forsynet til at ligge Vinter-leye.

Den 11te, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede [illegible].

Den 18de hujus Søndag, prædikede Hr. Bing.

Vor Sommer havde [illegible] næsten været en halv Vinter; men nu begyndte dog Vinteren at indstille sig med Snee og Slud.

[illegible] efter at Skipperen havde faaet sit Skib i god Stand, og alt [illegible] Gods var indbragt, gik han igien til Seils, [illegible].

[illegible] fra Grønland, maatte jeg denne gang, for min Hustrues continuerlig og [illegible] Grønland, og han saa [illegible] Tid, tage [illegible] hende.

Den 25de, Søndag, prædikede jeg.

Den [illegible] min Søn Niels Egede [illegible] Handelen [illegible] hans Broder, Hr. Poul Egede, [illegible] Gud at [illegible].

Den 22 October kom [illegible] fra Norden fra, og havde faaet Spek og andre [illegible] nok, som [illegible] i [illegible] blevet. [illegible] der Norden for boende, vare ellers for fornøjede over min [illegible] Besøg, og med stor Lyst og Begierlighed [illegible] [illegible] [illegible], at [illegible] til dem, og under-vise dem om Gud og Guds Rige.

Den 23de, Søndag, [illegible].

Den 25de [illegible] de for [illegible] og [illegible] Deel af [illegible].

Den 30te, Søndag, [illegible] Hr. Poul Egede, Com-municerede jeg self med min Hustru og Børn, [illegible] Hustru blev betient paa Sengen, [illegible] hun over 6 à 7 Uger [illegible] havde været Senge-liggende, og [illegible] Verk og Pine [illegible].

Den 1 November, alle Helgens Dag, prædikede Herr [illegible].

Den [illegible] A. Gillenson [illegible] efter.

Den 15de kom [illegible] andre [illegible] Spek at faae.

[illegible]

Den 20de, Søndag, [illegible].

[illegible] de Grønlændere, som [illegible] teene. [illegible]

Andagt

[illegible] og [illegible], som jeg nogen Tid for havde fundet hos dem. De [illegible] sig selv, i det de havde den Lykke, endnu at [illegible] mig hos dem, bad, at jeg vilde blive hos dem, og ej reise fra Landet igien, de vilde ellers blive meget bedrøvede, om det skeede. Jeg [illegible] [illegible], som [illegible], og [illegible] [illegible], hvorfore jeg [illegible] [illegible] [illegible] hos dem, saa at de [illegible] lidet [illegible], hvorfore jeg nu kommen [illegible] til dem, og [illegible] ikke meget [illegible] Hiertet, hvad jeg [illegible] underviist dem om [illegible], til deres Salighed etc. Til denne [illegible] [illegible] de [illegible], naar jeg havde [illegible] dem for deres [illegible] [illegible] og [illegible]. Jeg [illegible] [illegible] det [illegible] [illegible] [illegible], og de dog gave [illegible] [illegible] paa min [illegible] [illegible].

Saaledes ville de [illegible] Folk [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], saasom de satte all Sagen udi en uvorren [illegible] og [illegible], [illegible] de i Hiertet [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], i [illegible] at [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] dog [illegible] [illegible] hans Naades [illegible] lader sig [illegible] og [illegible].

Den 25de kom jeg hiem til [illegible] igien, og fandt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Den 27de [illegible], [illegible].

Den 4 [illegible], [illegible], [illegible] Hr. Poul Egede,

[illegible] [illegible] Hr. Poul Egede til [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ikke [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] giøre nogen [illegible] til [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

Den [illegible], [illegible], [illegible] Hr. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Den 13de foer atter Hr. Poul Egede [illegible]
boende paa den gamle Colonies Øe, og kom hjem igien den 15de.

Den 16de communicerede Hr. Ring med Kierester og
[illegible].

Den [illegible] Qvinde [illegible] Hr. Ohnsorg.

Den 21de [illegible] Gud, [illegible] at anden [illegible]
[illegible] Grønland, efter at [illegible]
[illegible]
[illegible] Hoved, som [illegible]
og Christelige [illegible] Jeg vil ikke melde om, hvor [illegible]
og kiær en Hustrue hun var mig, ej heller, hvor from og [illegible]
en Moder for sine Børn; men allene, hvor villig og [illegible]
hun var, at underkaste sig min Villie, der jeg havde [illegible]
[illegible] Gud, at forlade Folk og Fædreneland, og at begi-
ve mig til Grønland, for des vankundige Indbyggere i Christe-
lige Lære at underviise. Thi [illegible] og Venner [illegible]
[illegible] hun for
[illegible]
[illegible] hindre mig udi et saadant for [illegible]
Ojne daarligt og [illegible] saa lod hun sig dog,
af Kierlighed til Gud og mig, heller persuadere, udi [illegible]
at [illegible], og som en from Sara gaae med sin Abraham fra Slægt
og Fædreneland, til et fremmed, saa haardt og hedensk Land.
[illegible] og [illegible] Gud [illegible]
[illegible]
[illegible] Gud, naar [illegible]
[illegible]
nu, da jeg fandt det for raadeligt, igien at begive mig fra Grøn-
land, var hun og dermed [illegible]
[illegible] tilforne paa [illegible]

[illegible] og anden Incommodation. Men den allerviise GUd behagede nu, at forskaane hende for denne Reise, og i Stæden igien, faderligen at hiemsøge hende med stor Svaghed, hvilken meere end Aar og Dag havde continueret, da hun stundum var oppe, og stundum Senge-liggende, indtil September-Maaneds Begyndelse, da hun fik overmaade Smerte og Pine indvortes og udvortes, blev nødsaget at holde ved Sengen. Imidlertid bar hun, som et GUds Barn, med stor Taalmodighed det hende af GUd paalagde Kors; Og som hun fornam, at det ej andet tegnede sig til, end Døden, paakaldte hun GUd og sin Frelsere inderlig om en naadig og salig Forløsning af denne elendige Verden; hvorudi og den naadige og trofaste GUd bønhørte hende, og, efter at hun havde taget en hiertlig Afskeed med mig og Børnene, ved en salig Død forløste hende af hendes store Elendighed. Saa smertelig denne Skilsmisse faldt mig, saa trøstelig er det Haab jeg haver til en glædelig Samling igien i Himmelen; Hvortil GUd af Naade giøre os værdige, for sin Søns vor allerkiereste Frelseres JEsu Christi dyre Værdskyld og Fortieneste, Amen.

Den 25de, første Juule-Dag, prædikede Hr. Bing.

Den 26de, anden Juule-Dag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 27de, tredie Juule-Dag, læst af Postillen.

Den 30de lod jeg min salig Hustrues Dødelegeme hensætte, indtil GUd sender et Hiemmelands Skib, da jeg agter at føre hende med mig til Fæderne-landet, for det sømmelig og Christelig at begrave hende; thi jeg kunde ikke faae det over mit Hierte, saa kiert og Dydefuld en Hustrues Liig at lade efter mig udi Grønland. Saaledes endtes det gamle Aar, efter den gode GUds Behag, vel med meget bedrøvelige Vilkaar for mig, men for hende, paa Siælens vegne, med salige og glædelige Vilkaar, i det GUd omvexlede af hendes timelige Elendighed og Bedrøvelse til en glædelig og evig Juule og Jubel-Fest udi Himmelen.

Anno 1736. Jerste Januarii, [illegible] Dag [illegible] hed [illegible].

Den dito, [illegible] Dag [illegible] Hr. Poul Egede.

[illegible] til [illegible] Grønlænder [illegible] fra [illegible] bemærke.

[illegible] igien derfra.

Den 13 dito [illegible] prædikede Hr. Kiøg. [illegible]

[illegible] Grønlænder [illegible] Hr. Ohnburg.

Den [illegible] min Søn [illegible] Colonien [illegible] paa den gandske Colonie [illegible].

Jeg havde til nu, og til den Tid jeg havde været udi Grønland, været fri for Scorbut, men ved disse Tider begyndte jeg at blive meget ilde faren, saavel af Scorbut i Benene, som af Bryst-Svaghed. [illegible] af vore Folk begyndte og nu at blive upasselige.

[illegible] til [illegible] Grønlænder [illegible] Baade [illegible] igien den 31 [illegible].

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 5 dito, Søndag, holdt Hr. Kiøg [illegible].

Den [illegible] en ung Grønlænder [illegible] Familie til Colonien, og forlangede at forblive hos os, [illegible] og forlangede, at forblive hos os, [illegible] for sin [illegible] var hiemme [illegible] han havde [illegible] fra [illegible], for sin [illegible] Urrighed [illegible], og dernest overtalte en anden Grønlandsk Pige at blive hans Hustru, da var ikke alleene den [illegible] og [illegible] bleven ham vred, men endogsaa hans [illegible] (siden hvis [illegible] Pigen havde accorderet med ham) ogsaa [illegible] bleven ham vred, hvorfore han nu tog sin Tilflugt til os; thi han ellers altid tilforne havde holdt sig til os, og giort flittig Flid paa vores

vores Underviisning. Han havde længe for hendes Synde, at skille sig af med hende, men vi havde indtil nu forhindred ham der udi, med Forestilling, at slig Synd vare ham saa store, efterdi han præ- [illegible] at troe, og at være en Tilhænger af vor Christelige Lære [illegible] Han [illegible] forsvarede ham det samme [illegible] sagde, at de [illegible] om [illegible] hvert [illegible] han [illegible] dem, [illegible] med ham i [illegible] sin Søn. Han svarede, at han kunde ikke længere [illegible] hendes Arrighed, dertilmed saa [illegible] Ord, og meget hengiven til deres vanlige Superstitioner; [illegible] ladet sig [illegible] og [illegible] skulle [illegible] og [illegible] Børn; Hvori alt han ikke [illegible] vores [illegible] at de andre Grønlændere havde givet ham et Øge-Navn, fordi han med Alvorlighed tog sig vores Undervisning til Hierte, og havde ofte talt imod deres gamle Giekkerie, og bebreided dem deres Daarlighed og Ubestandighed, [illegible] han [illegible]

Den [illegible] besøgte os nogle Grønlændere af Naboerne, og blev Natten over. Aarsagen til deres Besøg var denne; At som vore Folk nogle [illegible] Dage havde fanget en [illegible] da komme de [illegible] (som ere [illegible] hvide Hvale) [illegible] Grønlænderne.

Den [illegible] Poul Egede paa [illegible] til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, i Følge med nogle [illegible] Grønlændere, men kort efter de vare borte, [illegible] dem et haardt og [illegible] Veir, som nødde dem til at søge til Land, hvor de [illegible] Baaden over sig, for at [illegible] i Skiul for Veiret. De smaa Grønlænder-Børn, som Forældrene havde taget med sig, havde nær crepered af Kulde og Snee-Dref; Men om Morgenen stilledes Vinden af, saa de [illegible] til deres Huse.

Den

Den 17de kom igien tilbage fra [illegible].

Den 19de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

[illegible] Sommer [illegible] jeg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Chirurgus-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jeg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Den [illegible] [illegible]

Den [illegible] Hr. Povel Egede [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], hvorhen [illegible]

Den 4 Martii kom han [illegible] igien.

Den 11 dito, Søndag, prædikede Hr. Ring.

NB. [illegible] Dag [illegible] mig [illegible] [illegible] Dog thi førend jeg paa nogen Tid havde været meget plaged af Melancholie og [illegible] [illegible] [illegible] Hustrues Frafald, daglig [illegible], og [illegible] mig ommeldte Dato en haard og farlig [illegible]. Jeg følede først i mit Hierte den Dag [illegible] til Gud, og [illegible], at høre hans Ord, saa jeg [illegible] [illegible] Dag for mig self, [illegible] at give min [illegible] [illegible], og bedrøvelig til Ende; og der jeg [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible] [illegible] gaae til [illegible], som [illegible] [illegible] [illegible] Vind, [illegible] for mig [illegible] [illegible] [illegible] og Levemaade, [illegible] jeg ikke kand udsige eller fortælle. [illegible] begyndte at [illegible] [illegible] af [illegible] at føre min [illegible], eller [illegible], som [illegible] Synden [illegible]. [illegible] var det ej anderledes for mig, end som min Sial var bested i Helvedes Angest, og af Dødens Baand omspændt. [illegible]

kunde

kunde ikke min Tunge, udbrød jeg med halv fortvivlende Ord, Ach og Vee-Klage, at GUd havde forladt mig. Dette foraarsagede, at mine Med-Brødre og kiere Børn gave sig til mig, og giorde sin Flid, at trøste mig udaf GUds Ord, men jeg usle Menneske var ikke i Stand, at antage nogen Trøst; thi min Samvittighed fordømte mig, at jeg tænkte, jeg havde ingen Hielp hos GUD mere, Psal. 3. Alt mit Blod og Aarer var oprørt, mit Legeme og alle [illegible] Kræfter bævede; Kortelig, jeg vidste for indvortes og udvortes Angest og Smerte ikke hvor jeg vilde hen. I saadan elendig Tilstand var jeg [illegible] i 4 Timer. Men den gode GUd, som ikke bortkaster evindelig, men vel bedrøver, men forbarmer sig igien, efter sin store Miskundhed, og ikke plager Mennesken af Hierte, Jer. 3. forbarmede sig og over mig, og hørte min Formanelses Røst, der jeg raabte til ham, Ps. 31. Han førdte mig igien af Helvede, og gav mig Livet, 1. Sam. 2. hvorfore jeg vil prædike hans Navn for mine Brødre, og prise ham i Menigheden; thi han haver ikke forsmaaed den Fattiges Elendighed, og ikke skiult sit Ansigt for mig, Psal. 22. hvorfore jeg vil forkynde HErrens Gierninger, saa længe jeg lever. Psal. 118.

Den 12te udfoer Assistenten til nærmeste Grønlænder, at handle med dem.

Den 13de paakom mig atter den paakomne Paroxysmus, men, GUd skee Lov! strax igien ophørte.

Den 18de, Søndag, prædikede Hr. Paul Egede.

Samme Dag besøgte os nogle Grønlændere, med Qvinder og Børn, og forbleve her [illegible] Natten.

Den 19de foer atter til at handle, og kom den 20 hiem igien, med en Baad Spek.

Den 21de atter udfaren til den gamle Colonies Øe, efter mere Spek.

Den 23de begav Assistenten sig paa Handels-Tougten Spek efter.

Den 26de besøgte os nogle Grønlændere, som ere vante i Motion, igjen at begive sig udaf deres Vinter-Boliger.

Den 27de fore [illegible] af Spek.

Den 29de, Skjær-Torsdag, [illegible]

Den 30de, Langfredag, [illegible]

[illegible] Grønlænder [illegible] af Spek.

[illegible]

Den 1 April, første Paaske-Dag, [illegible]

Til denne Stund havde jeg været i en meget god Tilstand, og næsten hver Dag af sine indvortes [illegible] og [illegible] Velsignelse befindet, men, hvad vare Gud [illegible] mig daglig, og [illegible] ved mig [illegible] min Gjerning. 1 Cor. 10.

Den 2 April, anden Paaske-Dag, [illegible]

Den 7de, [illegible] nogle Grønlænder af dem [illegible] hvilke, efter en kort Underviisning, fore igjen til deres Telter.

Den 8de, Søndag, [illegible] Communicerede jeg selv med mine Børn.

Den 10de [illegible] Assistenten [illegible] paa Handels-Skibs [illegible] af Grønlænderne at faae indhandled; [illegible] og ved Colonien [illegible] at handle mere Spek.

Den 12de [illegible] contraire Vejr.

Den 17de kom 5 store Konne-Baader Norden fra til Colonien, og

og fatte flytter med deres Telter. De foregave, at de vare alleene komne, for endnu engang at ville see mig for min Afreise.

Den 19de kom og en [illegible] Grønlænder Gouden [illegible] ligemaade sagde, at være kommen for at tale med mig, forend jeg reiste fra dennem. [illegible] saa mange Skibe passere forbi udi næstafvigte Dage.

Den 22de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede, Communicerede Coloniens Folk.

[illegible] Colonien [illegible] ordinaire Augusti-Fangst.

Den 24de reiste Hr. Poul Egede igien ud til [illegible] Nepiset-Sundet, for at undervise de der [illegible] Grønlændere.

Den 25de besøgte jeg nogle Grønlændere, som med deres Telter havde sat sig en [illegible] Vei fra Colonien.

Den 27de komme atter nogle Grønlænder [illegible] til Colonien, for at ville tale med mig for min Afreise, og for at høre, som de sagde, den sidste Underviisning af mig.

Den 28de kom Hr. Poul Egede hiem igien fra Grønlænderne.

Den 29de, Søndag, prædikede jeg. Communicerede Hr. Ohnlong med Hustru.

[illegible] Veirlig.

Vi havde nu hver Dag Besøg af Grønlænderne med Qvinder og Børn, hvilke alle vi underviiste af Guds Ord, forend de [illegible]

Den

Den 6 May, Søndag, prædikede Hr. Olsen [illegible].

Samme Dag kom over 20 Kone-Baader Sønden [illegible] og efter at de havde været en liden Stund hos os, og vare blevne underviiste af Guds Ord, fore den over i Nepiser-Sunde, til de andre der samlede Grønlænder, af hvilke dog nogle [illegible] flytte derfra, og fore ind i Fiorden.

Den 7de reiste Hr. Ring med [illegible] Assistenten med trende Mand ind til nærmeste Fiord Kokorne, for der sammesteds at [illegible], og at giøre sit beste med at forskaffe os noget til Forfriskning i den knappe Tid; thi vi begyndte at lide [illegible] Mangel for Proviantens [illegible].

Den 8de besøgte os atter nogle Grønlændere.

Den 9de ligeledes havde [illegible] af Grønlænderne.

Den 10de kom vore Folk hiem igien [illegible], men havde de intet faaet, uden en halv Tønde [illegible].

Den 12te besøgte os atter nogle Kone-Baader Sønden fra, efter forrige Underviisning til dem, som sædvanlig, fore de igien bort om Aftenen.

Den 13de, Søndag, prædikede Hr. Ring.

Den 14de kom atter nogle Grønlændere Sønden fra.

Den 15de foer jeg den over i Nepiser-Sund, for at undervise de fremmede Grønlændere, som der vare forsamlede.

Den 16de foer Niels Egede med fleere Mand ind til nærmeste Fiord, for at forsøge, om der var nogen Sildefiskerie at bekomme, men kom igien den 19de, og havde intet faaet.

Den 20de, første Pintse-Dag prædikede jeg.

Den 21de, anden Pintse-Dag, prædikede Hr. Ring.

Den

Den 22de, tredie Pintse-Dag, lest Evangelii Forklaring af Postillen.

Samme Dag [illegible] en Chaloupe ud til Koek-Øerne, for at ligge der, og see ud efter forventendes Fædernelands Skib.

Den 26de kom hun igien, men havde endda ingen seet.

Den 27de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede Hr. Ring med Kiereste og Søn.

Samme Dag giorde Smedens Kone Barsel med en Søn.

Den 30de blev Smedens lille Søn døbt.

Den 31te var man foraarsaget, at afsende Assistenten med 4 Mand, Nord efter, til den Nordre Colonie udi Disco-Bugt, for at fornemme, om Fædernelands Skib der maatte være ankommen, og der sammesteds at søge nogen Assistence af Levnets-Midler, siden Fædernelands Skib blev saa længe ude, og man befrygtede, det maatte være noget uløkkeligt tilslaget. Vi havde nu [illegible] til det Allerydersite; men eftersom vi ikke havde Levnets-Midler for 3 Ugers omgang, og samme bestod allene udi halvanden Tønde Gryn, (og det for 49 Mennesker,) af hvilken Sort allene vi udi langsommelig Tid har maatt leve, da alt andet var oppe, kunde vi umuelig holde det længere, men, til vor Sikkerhed og Livs Ophold, maatte søge Assistence der Nord, hvor vi haabede, vor Proviant, eller i værste Fald, hos Hollænderne, som ved disse Tider opholde sig der sammesteds.

Den 2 Junii skiød Niels Egede et Rinsdyr, inden næste Fiord, som, GUD skee Lov! kom os vel tilpas udi vor store Nødtørftighed.

Den 3 dito, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 4de afsendte vore [illegible] Folk ind til Fiordene, hvor Grønlænderne nu opholdte sig, i Forhaabning, hos dem at faae kiøbt noget Sælhunde-Kiød til vor Underholdning.

Den

Den 10de kom de hiem igien, men havde, [illegible] hos Grønlænderne kundet bekomme, uden nogle faa Lodder, saasom de selv til denne Tid ikkun gandske faa Sælhunde havde bekommet og fanget.

Den 11te udsendt atter de Hiemkomne hen ud til Fugle-Vernet, for at sanke Æg, som de vilde Fugle paa disse Tider pleyede at lægge; desligeste de skulde udkik efter det med [illegible] forventendes Fædernelands Skib.

Den 13de [illegible] Skib ved [illegible] Forlangst, og sendte os Fædernelands Skib ved og lykkelig paa Havnen, hvorved mig atter blev givet den trøstelige Forhaabning om Rejsens bestandige Fortsættelse. Dette Skib var beordred, efter at det havde losset paa Colonien, at gaae paa Handel Nord efter, men det som jeg haabede, at komme hiem til Fædernelandet med, var endda forventende ved Nølet, som var destineret, at gaae til den Nordre Colonie.

Den 17de, [illegible].

Den 21de begav den ankomne Skipper sig igien fra Colonien, for at fortsætte Reisen Nord efter. Min Søn, efter Ordre fra Vedkommende, fulgte og med, som [illegible] ved den Nordre Colonie at forblive. Han tog og een af de paa Colonien værende Grønlænder-Drenge med sig, for at gaae sig til Haande, og tillige i Tanke, at habilitere ham til Catecheta for tilkommende. De andre igien værende Grønlandske Drenge, nemlig den Ældste og Yngste, forbleve paa Gods-Huset hos Hr. [illegible] og Hr. Ohnsorg, forhaabende, de og i Fremtiden skulle kunde contribuere noget til deres Landsmænds Underviisning og Opbyggelse.

Den 24de ankom [illegible] Baader med andre flere fra Landet Sønden fra; efter at de havde været en liden Stund hos os, og havde hørt lidt paa min Underviisning, fore de igien deres Vej, saasom de agtede at fortsætte Reisen Nord efter til Disco-Bugt.

Den

Den 26de sendte man Folk ud, at passe paa det andet forventedes Skib.

Den 27de skiød Poul Grønlænder et Rinsdyr.

Den 30te kom de udsendte Folk hiem igien, men fik intet Skib at see.

Den 1 Julii prædikede Hr. Bing.

Den 3 dito atter udsendt Folkene, at passe paa det forventedes Skib.

Den 7de arriverede Skibet til Colonien, hvormed jeg med min Familie til Fædernelandet agtede at overgaae.

Den 8de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 14de var den ny ankomne Skipper foraarsaget, at forføje sig i Land at ligge, saasom han var meget svag for sit Bryst, og fuld af Scorbut, og paa Skibet ikke kunde have den tilbørlig Agt og Pleje; Thi paa hans Helbreds Stand var Skib og Folk meget angelegen.

Den 15de, Søndag, prædikede Hr. Bing.

Den 19de reiste Niels Egede, med Hr. Bing og Hr. Ohnsorg ind til Lax-Elven udi [illegible].

Den 22de, Søndag, prædikede jeg.

Den 27de kom hiem igien fra Lax-Elven, og havde faaet halvanden Tønde Lax, men ingen Rinsdyr, endskiønt de saae nok af dem, eftersom de af omkring liggende Grønlænder vare saa forjagede, og giorde skye, saa de ikke kunde komme dem i Skud.

Den 29de kom Assistenten hiem igien Norden fra Disco-Bugt, eller Christians-Haab. De tvende fra Kiøbenhavn didhen destinerede Skibe, vare for hans Ankomst der, alt ankomne; men det fra Godt-Haab afgaaende Skib, hvormed min Søn fyldte, var endda ikke ankommen. Alle de paa Colonien der værende

vende Folk havde naest-afvigte Vinter været meget syge, og sten- de ved Døden afgangne.

Den 29de, Søndag, prædikede jeg og holdt min Afskeds-Prædiken, over Es. 40. v. [illegible] hvortil beveged af mit Gud-[illegible] [illegible] Forsats [illegible] Udfald, som havde giort mig saa [illegible] nedslaget, og om en tydeligere Succels, efter de værende Conjunctures Tilstand og Beskaffenhed, [illegible]; Dog forhaabende, ved [illegible] [illegible], til Dissemes [illegible] [illegible] kunde contribuere, end om jeg i Grønland ville forblive. [illegible] dette, og [illegible] den alvidende Gud bekiendt, [illegible] Soulagement for udstanden og [illegible] som intet kand gavne Møje og Arbeide, eller Belønning derfore, som [illegible] er reist til mig; Thi som jeg ikke for timelig Fordeel og [illegible] for timelig Fordeel og Grønland, saa er [illegible] og disse ar- [illegible] skal [illegible] Guds [illegible] og [illegible] er og skal være min [illegible] Hiertets [illegible] Dod- [illegible] Hiemærke, ja [illegible] indtil min Jeg [illegible] vel, at de [illegible] Grønlænder vare ikke vel tilfreds med min Bort-[illegible] fra dem, [illegible] mig lige saa [illegible] at forlade dem; Men som jeg saae, min [illegible] meget forkleed, Bliven kunde lidet gavne dem, [illegible] jeg var saa meget forkleed, baade paa Siælens og Legemets Kræfter, saa jeg ikke længe kun- de holde det ud, [illegible] den Stund jeg levede, saa meget [illegible] de, saa meget til mig [illegible] at besørge deres [illegible] [illegible] [illegible] dertil give [illegible] [illegible] [illegible] og [illegible] nom Guds [illegible] og Naade, og [illegible] ke, at han vil opvække [illegible] og Redskab til deres Salig- hed [illegible] [illegible] og [illegible] af dette Guds Barmhiertigheds Værk, og med sin Naade [illegible] begave dem med [illegible] og [illegible] i [illegible]! Amen.

Sam-

Samme Dag døbte en liden Grønlænder-Dreng, som havde været paa Colonien hos os udi 2 Aar, og imidlertid bleven underviist udi Christelig Lære. Han blev i Daaben givet det Navn [illegible]. Den almægtigste GUD, som ved det hellige Igienfødelses Bad har udøst sin hellig Aand over ham, og [illegible] flere [illegible] Sjæle, som efter [illegible] ere overblevne, han fremdeles forøge sin hellig Aands Gaver i og hos dem, til Troens Formerelse, og et ret Christeligt Liv og Levnets Fremvæxt, og omsider evige Salighed! Amen.

Den 3 Augusti blev [illegible] Gud, [illegible].

Den 5 dito, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den gode GUD gav os føjelig Wind, hvor jeg da, i JEsu Navn, med min ene Søn og [illegible] Døttre, gik om Borde, og tillige medtog min salige Hustrues døde Legeme, for i Fædernelandet at besørge hende en sømmelig Begravelse, og saaledes, efter 25 Aars møysommelig Værende udi Grønland, forlod de arme Grønlænder, med Hiertens Ønske til GUD, for dem, om deres Omvendelse og Oplysning.

Vor Skipper, som blev om Borde i næsten lige [illegible] Tilstand, som han [illegible] i Land, blev derefter Dag for Dag slettere, saa han ej længere kunde holde det ud, end til den 15de, da han ved Døden afgik. Man vilde ikke, at man efter Søe-Mands Manner, [illegible] Døden, inden Skibs-Barde, [illegible] skulde kaste ham i Søen, men lood Tømmermanden giøre en Kiste til ham, og begge den vel, for at føre ham over Søen, og [illegible] at begrave ham.

Styrmanden maatte derefter alene staa for Skibets

 Guber-

Gubernation, hvis Conduite og Forsigtighed vi, næst Guddommelig Bestiemmelse og Ledsagelse, maatte [illegible] os.

Den 21de passerede vi forst Staten-Huk, eller Cap Cron-Prints Christian; og imidlertid havde variabel Vind, nu Storm, og nu Stille, men mest blæsende af Sønden og Syd-Ost, imod.

Den 7 September, da vi fik Fer-Hoe at see, som vi siden continuerede med Storm af Sønden, mest hver Dag, indtil den 14de, og imidlertid var drevet [illegible] Grader Nordeligere.

Fra den 14de blæste Vestlig og Nordvestlig Vind, som befordrede Reisen og vor rette Cours, saa vi

Den 20de fik Norge at see, og var forfalden under Jedderen, i tyk og taaget Veir, og derforuden temmelig stærk Blæst af Syd-Vest, saa det saae ret farligt ud for os, at have bleven sadt ind paa Landet, hvilket vi uformodentlig, udi Taagen, [illegible] til for nær, og neppe havde [illegible] forover, hvis ikke den gode Gud havde føiet det saa vel for os, og ladet Vinden springe om til Nord-Vest, saa vi, ved Guds Barmhiertighed lykkelig undkom fra den Farlighed.

Efter en temmelig lang og møysommelig Reise, arriverede vi omsider den 24 September vel og lykkeligen til Kiøbenhavn. Hvorfore HErrens Navn være lovet!

Den 5 October, efter Ankomsten til Kiøbenhavn, blev min salige Hustrues Liig, som jeg førte med mig fra Grønland, udi sadt udi St. Nicolai Kirkes Kirkegaard. Gud samle os igien, paa den almindelige Samlings-Dag, til de Frelste saliges Forsamling i Himmelen.

Og som jeg ved Hans Excellence Hr. Geheime-Raad von Holstein, havde aller-underdanigst givet min Ankomst tilkiende, blev

blev mig allernaadigst befaled, at indstille mig for det Kongelige Herskab; hvorfore jeg

Den 8 dito reisede ud til Fredensborg, og forblev der indtil den 11te. Imidlertid havde den Naade, at tale med Kongen, og aller-underdanigst at berette ham den Grønlandske Missions itsige Tilstand og Beskaffenhed.

Den 13de indgav jeg en aller-underdanigst Memorial, ved det høj-respective Missions-Collegium, til deres Kongelige Majestet, hvorudi jeg aller-underdanigst forestillede Missionens Tilstand og Fata fra Begyndelsen, og derhos gav min aller-underdanigste Mening og Forslag tilkiende, hvorledes den med nogen forhaabentlig Frugt og Fremgang herefter kunde fortsættes, nemlig, at næst andre fornødne Anstalters allernaadigst Indrettelse, ogsaa Grønlænderne allevegne maatte blive tilstrækkelig forsynede med dygtige Lærere og Catecheter, og at samme maatte lære Sproget, forend de til Landet blev oversendte, paa det de ved Ankomsten strax kunde giøre Tieneste til Grønlændernes Underviisning, saasom ellers Aarene, for Vankundighed udi Sproget, for dem unyttelig vilde bort gaae.

Samme mine aller-underdanigste Forslag fandt og allernaadigst Approbation, saa et Seminarium af Studentere, til Missionarier, og af Vaysen-Husets Ungdom, til Catecheter, efter Kongelig allernaadigste Resolution, blev anretted, hvilke alle af mig udi det Grønlandske Sprog skal informeres, forend de til Landet vorder hensendte. Til min Subsistence haver Deres Kongelige Majestet allernaadigst pensioneret mig med 500 Rixdaler aarlig, og ellers allernaadigst forsikret om sin vedvarende Kongel. Naade og Omsorg for den Grønlandske Missions Fortsættelse. Gud lade Kongen være velsigned for sit Forsæt evindelig, og krone Hans Høist-Christelig Intention og Iver for Guds Ordes Udbredelse, med megen Lykke, Fremgang og Velsignelse! for JEsu Navn skyld! Amen.

Til

Til Slutning haver jeg at give tilkiende, at [illegible] har villet skikke sig, i denne Relation fuldkommen [illegible] at beskrive [illegible] Landets Beskaffenhed, eller [illegible] Naturel, Væsen og Levemaade etc. [illegible] Anledning til at annotere. De [illegible] [illegible]

E N D E.

NB. De Errata som sig u-formodentlig i Trykken, enten ved Ord, Bogstaver, eller Punckters og Commaters Forsømmelse, eller Uberettelse har indsneget, ville den gunstige Læser behage self at corrigere.

[illegible] be [illegible] ber
[illegible]courant be
[illegible] Natural,
[illegible] Dragon
[illegible]
[illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible], [illegible]
[illegible]ommaters [illegible]
[illegible]